

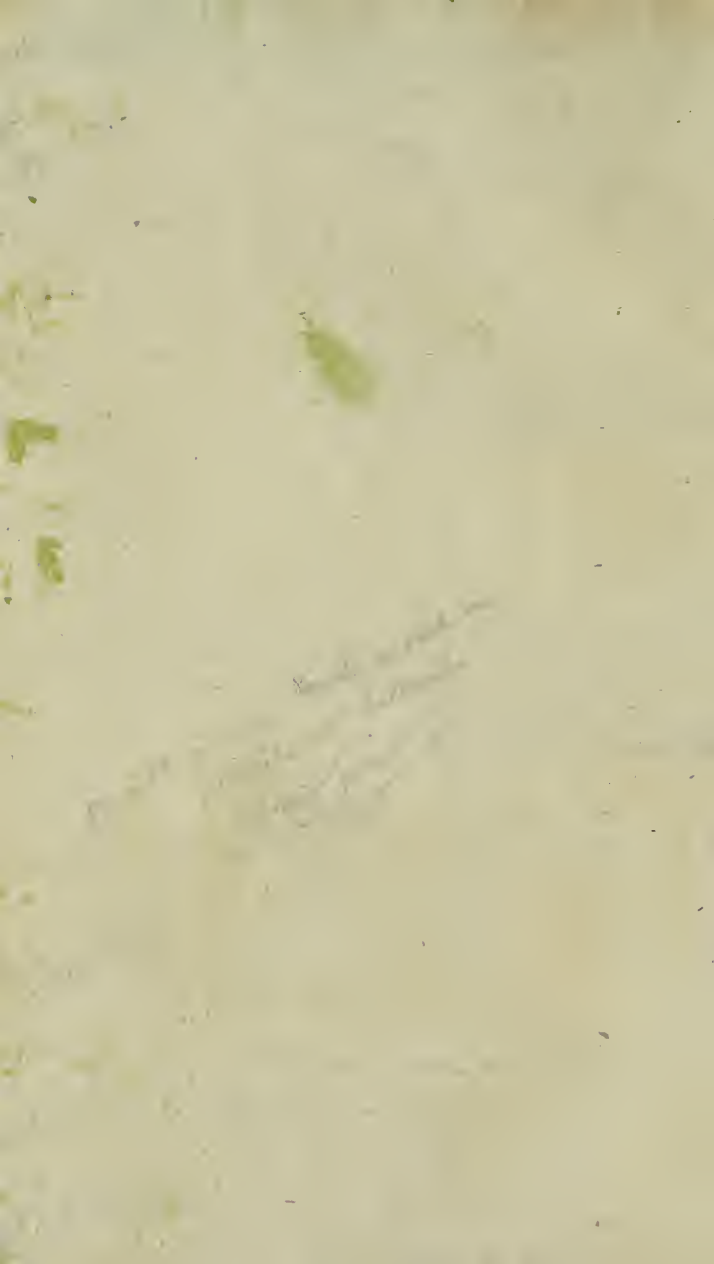
Digitized by the Internet Archive
in 2015

AFRICANA

MERENSKY-BIBLIOTHEEK	
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA	
Klein	2 PA 172.
Registrernummer	66359.

BARROS

ROEMRUGTE
SCHEEPS-TOGT
VAN
FRANCISCO D'ALMEIDA
NA
OOST-INDIEN,

Eerste Onder-Koning der Landen, in 't Jaar 1505.

Behelsende een naauw-keurige beschrijving van het geheele Indiën, een groot gedeelte van *Africa*, der selver Zee-Havens, Steeden, Rivieren, Oorlogs-daden der *Portugysen* tegen de *Mooren*, *Heydenen* en *Turken*, Gewoontens en Levens-manier der *Nairen* en andere Volkeren, het ramp-zalig eynde van *Don Lourenzo*, des Onder-konings Soon tegen de *Rumes*, en die van *d'Almeida* aan de Water-plaats van *Saldanha*.

Getrokken uyt de egte hand-schriften der Reyfigers op Ordre des Konings van Portugaal, door JOAN DE BARROS, Raads-Heer en History-Schrijver van die Majesteys.

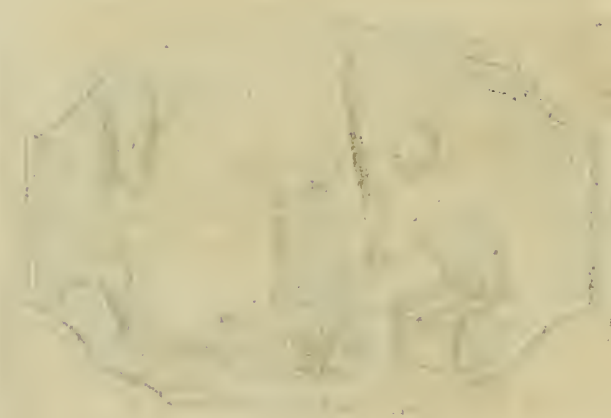
Nu alder-eerst vertaalt, met Register en Konst-Printen verrijkt.

TE LEYDEN,
By PIETER VANDER Aa, Boekverkoper, 1706.
Met Privilegie.

1875

...

—

7-
it

fe

r

D'OOST-INDIË
Landfchappen,
ZEEN en EYLANDEN,
door de
Portugysen en
andere ontdekt
en bevaaren.

Vrygevoert te LEYDEN door PIETER VANDER AA Met privilegio.

FRANC.
D'ALMEIDA.

SCHEEPS-TOGT

V A N

FRANCISCO D'ALMEIDA

N A

OOST-INDIEN,

Eerste Onder-Koning van die Landen, met
een Vloot van 22 Scheepen, in het
Jaar 1505 en vervolgens.

Ermitz het geheele onderwerp van
dese onse beschrijving de scheep-vaart
en uitrusting der Blooten is / die
jaarlijks so om de ontdekkingen als
koophandel / en krijgs-saken uitge-
rust wierden / so sal het voeglijk zijn / om dit
verhaal meer op te helderen / een algemeene ver-
handeling te maken / van de wijze / op de welke
de koophandel in de Ooogen en andere Ooster-
se Rijkdommen / wierd gedreeven / en dese in Eu-
ropa gebragt / eer de Portugysen de weg over Zee
hadden uytgebonden. Het is vooz af noodig te
weten / dat als van dese vaart word gesproken /
deselve niet moet verstaan worden op Indiën tuf-
sen, en Indiën over de Ganges, maar op het hee-
se vaste Land van de Roode-Zee tot de Chinees-
se stranden / en alle de daar omtrent en bygele-
ne Eylanden siet. In alle dese Landen hande-
len de Mooren en Inwoonders (toen Heydenen)
met een pegelijk / waaren vooz waaren verrup-
lende / na dat peders Land verschepdene dingen
voortbragt. Het Landschap aan geene sijde van
Malacca, in het Gulde Chersoneso, so noemen
de Land-beschijvers dese streek / gelegen / is over-
bloedig in Nagelen van Maluco, Booten en

1505.
Voorberey-
ding tot dit
verhaal,
Toonende
op wat wijze
de koop-
handel der
Drogues
over land
voor de
ontdekkin-
gen wierd
gedreeven.

d'Almeida. A „Ma-

1505.

Wat Waa-
ren yeder
Land voort-
brengd.

Malacca de
grootste
koop-stad
van het Oo-
sten.

Opkomst
van Bassora.

Barut.

Toro.
Suez.

Cayro.

Rijkdom
des Lands
van den
Soudaan van
Cayro.

„ Mastich van Banda, Sandel-hout van Timor,
„ Campher van Borneo, Goud en Silber van Li-
„ quio, en met de andere Schatten en Rijkdom-
„ men van China, Java, Siam, en andere Eylan-
„ den en vaste plaatsen van dit deel des Werelds.
„ Al de roebloed was in dese tijd na Malacca, als
„ een koop-stad en Markt van geheel Oosten / al-
„ waar de Wester Land-aarden deselve gingen rup-
„ len voor andere Waaren / sonder dat daar toe een
„ penning geld wierd aangelegd. Egter konden
„ sy op het Goud van Sumatra en Liquio, een bier-
„ de meer winnen / maar wilden sulks / om de an-
„ dere Waaren niet te doen afslaan / noopt aan-
„ brengen. De koop-lieden / die aldaar meest han-
„ delden / waren van Calicut, Cambaya, Ormuz,
„ Aden, en andere voornaame plaatsen / brengen-
„ de de voornaamste Rijkdommen van Indiën, na
„ derwaarts / van waar dese daar weder na elders
„ wierden gevoerd / als door Turkyen en Persien
„ na Europa, waar door de stad Bassora is opge-
„ komen / en nu voor een vermaarde plaats ge-
„ houden word. Te Ormuz regte men Caravanen
„ op / die jaarlijks na Armenien, Trapifonde,
„ Tartaryen, de steeden Aleppo, Damasco, de Zee-
„ Haven van Barut, en andere plaatsen gesonden
„ wierden. Van Barut, in de Middelandse Zee ge-
„ legen / ontfingen de Venetianen, Genueesen, Ca-
„ talanen, toen de grootste koop-lieden / alle dese
„ Waaren. Langs een andere weg ober de Roo-
„ de-Zee wierd de stad Toro en Suez, aan het
„ eynde van dese Plas gelegen / versorgd / van waar
„ deselve specerpen en kostelikheden in 3 dagen te
„ Cayro binnen wierden gebracht / voorts langs
„ de Nijl na Alexandryen gevoerd / en so de heele
„ Wereld mede gedeeld. De Soudaan van Cayro,
„ diens Rijk / voor hy onder het geweld der Otto-
„ mannen quam / van het Rijk van Tuniz, en de
„ upthoek Rasausen, of voor-gebergte van Boreo
„ tot Larazza of Serrepolis sig uitstreckte / wierd
„ door dit middel een der rijkste Vorsten van dese
„ Landen. Om nauwkeurig desselfs Koninkrijk
„ te

„ te bepalen / weete de Leser dat het 1080 mijlen
 „ in den omtrek begriipt / veele vermaarde Havens
 „ en Steeden heeft / op het vaste Land van The-
 „ baida , by de Inwoonders Caida , en de Stad
 „ Ptolomaida , nu Hicina ; verderg aan de Roo-
 „ de-Zee , en het gebied van den Heer van Mecha,
 „ grensd : Hier door word een gedeelte van het
 „ Woest en heel Steenagtig Arabien , Judea , een
 „ gedeelte van Assyria , en heel Egypten in dit Ko-
 „ ningrijk omvangen. Ten tijde dat de Portugy-
 „ sen in Oost-Indiën quamen / was aldaar de Op-
 „ per-heer van / eenen Canazao , die sig toenaamt
 „ de Algauri , om de overwinning / die hy op den
 „ Koning van Persien , by een Meyr Algaor ge-
 „ heeten / leggende tusschen Enz en Bagodad , had be-
 „ paald. In Turkyen heerste Selim de X. Otto-
 „ mannische Keeser / was Baracat Xarif van Me-
 „ cha , Xequé Hamed Stadhouder van Aden , van
 „ Ormuz , Ceisadim de tweede Koning / en van
 „ Guzaratte , Mahamud de I.

Regeering
 van eenige
 voornams
 Vorsten ,

„ Alle dese Vorsten hadden groot aanbelang in
 „ de koophandel / die door de Portugysen in de tijd
 „ van 5 jaren hen wierd onttrokken ; waar door
 „ sy gesamentlijk / te meer / om dat hunne Pelgrim-
 „ men na / en van Mecha gaande / voor de mond
 „ van de Roode-Zee , wierden veroverd / met een
 „ sodanigen haat wierden ingenomen / dat sy alle
 „ middelen / om dese vreemde Land-aard te be-
 „ meesteren / in het werk stelden. By den Soudaan
 „ van Egypten hielden de Mooren van Calicut ge-
 „ weldig aan / om onderstand / beloovende / het
 „ selve so haast het soude aangekomen zijn , van
 „ geld en mond-kost te sullen voorsien : by dese
 „ slagten boegden de Xarif van Aden de sijne / met
 „ verzoek / van hunne Geloofs-genooten , waar voor
 „ hy reden had te spreken , als afkomstig van Ma-
 „ hometh zijnde , met sijn sterken arm te willen by-
 „ springen , te meer , om dat de Portugysen niet al-
 „ leen het bloed der Mahometanen storteden , maar
 „ selve die geene , die sy voor Heylige hielden , dee-
 „ den sneuvelen.

Die alle
 t'samen
 spanden om
 de Portugy-
 sen te ver-
 drijven.

Hierom
 soeken de
 Mooren on-
 derstand by
 den Soudaan
 van Egypten,
 Als ook de
 Xarif van
 Aden.

1505.

De Soudaan
vat een
haat op te-
gen de Por-
tugysen, en
belooft de
Mooren on-
derstand.

Sijn valste
uytstrooy-
ingen.

Voorgewen-
de reden
van dit sijn
doen.

Schrik daar
over onder
de Monni-
ken van
Sinay.
Sulks eenen
Muuro van
deselve als
Gesant tot
hem komt,

„De Soudaan, dit Gesandschap ontfangen/
„hun klagten aangehoord / en mede geboel van
„sijn schade gekreegen hebbende / wierd grootelyk
„met haat tegen de Portugysen ingenomen / en
„gaf dese Gesanten belofte / van met sijne wape-
„nen daar in haast te sullen voorsien : dog alvoo-
„rens hy dit deed / wilde hy een loosheyd in dese
„saak gebuyken / waar door hy den Koning van
„Portugaal van desen handel meende af te trek-
„ken / hebbende verstaan / dat die Majestept seer
„Godvrugtig en onderdanig in de saken van het
„Geloofte was. Hy strooyde ten dien eynde uyt /
„den Tempel te *Hierusalem* en het Heylige Huys
„van *St. Catharina* op den berg *Sinay*, met alle de
„overblyfselen in het Heylige Land te willen ver-
„woesten, nooyt meer te sullen toestaan, dat ee-
„nige *Christenen* uyt *Europa* aldaar quamen, en de
„*Christenen* van *Cayro*, *Alexandryen*, *Aleppo*, *Da-*
„*masco* en *Barut*, met geweld *Mahometanen* te doen
„maken, wier beschermers en Keyser hy was, als
„zijnde *Calyf* van *Mecha* : hebbende tot het eerste
„de Koning *Manuel* van *Portugaal*, met het sen-
„den van een Vloot, inneemen der Havens van
„*Oost-Indien*, bederven der koophandel, die een
„yeder vry stond, en hy sonder onderscheyd toe-
„liet, en ombrengen van sijne Onderdanen. En tot
„het tweede de Koning *Ferdinand* van *Castilien*, met
„door geweld de *Mooren* te Doopen, hem genoeg-
„same reden gegeeven.

„De Soudaan vernemde dese bedrugging in het
„werk te willen stellen / waar door hy de vrees
„onder de Monniken van *Sinay* bragt / en een der
„selve *Mauro* genaamd en een Spanjaard van ge-
„boorte zijnde / noodsaakte / tot hem af te komen /
„en sijn meening duydelyker te komen hooren /
„met de welke hy na den Paus vertrok / om den
„selven van dit geval te onderregten / op dat hy
„als Hoofd der Christenheyd, dese 2 Koningen
„mogt beweegen / van dese schade de *Mooren* niet
„toe te voegen / op dat men de geheugenisse der
„heylige overblyfselen van het Land / en een so
„groot

„groot getal Christenen, als daar woonden / niet
 „te verliesen. Om desen Broeder Mauro meerder
 „geloove by sijn H. te doen hebben / gaf de Sou-
 „daan hem een brief van sijn hand mede / die van
 „Inhoud was / dat dese om saken van belang
 „voor de Christenen quam / en wier eer-namen
 „en inleeding dese was.

1505.

Dien hy een
 brief aan
 den Paus
 gaf.

De groote Koning, Heer der Heeren; Edele; Deseffs In-
 Groote; Wijse, Regtvaardige en Zege-rijke; Ko- houd.
 ning der Koningen; Geessel der Wereld, Prince
 van het Geloove van *Mahometh*, en die in hem
 gelooven; Levendig-makende Geregtigheyd op den
 gantsen Aard-bodem; Opvolger der Rijken, Ko-
 ning van *Arabien*, *Genua*, *Persia* en *Turk yen*; Scha-
 duwe van God op de Aarde, die alle goede din-
 gen, gelast of niet gelast, uytvoerd, en een twee-
 de *Alexander* is in dese Wereld, van welke veel
 weldaden voortvloeyen: Koning der geene, die ge-
 kroond zijn en in de Regt-banken sitten; Geever
 van Koningrijken, Landen en Steeden; Vervolger
 der oproerige en ongeloovige ketters; Bewaarder
 der 2 uytlandse plaatsē; Opper-Priester der Hey-
 lige Tempels, die onder sijn gebied zijn, en het
 Geloove van *Mahometh* leeren; die Geregtigheyd
 en goedheyd uytwerpt; Luyster van het Geloove;
 Vader der overwinningen; *Canazao Algauri*, wiens
 gebied God eeuwig make, en wiens Troon hy tot
 boven de Starre *Gemini* verheffe! Wenscht veel
 Heyl aan U, alleruytmuntendste en Geestelijke
Roomse Paus, die God vreefd, en wel leefd; groot
 in het oude *Christen* Geloove van *Jesus*, de Koning
 der *Nazarenen*, Bewaarder en Heere der Zeen,
 en Zee-eyndens, Vader der Patriarchen; Bisschop;
 Leeser van het *Euangelium*, en Wijse in het Geloove
 en dingen, die geoorloofd zijn, en niet geoor-
 loofd zijn; Goedertieren tegen de Koningen en
 Princen; Besitter van het *Roomse* Rijk, wiens Eere
 God vermeerdere! &c.

„Broeder Mauro met dese brief / vol vreesse voor
 „de bedreyngtugen van desen Barbaar, pberig voor
 „het algemeene best der R. Stoel / en eenvoudig

1505. „ in de streeken en quaad-aardigheden van tyran-

Broeder
Mauro word
van den
Paus met
een brief na
Spanien en
Portugaal
afgevaar-
digd.

„ nise Dorsten / tot Romen gekomen / droeg dese
„ saak so swaar by Alexander de VIII. vooz / dat
„ de vergadering der Cardinalen besloot / dat dese
„ Broeder met een brief van den Paus, en een af-
„ schrift der geene, die de Soudaan aan hem schreef,
„ na Spanjen moest gaan, om den Koning Ferdinand
„ en Manuel, als oorsaken van dese gramschap,
„ van dese bedreygingen te verstantigen. So haast
„ Broeder Mauro tot Romen was aangeland / had
„ de Koning Manuel door zijn bewinds-man al-
„ daar berigt van desselfs aanbrengen / en hoe de
„ Soudaan alreede geboel van de komste sijner Vloot
„ in de Indiën begon te krijgen / dog tot zijn groot
„ mishagen bekomen / dewijl / hy sig aldaar niet
„ gevestigd / maar alleen op die gewesten gebaren
„ hebbende / de Soudaan al aanving over hem te
„ klagen.

De Koning
van Portu-
gaal besig
om een
dubbelde
Vloot af te
senden na
de Indiën.

„ Het was in October 1504 dat hy dit verstond /
„ en voorgenomen hebbende tegen het volgende
„ jaar een groote Vloot upt te rusten met een Ita-
„ liteyn / die zijn verblijf in Indiën soude houden /
„ den arbejd niet alleen haastig deed voortsetten /
„ maar selfs het getal der scheepen verdubbelen /
„ so dat Broeder Mauro in Portugaal aangeland
„ zijnde / de groote toerustingten selfs sag / waar
„ door hem gelegentheid wierd gegeven / eben so
„ groot van desen Koning / als des Soudaans magt
„ op te geeven : maar de Paus nam hier upt re-
„ den / om den Koning de onderneemingen op de
„ Indiën af te raden / of ten minsten van het quaad
„ onthaal der Mooren, waar upt de Soudaan een
„ boozwendel soude neemen / om de overblijfselen
„ van het Heylige Land aan zijn gramschap op
„ te offeren.

Dat hem
den Paus
afraad.

„ Wanneer Broeder Mauro nu ter gehooz in het
„ midden van Juny, als de Vloot vertrokken was /
„ wierd toegelaten / wist hem de Koning door goe-
„ deredenen al sijne vzeese weg te neemen / seggen-
„ de / dat dese dreygementen van den Soudaan meer
„ uyt oorzaak van zijn eygen belang, om dat hy een

na-

nader weg tot de handel der Droogen uytgevonden hebbende, hem zijn voordeel benam, dan uyt yver voor de *Mooren* sprooten; dat indien deselve om de schade den *Mooren*, te *Granada* geleeden, werden gedaan, deselve veel te laat quamen, dewijl het meer dan 20 jaren was geleeden, dat die dingen voorvielen, behalven dat al de *Mooren* sedert in vryheyd waren gesteld, sulks sy konden gaan, werwaarts het hen behaagde, zijnde over dit werk tusschen den *Soudaan* en Koning *Ferdinand*, verscheydene Gefandschappen door *Pedro Martinz* gedaan; en dat het selve geval van zijn eygen belang en voordeel, het geen de reden van zijn gramscap was, hem *Mauro* tegen alle sijne vrees konde verskeren en gerust maken, om dat de *Soudaan* so veel voordeel van de *Christenheyd* had, ter oorfake van de overblijffelen, die in sijne Staat gevonden en bewaard wierden, dat het hem veel heylsamer en gevoeglijker was, die in groote eerbied te houden, dan te verwoesten, door dienselke hem meer voordeel, dan de heele handel der Droogen toebragten.

„Met dese en andere Redenen / nevens veelvuldige aalmoessen voor het Klooster van de H. Catharina, bleef Broeder Mauro vergenoegd / en van de vrees / dien hy voor den Soudaan had / bevrijd / latende de Koning door den selven zijn antwoord aan den Paus toekomen / in een brief / die ten voornaamste behelsde.

Dat hy de bekeering der *Mooren* en de regtvaardige en heylige oogmerken, die Koning *Ferdinand* tot deselve, tot eere van God en de menschen, had gehad, agterlatende, God zijn getuyge was, om zijn H. op den brief door *Mauro* gesonden, te antwoorden, dat het hem ten hoogsten leed was, met in plaats van de *Indiën* te ontdekken, zijn Vloot tegen den *Soudaan* gesonden te hebben, op dat hy meerder reden, om over hem te klagen, mogt vinden: dog dat hy hoopte, dat God, in wiens hand de herten der Koningen zijn, die hem so gelukkig had gemaakt, van de *Indiën* te doen vinden, tegen

1505.
De Koning
van Portu-
gaal geeft
eenige ge-
rustheyd
aan Broeder
Mauro.

1505. yeders verwagting, hem gelegentheyd soude geven, om de *Roode-Zee* ook te bekruyffen, op dat hy het huys van den verfoeyelijken *Mahometh*, die een onlijdelijke saak en verwijt voor de *Christenheyd* is, mogt verwoesten. Waar door hy sijn *H.* reden mcende te sullen geeven, om andere *Christen* Magten, nu tegen den anderen in de wapenen, op te wekken, om hunne kragten met de sijne te voegen, op dat sy door de eendragt hunner wapenen desen *Barbaar*, die door geweld over het Heyligdom hunner Zaligheyd had geheerst, te bevegten: zijnde het blijk genoeg, dat dit van goede uytwerking soude zijn, dewijl hy alreede so bevreesd was, sijn Vloot in de *Indiën* verre genoeg van *Cayro* te sien, om dat hy niet gewoon was, een Vloot van een *Christen* Vorst in sijne Havens tegens hem te verneemen, en dat, hy hier voor vreesende, gelooffelijk was, dat sy met de magt der *Christen* Vorsten en de sijne, die gewend waren tegen dese ongeloovige te strijden, wel haast de muuren van *Judda* (een steedeken by *Mecha* gelegen) souden beklimmen, zijnde de deuren, waar door hy met God hoopte tot de vernieling van dat huys van verfoeying te komen, om op den grond, daar dit soude gestaan hebben, een Altaar op te regten, en God aangename offerhanden te doen; dat hy als een gehoorfame Soon van de *R. Stoel*, en Yveraar voor de heerlijkheyd van sijn *H.* in dese uytvoering soude bevljtigen, op dat de ongeloovige grondiger reden, om over hem te klagen mogten hebben; dat het geheele Rijk van *Portugaal*, door sijne voor-Vaderen van dese ongeloovige gewonnen zijnde, hy een ander erfdeel aan de *Roomse* Stoel, door de *Roode-Zee* dese vyanden van deselve bespringende, hoopte te hegten, op dat het Koninglijke Vaandel van *Christi* krijs-benden, waar van hy de bestierder en besitter was, door de *Heydenen* en *Mooren* gevreesd en aanbeden mogt worden, tot eer en lof der *R. Stoel*, hoopende, door dese verdiensten voor geen onnutte knecht in dit leven gehouden, en een verberger van sijn Talent ge-

geagt te sullen worden , op dat hy in het toekomende de eeuwige vergelding mogt erlangen.

1505.

Alvoorens de Koning van Portugaal de komste van den boven gemelden Broeder Mauro wist / had hy eenige malen Raad gehouden / dewijl hy nu 4 malen een groote Vloot wel derwaarts had gesonden / en dese aanstonds met lading weer was gekeerd / dog het noodzakelyk was / dat aldaar eenige schepen en volkeren moesten verblijven / om den Oorlog met de Mooren , en handel met de Heydenen te onderhouden / het geene door de geladene schepen niet konnende gedaan worden / de kust van Malabar na hun vertrek vloot bleef / en de Mooren gelegentheyd gegeven wierd / om deselve weder in te nemen / en door den Samorin geholpen / den Koning van Cochín te beschadigen / benevens die van Cananor , en alle andere vrienden en verbondene met de Portugysen : waar tegen versien moest worden / en een sterkte gebouwd / alwaar de schepen konden aankomen / en lading ontfangen. Ten desen eynde deed hy eenige groote schepen / om met de gewoonlijke lading / en klepnder met andere vaartuppen / om onder het bestuur van Tristano d'Acunha , aldaar te blijven / toetakelen ; dog dese door een blindhepd overballeen wordende / wierd het Opperkapiteynschap van deselve aan Don Francisco d'Almeida , Soon van Don Lourenzo Graaf van Abrantes , wiens Broeder Bisschop van Coimbra was / opgedragen / en / door den Koning met de Standaard begiftigd / met meer als gewoone plegtigheden door den Adel / als de eerste Onderkoning van dit gewest sullende zijn / op den 25 Maart 1505 tot aan boort uitgelepd gedaan. Op de Vloot waren 1500 man / om in Oost-Indiën te blijven / ingescheept / waar onder veel Edellieden en Dienaars des Konings / die alle aldaar 3 jaren moesten dienen : na welke tijd sy met een Kapiteynschap of andere bediening / souden worden beschonken / gelijk nog heden gebruikelijk is.

De Koning van Portugaal besluyt eenige schepen in de Indiën te laten.

Waar toe hy Tristano d'Acunha uytkieft. Dog stelt in zijn plaats Francisco d'Almeida.

Manschap der Vloot.

Derzelver wedde was van 2 Scudi , t'scheep / en Hun wedde;

1505. 3 op het land zijnde / wordende sy binnen boort
 op des Konings kosten gespijsd / en hadden daar
 en boven byzheyd 800 pond peper / 20 Scudi waard /
 op de Vloot te mogen inladen / gelijk mede de an-
 dere Bedienden en Hoofden na de aansienlijkheyd
 van het Ampt / dat sy bedienden. 22 Scheepen
 was dese Vloot sterk / waar van'er 12 met Doo-
 gen moesten weder keeren / en als Zee-Hoofden

De Vloot 22
 scheepen
 sterk.

Namen der
 Kapiteyns.

op dienden: Don Francisco d'Almeida Generaal;
 Ruy Freire, Soon van Nuno Fernandez; Fernan-
 do Soares, Soon van Gil de Carvalho; Vasco
 Gomez d'Abreu, Soon van Antonio Gomez;
 Bastiano de Sousa, Soon van Ruy d'Abreu; Pe-
 dro Ferreira Fogaza, Soon van Fernando; Joan
 da Nova; Antonio Gonçalvez, Castellano de Ce-
 zimbra; Diego Correa, Soon van Payo Correa;
 Lopo de Deos en Joan Serrano, zijnde op de blij-
 vende dese de Bevel-hebbers; Don Fernando De-
 za de Campo Major, Soon van Don Fernando;
 Bermum Diaz Edelman van Castilien, Lopo San-
 chez, Gonfalo de Payva; Lucas d'Afonseca, Lo-
 po Chanoca; Joan Homem, Gonfalo Vaz de Bóes
 en Antonio Vaz; die alle met een goede wind van
 Lissebon vertrokken / en den 6 April te Porto Da-
 le aan Cabo Verde aangquamen / alwaar sy boor-
 andere waaren eenige slaven ruypden / de Land-
 Dorst / upt begeerte / om een so groote Vloot te
 sien / met vrouw en kinderen op een Lust-huy-
 quam / en Don Francisco den selven dooz Joan da
 Nova, in wiens geselschap nog eenige Edellieden /
 om dese Dorst sijn Staat te bessien / mede gingen /
 te begroeten. Dese Barbaar deed hen veel eer aan /
 met eenige koepen boor hen te doen slagten / en
 den Generaal insgelijks / in vergelding van sijn
 geschenken / eenige toe te senden.

Vertrek der
 Vloot.
 Komst tot
 Porto Dale.
 Alwaar de
 Land-Vorst
 de Vloot
 besigtigd.

Slegt be-
 zeylde
 scheepen
 onder de
 Vloot.
 De Gene-
 raal ver-
 deeld de

De Vloot leyde boor dese Wythoek geweldig ver-
 spreyd / niet om dat sy des te beter konde water
 bekomen; maar om dat sy onder deselve eenige
 niet wel bezeylde scheepen hadden: Dit deed Fran-
 cisco de Vloot in 2 smal-deelen scheyden / en het
 snelst zeylende boor sig nemen / mitsgaders het an-

dere onder het gefag van Bastiano de Soufa, hem te laten volgen. 1505.

Op den 25 April vertrok hy van daar / en op 125 mijlen na aan de Linie gekomen zijnde / kreeg het fchip Bella Kapiteyn Pedro Ferreira, een fo grooten lek / dat sy het felve niet konden stoppen / en alfo te grond ging / dog al het volk wierd door de booten der andere fcheepen / benebens de lading / die onder het eerfte berdek leyde / nog met groote moeyte geborgen / en op de andere fcheepen verdeeld.

Vloot in tweeën.
Vertreckken van Porto Dale.
Een fchip verfinkt.

Van hier fетteden sy hun kours fo veel Zuydwaard aan / om niet op het land gedreeven te worden / dat de menfchen door de koude in de klepne fcheepsjes niet konden arbeiden / en fakten toen allengkens af / fo dat sy op den 18 July aan het eerfte Eyland van Mozambique aanlandden. Gonfalo de Payva en Bermum Diaz wierden van hier na Mozambique gefonden / om te verneemen of aldaar geen brieven van Lopo Soares, de Vloot onder de Soufa, of 2 fcheepen van den Generaal afgeraakt, gekomen waren, en alfdan hun weg na Quiloa te vervolgen, terwijl Don Francisco te Mombaza en hier eenige noodzakelijkheden soude verrigten. Hy nam den 24 / de reyse met 20 zeplen / die hem volgden / aan / en quam gelukkig op St. Magdaleens-dag ter gewenfter Haven aan / wordende van wegen den Koning / fo haast hy geankerd was / door een Moor, Cyde Mahamed genaamd / begroet / en eenige eet-waaren aangeboden. Don Francisco hem met een kleed befchönken / en voor fijn boodfchap bedankt hebbende / deed den Koning seggen / wel verwonderd te zijn, dat hy op het loffen van fo veel gefchut, ter eer van hem en de Stad, geen de minfte teekenen, van daar op te antwoorden, had gedaan, zelfs de vlag of 't vaandel, hem ten teeken van Vreede gegeeven, niet laten waayen.

Komen aan een Eyland van Mozambique.
De Generaal fend 2 fcheepen voor af.

De Generaal word door een Moor van wegen den Koning van Mozambique begroet.

Cyde Mahamed niet verwacht hebbende / dat na geeven van gefchenken en vriendelijk bedanken / een zodanige boodfchap opgelegt en antwoord foude

de

1505. de gegeven worden / stond verset / en bond niet geraden / op zijn eegen houtje daar op te antwoorden; des keerde hy / van waar hy was gekomen / en beloofde / spoedig met antwoord te sullen keeren; en dit was / dat de Koning sig nog meer als d' Admiraal verwonderde / en daar en boven seer qualijk te breeuen was / dat een Kapiteyn van den Koning van Portugaal hem een schip afgenomen had / dat van Sofala quam / na werwaards hy den Standaard had gesonden / inboegen sijn verwondering wel mogt ophouden / dewijl dit de reden van het niet opsteeken van deselve was.

Welke Moor
met een bescheyd van
den Admiraal word
afgevaardigd.

De Admiraal send
Joan da Nova na den
Koning.

Dit was waarlijk reden genoeg voor Don Francisco, om hem te toonen / dat dit gebreke van den Koning niet quam / en hy was daarom ook geweldig misnoegd; maar niet anders konnende in dese saak doen / als naarstig na desen Kapiteyn te onderzoeken / so sond hy Joan da Nova, so om met den Koning te spreken / en hem te verontschuldigen / als om met alle blijt na bysonderheden van het oorval / en dien Kapiteyn te verneemen / van de welke de Koning en hy selve so onvoldaan was. Met hem ging voor Tolck een Venetiaan van Cananor, voor Alfonso de Albuquerque in Portugaal gebragt / wiens naam Miser Bon adjuto de Albano was / zijnde / na sijn seggen / voor 22 jaren met een Gesant van Cayro na die plaats getoogen / wanneer Miser Francisco Marcello Consul te Alexandrya voor den Staat van Venetien was. Hy quam in Portugaal met een Javaanse vrouw / hy welke hy eenige soonen had / en wierd / om sijn taal-kundigheyt en goed verstand / van den Koning aan Don Francisco mede gegeven.

Boodschap
aan den Koning.

Het aanbrengen van Joan da Nova behelsde ten voornaamste / dat *Don Francisco* ten hoogsten qualijk nam, dat aan sijn Konings Standaard, door een Kapiteyn van die Majesteit, so weynig eerbiedigheyt was toegedragen, daar de *Portugysen* anders gewoon waren, groote gehoorsaamheyt aan dit teken te bewijzen, en het selve eerder souden aanbidden, als sulck een moed-wil daar tegen be-

bewijzen ; dat hy voor tegenwoordig daar in geen hulp-middel konnende toebrengen, versogt, dat sy elkander mogten spreken, doordien hy met hem over saken sijn best, en den dienst des Konings sijn meester aangaande, had te spreken ; en dat de straffe van den voornoemden Kapiteyn belangende, hy mogt versekerd zijn, dat sijn Majesteit na onderzoek der waarheyd den selven wel soude weten te straffen, en hem het genomen schip met alles weer te leveren. **Het antwoord van onsen Afgesonden** was / dat de Koning, in verwagting van 't be-
 loofde, sig te vreedden hield, en den volgenden dag met den *Admiraal* in gesprek wilde komen, behoudens, dat het op dese wijze geschiede. Dat de *Admiraal* met sijn boot nevens eenige andere Kapiteynen, van wiens vreedfsamen aard hy versekerd was, om sijn Onderdanen geen schrik aan te jagen, voor het Paleys soude komen, terwijl hy sig in sijn *Zambuco* soude begeeven, en sig aldaar by den Vloot-Heer vervoegen.

Antwoord
des Ko-
nings.

Ten desen eynde ontfingen alle de Kapiteynen bevel / om op den volgenden dag hen met hunne booten aan boord van den *Admiraal* te laten vinden, in een vreedzaam gewaad te kleeden, eenige lancien en pijlen te verbergen, wat geschut, om als tot een teken van vreugde te kunnen lossen, mede te nemen, en hun Malie-rok onder de andere kleederen aan te doen: overmits de erbarent-
 heyd al geleerd had / hoe weynig men op dese Land-
 aard mogt vertrouwen. Op den bestemden dag boer Don Francisco, van al den Adel en Kapiteynen in hun booten verseld / onder een met scharla-
 ken en sijde bedekt gehemelte in sijn sloep / onder het geschal van Trommelen en Trompetten / mits-
 gaders het los branden van 't geschut der heele Vloot / na het Paleys / zijnde Joan da Nova voor af gesonden / om desselfs aankomste bekend te ma-
 ken / dog wierd op den Oever van een Afgesonde-
 ne des Konings ontmoet / die bevel had / den Vloot-
 Heer te versoecken / sig een weynig op te houden, vermits sijn volk niet gereed was. Joan met dit be-
 De Gene-
 raal vaart
 met een
 groote sloet
 na land.

1505.

Word door
een Afge-
fondene des
Konings
verfolgt wat
te wagten.

Aardige be-
duydinge
van een
swarte kat.

Daar de
Vloot-Heer
om moest
lachen.

berigt in de Vloot gekieerd / wierd andermaal af-
gebaardigd / om den Koning te seggen / dat het
een fraaye trek was, dien men den *Admiraal* speel-
de, met hem voor het Paleys so lang te doen wag-
ten: dog dese boodschap liep nog slegter af als de
eerste; want hy kreeg alsdoen tot antwoord / dat
de Koning in het geheel niet konde komen, om
het welke te verschoonen / eenige blaauwe redenen
voor den dag gebracht wierden. Een van dese was /
dat de Koning opstaande uyt sijn sit-plaats, om den
Vloot-Heer te komen vinden, een swarte kat voor
by hem was komen loopen; 't welk een kenbaar
teken hy hen wierd gehouden / van op dien dag
niets bestendigs te sullen kunnen uytvoeren, nog
besluyten, weghalven hy had / dewijl hy een duur-
saam verbond wilde maken, men wilde dese ver-
schooning aanneemen, en het werk tot den vol-
genden dag uytstellen.

Don Francisco siende / dat al sijn toefsel op een
wichelarijtje uytquam / begon eens te lachen /
en seyde / in plaats van 'er quaad om te worden /
tegen de Kapiteynen: Heeren en Vrienden, my
dunkt, dat de geen, die ons dese boodschap send,
morgen met nog swaarder voorteken ons sal moe-
ten vinden: laat ons ter goeder uure keeren, en
hem met onse natuurlijke dapperheyd begroeten,
die de *Portugysen* beter als dese Venten voegd, die
wy nu dragen: want gelijk gy lieden weet, de *Mooren*
zijn gewoon, meer eer aan ons yser en staal,
dan ons goud te bewijfen. En my dunkt, seyde
Joan da Nova, dat dit middel een eynde van de
beveelen der *Mooren* sal moeten maken, want *Ma-
homet Encony*, onse groote vriend, die my byson-
der wel kend, vervoegde sig by my, en niet wil-
lende, om de *Mooren*, die hem geduurig in het
oog hielden, veel praat met my maken, seyde in
het weg gaan; laat de Vloot-Heer geen tijd ver-
liesen, want de Koning soekt niet met hem te spree-
ken: dat hy mijn woorden gedenke.

Op dit berigt kreeg *Joan da Nova* een nieuwe
last / om na land te varen, en de *Mooren*, die hem
de-

dese boodſchap hadden gedaan, een andere aan den Koning te doen, te geeven, zijnde van Inhoud / dat de Vloot-Heer den volgenden morgen in onderhandeling met den Koning wilde komen, dien, zijnde op de beſtemde plaats niet gekomen, in ſijn eygen Paleys ſoude komen vinden, nademaal het hem te veel moeyte ſcheen, op Zee hem te verwagten. De boodſchap werd door den Gelastigde aanſonds volboerd / en de Mooren aangediend / ſonder na eenig antwoord te wagten; volgens het bevel van den Admiraal, die aanſonds met al de Kapiteynen na boord voer / en raad over het geen hen te doen ſtond / hield. Men haalde in deſe vergadering / niet alleen dit voorval op; maar ook alles wat van te vooren aan *Pedro Alvarez*, *Joan da Nova*, aldaar tegenwoordig, door deſen Barbaar was wedervaren, 't welk alles ſijn loos en boosheyd maar te kennen gaf. Hier by quam nog / dat hy, ſederd *Vasco* hier was aangeweest, nog geen ſchatting meer had betaald, niet tegenſtaande hy deſelve ſchuldig was, en deſe eer een rantſoen van ſijn perſoon, als cijsbaarheyd was, gelijk hy ſelfs had bekend, wanneer hy door den Admiraal werd vaſt gehouden, en dat hy wel op de eer van ſijn perſoon mogt ſtaan, maar ſulks langs een eerliker weg doen, ſonder ſodanig een openbare veragting van die Majesteit, aan wien deſe Vloot behoorde, te weten, den Koning hun aller Heer en Meester; Voorts dat ſy bevel hadden, om ſodanige beſluyten in het maken van Vreede en Oorlog, te nemen, als de gelegentheyt der ſaken ſoude vereyſſen, hoewel de Koning hen de weg der Vreede liever, dan die van Oorlog te gebruyken, gebooden had; dat men, om de ſekerder vaart langs deſe kuſt, niet moett vertrekken, ſonder een beſluyt, wegens het maken van een ſterkte, ſo noodſakelijk voor den koophandel op *Indien*, genomen te hebben.

Ma dat dit alles in overweeging was gebragt / werd met algemeene ſtemmen goed gekeurd / den volgenden morgen gewapender hand na land te

1503.

Joan da Nova
va vaart
met een
nieuwe laſt
aan land.

Scheeps-
Raad.

Wat daar in
verhandeld
wield.

1505.

Beſluit van
de Scheeps-
Raad.
De Vloot-
Heer ver-
deelt ſijn
Scheeps-
magt in
tweën.

varen, dewijl de wapenen het middel waren, om deſen *Indiaan* de wetten te ſtellen, en geen vriendelijkheid, welke ſy hadden willen gebruyken. Op dit beſluit verdeelde Don Francisco de krijgsmagt in 2 deelen / om met het eene in perſoon de Stad aan te taſten / terwyl ſijn Zoon het Paleys / aan het end van deſe gelegen / ſoude beſpringen / waar toe hy peder Kapiteyn ſijn laſt gaf / om hen by hem of ſijn Soon *Don Lourenzo* te voegen, en voor den dag, wanneer ſy een Trompet ſouden hooren, te vertrekken.

„Eer wy de uptkomſt van deſen aanſlag ver-
„halen / ſal het geboeglijk zijn / hier een beſchrij-
„ving van die kuſt van dit gedeelte van Africa
„voor af te laten gaan / weſshalven deſelbe eerst
„hier ſal worden verhandeld.

Gelegend-
heid des
Lands.

„In het gedeelte van Africa boven Ethiopia,
„dat Ptolomeus het binnenſte noemd / alwaar het
„Landſchap Ageſymba iſt gelegen / 't geen het
„Zuydelijkſte Land iſt / dat hy heeft gekend / en
„waar van daan hy ſijn rekening begint / legt
„nog een ander Land / 't geen ten ſijnen tijde on-
„bekend was / wiens Zee-kuſten / na de ontdek-
„kingen der Portugyſen in den Ooſt-Oceaan / ſeer
„bekend zijn geworden. Het begin van deſe / be-
„ginnende met het Ooſterlyke gedeelte van deſel-
„be / iſt het voor-gebergte van Praſſo, 't geen Pto-
„lomeus op 15 Graden Zuyder-breedte plaatſt /
„en ſo bevonden iſt / wordende door de Inwoon-
„ders Mozambique genoemd. Het eynde Weſt-
„waards van dit Land / aan Ptolomeus onbekend
„gelweeft / iſt op 5 Graden Zuyder-breedte / gren-
„ſende aan Ethiopia, welker Inwoonders deſe
„onſe voor-noemde Land-beſchryver Hesperii met
„een gemeene naam noemd / zijnde deſe de Vol-
„keren / by Pangelunghi bekend / en Onderdanen
„van den Koning van Congo.

„Tuffen deſe 2 Upthoeken / als die van Mo-
„zambique en het Koninkrijk Congo, legt de groo-
„te en vermaarde Upthoek / de Cabo de Bona
„Eſperanza, of der Goede Hoop genaamd / heb-
„ben-

„ bende het Land tussen beyde geen andere naam/
 „ om dat de Inwoonders van deselve woest zijn /
 „ verschepdene talen spreken / en van elkanderen
 „ on-afhangelyk zijn. Alleenlyk de Arabiers en Per-
 „ sianen , die menschen van geleerdhepd en meer
 „ gesleepeuheid zijn / en tot aan dese Landen hun-
 „ ne Land-palen uytstrekken / noemen het selve
 „ Zanguebar , waar van daan het ook / by som-
 „ mige der Land-saten / Zanguy word geheeten.
 „ De woesten hoop geeft het gemeenlyk de naam
 „ van Caffres , (waar na de Land-aard Caffers Oorzaak
 „ heeten) het welke so veel is / als Volk sonder van het
 „ Wet , zynde een benaming / welke sy aan alle woord cas
 „ Afgoden-dienaars / gelijk sy selve zijn / geeven / fer.
 „ en by de Portugysen , om de menigte van sla-
 „ ven / die sy daar van daan hebben / genoegsaam
 „ bekend is.

„ Om tot de beloofde Land-beschryfving te ko- Een ge-
 „ men / sal 't begin zijn van het vooz-gebergte A- bergte Aro-
 „ romata, by andere tegenwoozdig / met de naam mata.
 „ van Cabo de Guardafu bekend / het welk het
 „ Oosterlykste gedeelte van geheel Africa is / gele-
 „ gen op de hoogte van 12 Graden / tot aan Mo-
 „ zambique toe / makende langs de kust 1600 mij-
 „ len / alhoewel Ptolomeus het selve op 5 Graden
 „ sield. Het Land maakt van de eene uyt-hoek
 „ tot den anderen wel een Zee-boesem / maar so
 „ groot niet / als by deselve uytbeeld ; hebbende
 „ ten naasten by de gedaante van de hollighepd
 „ van een ribbe van een viervoetig dier. Van hier
 „ tot aan Cabo das Correntes heeft het een dieper Cabo das
 „ Inham / die desen Land-beschryfver onbekend Correntes,
 „ was / ter langte van 510 mijlen Zee-kust / van
 „ waar het tot aan de Uythoek de goede Hoop
 „ sig 1040 mijlen uytstrekkt / so dat de Caap das
 „ Correntes op de hoogte van 24 Graden / en die
 „ der Goede Hoop op 34 en een halve legt. Van
 „ dese so vermaarde Cabo de Bona Esperanza,
 „ maakt de Geber verschepdene kleyne bogten /
 „ schoon deselve sig regt uyt ten Noozden schynde
 „ uyt te strekken.

1505.

Oorsprong
van Zangue-
bar.

Het Land
Ajan.

Deffelfs on-
gefontheyd.

Beschrijving
der Inwoon-
ders van
Rapto tot
Cabo de Bona
Esperance.

„Zanguebar begint van een der voornaamste
„Rivieren / die hen in dese Oost-Zee ontlasten / te-
„gen het Zupden / wordende door Ptolomeus , Rap-
„to (dat is Snelle) genoemd : eventwel is deffelfs
„hoogte veel van dien Schijfberg voorgegeven ver-
„schillende / vermits sy niet op de hoogte van 6
„Graden Zupder-breedte / maar wel op 9 Noor-
„der-breedte is te vinden / hebbende zijn oorsprong
„in het Land van Paap Jan , by den berg Graro
„en stroom Oby , van waar sy loopt / tot dat sig
„in de Zee Quilmance der Mooren , palende aan
„een Volk-planting / die aan een van deffelfs vooz-
„naamsie Monden en niet verre van Melinde
„legt / komt uyt te storten. Van dese Rivier na
„Cabo de Guardafu opgaande / en voort tot aan
„de Straat of Mond der Roode-Zee en den oor-
„sprong der selve / noemd men het Land Ajan ,
„zijnde meest door Arabieren bewoond / behalven
„tegen het Zupden / alwaar men swarte Heyde-
„nen vind. Dit geheele Land van de Rapto tot
„aan de Caap der goede Hoop is laag land / over-
„bloedig in wilde wijngaarden / dog niet in ande-
„re vrugten / ter oorzaak van deffelfs woestheyd /
„en menigte van Rivieren / Doelen / Moerassen en
„staande wateren / die het bysonder ongesond ma-
„ken / so dat men het niet regt een ander Guinea ;
„om dese bedurvenheyd der Lugt en deffelfs gant-
„se gelegenheyd / soude mogen noemen.
„De Inwoonders zijn Swarten / met kroes
„hap ; of liever sodanig / of het wol was / vol
„van Afgoden-dienst / en so seer tot wigchelaryen
„en voorspellingen genegen / dat in hun grootste
„besigheden en yver van saken sullen ophouden /
„wanneer eenige van dese grillen hen in het hoofd
„komen. De dieren / vogels / vrugten en saden zijn
„in alles den Land-aard gelijk / te weten alle
„wild ; epter van Magadaxo tot Guardafu is het
„wat overbloediger in beesten / door dien dese hen
„tot spijs moeten dienen / om de armoede van het
„Land. De gewoone spijs van alle de Mooren ;
„die hen langs dese kust onthouden / zijn wilde
„vrug-

„brugten / vleesch van alle soort van dieren / melk 1505.
 „van sommige beesten / die sy onderhouden / en
 „om hoort te gaan / alle soort van eetbare dingen / Spijse der
 „hoe vuyt en mozzig die mogen zijn. Hier in mun- Mooren.
 „ten de Baduinen uyt / die land-waard in loopen /
 „en handel hebben met de Caffers , die by de gee-
 „ne / die steecken bewoonen / vooz Barbaren wo-
 „den gehouden. Het schijnd dat de Natuur / vooz-
 „stienster in alle dingen / geen deel van het Ward-
 „rijk sodanig heeft willen verlaten / of het sonde
 „nog eenige brugt / by desen of geene geagt / voozt
 „brengen / gelijk dan dit Land mede het alderge- Afkeerig-
 „agtsie metaal / en een volk / de woestheyd van heyd van
 „het selve Land geduldig dragende / heeft voozt- goud door
 „gebracht / dat geen begeerte heeft na desen rooden deffelfs In-
 „God / maar alleenlijk om de waaren / die sy vooz woonders,
 „het selve / dooz andere hen toegebracht / konnen
 „ruylen / en daarom desen arbeyd / om die te be-
 „komen / geduldig dragen. Op de reuk van dit
 „krachtige metaal / zijn allereerst de Arabieren ,
 „aan wiens Land dit Zanguebar grensd / afge-
 „komen / en hebben begonnen alhier te woonen /
 „na dat sy de Mahometaanse Gods-dienst hadden
 „aangenoomen / als sy om eenige misdaden ge-
 „bannen wierden. Men wil seggen / dat sy dese Banning der
 „banning Emozaydii noemen / volgens een Jaar- Arabieren.
 „boek / in handen van den Koning van Quiloa ,
 „zijnde die eenige opgelegd geweest / om de Leer
 „van eenen Zaide , Heef van Hocem , Soon van
 „Ale , die een Heef weder van Mahometh , en met
 „een Dogter van hun getrouwd was. Dese Zai- Op wat wij-
 „de had eenige strijdige geboelens tegen den Al- se geschiedt.
 „coran , wordende de geene / die dese nabolgden /
 „na hun Emozaydii , het welk wil seggen / onder-
 „worpelingen van Zaide , genaamd / vooz kette-
 „ren gehouden en gebannen / waar dooz sy de eer-
 „ste hen hier hebben nedergeslagen / sonder groote
 „Volk-plantingen te maken / om dat sy alleen een
 „plaats sogten / alwaar sy by vooz de Caffers le-
 „ven / en de noodige onderhoud vinden souden
 „kunnen.

1505.

„Van dese hun eerste komst zijn allenskens meer
 „en meer Volk-plantingen voortgekomen / totter
 „tijd toe / dat aldaar 3 schepen met een menigte
 „Arabieren en 7 Broeders daar aanlandden / die
 „upt een plaats / niet verre van Lazah 120 mij-
 „len van het Epland Baharem, dat in de Per-
 „siaanse Golf legt / en dit aan Arabien paald / ge-
 „legen / afgekomen waren / zijnde de oorzaak hun-
 „ner komst / de verbolging / die de Koning van
 „Lazah deed. d'Eerste stad door hen gebouwd / is
 „Magadaxo / en tweede Brava; die tot op den
 „huidigen dag door 12 Hoofden / op de wijze van
 „een Republijk / word bestierd / en van dese 7 Broe-
 „ders afkomstig zijn.

De Stad
 Magadaxo
 door Ara-
 bieren eerst
 gebouwd.
 Ook Brava
 op wat wijze
 dese bestiert
 word.
 Opkomt
 van Maga-
 daxo.

Vermen-
 ging der
 Arabieren
 met de Caf-
 fers.

Die van
 Magadaxo
 zijn de eer-
 ste Hande-
 laars op So-
 fala ge-
 weest.

„De Stad Magadaxo nam van tijd tot tijd so-
 „danig toe / dat sy eyndelijk de Hoofd-stad en het
 „Hoofd van dese geheele kust is geworden; dog
 „vernits die daar eerst waren gekomen / nament-
 „lijk de Emozaydi, die verschillen omtrent hun
 „Gods-dienst hadden / so wilden sy hen ook niet on-
 „derdanig wesen; maar trokken Land-waard in /
 „alwaar sy hen met de Caffers door huwelijken /
 „en het volgen van hun seden en gewoontens /
 „vereenigden / waar door sy onkenbaar upt den
 „anderen zijn geworden. Dese nu worden van de
 „kust-bewoonders Baduinen, eben als de Portu-
 „gysen het land-volk Alarves noemen / geheeten.
 „De Inwoonders van Magadaxo zijn de eerste
 „handelaars op Sofala geweest / niet om dat sy
 „werk maakten om ontdekkingen te doen; maar
 „door dien by gebal aldaar / ter oorzaak van een-
 „storm / een schip van die stad komende / aange-
 „dreeven wierd. Door dit middel kreegen sy ken-
 „nis van de geheele kust tot Sofala toe / maar niet
 „verder / het geen toegekomen sal zijn door de san-
 „den / droogtens / Eplandjes en engte / die het
 „Epland van St. Laurentius, of Madagascar, op
 „die hoogte maakt / so dat men soude mogen seg-
 „gen / hier een andere Scylla en Charybdis te zijn /
 „om de geweldige stroomen / en swijg-kolken / die
 „een schip sonder wind en zepl weten te slepen /
 „„daar

„daar het niet als met groot gevaar van daan 1505.
 „kan komen / of moet blijven / waar van de Por-
 „tugysen niet als te veel onderbinding gehad heb-
 „ben. De Uythoek van Correntes legt recht over
 „het West-eynde van Madagascar , hebbende dese
 „sijn naam gekregen / om dat die gemelde stroo-
 „men hier het allergeweldigst zijn / en met een veel
 „byper loop / als uyt een gevangenis / in de open
 „Zee uytbarsten.

Gelegend-
 heyd van
 Cabo das Cor-
 rentes.

„Men kan beschepdentlyk verschil en onder-
 „scheid / tusschen het water in de volle Zee / en t'
 „geen tusschen dese 2 Landen gebonden word / sien /
 „ja zelfs maakt derselber loop nieuwe tpen / om
 „Oost of West-waards aan te varen / dewyl de
 „winden daarenboven tusschen dese 2 Landen / die
 „met hooge bergen voorszien zijn / hen aldaar ver-
 „gaderen. Sy souden wel verder hebben onder-
 „staan te handelen / na Cabo de Bona Esperanza ,
 „maar de swakheyd hinner scheepen en Zambu-
 „chen , die met ieder t'samen genaayd zijn / lieten
 „sulks niet toe / als onbequaam / om het geweld
 „van het water en der Mooren van de voornoem-
 „de Caap te wederstaan / gelijk sy door het verlie-
 „sen van eenige scheepen / dewyl sy seer begeerig
 „na dien handel waren / hadden ervaren / en voorsz
 „namentlyk had de Stad Quiloe , die de meeste
 „ontdekkingen had gedaan / geboel van dese on-
 „dernemingen gehad / wordende door de Onder-
 „danen van dien Koning niet alleen een groot ge-
 „deelte van het vaste Land bevolkt / maar zelfs
 „eenige Havens van het Eyland Madagascar : In-
 „voegen deselve de geheele kust konnende langs
 „loopen / ook ligtelyk hen meester van Mombaza ,
 „Melinde , de Eylanden Pemba , Zanzibar , Mom-
 „fia , Comoro , en meer andere Volk-plantingen
 „hebben konnen maken / te meer / sekerd dat sy
 „besitters van de Rynen van Sofala waren ge-
 „worden. Dit alles hadden sy evenwel weder meest
 „verlooren in die tyd / dat de Portugysen hen aldaar
 „quamen bezoeken / door de scheuringen / die door
 „de dood van eenige Koningen ontstonden.

Onder-
 scheyd des
 waters.

Scheepen
 met ieder
 t'samen ge-
 naayd.

Quiloe heeft
 veel ont-
 dekkingen
 gedaan.

1505.

Gelegend-
heid van
Quiloa.

Gediertens.

Spijse.

Drank.

De Stad hoe
gebouwd.

Deffelfs
Tuynen.

Hof des Ko-
nings.

Aangenaam
gefigt der
Stad.

„De gelegenheid van Quiloa is/ in een brugt-
 „baar Oort zijnde / door een Zee-boesem van het
 „vaste Land eeniger maten gescheijden / en tot een
 „Eyland gemaakt. Men siet 'er by uptnemen-
 „heid veel Palm-boomen / eenige groote en klep-
 „ne beesten / veel hoenders / dupben / toztel-dup-
 „ben en meer andere vogelen / de Europeërs on-
 „bekend. De gewoone spijs zijn Geerst / Rijs /
 „wortelen en peul-brugten / met eenige wilde kirup-
 „ben / waar mede de armen hen onderhouden.
 „Hun drank bekomen sy door het graven van put-
 „ten / waar door sy water / dat by na niet sout is /
 „bekomen / hoewel het Land dikwils door de Zee
 „overspoeld word / om sijn laagte / zijnde de stad
 „in het lang / by den Geber heen gebouwd / waar
 „door het als een Baap maakt. Het meeste deel
 „der hupsen is van levende steen gebouwd / met
 „aarde bedekt / en met tupnen vol palen en door-
 „boomen omset / dewelke niet alleen een aange-
 „naam gesigt / maar ook eenige brugten geven.
 „Dese tupnen strekken sig op sodanig een wijze
 „upt / dat sy naauwe straten maken / het welk de
 „Mooren doen / om haar te beter te kunnen be-
 „schermen / zijnde hunne hupsen / so na aan een /
 „dat sy van het een op het ander kunnen sprin-
 „gen.
 „De Koning heeft in het eene deel van de stad
 „sijn Hof / op de wijze van een schans gemaakt /
 „met veel toorens en gevels / hebbende een poort
 „na de kant van de Zee / die met eenige gragten
 „gemeenschap heeft / op sodanig een wijze / als
 „het een vesting vereyft. Een andere poort heeft
 „het / waar door het selve gemeenschap met de
 „stad heeft / waar voor een groote markt is / daar
 „sy hunne vaar-tuppen op het land slepen / en
 „de Bloot der Portugysen ten anker leyde. De
 „Stad gaf een seer schoon gesigt door hare tup-
 „nen / wandelaren / en Palm-bossen aan den
 „geenen / die de selve van dese sijde besag / het
 „welk de Portugysen te meer lust gaf / om daar
 „een landing te doen / en de grootsheid van dien
 „Bar-

„Barbaar in te teugelen / die den gantsen nacht 1505.
 „doozbragt / met mond-kost van het vaste Land
 „in de Stad te doen brengen.

Ingevolge van het besluit / by de Scheeps- *Francisco*
 Raad genomen / deed Francisco d'Almeida de *d'Almeida*
 Trompet blasen / om daags voor St. Jago , met *geeft teken*
 het kriecken van den dag te gaan landen. *om te lan-*
den.

lyk was de klank in peders ooren gekomen / of
 men sag het schip van den Admiraal door al de
 booten met het krijgs-volk omcingeld. Alhier ont- *Algemeene*
 fing de Vicaris een algemeene biegt / en gaf een *Biegt en*
 onbepaalde afaat / volgens de Bulle door den *Afaat.*

Paus ten voordeele van die geene / die voor het ge-
 loobe quamen te snoubelen / gegeven. Waar na
 de Christen Standaard met het kruys aan den
 Ridder Pedro Can, die voor Vaan-drager diende /
 overgerepikt zijnde / geraakte dese heele Vloot van
 booten met een groot gedruys in beweeging / on-
 der het los branden van het geschut / en geluyd
 van Crommelen en Trompetten. De eerste der

booten / die aan land quamen / was die van Don *Don Fran-*
 Francisco, waar na toen straks alle de andere Ita- *eisco komt*
 pitepenen hen spoeden / te land traden / en hen op *eerst aan*
land.

een heubel versterkten / terwijl de sloepen meerder *De Portu-
 gen* volk souden gaan af halen / alhoewel tot dat oo- *sen postee-*
 genblik toe geen mensch uyt de Stad nog te voor- *ren sig op*
 schijn was gekomen. Dit deed vermoeden / dat de *een heuvel.*
 Mooren geen gebegt in het open veld wilden wa-
 gen ; maar de Portugyzen in hunne enge straten
 afwagten / om te meer en grooter weerstand te
 konnen doen.

Wanneer al het volk / nu tot de bestorming der *De Vloot-*
 Stad geschikt / aan land was gekomen / gaf de *Heer send*
 Vloot-Heer aan sijn Soon 200 mannen / behou- *sijn Soon*
 dende selfs de overige / die ontrent 300 konden *met een*
 uytmaken / en beval hem / den Oever langs , en *Troep voor*
 de markt over, na het Paleys des Konings te trek- *uyt.*
 ken , 't geen ten eynde van de Stad / als gesegt
 is / was gelegen / alwaar hy / so haast hy'er ge-
 komen was / met een schoot / daar weder op ge-
 antwoord wierd / kennig van gaf / om de storm

1505.

Aanval van
den storm.

Een wolk
van pijlen
op de Portu-
gysen ge-
schooten.

De 2 Legers
der Portu-
gysen voegen
sig by mal-
kander.

Veele Moo-
ren inactieve-
len.

gelijkerhand aan te bangen. Dus begon men / so als de Son sig eben boven het aard-rijk vertoonde / met sodanig een geschreeuw / dat niemant den anderen verstaan kon / regt op de Stad en het Hof aan te trekken / sonder nog een Moor , die wederstand bood / te ontmoeten / tot dat Don Francisco in de engte der straten begon te komen / alwaar hy van booren en van boven van de daken / met een so groote menigte van pijlen en spieffen wierd ontfangen / dat de Portugysen in wan-orde geraakten / en seer groote schade daar door ontfingen / sonder hunne vyanden hinder te kunnen doen / als alleen die geene / die sig voor en om hen vertoonden / welke sy door de bufschieters en steenwerpers haast verdreven hadden.

Sy wierden eindelijk / om de geene / die op de daken waren / te verdrijven / genoodsaakt / de huysen in en na boven te trekken / het welk de Mooren lange tijd met het werpen van steenen poogden te beletten / dog moesten ten laastten wijken / en Don Francisco de gelegenheid laten / om sig met zijn Soon / die hy de poort van het Paleys stond / t'samen te voegen / 't geen evenwel niet sonder moeite geschiede / hebbende Don Lourenzo ook geen kleyn werk gehad / met sig meester van die markt te maken : want dewijl de Koning sig aldaar met zijn beste manschap in persoon had bevonden / en door 300 Mooren aanstonds was besprongen geweest ; so had dit niet als met groote dapperheid kunnen uitgeboerd worden / gelijk hy sig ook meester van de markt gemaakt / en den Koning met de zijne in de sterkte had doen wijken / dat niettemin so niet had kunnen geschieden / of daar waren eerst een goede hoop van de Mooren in de pan gehakt / door dien sy / alle gelijk door de poort niet konnende / elders om een goed heen komen hadden gesien / en Don Francisco in de mond gelooopen waren.

Ter deser tijd schepde sig Don Alvaro de Noronha met zijn volk / waar mede hy in de sterkte te Cochín voor besetting moest gaan / van Don Louren-

renzo, en toog na een andere poort / door dewelke hy in de schans of het Hof quam / en sig bereyden-
 de / om de Mooren aldaar aan te tasten / so vertoonde sig een Moor op een Tooren en bad dat men soude ophouden, toonende met een het Waandel / dat de Koning voorgegeeven had / door een Kapiteyn / met het schip na Sofala gaande / genomen te zijn / het welk de Portugysen, die al-
 tijd desen Standaard eerbied en gehoorzaamheyd bewijzen / so haast niet hadden gesien / of staakten het begten / en riepen al te samen / lang leewe de Koning van Portugaal, Portugaal, Portugaal. So haast Don Francisco op dit geschreeuw den helm had geopend / bleef hy staan / en gebod / dat men swijgen soude, om te hooren, wat sy met dit teken van gehoorzaamheyd op te steeken, seggen wilden, het welke was / dat de Koning met be-
 hoorlijke onderdanigheyd sig in handen van den Generaal wilde stellen, gelijk een Onderdaan van Portugaal betaamd : dog ten welken eynde dese be-
 de geschiede / sal men aanstonds sien. Don Fran- cisco meenende / dat de vrees desen Moor tot ge-
 hoorzaamheyd bragt / deed het gebegt staken / roe- pende de op den Tooren staande onderwijlen niet anders / als dat men soude ophouden, en deed een teken / eben als of hy pement riep / het geen de Portugysen alle verblijde / te meer / wanneer sy sa-
 gen / dat hy den Standaard vast maakte / en van den Tooren ging / waar ypt sy beslooten / dat hy den Koning ging roepen / maar hy keerde niet weer / dewijl dit alleen een loosheyd was geweest / om de Portugysen op te houden / terwijl de Ko-
 ning door een andere wey sig na eenige Palm- bossen begaf / alwaar hy al sijne goederen / vrou- wen en kinderen voor ypt had gesonden / en van daar met Barken na het vaste Land blugte / wan-
 neer de poort om verre was / en de onse hen na die / waar door de Koning ontblugt was / bega- ven / alwaar sy hier en daar pets gestrooyd von- den / het geen sy door de groote haast hadden laten vallen. Egter wilde Don Francisco sijn volk / schoon

1505.

De Mooren
verfoeken
stiltand van
wapenen,
door het
toon van
een Vaan.

Dat inge-
willigd
word.
Beloften
van den Kon-
ing aan
den Gene-
raal.

Valsheyd
der Mooren ;

Om den
Koning te
doen ont-
vlugten.

1505.

De Vloot-
Heer wil
den Koning
niet laten
vervolgen.
Misnoegen
des Volks
hier over.

Plundering.

Ancony ver-
haald aan
den Gene-
raal de
vlugt des
Konings.

De Vloot-
Heer maakt
eenige Rid-
ders.

sy op dit spoor den Koning konden vervolgd heb-
ben / niet wagen / vermits de vlugt na een dicht
bos was / alwaar sy in een hinder-laag souden kon-
nen verballen / en een neder-laag bekomen / sonder
dat sy hen tegen hunne vyanden souden kunnen
verdeedigen / welk gebod het volk seer misnoegde /
derwyl sy gehoopt hadden / hun hant op den Ko-
ning en zijn Geselschap wederom te halen. Om
na dese verovering der Stad in hunne moeyte /
hen ten minsten eeniger wijze te beloonen / so ge-
bood de Vloot-Heer de Kapiteyns met hun volk /
alles te gaan plunderen , behalven de Persoon , huy-
sing en goederen van *Mahamed Ancony* , tot wiens
Sauve-garde, Joan da Nova wierd gesonden. Ag-
ter de Plunderaars wierd Don Lourenzo met een
goed Lichaam / om hen voor overballing te dek-
ken / geschikt / die / na hen een geruime tijd byt
genoeg hebbende laten maken / deselve niet als met
grootte moeyte weder by een konde versamelen /
het welk ten laatsten gedaan hebbende / toogen sy
gesamentlijk weder na den Admiraal , alwaar An-
cony ypt last van den selve / door Joan da Nova ,
mede wierd gebragt / den welke hy de vlugt van
den Koning en het bedrog verhaalde / om onder-
rigting van den selven te bekomen / waar na
hy door den selven Joan weder na zijn hant ge-
leyd wierd. Ondertussen deed Don Francisco al
het volk by een Tooren by een komen / daar een
krans tot teken van d'overwinning door de Priesters
was geplant / en hy eenige Ridders maakte / om
de gedagtenis van dese verovering / schoon daar
in geen van de Portugysen dood / maar wel veel
gewond gebleven waren. Het welk volvoerd zyn-
de / nam de Generaal zijn verblijf by de poort van
het Hof / en gaf zijn Soon en d'andere Kapiteyn-
nen de vertrekken in het selve / om aldaar wat spij-
se te nuttigen.

Dag van St.
Jago plegtig
gevierd.

„ Den volgenden dag / zijnde die van St. Jago ,
„ van welke Orde de Vloot-Heer Commandeur
„ was / wierd niet anders gedaan / als dese pleg-
„ tig te vieren / waar toe sy niet alleen / maar ge-
„ heel

„heel Spanjen gehouden waren / dewijl hy de Be-
 „scherm-Heer van hun Land word geagt / en nie-
 „mant / als in sijne naam / tegen de Mooren ee-
 „nigen strijd begind / behalven / dat de Portu-
 „gen hier in nog opsteeken / bysonder in dit ge-
 „bal / waar in sy een Stad / so verre buyten
 „het regts-gebied van de Roomse Stoel / vermeer-
 „sterd hadden / die met de Afgoden-dienst der Caf-
 „fers, en Gods-lasteringen der Mooren, besmet /
 „en aan dese onderworpen was. Wy sullen hier
 „ter oorzaak / dat Don Francisco alhier een nieu-
 „wen Koning maakte / niet alleen de eerste grond-
 „legging en opbouw deser Vesting Quiloa, maar
 „ook de afkomst van desen geweesenen en geblug-
 „ten Koning / Mir Habraemo, en die voor hem
 „geregeerd hebben / verhandelen en inboegen /
 „gelijk sulks in een Jaar-boek beschreeven gevon-
 „den is.

„Het was weynig meer als 70 jaren geleden / Oorsprong
 „dat de Steeden Magadaxo, en Brava waren ge- van Quiloa.
 „boud / wanneer in het 400 Jaar na de op-
 „komst van Mahometh in de Stad Xiraz, gele-
 „gen in Persien, een Koning Sultan Hocen ge- Sukan Ho-
 „naamd / het bestier had / en komende te oberlij- cen laat 7
 „den / 7 Soonen naliet / van welke een / den naam Soonen na-
 „van Ale voerende / weynig van de andere Broe-
 „ders wierd geagt / om dat sijn Vader hem by
 „een Abyssinise Slavin geteeld had / daar sy in
 „tegendeel upt een Adellijke Moeder / gesprooten
 „upt het bloed der Persise Koningen / voortgeko-
 „men waren. Dese het gebrek van sijn Adeldom
 „door de wijs- en voorzigtigheyd van sijn Per-
 „soon verbullende / wierd van sin / om de verag-
 „tingen quade onthalingen sijner Broeders te ont-
 „gaan / een andere nieuwe Volk-planting te soe-
 „ken / wordende als tot een beter staat / als hy
 „onder sijne Broeders had / geroepen.

„Na een wijl tijd met dese gedagten beswan- Dese Ale
 „gerd geweest te hebben / so samelde hy sijn vrouw / gaat met
 „kinderen / en gantse huys-gezin by een / gaat op sijn Huys-
 „het Epland Ormuz t'scheep / en neemend met 2 scheep op
 „scheep

1505.

Ormuz en
komt tot
Zanguebar.

En ten laat-
sten tot
Quiloa.

Welk Ey-
land hy van
de Caffers
koopt,
en sterk
maakt.

Waar door
hy het ge-
bied over de
omleggen-
de Volk-
plantingen
kreeg.

Afkomst
der Konin-
gen van
Momsa.
Na-Geslagt
van Ale.

Ale Busolo-
quete 4 jaren
en 6 maan-
den.
Daut 4.

„scheepen sijn weg regt op Zanguebar, door het
„gerugte van de goud-rijkhepd en andere schatten
„bewoogen / aan. Hy quam allereerst te Magada-
„xo en te Brava, maar liep / so om het verschil
„van Gods-dienst der Persianen en Arabieren, als
„om dat hy een bevolking wilde maken / daar hy
„Meester en Voogd / en geen Onderdaan soude
„behoeven te weesen / de kust langs / tot hy ten
„laatst en alhier te Quiloa aanlande / welke plaats
„rondom in het water en hy gevolg beplig voor
„het besprynge der Caffers, die egter op het selve
„woonden / bebindende / kost dit Eplandje van
„hen voor een menigte geweven stoffen / en deed
„hen op het vaste Land overgaan.

„So haast hy besitter van dese plaats was /
„maakte hy deselve sterk / tegen de voorszepde Caf-
„fers, en tegen de Mooren, die daar niet verre
„van daan / hen onthielden / en eenige kleyne ge-
„buurige Volk-plantingen hadden : Onder dese
„waren die geene / die de Eplandjes Songo en Xan-
„ga bewoonen / en hun gebied tot Mompana 60
„mijlen uytstrekken. Hy wist door schandethepd
„sig daar so wel te vesten en te versterken / dat hy
„wel haast een aansienlyke Stad gemaakt had /
„dien hy den naam / welke sy nog boerd / heeft
„gegeven / en het gebied over de omleggende
„Volk-plantingen en Dorpen verkreeg. Wanneer
„hy sig hier nu genoegsaam vast had gemaakt /
„so sond hy een Soontje van hem na het Epland
„Momsa, en de daar omtrent leggende andere
„Eplanden / om aldaar te regeeren / van dewelke
„de Koningen / die deselve tegenwoordig besitten /
„afkomstig sijn. Na Ale verkreeg Ale Bumale
„sijn Soon 't bestier over de Staten / door sijn
„Vader nagelaten / en stierf in het 40 Jaar van
„sijn regeering / wordende ter oorsake van geen
„Soonen te hebben nagelaten / door sijn Broeders
„Soon Ale Busolequete opgevolgd / wiens rege-
„ring maar 4 Jaren en 6 Maanden duurde. Des-
„selfs Soon Daut nam het bewind aan na sijn
„Vaders dood / maar wierd in het vierde Jaar
„door

„dooz Matata Mandelima Koning van Xanga, *1505*
 „grootte vband/ verdreeven / en gedwongen / na
 „Momfia te wijken / daar hy in ballingschap is
 „overleeden. Matata Mandelima sette te Quiloa een
 „sijner Neeven Ale Bonebaquer op den Troon / *Ale Boneba-*
 „die dooz de Persianen, na 2 jaar den Scepter *quer 2.*
 „geswaapd te hebben/ wierd verdreeven / en Ho- *Hocen Soli-*
 „cen Soliman, Neebe van Daut, in zijn plaatse *man 16.*
 „16 jaren sag regeeren. Dese wierd opgevolgd dooz *Ale Bem*
 „Ale Bem Daut, zijn Neeb / die 60 jaren den *Daut 60.*
 „Troon beklom / en na zijn dood een Neeb na
 „hem genoemd tot Na-saat had / tegen wien het
 „Volk opstond/ om dat hy een droef-geestig man
 „was / wordende levendig in een put / na 6 jaren
 „regeerens / gestoken. Zijn Broeder Hocen Bem
 „Daut begroette de oproerige Gemeente als Ko- *Een dersel-*
 „ning / en regeerde 24 jaar / komende na zijn dood *ver leven-*
 „Soliman, die van het bloed der Koningen was / *dig in een*
 „in zijn plaats; dog dese wierd om zijn wreedheid *put gestoo-*
 „het hoofd afgehouden / en zijn Zoon Daut dooz *ken.*
 „het Volk in zijn steede verkooren / dien sy van *Hocen Bem*
 „Sofala ontbooden / van waar hy met veel Rijk- *Daut 24.*
 „dom van daan quam / 40 jaar regeerde / en zijn *Soliman die*
 „Zoon Soliman Hocen als erfgenaam nattet / *onthoofd*
 „die een groot gedeelte van dese kust ten onderen *wierd.*
 „gebragt had / en de zegen van zijn Vader heb-
 „bende / Heer van de Nijnen van Sofala, d'Ep-
 „landen Pemba, Momfia, Zemzibar, en een goed
 „deel van het vaste Land wierd. Behalven dit / *De Stad seer*
 „so vergrootte hy de Stad Quiloa seer / maakte *veel verbe-*
 „een sterkte van levende steen / trok een muur om *terd door*
 „de Stad / verclerdes met Coorens / en veel fraaye *Soliman*
 „gebouwen / want tot zijn tijd toe waren al de *Hocen 10.*
 „huyzen maar van hout geweest / en regeerde in
 „alles niet meer dan 10 jaren. Na hem regeerde
 „Daut zijn Zoon 6; na desen zijn Broeder 1 / en *Daut 6.*
 „na dien Hocen een andere Broeder van hem 25 *Hocen.*
 „jaren. Dese stierf al mede sonder kinderen / sulks
 „een andere Broeder het Rijk erfde / en 10 jaren
 „besat. Dese Ale Bony, een seer gelukkig Prince
 „ondernam geen dingen / of sy hadden een goeden
 „„uyt- *Ale Bony*

1505.

„*feer voor-*
„*figtig in het*
„*uytvoeren*
„*fijner din-*
„*gen.*

„*Bone Soli-*
„*man regeer-*
„*de 40 jaren.*

„*Ale Daut*
„*14.*

„*Hacen 18.*
„*Soliman 14.*

„*Wort uyt*
„*een Moské*
„*koinende*
„*gedood.*

„*Daut 2.*
„*Hacen 24.*

„*Soliman na*
„*20 dagen*
„*afgenomen.*

„*Hacen 6 jaar*
„*en 6 maan-*
„*den.*

„*Taluf 1.*
„*Soliman 2*

„*jaar 4*
„*maanden.*

„*Hacen 24.*
„*Mahamed 9.*

„*Soliman 22.*
„*Ismaël Bem*

„*Hacem 14,*

„*Regeering*
„*aan een arm*
„*man opge-*
„*dragen.*

„*Hacem 10.*
„*Zaide 10.*

„*uytflag / en had tot zijn Nabolger Bone Soliman*
„*zijn Heef / die 40 / en Ale Daut 14 jaren na hem*
„*regeerde / die weder door Hacem , 18 jaren het Rijk*
„*bestierende / wierd opgevolgd / en een dapper Rid-*
„*der was. Zijn Zoon Soliman quam in desselfs*
„*plaats / en wierd in het 14 jaar van zijn regee-*
„*ring / uyt de Moské koinende / gedood. 2 Jaar*
„*regeerde Daut de jongste Zoon van dese / en 24*
„*Hacen zijn Broeder / in wiens plaats Daut , om*
„*dat hy geen kinderen naliet / weder in het bestier*
„*quam / als hebbende te vooren alleen in de af-*
„*wesentheyd van Hacem , die na Mecha was ge-*
„*repsd / het bewind gehad. 24 Jaar bleef hy in*
„*de regeering / stierf en wierd door Soliman zijn*
„*Zoon opgevolgd / dien na 20 dagen het Rijk*
„*door zijn Oom Hacem wierd afgenomen / bly-*
„*vende dese 6 jaar en 6 maanden op den Croon /*
„*wanneer hy door zijn dood / die aan Taluf , Broe-*
„*der van den verstootten Soliman , inrupinde / die*
„*1 jaar / en na hem zijn Broeder Soliman 2 jaar*
„*4 maanden regeerde / wordende de laaste door*
„*een anderen Soliman zijn Oom / die 20 jaar 4*
„*maanden 20 dagen het Rijk besat / verjaagd.*
„*Na dese quam zijn Zoon Hacem , en regeerde*
„*24 jaar / en na den selven zijn Broeder Mahamed*
„*9, wiens Zoon Soliman 22 jaren heerste. Isma-*
„*el Bem Hacem kreeg by gebrek van Soonen het*
„*bewind 14 jaar / na wiens dood de Gouverneur*
„*sig tot Koning opwierp / maar in zijn plaats /*
„*door het volk afgeset zynde / wierd een andere*
„*Gouverneur gesteld / regeerende evenwel so d'een*
„*als d'andere niet meer dan peder een jaar. Een*
„*arm man / Mamud geheeten / uyt der Koningen*
„*Stam gesprooten / verkreeg als doen het Roer*
„*van den Staat in handen / tot dat hy na 1 jaar*
„*tijds / om zijn armoede verstootten / en Hacem*
„*Zoon van Ismael Bem Hacem , Koning gemaakt*
„*wierd. Dese en desselfs Zoon Zaide regeerden*
„*elk 10 jaren / wordende na hun dood het bewind*
„*door den Gouverneur aan sig getrokken / het*
„*welk een jaar geduurd hebbende / in welkz tijd*
„*hy*

„ hy fijn Zoeder Mamud in fijn plaatfe Gouverneur maakte / en 3 Soonen van den felven mis- 1505.
 „ trouwende / om dat fy veel ingang by die van Mamud.
 „ Quiloa hadden / en mogelijk eenige Landen / on-
 „ der defe Stad fttaande / fouden gaan beftieren /
 „ gelijk fultis aan eenen Izuf ober de Mijnen van Izuf.
 „ Sofala te beurt viel / wierd Habelela Zoeder van Habelela.
 „ Zaide door het Volk tot Koning uptgeroepen /
 „ die / na anderhalf jaar regeering / door fijn Broe-
 „ der Ale in die felve tijd opgevolgd wierd. Ale.
 „ defer dood ftelde de Gouverneur Hacen , Soon Hacen.
 „ van den voorgeaande Gouverneur / die fig Ko-
 „ ning had gemaakt / op den Troon / ten eynde
 „ hy / door hem daar op gefield / een ongebonde-
 „ ner regeering soude konnen voeren / 't geen hem
 „ mislukte / om dat het Volk eenen Xumbo , van Xumbo.
 „ Koninglijken bloede / tot Koning begeerde / dien
 „ fy / na een jaar geregeerd te hebben / verftieten /
 „ gelijk fy Hacen , dien fy toen aannamen / na een Hacen.
 „ vijf-jarig bewind / mede affetteden / wordende
 „ Habraemo Soon van Sultan Mamud voor 2 Habraemo.
 „ jaar / en fijn Peef Alfudail voor een feer korte Alfudail.
 „ tijd tot die waardighepd verheeven ; Als wan-
 „ neer de Gouverneur Mir Habraemo , geen Ko- Mir Habrae-
 „ ning meer willende maken / het Rijk in fijn ge- mo.
 „ weld behield / met voornemen / om het als Soon
 „ van Soliman en Peef van Alfudail , in dien ftaat
 „ te laten blijven / latende defe niet als een Soon /
 „ upt een flavin / na / die / geduurende de Portu-
 „ gyfen meester van defe Stad waren / Koning is
 „ geweest.

„ Niet tegenftaande defe Habraemo volkomen
 „ meester van Quiloa was / fo wierd hy nogtans
 „ geen Koning / maar Mir Habraemo genoemd / Verschil der
 „ zijnde het geene fig tuffen hem / Pedralvarez Erf-volgin-
 „ Cabral , Joan da Nova en Don Vasco da Gam- gen te Qui-
 „ ma toegedragen had / de oorzaak / dat hy by het loa.
 „ Volk aangenaam was. Dit alles wift Francisco
 „ d'Almeida te defer tijd niet / nog hoedanig defe erf-
 „ volgingen waren toegegaan ; maar hy verftond
 „ upt Mahamed Ancony , dat defe Habraemo de
 „ Ge-

1505.

„ Gemeente niet volkomentlijk behaagde, deselve
 „ wel een andere uyt het regte bloed soude begee-
 „ ren, en om wat reden sy desen gehoorzaam ble-
 „ ven. Van gelijken deed hy sig wegens de aan-
 „ sienlykste Persoonen onderregten / en andere din-
 „ gen / waar door hy de sekerhepd en het bestuur
 „ der Stad soude konnen besorgen; dewyl hy daar
 „ volgens sijn Last-brief pemand tot Gouverneur
 „ van de Mooren moest laten.

Scheeps-
Raad.

Mahamed
Ancony
door de
Portugysen
in de Heer-
schappy van
Quiloa ge-
veld.

Daar hy van
onbewuft
was, en sig
voor de
voeten van
den Gene-
raal neder-
wierp.
Dog word
geruyst ge-
felt.

Knielt ten
tweeden
maal.

Om hier voorzigtig in te werk te gaan / riep hy
 de Scheeps-Hoofden by malkander / in welker te-
 genwoordighepd de Last-brief van den Koning
 wierd open gelegd / en door dese gesamentlijk goed-
 gebonden / *Mahamed Ancony* in de Heerschappy
 van *Quiloa* te laten, om dat hy sulks door sijn
 hulp had verdiend; en daar en boven een man van
 60 jaren zijnde, voorzigtighepd had, het welk al-
 leen omtrent de verandering van desen Staat / son-
 der op 't Koninklyk bloed te sien / bereyft wierd.
 Sonder upstetel wilde de Generaal dit werk-stellig
 maken / en ten dien eynde wierd *Mahamed Anco-
 ny*, door *Joan da Nova* gehaald / die / onkundig
 van de aanstaande Oer / sig voor de voeten van
 den Generaal wierp / biddende / medelijden met
 hem te willen hebben, en voor de misdaden van
 een ander in geen slaverny te brengen. Hebt geen
 vrees, seyde *Don Francisco*, hem ter selve stond
 van de aarde oplichtende / en vertroostende / want
 getrouwe menschen als Gy, behoeven geen vrees
 te hebben, maar moeten eer en genade verwagten;
 gelijk de Eernaam van *Koning*, dien ik u van we-
 gen den Koning mijn Meester wil geeven, de eer-
 ste sal zijn, waar na gy sodanige diensten hebt van
 my te verwagten, die u wel haast de magtigste
 Vorst van dese kust sullen maken. Op het hooren
 van dese woorden knielde hy andermaal voor den
 Bloot-Heer / om hem te bedanken / sonder dat *Don
 Francisco* sulks konde verhinderen. Waar na hy
 met een scharlaken kleed / met armosijn geboerd /
 en goud gestippelt / wierd aangedaan / op een
 Croon gelegd / dien men daar by de Dooren had
 op=

opgeregt / en met veel Capijten en Vaandels ver- 1505.

cierd / en als Koning begroet. Ter deser plaatse deed men ook de voornaamste Mooren by een komen /

Word als
Koning ge-
groet.

na dat sy van den Ban door Don Francisco wa-
ren ontslagen / tegen dewelke hy in het Portugijsch
de reden van dese verheffing van Ancony verhaal-
de / wordende deselve door een Colk in de Arabise
taale overgedragen / en daar op uyt quam / dat
de oorzaak , van hen by malkander te doen ko-
men , was , de ontrouw van *Habraemo* , met de wa-
penen tegen den Koning sijn Heer en Meester op te
vatten , waarom hy nu ook , van sijne Staten ver-
vallen , wierd verklaard , en op goed vinden van
den Generaal en alle de Kapiteynen *Mahamed An-
cony* in sijn plaats als Koning gesteld , onder ver-
binding , van een jaarlijkse schatting te sullen be-
talen , die sy van te vooren , en voor tegenwoor-
dig aan *Mahamed* souden hebben op te brengen ,
tot belooning van sijn trouw en diensten , voor den
Koning van Portugaal gedaan.

Daar over
by de Moo-
ren voorge-
steld ,

Na dat de Colk dit de Mooren dus voorgedra-
gen had / wierd Mahamed door den Admiraal met
een goude Kroon / tot getuygenis van sijn aanstel-
ling / gekroond / dien de Vloot-Heer tot een ge-
schenk voor den Koning van Cochin was mede
gegeeven. Dese plegtigheyd geëyndigd zijnde / wierd

En met een
gouden
Kroon ge-
kroont ,

Mahamed te paard geset / en van eenige Kapitey-
nen en Mooren verseld / door de Stad omgevoert /
gaande voor hem veel Trommel-slagers en Trom-
petters / nebens een man / die den Standaard met
de wapenen van Portugaal daar in / voor uyt droeg ;
waar na sy weder ter plaatse / daar sig Don Fran-
cisco bevond / keerden. Door dat Mahamed nu

En dus te
paard door
de Stad om-
gevoert.
Met meer
andere Eer-
teykenen.

weder na sijn wooning wierd gebracht / en de Vloot-
Heer afscheyd van hem nam / stelde hy alle de ge-
vangenen op byse voeten / om de gunst van het
Volk hier door te winnen / onder voorgeeven / dat
het qualijk soude zijn , dese in ellende , als zijnde
sijne Onderdanen , te laten , en selve met so veel
Eer voorsien te worden , hoopende hier door den
Koning van Portugaal dienst te sullen doen.

De gevan-
genen los
gelaten.

1505.

De gevlug-
ten komen
weder uyt
de Bossen te
voorschijn.

Lof der
Portugysen
hier over.

De Vloot-
Heer on-
derneemt
een Sterkte
te timme-
ren.

Die in 20
dagen ge-
reed was en
St. Jago ge-
noemd.

Yver der
Bevel-heb-
bers hier
omtrent.

Don Francisco bewilligde van harten in dit sijn besluyt / so dat de Stad hier dooz weder in sijn voorrige staat wierd hersteld / als mede dooz de uytroepingen / welke de nieuwe Koning dooz deselve deed doen / en oorzak waren / dat alle de geene / die dooz de bestozining der Stad in de Palin-bossen uyt het Eyland waren gevlugt / in 2 dagen hen weder in de Stad en in hunne huysen bebonden. Hier toe had ook niet weynig de Eer / die men aan Mahamed, met hem tot Koning te verheffen / had gedaan / geholpen / hen alle daar dooz van hunne veyligheyd verscherende / siende / dat de Portugysen een Volk waren / die dankbaarchepd booz weldaden / welke sy ontfangen hadden / beetoonden / en een man booz kleyne diensten / van Schryber van hun Stad / tot de Koninglijke waardigheyd verheven.

Die dagen / niet het inneemen en herstellen der Stad / als mede het kroonen van Mahamed Ancony, doorgebragt zijnde / begon de Vloot-Heer het maken van een Sterkte in het werk te stellen / doende booz eerst eenige huysen / die met de muuren van de Stad vereenigt waren / onder de voethalen / een tent by den voet van het Kasteel / om het werk meer voortgang te doen hebben / opstaan / en aan de Zee-kant een weg te maken met een elboog / om dus Land en Zee by te hebben. In 20 dagen wierd dese Schans gemaaikt / en aan deselve die van St. Jago, om dat daags booz den dag van desen Heylig, de Stad gewonnen was / gegeven. De voornaamste werk-meesters van dit stult werck waren de Bevel-hebberen / die peder hun beurt hadden / om daar aan te werken / slaande Don Francisco en sijn Soon of Manuel Pazanha, als 't de hunne was / mede de handen aan het selve / waar dooz de andere met te meer vermaak / onder het verhalen van aardige quink-sagen / en genoegelijke vertellingen / den arbeid voortsetteden.

Als sy 3 dagen met den bouw der Sterkte waren besig geweest / quamen Bermun Diaz en Gonsalo de

de Paiva, die na Mozambique, om tijding wegens 1505.
 Lopo Soares, en de andere schepen by Bastiao
 de Sousa gesonden waren / aldaar aan / brengende
 met hen eenige brieven / die Lopo Soares aldaar
 had gelaten / in sijne te rug-togt uyt Oost-Indiën,
 waar door sy alle met groot genoegen / den uyt-
 slag van sijn Togt, becoming van Lading, en het
 geen hem meerder wedervaren was, verstonden.
 Toen nu de Sterkte geheel en al gereed was / stel-
 de de Scheeps-Doogd Pedro Ferreira Fogaza Soen
 van Fernando, tot Kapiteyn; Francisco Coutinho,
 Inwoonder van Alcobaza, tot Slot-bewaarder;
 Fernando Cotrim tot Factoor / en meer andere
 nodige Bedienten / aan / die met het krijgss-volk
 tot bewaring der selve / 150 mannen uytmaakten.
 Daar en boven wierd / tot bevestiging van de
 kust / Gonfalo Vaz de Goes met sijn Bark / en een
 Brigantijn, die gewapend moest worden / en ant-
 woord aan de Sterkte van Sofala brengen / aldaar
 gelaten.

Enige Por-
 tugyzen ko-
 men by
 haar.

Daar over
 aan weder-
 sijden ver-
 blijd waren.

De Vloot-
 Heer stelt
 eenige tot
 Hoofden
 van het
 Fort.

Alles nu hier afgedaan hebbende / ging d'Ad-
 miraal op den 8 Augusti met 11 groote en 3 kley-
 ne schepen na Mombaza onder zepl / quamen op
 den 13 des abonds gelukkig aan / wanneer hy om
 de duysterheyt voor de Haven moest ankeren. Den
 volgenden dag gaf hy Gonfalo de Paiva en Felip-
 pe Rodriguez bevel / de Rivier in te zeylen, des-
 selfs diepte te onderzoeken, en daar van berigt,
 om de andere schepen mede daar in te brengen,
 te komen geeven, en schoon de Vootsen van Qui-
 loa verskerden / dat'er genoeg water was, om
 het eene schip voor en het ander na deselve te doen
 opvaren, so wilde hy sig evenwel / na sy het sou-
 den vinden en hem raden / schikken.

De Gene-
 raal ver-
 trekt na
 Mombaza.

Daar hy
 komt en de
 Rivier doet
 peylen.

„Wanneer Vasco da Gama dese Stad aan-
 „deed / is van deselve enig gewag / in desselfs
 „Scheeps-Togt / dog maar ter loops gemaakt /
 „derhalven sal het geene toen verhaald is / alhier
 „met eenige omstandigheden worden opgeheldert.
 „Dit Eyland ligt tusschen het vaste Land in / en
 „wordt rondom door de Zee / of wel een Anham

Gelegent-
 heyd van
 Mombaza.

1505.

„ van deselve bespoeld / op deselve wijze als de Stad
 „ Quiloa, zijnde in sijn omtrek 12 mijlen. Aan de
 „ Mond van dese Zee-boesem legt de Stad op
 „ den hoek van het Epland op een heuvel / waar
 „ door het grootste deel der selve voor het gesigt
 „ bloot legt / en een aangename gestalte door haar
 „ Daleysen / verheeven wandel-plaatsen / Coorens
 „ en andere fraapigheden / die voor aan gebouwd
 „ zijn / geeft / mitsgaders schrik aan den geenen /
 „ die soude willen onderstaan / die te bespringen /
 „ veroorzaakt. Blak voor de Stad maakt de Zee
 „ een hollighepd als een schelp / en by gebolg een
 „ groote Baay / alwaar de sware scheepen kunnen
 „ leggen. Op sommige plaatsen is dese stroom so
 „ wijd / dat de scheepen met volle zeplen deselve
 „ kunnen inkomen / alleenig na de sijde van het
 „ vaste Land blind men een klip / die het water
 „ overdwerft / en waar over men met het asloopen
 „ van het water droog voets op het vaste Land
 „ kan komen. Behalven dese Arm van water / die
 „ het Epland van het vaste Land scheidt / storten
 „ sig nog eenige vaar-bare Rivieren in deselve uyt.
 „ De Bragt / die voorby de Stad loopt / is so
 „ eng / dat een paard aldaar kan overkomen / en
 „ ten Oosten van het Epland legt een Bastion /
 „ t welk / na dat Vasco daar was geweest / wierd
 „ gemaakt. Het selve is met 7 of 8 stukken Ka-
 „ non voorszien / die de Koning uyt het schip van
 „ Sancho de Toar heeft doen vissen / die de Moo-
 „ ren , so haast Gonsalo en Felipe begonnen te
 „ peplen / los brandden / schietende in het schip van
 „ den eersten een kogel / die door de voor- steeven
 „ heen vloog / en aan de andere sijde van het schip
 „ in een der opboegselfs bleef sitten / sonder andere
 „ schade te doen : Dog dese schooten / om hen niet
 „ onbeantwoord te laten / so dapper op hun weder-
 „ om / dat een kogel door het Bastion / dat niet
 „ heel sterk was / heen en tot in het krupt-huys
 „ doordringende / het selve met het volk / en nog 2
 „ huysen met krijgs - tugen / deed in de lugt vlo-
 „ gen / waar door de heele vloot / sonder eenige te-
 „ gen-

Baay voor
Mombaza.

Sware Klip.

Rivieren
daar om-
trent.

Bastion.

De Mooren
schieten op
de schee-
pen,

En worden
beantwoord
dat hun
kruyt-huys
in de lugt
vloog.

genstand verder te ontmoeten / daags daar aan 1505.
mede konde binnen komen.

Don Francisco verdeelde de Vloot in 2 deelen / De Zee-
Voogd
deeld zijn
Vloot in 2
deelen.
een om onder zijn Soon in de Baay voor de Stad /
en het ander om onder hem op de hoek van het
Epland te gaan leggen / doende 2 sloepen agter
het Epland krupffen / vreesende / dat de Mooren
aldaar / gelijk te Quiloa was geschied / soudent kon-
nen ontkomen / en deed 2 schepen op een plaats
gaan leggen / alwaar sulks mogelijk scheen. De Krijgen een
Moor ge-
vangen.
De sloepen keerden met een Moor , dien sy gebangen
hadden / te rug / uyt welke de Vloot-Heer ver-
stond / hoe de gelegentheyd van de Stad was , en Waar door
sy kond-
schap krij-
gen.
de Koning , in voornemen om die te beschermen ,
1500 *Cassers* , zijnde boog-schieters , van het vaste
Land in deselve gelegt had , als mede een bevel
gegeeven , van den geene , die uyt de Stad soude
wijken , met de dood te straffen. Dit verstaan /
de gelegentheyd van de Haven / en geen Gesant-
schap van wegens den Koning gekomen zijnde /
so sond *Don Francisco* Joan da Nova met een Vloot Gesant aan
den Ko-
ning ,
na den Koning ; dog dese wierd geen gehoor ver-
leend / maar wel in versnading toegeboegd / dat
de Mooren van *Mombaza* die van *Quiloa* niet wa- Smadelijk
gehandelt.
ren , die sig om het gedonder van geschut opga-
ven ; waar op sy na hun gewoonte de armen
van malkander sloegen en de Lugt met een gru-
welijk geschreeuw verbuilden.

So haast Joan da Nova met dit bescheyd was Waar over
de Vloot-
Heer last
gaf de Stad
te beschie-
ten.
gekeerd / gebod de Vloot-Heer / dat men het ge-
krijt der Mooren eens met een algemeene los-bran-
ding der schiet-tuygen op de Stad soude beant-
woorden , vermits sy geen lieden waren / die hen
door de donder-klooten van het geschut lieten ver-
basen / en met eene aan Antonio Goncalvez en
Joan Serrano ; om met hun volk in hun booten te Als ook om
eenige
scheepen te
verbranden.
gaan en eenige schepen van *Cambaya* , die tussen
het Eyland waren gaan leggen , in de brand te stee-
ken. Dog dese wierden / om dat het Land aldaar
seer hoog was / met so een onepndig getal pijlen Dat qualijk
uytviel.
berwelkomd / dat sy met bebloede koppen / als te

1505.

swak zijnde / moesten te rug keeren / sonder iets verrigt te hebben. Onder de gequettsten was Joa'n Serrano, die een sware wond in zijn hupd had gekreegen / Francisco Rodriguez Dienaar van Don Diego d'Almeida, en een Bug-schieter / stervende de 2 laatste 12 dagen daar na / om dat de pijlen vergiftigd waren geweest.

Krijgs-
Raad.

Beslooten
den ande-
ren dag te
landen.

Don Francisco siende / dat hy alhier 2 dagen had gelegen / niet alleen sonder iets upt te voeren / maar met nog schade en nadeel te bekomen / riep de Krijgs-raad hy malkander / en aldaar het een en het ander voorgeslagen zijnde / wierd in deselve met algemeene stemmen / het landen tegen den volgende dag, zijnde die van de L. Vrouw, vastgesteld / waar op hy met zijn Soon / peder in een sloep daar toe een bequame plaats gingen uppsien / dien sy oordeelden / omtrent het Punt / schoon het Land daar hoog was / te zijn / gelijk sy dan / om dese plaats bequaam te maken / eenige klepne scheepjes derwaarts deden komen / en het Land effen maken / om met den Eb een brug op die scheepjes en het Land te kunnen maken. De wijze van de bestorming soude wesen / dat Don Francisco de kust langs voorby de Stad na het Paleys, 't geen aan het ander eynd gelegen was, soude trekken, en Don Lourenzo door de middel - straat van de Stad hem aldaar by zijn Vader te poogen voegen, moettende Lourenzo landen, wanneer zijn Vader 2 stukken Kanon liet afschieten, om also gelijker hand den aanval te doen, en het scheeps-volk, onder het beleyd van 2 Kapiteynen, als dan de voornoemde scheepen gaan verbranden, door dien de *Mooren* sig dan souden verdeelen, wanneer sy van so veel kanten de Trompetten hoorden blasen, en also ligt een poort vry laten, en onbeset van so veel volk, als de gevangene *Moor* had voorgegeeven, in de Stad te zijn.

*Manier om
den aanval
te doen.

Hier van
zijn de *Mooren*
onkundig.

Van dit bedrog hadden de *Mooren* geen verwagting / in tegendeel haalden sy al hun magt na het front der Stad toe / alwaar sy sagen / dat men voor had den storm te doen / om dat men het grootste

ste deel van het Veger daar by malkander had / en
 lieten de plaats / daar Don Lourenzo het oog op
 had / ten eenemaal onbeset. Sy hadden de weg
 na de Zee-kant met afsnijdingen / (als meenende
 die de eenigste plaats / die beschermt moest wee-
 sen / te zijn) besorgt: want het Paleys aangaan-
 de / het selve was met verheven wandel-plaatsen /
 die voor muuren dienden / voorszien / en de weg na
 het selve so smal en steyl / dat een steen neer laten-
 de rollen met al so veel kragt als een Bom aan
 konde komen / die de bewaaring van het selve te
 gemakkelijker maakte. De andere sijde na Don
 Francisco was met een hooge dijk / als met een
 muur bewaard / daar hy / voorneemens zijnde te
 stormen / op een ander plaats / de groote scheepen
 deed leggen / en daar sy het niet verwagten de kley-
 ne / om hen te meer te misleyden. Daags voor
 den storm / deed hy Don Lourenzo met eenige an-
 dere Bevel-hebberen hier aan land gaan / eenige
 huysen in brand steeken / ende mijnen maken / of
 sy niet verder iets derfden onderneemen / hen op
 de vlugt begeeven / als de Mooren om den brand
 te blussen toeschooten.

Gelegent-
 heyd van
 het Paleys.

Krijgs-kun-
 de van de
 Vloot-Heer.

Steekt eeni-
 ge huysen in
 brand.

Met het kriecken van den dag / zijnde die van
 de L. Vrouw van Agosto, wanneer al het krijg-
 volk geblegt was / en de vergeefing volgens hun
 gewoonte bekomen had / wierd het gestelde teken /
 door Don Francisco gegeven / een peder op sijn
 behoorlijke post gesteld. De Hoofd-lieden by Don
 Francisco waren Don Fernando Deza, Ruy Frei-
 re, Bermum Diaz en Antonio Goncalvez, peder
 met hun Volk / en by Don Lourenzo, Fernando
 Soares, Diego Correa en Joan da Nova, zijnde de
 oberige gelast / na de plaats, alwaar de scheepen
 van *Cambaya* lagen, te trekken. De hoop onder
 Don Francisco was de eerste die voet op het land
 settede / dewelke door den selven / sonder tegenstand
 te ontmoeten een lichaam gemaakt hebbende / haar
 weg langs de kust opwaarts aan nam / om hen
 van het boven gedeelte van de Stad / alwaar het
 Hof van den Koning was / meesier te maken. So

Biegt van
 het Volk.

Verdeeling
 der Opper-
 Hoofden.

Don Fran-
 cisco komt
 aan land,

1505.

En trekt
door eenige
Dorpen en
finale we-
gen.

lang sy dus ter sijden de Stad heen trokken / ont-
moeteden sy geen de minste hinder / maar in de
bevolkte plaatsen komende / alwaar de wegen eng
waren / moesten sy defileeren , 't geen sy sonder
(om de tegenstand / die de Mooren upt eenige dwars-
wegen deden / om hen in wan-orde te brengen)
volbragten / tot dat sy aan het Paleys waren ge-
komen / daar een groote menigte menschen reeds
toegeschooten was / die met pijlen en spieffen van
de daken de Portugysen beschadigden.

Ervarent-
heyd in
krijgs-saken
van de
Vloot-Heer.

By onderbinding had Don Francisco de wijsse /
om tegen desen Land-aard te vegten / in het ver-
oberen van Quiloa, gekreegen / en wetende / dat
deselve / upt vensters / van daken / en stoepen / de
meeste tegenstand bieden / so had hy onder de Sol-
daten Boog- en Bus-schieters verdeeld / die met
der haast rupin-baan wisten te maken / alwaar de
Mooren hen weerstonden. Hy geraakte op dese
wijse eyndelijk met deselve hand-gemeen / en deed
hen / eer sy het verwagten / na een groote markt /
voor het Hof van den Koning / depnsen / op de-
welke veel steegen en straten uptquamen / waar
door sy hen ter voornoemder plaats begaben.
Schoon door dese wegen veel Mooren quamen
toeschieten / om de Portugysen aan te tasten / so
ontfingen deselve meer schade / dan sy deden / om
dat de straten naau zijnde / hen niet toelieten in
goede orde aan te komen / daar de Portugysen in
tegendeel hen van hunne Lancien konden bedie-
nen / en geen nadeel leeden / dan alleen van het
dak van het Paleys / dat t'eenemaal met steenen
bedekt was / die geduurig op hen hagelden.

Raakt met
de Mooren
hand-ge-
meen.

Dog de
Mooren ra-
ken op de
vlugt.

Poort van
het Paleys
om ver ge-
haald ,

Het Paleys nu was wel het voornaamste ge-
deelte van de Stad / het welk de Vloot-Heer over-
weegende / en geen Volk voor het selve / om hem
te weerhouden / siende / deed de Poort om verre
halen / in verwagting / van binnen dese sterkte den
Aldoom te sullen vinden. De eerste die dit onder-
stonden / waren Ruy Freire, Rodrigo Rabelo, en
Bermum Diaz , die / van hun volk ondersteund /
de Mooren met sulck een geweld aandielen / dat
sy

ſp wel haast het boven en onder deel / van het welk 1505.
die geduurige hagel van ſteenen op hen ſtoztede /
hadden vermeeſterd.

En het ſelve
vermee-
ſterd.

Don Francisco , die te deſer tijd aan de andere
ſijde van de markt / met de Mooren tegen te hou-
den / beſig was / had / het verlaten van het Pa-
lejs door de Mooren , ſo haast niet gehoord / of
behal / het bewaren van die poſt aan eenige Kapi-
teynen , om te beletten , dat de Soldaten , uyt be-
geerte om het ſelve te plunderen , hem en hen niet
verlieten , en plaatſte ſig op een weg / langs de-
welke de Mooren en de Koning in een Palm-boſ
ontbloeden waren.

't Welk de
Vloot-Heer
verſtaande
belaste die
poſt te be-
waren.

Middelertwyl had Don Lourenzo aan het be-
neden deel der Stad de handen ſo vol werk / dat
hy ſig by ſijn Vader / gelijk beſtemd was / niet
kon laten binden / dewyl de ſtraten aldaar ſeer hoog
en ſchupns nederdalende zijn / langs welke men
met trappen moeſt opklimmen / de Mooren deſe
ſo haast niet vol van de Portugyſen ſagen / of ſp

Don Louren-
zo in een
heet gevegt.

wierpen ſulk een menigte ſteenen op hen / dat het
onmogelyk was / een boetſtap plaatſ te winnen /
te meer / door dien ſp groote ſteenen / tot dit ge-
bruik gemaakt / van boven nederwaarts deden
rollen / die te gebaarliker waren / om hun groote
en het geweld / met dewelke ſp afquam / dat
boor geen Kanon-koegel behoeften te wijken. De
Mooren hadden al willens de dwars-boomen / die
deſe ſtraat afflooten / niet wel beſchermt / ten eyn-
de ſp / de Portugyſen aldaar gekomen zijnde / eens
onderbinding van de kragt dier ſteenen ſouden doen
hebben. Noopt waren de Portugyſen meeſter langs
deſe weg van de Stad geworden / maar het ſcheen /
dat den Hemel hen de moed benam / dien ſp eerſt groot
en ſterk genoeg hadden gehad / zijnde de Stad upt
ſig ſelfs mede van geen geringe tegenweer / wan-
neer ſp vol van ſchrik / hebbende / het geen te Qui-
loa voor gevallen was / verſtaan / de Crommel ag-
ter hen op de markt van het Hof hoorde / en daar
benebens verſtonden / dat de Koning in een Palm-
boſ was gebloeden / want ſp breeſden / dat ſp /

De Mooren !
verweeren
hun dapper
met ſtee-
nen.

De Loosheyd
der Mooren.

Schrik on-
der deſelve.

1505.

Onderwin-
den sig om
te vlugten.

in dese straat van onder en van boven nu onicht-
gelt waren / des overleypden sy / op wat wyse sy
het best souden konnen ontvlugten / en dit gebaar
ontspringen / ten welken eynde sy de huysen af-
braken / en langs dien weg hun behoudenig gin-
gen soeken.

Don Louren-
zo begeeft
sig na sijn
Vader.

Don Lourenzo, wiens oog-wit was / na het bo-
ven gedeelte van de Stad te trekken / was dese
wederstand en steene storm niet te boven gekomen/
of hy begaf sig op weg / om by sijn Vader te ko-
men / en quam eyndeling tot aan de markt / la-
tende eer hy aan de straat was / die op deselve upt-
quam / eenig volk / om te verhinderen / dat men
hem niet van agteren overbleef / terwyl hy een groo-
ten hoop / als of het bee was / vast voorwaards
upt dreef / die heel goedwillig na de markt en het
Paleys toegingen / alwaar sy geloofden / onder-
stand te sullen vinden. Don Lourenzo het Hof in
het geweld van Ruy Freire, en de Priesters en
Broeders van St. Franciscus, die op den top een
huys geplant hadden / siende / moedigde hen alle /
die aldaar met hem gekomen waren / aan / en de-
se plaats in genoegsame sekerhepd oordeelende / als
zijnde bereyds door Geestelyke en Wereldlyke inge-
nomen / sloeg den weg na sijn Vader op / en vond
hem by van de Mooren, die in het Palm-bos
waren getweeken.

Daar hy by
komt.

Gaan t'sa-
men in het
Paleys.

Aldaar be-
rigt kree-
gen van het
verbranden
der Moorse
scheepen.

Wanneer Vader en Soon sagen / dat de saken
alhier ook ten eynde gebracht waren / so keerden sy
op den derden dag na het Paleys / alwaar sig de
andere Hoofd-lieden mede bevonden / sonder dat
sy niemant meer ontmoeteden / die hen tegenstand
bood. Sy waren hier eben gekomen / wanneer sy
een boode kreegen van de andere Kapiteynen / tot
het verbranden der scheepen geschikt / met berigt /
dat het gelaste daar gelukkig was volvoerd. Waar
na Don Francisco, om de groote moeylijkheden /
die sy sonder eeten gehad hadden / te versagten / de
verblijf-plaatsen door de Stad uptdeelde / en de
gequetste na de scheepen sond / die 60 in getal / ne-
vens 4 gemeene dooden / Don Francisco Deza hier

onder gerekend / waren. Het scheen / dat dese Don Francisco Deza sijn leven in quelling / door de Mooren hem aangedaan / hebbende moeten door-
 brengen / (want eben voor hy op dese Tocht ging / was hy by gekogt / zijnde nevens Diego Lopez Sequeira, als Stapiteyn van Arzilla, gevangen genomen geweest) ook sijn dood door derselver handen heeft moeten ontfangen.

De dood van desen wierd weder betaald geset / met 1530 dooden na der Mooren eygen voorgeeven / en 200 gevangenen van 1000 / die in het plunderen der Stad wierden bekomen. Wanneer de Vloot-Heer en het Volk tot eten sig geset hadden / quam een boode van Ruy Freire, die by het Palm-bos sijn quartier had / seggen / dat aldaar een Moor wierd gesien, die een wit Vaandel opstak, waar op aanstonds Gasparo van Indiën na den selven afgevaardigt wierd, om sijn begeeren te verstaan, de welke wedergekeerd zijnde / berigte / dat de Koning, voor al eer de Stad meerder schade wierd aangedaan, sig Cijsbaar aan den Koning van Portugaal wilde maken, en hierom gaarn met den Generaal mondeling spreken: Dog het bleek naderhand / dat dese aanbieding van den Koning niet quam / ten minsten so wilde hy / wetende sijn verdiensten / niet komen / wanneer hem Don Francisco tot sijn sekerhepd een psere hand / en daar na een verhoogen / toefond.

Dese boodschap en sending / tot een Breede-verbond geschikt / bragt het volk in oproer / om 2 dingen te doen / het eerste / om de Stad te plunderen, en 't andere / om het Palm-bos te bespringen, daar sig de Koning ophield, dewijl hy de Breede niet wilde aanneemen / dien hy versogt had / en so goed-willig aan hem wierd toegestaan. Wegens het bestormen van dit Bos wilden eenige Portu-
 gyzen van een dapperen inboest / die meer begeerig na Er dan Roof waren / den Generaal overreden / om dit sonder uytstel te doen: maar dese trok hen van dit beslupt af / seggende / te vreedden te zijn, dat God hem dese Stad, de meest gevrees-

1505.

Ongeluk
 van Don
 Francisco
 Deza.

De Vloot-
 Heer ont-
 fangt tij-
 ding van de
 Mooren die
 in het
 Palm-bos
 waren.

Die bestond
 dat de Ko-
 ning de
 Vloot-Heer
 wilde spre-
 ken.

Oproer des
 volks.

Hun be-
 geerte.

Dat de
 Vloot-Heer
 van de hard-
 wijft.
 de

1505.

Door def-
selfs on-
mooglijk-
heyd.

Steld hen te
vreede.

Vinden vee-
le goede-
ren.

De Vloot-
Heer slaakt
eenige ge-
vangenen.

Steekt de
Stad in
brand.

de langs de heele kust , met storting van so wey-
nig bloed, had in handen doen vallen. En waar-
lijk het soud een stout bestaan geweest zijn / en niet
min gebaarlijk / in een Bos / dat seer dicht was /
en daarenboven vol gras en hoop lag / sijn vrand
te willen aantasten / zijnde onkundig van desselfs
schuyt-hoeken / en selfs dooz de voornoemde plun-
deringen belemmerd / waar van sy sig niet konden
ontslaan / of sy souden sig op d' eerste treede weder
in de epgenste gebonden hebben / konnende daar
en boven uyt het dikste van het Bos / en andere
hinderlagen / met pijlen en spiessen met voordeel
dooz hun vranden beschooten worden. Dooz
stelde hy de Soldaten dooz andere redenen te vree-
den / en wist hun so schoon te praten / dat sy van
de plundering afstonden / waarom de Vloot-Heer /
die in Hoofdmanschappen verdeelde / om alle wan-
orde dooz te komen.

Met de losse goederen / van dewelke niet was
weg genomen / wierd desen dag de markt en het
Paleys opgezoopt / en de volgende dag nog so
veel by een gebzagt / dat de Vloot-Heer / om de
scheepen niet te overladen / gebood / dat men niet
meer dan 1000 gevangen en soude mede neemen,
wordende 200 daar en boven aan eenige Edele ge-
geeven / en de overige zijnde vrouwen en kinde-
ren / die hen geen nut konden doen / los gelaten.
2 Dagen nu met de Stad te doorzoeken / doorge-
bzagt zijnde / gebood Don Francisco den derden /
wanneer men soude vertrekken / die aan verschey-
dene oorden in brand te steeken , dewelke in een
korte tijd sodanig batte / dat / wanneer sy t'scheep
wilden gaan / de rook en de blam de Lugt soda-
nig vervulde / dat sy die in de oogen niet konden
verbzagen / wordende het meestendeel van de Stad
tot de grond toe verbrand / en het overige dat slegt
een bonkje / by het geen sy geweest was / was /
tot gedagtenis so gelaten / het welk sig na 23 ja-
ren eerst weder tot hun eerste staat heeft kunnen
verheffen.

Als dit nu alles was verrigt / wilde Don Fran-
cisco

cisco de Geyse na Melinde aanneemen / maar de- 1505.
 wyl een lustige koude regt het Zee-gat der Rivier
 inwaapde / had hy werk de scheepen bukten het Sware kou-
 selve te krijgen / terwijl men hier mede bezig was / de.

sond hy Bermum Diaz en Gonfalo de Paiva vooz
 heen / om het een en ander te verbaardigen / en
 nam sijn afschepd van Gonfalo Vaz de Boes , die Vasco Gomez
 aldaar met een groote hoop koop-waren / om te d'Abreu
 Sofala te verruipen / en aan Pedro da Nhaya ter komt met
 hand te stellen / moest verblifven ; wanneer dese 2 sijn schip
 scheepen nu zepl-reede lagen / lande aldaar Vasco reddeloos
 Gomez d'Abreu , met een gebzooiken mast en veel by de Vloot.

siek volk aan / zijnde dooz onweder van Bastiano
 de Soufa geraakt / en sette op bevel van den Vloot-
 Heer / sijn Geyse nevens dese voort / terwijl hy al-
 daar nog 4 dagen verbleef / om dat in het uytva-
 ren der Rivier de Stuur-man van het schip Leonar- Een stuur-
 da Kapiteyn Diego Correa berongelukte / in wiens man veron-
 plaats hy een ander stelde / als mede in die van gelukt.
 Kapiteyn Don Fernando Deza , Rodrigo Rabelo.

Opndeljk in Zee gestookten wilden hem de Voot-
 sen verskeren / dat hy Melinde niet soude beko-
 men , daar hy in tegendeel nog wel 25 mijlen ver-
 der dooz de stroom van het water in een Baap /
 tegenwoordig die van St. Helena genoemd / ge- St. Helena
 dreeben wierd / alwaar hy Joannes Kapiteyn van Storm.
 de Bark St. Joris , dooz deselve strom met Lopo
 Sanchez en Vasco Gomez d'Abreu van Bastiano
 de Soufa gedreeben zijnde / hy en Sanchez nog lang
 hy malkander geweest / dog daar na dooz een twee-
 de onweder mede van den anderen geraakt waren /
 waar na hy wel veel ongemak geleden / maar ook
 nieuwe Eplanden ontdekt had.

De Koning van Melinde , dooz het Gesantschap
 van d'Almeida van sijn komst verwittigt / vond
 sig in staat om hem te ontfangen / wanneer hy
 berstond / dat hy so verre voozby gedreeben was :
 hy sond alhier yemand na hem af / om hem te De Koning
 begroeten / en hem over de verovering van Mom- van Melinde
 baza pligt-plegingen te doen / dewyl dit het groot- send Ge-
 ste vermaak was / dat hem konde aangedaan wor- santen aad
 den / de Vloot-
Heer ,

1505.

En begroet
hem over
zijn Over-
winning.
De Koning
van *Mom-
baza* send
Gesanten
aan den
Koning van
Melinde,
Welkers
aanbrengen
werd afge-
lagen.

De Zee-
voogd
geeft van
het geroof-
de en ande-
re geschen-
ken aan den
Koning van
Melinde.
Komt tot
Anchediva.

De Vloot-
Heer krijgt
brieven van
de Konin-
gen van
Quiloea en
Melinde.

den / delwijl / indien sulks niet was geschied en de verwoesting daar op gevolgd / hy niet alleen om de oude tweedragt / ter oorzaak van de Portugysen , maar ook om de volgende reden / veel van deselve soude te lijden gehad hebben.

So haast de Koning van Mombaza de verwoesting van Quiloea had verstaan / deed hy opentlijk aan den Koning van Melinde seggen / van sig met hem t'samen te voegen, en eenige van zijn Soonen met desselfs Dogters uyt te trouwen , als oorde- lende / dit het eenigste middel te zijn / om de magt van *Don Francisco* te wederstaan , het welk de Koning van Melinde niet hebbende willen doen / so hield hy sig ten hoogsten / door het veragten van zijn verbond / beledigt / schoon het alleen diende / om hem by de Portugysen mede in den haat te brengen / en swoor / dat so haast de Vloot der *Portugysen* na de *Indien* voorby soude zijn , hem met al zijn magt op het lijf te sulen vallen.

Als *Don Francisco* dit had verstaan / sond hy hem een goed gedeelte van den Hoof van Mombaza nevens andere dingen / van den Koning *Manuel* , als voor een trouw vriend / voor hem geschikt / met een antwoord / aan zijn getrouwheid en verdiensten / so ten opsigte der Portugysen , als aan den Koning van Mombaza , betamelijk. Daags voor *St. Augustinus* nam de Vloot-Heer met 14 zeplen de *Reys* na *Anchediva* , en quam'er in 16 dagen niet 2 zeplen minder aan / die onder *Bermum Diaz* en *Vasco Gomez d'Abreu* kozt daar na benevens *Bastiano de Sousa* aanlandden / hebbende *Lucas d'Afonseca* , die te *Mozambique* bleef overwinteren / en *Lopo Sanchez* die verging / onderwegen verloor.

Met desen *Bastiano de Sousa* kreeg d'*Almeida* een brief van den nieuwen Koning van Quiloea, *Mahamed Ancony*, en die van Melinde, waar in sy hem / van de rust , waar in hunne Staten waren , kennis gaven. Onder anderen verstond hy ook uyt de *Sousa* , volgens het geen *Pedro Ferreira* aan hem had verhaald / dat *Habraemo* , de ge-

gewesene Koning, sig nog met dien naam deed 1505.
noemen, en na het leven van *Ancony* stond, heb-
bende een *Moer* omgekocht, om den selven in zijn *Habraemo*
Paleys om te brengen, die om sulks gekomen, zijn soekt *Anca-*
voorneemen wel had poogen uyt te voeren, maar ny te laten
niet als in den arm een wond konnen toebrengen, vermoor-
den.
waar op hy gevangen en door des Konings volk
gevierendeeld was, het welk groote schrik onder
de anderen had gebracht, en veroorzaakt, dat sy
den nieuwen Vorst meerder eerbied beweesen, sien-
de dat de *Portugysen* den hoon hem aangedaan, so
swaar straffen.

Het eerste dat Don Francisco d'Almeida deed / d' Almeida
na zijn aankomste aan de Eylanden van Anche- send een
diva, was / Joan Homem met een brief na de brief na de
factooren van Cananor, Cochin en Coulan af te sen- Factooren
den / gebende hen in dese kennis / van zijn aankomst, van Cananor,
en het geen hem verpligte aldaar te blijven, ver- Cochin en
zoekende hen / dat sy onderwijlen de koop-lieden Coulan.
souden aanmanen, de speceryen voor de lading by
een te brengen, dewijl hy in korte tijd stond al-
daar te weesen. Van gelijken sond hy Rodrigo Ra- Als ook 2
belo en Gonsalo de Paiva, om van dese Eylanden scheepen
tot aan den Berg *Dely* te kruyssen, en al de vaar- om op de
tuygen van *Mooren* aldaar op te brengen of te doen Mooren te
heen zeylen, en die sulks weygerde, in den grond kruyssen.
te booren, voornamentlijk die van *Mecha* en *Calicut*:
om dat op dese 2 plaatsen Anchedita en *Dely* al de
scheepen van *Mecha*, *Ormuz* en *Cambaya* gewoon zijn aan te loopen.

De voornaamste beweeg-reden van den Koning Roden des
Manuel van Portugaal, om hier een sterkte te doen Konings
maken / was / dat dit Eyland aan het vaste land van Portu-
zijnde / seer bequaam voor de varende lieden was / gaal om al-
om hen van water te voorzien / beplig voor alle daar een
winden om te konnen overwinteren / en om dat kasteel te
het in het midden van de Indiaanse kust legt. bouwen.

Het schijnd / dat een groot-moedig Vorst / of pbe-
rig Prince / voor het gemeene best der varende lie-
den / in het hooger deel van dit Eyland een groo-
te spring-bron heeft gemaakt / die met een sware Schoone
muur

1505.

spring-
bron.Deftige An-
ker-plaats.Don Manuel
Pazanha
Opper-
hoofd van
de Fortres.Ontfteltenis
der Mooren
over het
maken van
de Fortres.Die de een
den ander
foeken in te
boefemen
fulks te be-
letten.

muur omtrokken is / waar upt het water gedm-
rig langs een heubel komt afvlieten / om de schee-
pen / daar voorby komende / te bezorgen. Voor
dese heubel / die na de kant van het vaste Land
toelegt / is een seer bepligte anker- plaats voor de
scheepen / en voor na de Zee- kant word dit Op-
land door 4 kleynder omringt / die dese Zee- haven
te sekerder maken / en de kragt der Zee- baren ver-
breken. Alhier quam Gasparo de Jood by Don
Vasco da Gamma, zijnde mede by het maken van
dese sterkte tegenwoordig / welke van levende steen
en aarde / want kalk heeft men 'er niet / wierd ge-
bouwd. Men maakte ter selver tijd een Galeij ge-
reed / waar toe al het gewerkte hout was mede
genomen / zijnde het hout tot 2 andere in het schip
van Lopo Sanchez, dat verongelukte. Den arbeijd
van de Fortres wierd Don Manuel Pazanha, die
Hoofd- man van de selve stond te zijn / opgedragen /
en die van de Galeij aan Joan Serrano, die in Por-
tugaal al tot Kapiteyn daar van was aangesteld.
Daar en boben verbaardigde men nog 2 Brigan-
tijnen, daar Simon Martinz en Jacome Diaz Hoofd-
mannen van wierden gemaakt.

Gedurende de Portugysen met dit werk bezig
waren / was het volk langs dese kust geweldig
verset / en voornamentlijk de Mooren, niet alleen
om het groot getal scheepen en soldaten / mitsga-
ders het nieuws / van het geen door d' Almeida
onderweeg was gedaan / maar om het sien ma-
ken van een Vesting / niet meer dan 30 mijlen van
Goa een Stad van den Sabayo, die over dese heele
kust als heerste / met de Landen van de Inwoonders
na hem te neemen. Dese door haar verstand / dat
sy met de Inwoonders van Anchedita hielden /
te weten / die van Sintacola en Ancola, poogden
dese in te boefemen om de Portugysen te wantrou-
wen / en hen geen hulp / (want sy waren reeds
goede vrienden) te bewijzen: maar veel eer het ma-
ken van die sterkte te beletten / om dat de nabuur-
schap van hen een swaar jolk was. De eerste die
dese vrees der Mooren bevestigde / was de Koning
van

van Onor, wiens Land 24 mijlen van dese Eplanden na Cananor toe legd / het welk op dese wijze geschiede. 1505.

Wanneer Joan Homem aan Gonfalo Gil Barbosa Factoor te Cananor berigt had gegeven van de aankomst der Vloot onder Don Francisco, so schreef Barbosa een brief aan den Generaal / waar in hy hem van alles omstandig verslag van den toestand der saken deed / en sond den selven met een Bark na de Eplanden van Anchediva. Door desen Boode schikte de Vloot-Heer / nevens antwoord aan Barbosa, een boodschap aan den Koning van Onor, behelsende / dat hy op weg was, (dewijl hy, behalven dat het de naaste Haven, ook wist, dat dit de schuyl-plaats van *Timoja*, die met zijn Vloten *Vasco* had besprongen, was) om hem volgens den nytgedrukten last van den Koning te komen spreken, verblijd zijnde, dat sy den anderen so nabuurig souden zijn, en derhalven gaarn wilde weten, op wat wijze sy malkander souden konden sien, waar op hy antwoord soude verwagten.

Barbosa
schrijft een
brief aan de
Vloot Heer.

De Vloot-
Heer
schrijft aan
den Koning
van Onor.

Op dese en nog een andermaal afgebaardigde Eentweede-
aanhouding (door niemand aldaar niet in het voor-
by gaan / maar om antwoord te hebben heen ge-
sonden) antwoorde de Koning niets / dog wel in
des Konings naam een Kapiteyn / die in de Stad
was; zijnde desselfs woorden niet als verschooning-
gen / en dat de Koning zijn Meester diep Land-
waard in sig in een Oorlog bevond, waar om hy
dan ook geen antwoord had kunnen senden, bet-
soekende / dat de Generaal den tijd wilde uytstel-
len, en sig voor dese maal besorgen, so hy yets
van nooden had. Don Francisco liet dit so stilswij-
gende voorby gaan / ontbeynsende het geen hy by
zijn selfs daar ober dagt / en deed de Booden van
dit antwoord veel vermaakt aan / en geschenken /
dewijl de tijd dese maal sulks vereyste. Dog het
scheen / dat men dese Booden na den Koning van
Onor selfs had gesonden; want 2 dagen daar na
konden 2 Gesanten van dien Dorst te water aan /

Daar niet
op geant-
woord
wierd van
den Koning
maar van
een Kapi-
teyn uyt zijn
naam.

Dat d' *Al-
meida* stil-
swijgende
voorby
gaat.

1505. die beynsden en boorzagen / dat de Koning niet van het voorgevallene tussen den Kapiteyn en *Don Francisco* wist ; maar in tegendeel / de tijding van het maken van een Sterkte, en der Vloot hem ter ooren gekomen zijnde , schoon hy verre van de Zee in een Oorlog gewikkeld was, uyt verlangen na de vriendschap van den Koning van *Portugaal*, en handel met den selven aanstonds hen , na hem so dicht by gekomen te zijn, had afgesonden , om hem alles, wat hy van nooden mogt hebben, aan te bieden, so van levens-middelen, als andere dingen, die tot den opbouw van de voorschreven sterkte konden noodzakelijk zijn.

Dat d' Almeida in vriendschap aannam.

Verder veynsen der Gesanten.

De Gesanten afgevaardigt.

Moooren verlooeken een paspoort van de Vloot-Heer.

Don Francisco nam dit so aan / en leyde de schuld / van geen antwoord bekoemen te hebben , op den Kapiteyn ; het welk sy andermaal bevestigden / versekerende / dat de Koning nog van het eerste nog tweede Gesantschap geen kennis had bekoemen , ja zelfs, groote moeyelijkheid soude hebben, wanneer hy het quam te hooren , dog dat aan de Kapiteynen geoorlofd was, tot sekerheyd van den Staat alle loosheyd in het werk te stellen, voornamentlijk , om dat sy de meening van de Generaal niet hadden geweeten , belovende verderg / den Koning alles getrouwelijk te sullen voordragen, en sonder langer uytstel met antwoord weder te keeren. Even als dese Afgesondenen hen met ontveynsen wisten te behelpen / so wist het de Generaal mede te doen / seggende / dat hy uyt hun te brengene antwoord soude kunnen oordeelen , of het voorgevallene waar of vals was geweest, waar mede hy hen afschepd gaf / en wel vergenoegd met tegen-geschenken voor het geen sy gebragt hadden / het vertrekken. Na dat dese 2 Afgesondene waren vertrokken / quamen 2 dagen daar na eenige Moooren, die hen in de Haven van Onor ophielden / en aan den Generaal seiden / dat sy Onderdanen van den Koning van *Ormuz* zijnde ; die sy wisten, dat gaarn in vriendschap met den Koning van *Portugaal* wilde leven, en 5 scheepen in de voornoemde Haven had, van hem een paspoort, om veylig

na derwaarts te kunnen varen, versogten, en dat sy, het geen tusschen hem en den Kapiteyn in *Onor* voorgevallen was, hadden verstaan, en siende dat hy het geven van antwoord, op sijn Meester verschoof, van wien het nog lang konde agter blijven, goed gevonden hadden, hem selve te komen spreken, voor dat sy de Reyse uyt die Haven aannamen: biedende daar benevens aan / om de middelaars te zijn tusschen den Koning van *Portugaal* en die van *Onor*, om den selven tot den dienst van den eerste te buygen, het welk sy van herten wilden doen, om dat sy geloofden, daar mede den Koning van *Ormuz* hun Heer en Meester, om de genegentheyd die sy wisten; dat hy tot den Koning van *Portugaal* droeg, te sullen verpligten.

Het selve beloofden sy / met den Koning van *Ormuz* te sullen doen, die alle jaren tot een teken van vriendschap den Koning van *Portugaal* een juweel van groote waarde soude schenken; waar voor deselve yeder 10 of 12 scheepen om de noodzakelijkheden voor sijn huys te halen, gelijk hy gewoon was; soude mogen senden, sullende alle jaren in de maand van *December* een brief van den Koning mede brengen. Schoon dit alles sijn oorsprong had uyt een Pas, de Gesanten voor 2 dagen gegeven / en om hun eegen sekerheyd geschiedde / so wilde d'Almeida hun met beleefdheyd / en heel voldaan over hun versoek / afvaardigen: daar om toonde hy / groot genoegen in hun komst te hebben, en gaf hen een vry-gelende / om dat sy *Persianen* uyt *Ormuz* waren: antwoordende boozders / dat hy, ten opsigte van het geen ontrent den Koning van *Onor* aanboden uyt te werken, voor 3 dagen over dat onderwerp sijn Gesanten na den selven afgevaardigd had, van welke hy nu in het kort antwoord was verwagtede; dog dat sy hem vriendschap souden doen, hun Koning aan te dienen, op wat wijze hy de sijne handelde, en hun beloften te volvoeren, dewijl sy hem altijd een goed vriend van hun Meester souden bevinden. Dit alles wierd op het Land / alwaar men de

De Vloot-
Heer toont
sig hier ver-
genoegt
over.

1505. sterkte maakte / verhandeld / maar toonende dese
 hen begeertig / om eens na de scheepen te gaan / so
 gelepde de Admiraal hen derwaarts / alwaar sy
 niet inlander over de grootheyd van het schip St.
 Hieronymo, de meenigte van geschut / wapenen /
 Oorloggs-tuygen en voorraden / als over den yber /
 met dewelke sy de Portugysen, en aan de Vesting /
 en aan de Galep / sagen arbejden / verwonderd
 waren : en bysonderlyken / als sy uyt de slaven
 van Guzeratte, die uyt Mombaza mede genomen
 waren / verstonden / wat dese in die Stad hadden
 sien doen / en gehoord / wat in Quiloa geschied
 was.

De Mooren
 genegen
 om de
 scheepen te
 sien,

Daar sy sig
 over ver-
 wonderen.

Twee Ge-
 santen uyt
 de Vesting
 Sintacora,
 Die een
 Fransse Ma-
 troos mede-
 bragten.

Na het vertrek van dese 2 so quamen 2 dagen
 later al weder andere uyt een Vesting / Sintacora,
 2 mijlen verder gelegen / genaamd / die met hen
 een Fransse Matroos van de Brigantijn van Jaco-
 me Diaz, die voor 2 dagen jagt op 2 Zambuchen
 in die Rivier was gaan maken / mede bragten /
 zijnde dese nevens andere te land gegaan / maar
 als de andere weer scheep gingen daar gebleeven /
 om de gelegentheyd van het Land te verspieden,
 en ook aanstonds gevangen voor den Kapiteyn van
 de sterkte gebragt / die den selven / nevens eenige
 geschenken van eet-waren aan den Generaal / by
 wijsse van besoeeking deed senden / versoekende ver-
 schooning / dat hy dit niet eerder had gedaan, waar
 van de oorzaak sijn afwesentheyd was geweest,
 om het welk te verbeteren, hy nu op dese wijsse
 sijn goede nabuurschap wilde vertoonen. Na dat
 Don Francisco dese Booden weder met andere gif-
 ten / en gaven / afgebaardigt had / wilde dese
 Matroos / schoon hy onder de Indianen en Moo-
 ren was gebleeven / niet straffen / oordeelende / dit
 door een bysonder bestier van den Hemel toegeko-
 men te sijn / en insonderhepd niet / wanneer hy
 uyt hem verstond / dat in die Rivier, waar in die
 2 vaar-tuygen lagen, daar Jacome Diaz op uyt was
 gegaan, een seer sterke en byna onwinbare Schans
 lag, so door derselver gelegentheyd, als het ver-
 stand, waar mede deselve gebouwd was; dewelke

Door welke
 Matroos de
 Vloot-Heer
 kennis
 kreeg van
 een Schans
 op een Ri-
 vier,

meer

meer dan 800 menschen , en een groot deel blanke *Mooren* beset hielden. Het welke d'Almeida niet al te seer behaagde / om dat hem sijn gedagten voorszeyden den spijt / die dese hem nog soude aandoen ; wordende in die vrees by meer versterkt / als men hem seyde / dat deselve den *Sabayo* , die Heer van *Goa* was , toequam , en 35 mijlen van die Stad was afgelegen.

Dese Sterkte was op die Rivier gebouwd / die de *Mooren* *Aliga* heeten / en het Koninkrijk van *Onor* van het gebied van *Goa* affsiyd / zijnde deselve / om dat sy op de *Grenzen* is gelegen / en om een *Oorlog* / welke de *Sabayo* onlangs met den Koning had gehad / altijd van voorraad en volk wel voorszien / behalven dat de voornoemde *Sabayo* , federd de kornste der *Portugysen* aan het Eyland van *Anchediva* om water nog meerder zorg voorszelve doeg / en versterkte / toen d'Almeida een Schans op dit Eyland begon op te werpen / mitsgaders met blanke *Mooren* versag / het welk sy noopt doen / dan wanneer sy hen van yemands nabuurschap wantrouwen / gelijk hy ook die van den Vloot-Heer *Don Francisco* , wiens verrichtingen hy al wist / met regt mogt doen.

Niet tegenstaande *Don Francisco* dit alles niet / maar slegtts het geen hy had gesien / uyt desen mensch verstond / so sond hy sijn Soon *Don Lourenzo* , *Bastiano de Soufa* , *Joan da Nova* en *Antonio Vaz* met wel gewapende booten / tegen het geen hen mogt overkomen / na derwaarts / sonder eventwel voorsz de *Mooren* te doen blyken / dat dit om eenige andere reden / als om den Kapiteyn te begroeten / geschiede. Het geen sy verrichteden / was niet anders / als de Sterkte te doorszien / en den Hoofd-man te spreken / die / om te toonen / dat sy goede vrienden met hen wilden zyn / eenige eetwaren deed geven / een verbond met hen maakte / om het welk te bevestigen / hy koep daar aan 2 *Zambuchen* met mond-kost aan den Generaal sond / nevens een Boode / om hem van sijn goede mesning te verskeren ; dog dit alles geschiede

1505.

Daar hy een
quaad hooft
over had.

Rivier *Aliga*.

De Schans
van voor-
raad wel
voorzien en
om wat re-
den.

De Vloot-
Heer send
sijn Soon
met 3 ande-
re uyt op
een aanlag.

Worden van
den Hoofd-
man der
Schans wel
ontfangen.

Dog dit ge-
schiede uyt
vrees.

1505. de niet dan uyt vrees / als haast sal gesien worden.

Neef van
Barbosa
brengt een
brief aan de
Generaal.
Inhoud des-
selfs.

Omtrent dese tijd lande hier een Neef van Gil Barbosa, met een brief voor den Generaal / aan / waar van de voornaamste Inhoud was / het gereed zijn der lading voor de scheepen, en de groote verbaasdheid, welke de komste van een so groote Vloot onder de *Indianen* had gebragt, bysonderlijken ter oorsake van de verovering van *Quiloa* en verwoesting van *Mombaza*, welke Steeden, om hunne Goud-handel in dese Gewesten, seer vermaard waren, misgaders de siekte van den Koning van *Calicut*, die sig na het gebergte in een Lusthuys, niet verre van de Stad, had vertrokken; zijnde onder voorwendsel van den Koning te versellen, veel van de voornaamste Heeren met hun vrouwen en gantse huys-gezin den selven gevolgd: Het maken met bysondere vlijt van een wal van hout, langs de Zee-kant, die van agteren met takke-bossen en aarde, sodanig wierd gestut en versterkt, dat het waarlijk tot een groote versterking en weerbare Schans soude kunnen dienen: het aanlanden van een schip van *Mecha* met geschut-gietters en veel wapenen, die reeds besig waren met 2 stukken te gieten, die men voor de Stad soude planten, nevens andere, die hen toegesonden waren: een berigt / dat een Broeder van *Narsinga*, die men om sijn Staat en rijkdom, voor de Keyser van de Land-saten van *Indiën* hield, in Gesandschap te *Cananor* was gekomen, om eenige Havens die hy aan dese Kust had te verskeren, waar van de voornaamste *Baticala* en *Onor* waren.

Een Zam-
buch komt
in de Ha-
ven,

Ma dese tijding en meer andere / die den Vloot-Heer van dag tot dag / aangaande de gelegentheid des Lands / en beweegingen der Princen van het selve / toequamen / gebeurde het dat een groot Zambuch, die van meening was / dat de Haven van *Anchediva* by en beplig was / door een storm van 2 dagen / genoodsaakt wierd hier in te loopen / dog siende sig straks onder een so groote Vloot / liep met geen minder vrees / so haast hy de Portugysen

hen

hen sag klaar maken / om hem by te komen / met volle zeplen de kust langs na Onor toe; maar geen kans tot het ontkomen vindende / om dat so snel niet konde zeplen / het op het Land settede. Wanneer Don Lourenzo, Lourenzo de Brito en de andere Hoofd-lieden / die met hunne sloepen jagt op dit vaar-tuig gemaakt hadden / by het selve quamen / bonden sy niet anders / dan 12 Paarden in het selve / die / gelijk sy naderhand verstonden / van Ormuz wierden gesonden: dog het onweder niet toelatende met dese weder na Anchediva te zeplen / so stelde Don Lourenzo dese beesten aan de Mooren, die straks toegeloopt waren / ter hand / bevelende hen / deselve te bewaren, tot dat hy de selve van hen quam afeyssen, het welk sy beloofden te sullen doen / maar egter niet deden / zijnde sulks oorzaak van het geen verder sal volgen.

Wanneer de Galey en Brigantijnen waren in het water gebracht / en d'Almeida sag / dat de Schans in staat van sig te kunnen beschermen was / deed hy Manuel Pazanha als Hoofd-man / Duarte Pereira als Castelleyn, en andere Bedientens / nevens de Soldaten / die in alles 80 man / behalven het Zee-volk / uytmaakten / den Eed van getrouwighepd afleggen / als mede Simon Martinz en Jacome Diaz als Bevel-hebbers van de Brigantijnen. Onder de Persoonen van aansien / die in de Sterkte bleeven / waaren Manuel, Joan en Jorge, Francisco, Ambrosio en Alvaro Pazanha, alle Broeders zijnde de laatste een Wasterd / maar daarom van de andere niet te minder geagt.

Don Francisco vertrok den 16 October, latende de Besting van alle noodzakelykhepd wel voorzien / na de Haven van Onor, alwaar hy Gonfalo de Payva aantrof / dien hy voor uyt gesonden had / en onderwegen 5 Zambuchen had genomen / van dewelke 2 met Passen, om datse dese eet-waren na Anchediva bragten / waren voorzien / en daarom ook ontslagen wierden / wordende op de andere een goede hoop Rijs / tot voeding van het scheepsvolk / en 30 Mooren gebonden. Als de Vloot in

1503.

Dog keert
schielik na
Onor.

't Welk van
de Portu-
gen word
veroverd.

De Vloot-
Heer neemt
de Opper-
hoofden
den Eed af.

't Welk ge-
daan zijnde;
vertrekt hy
van daar, en
komt tot
Onor.

1505.

Send Fernando Soares om de gelegentheid aldaar te verneemen en yets aan den Koning bekend te maken.

Antwoord hier op.

de Rivier / aan dewelke ontrent 3 mijlen hooger de Stad Onor legt / gekomen was / send de Vloot-Heer Fernando Soares met eenige sloepen na deselve / om te verneemen / of sig de Koning daar in bevond , dan wel sijne Gefanten hen ophielden , dewijl hy daar was gekomen , om het geen , dat tusschen hen beslooten was uyt te voeren , en dat hy , wanneer hy te rug keerde , dese Haven weder soude aandoen , door dien de Koning hem had gelieven te laten seggen , dat hy sig alsdan daar soude bevinden ; om den anderen te spreken en een Vreede en Vriendschap op te regten ; Het welk wanneer hy in Persoon niet konde doen , door sig elders te bevinden , so had hy sijn Kapiteyn van de Stad , en geseyde Gefanten , maar volmagt te geven ; om alles in sijn naam te doen : dog so nu geen last hier van door den Koning was gegeven , eenige Persoonen hem op sijn Vloot moesten komen vinden , nademaal hy over saken , de welstand der Stad rakende , met hen had te handelen , wilende , dat men hem de 12 Paarden , die hy aan het Land-volk in handen had gegeven , souden toegesonden worden. Lopo Soares kreeg op dese beooschapp ten antwoord / dat de Koning , gelijk de Generaal wist , seer verre van die Stad sig bevond , van den welke sy geen bevel hadden bekomen , nog dat de Gefanten weder gekomen waren , zijnde daar en boven de Stads-Hoofd-man gebooden , by den Koning te komen , en daarom sijn vertrek niet langer konde uytstellen ; dat sy eetwaren , en andere dingen , die het Land voortbragt , gaarne wilden geven , dewijl sy wisten , dat dit den Koning hun Heer seer aangenaam soude zijn ; en dat sy , aangaande de Paarden , niets wisten te seggen , om dat dese aan hen niet in bewaring waren gegeven , dog dat het hen toefcheen , dat die aan Land-loopers en swervend Volk van de kust , (die gewoon zijn al waar scheepen vergaan toe te loopen) ter hand gesteld waren , sulende sy , om die te ontdecken , hun naarstigheyd doen.

Don

Don Francisco reeds al door den Koning ver-
agt zijnde / en door bedrog en valsheid om den
ruyn geleyd / zijnde de Paarden hem selve door de-
se so genoemde Land-loopers geschonken / gaf be-
vel aan de Hoofd-mannen / om met de scheepen
en booten de Stad te gaan onderkennen, en wan-
neer geen redelijker antwoord gaven, voet aan
land te setten, en hen na verdiensten te handelen.
Dit bevel had wel haast zijn uytwerking; vermits
de Generaal selfs / met Don Lourenzo, Fernan-
do Soares, Joan da Nova en Gonsalo de Payva,
om dat sy de Rivier kenden / op het aanbrecken
van den dag / de stroom opvoer.

De Vloot-
Heer geeft
order om de
Stad te on-
derkennen.

So haast de Mooren, die een wakend oog op
de bedrjven van de Portugysen hielden / het in-
scheepen van volk vernamen / verlieten sy de plaats /
en weeken op een berg / alwaar sy hen niet ge-
noegsame sekerheid konden beschermen: En om
te meerder gemak in het geen sy doen wilden te
hebben / sonden sy een Moor een Kanon-schoot
weegs den Generaal te ontmoet / om den selven
op te houden / biddende den selven / hen niet te wil-
len verderven, door dien sy van harten Onderdan-
nen van den Koning van *Portugaal* wilden wesen,
en aan den selven sodanige Cijnsen opbrengen, als
het Land magtig was te dragen, waar mede sy
oordeelden, dat hun Koning ook wel te vreedem
soude zijn, gelijk sy dan, wegens dit voorstel, den
volgenden dag, om dat sy daar over hadden ge-
schreeven, antwoord verwagteden; en de Paarden
aangaande, schoon dat sy deselve niet hadden ont-
fangen, met betaling vergenoeging geeven.

De Mooren
verlaten
hun plaats
en vlugten
op een Berg.

Senden een
Moor aan
den Vloot-
Heer.

d'Almeida, schoon hy wel sag / dat dit maar
blaauwe bloemen / die in 't koozn wassen / waren /
en dienden om hem op te houden / wilde evenwel
de sagtste weg / om geen naklagen te hebben / in-
staan: des antwoorde hy / (want zijn boozneemen
was alleen / om hun hoogmoed te dempen / en
gehoorzamer te maken) dat sy tot sekerheid van
dit hun seggen, en belooven, eenige Pands-lieden
moesten toebrengen, om hier door de woede en

Antwoord
aan den sel-
ven van de
Generaal.

1505,

Nederig-
heyd van de
Moor.

drift van zijn Soldaten in te binden, het welk, so sy niet doen wilden, hy dan ook zijn Volk soude moeten laten voortvaren, op dat sy hen van den spot, die sy met hen dreeven, mogten wreken. **Als de Generaal ge-eyndigt had / wierp de Moor sig voor zijne voeten neder / en beloofde / aanstonds met antwoord weder te fullen keeren, het welke was / dat de Koning nog maar 12 mijlen van de Stad, en de Stads Kapiteyn nevens Timoja hem te gemoet zijnde gegaan, om hem te ontfangen, sy baden, (dewyl niemant in de Stad was / die eenige vaste saak soude konnen besluyten) dat hy de goedheyd wilde hebben, om so lang te wagten, tot dat een der voornoemde Hoofd-mannen, of de Koning selve soude aangekomen zijn, nademaal deselve niet lang konde agter blijven.**

Vergunning
van de
Vloot-Heer
aan de Moo-
ren.

De Vloot-Heer berigte hem daar weder op / dat hy den moed van zijne by hem hebbende Ridders so lang wilde wederhouden, vermits sy uyt hun selve Godvrugtig en Barinhertig tegen die geene waren, die hen voor de wapenen van hun Heer en Koning quamen te buygen; maar dat hy hen geen meer tijd toestond, dan tot dat de stralen van de Son den top der bergen, waar op sy geweeken waren, souden beschijnen, (want meerder tijd had hy niet versogt) en dat alleen om te sien, wat de sijne wilden uytvoeren. De Moor vermoede hier upt / dat de Portugysen wederhouden waren / om dat sy hem met sodanige woorden dien berg toonden / des viel hy den Generaal / als hebbende een bysondere gunst ontfangen / te voet / nam afscheyd van den selven / en keerde met veel vreugde na de Stad.

De Mooren
vertoonē
sig op den
Oever.

Dat dese dingen alle bedriegerpen / en om hun bypanden op te houden / waren / bleek daar upt / dat toen de Son al lang desen berg met zijn stralen had bescheenen / de Mooren hen op den Oever / als of sy die wilden beschermen / begonden te vertoonen / het welk Don Francisco siende / so deelde hy de sloepen in 2 hoopen / sendende Don Lourenzo met 7 booten en 150 man boven de wal /

wal / om aldaar sonder te landen eenige scheepen
en Zambuchen te gaan verbranden / by aldien sy
het hem niet beletteden / en volgde hem van agte-
ren om hem te delken / willende alleen de schee-
pen en niet het Land / dat onder den Koning van
Narsinga stond / vernielen / om dat de Gesanten
van die Majesteit op weg waren / volgens het be-
rigt van Gonfalo Gil, om by hem te komen.

1505.

De Gène-
raal send
eenig volk
derwaarts.

Wanneer Don Lourenzo, de plaats / alwaar
de scheepen lagen / had bereykt / vond hy deselve
al sodanig met volk beset / dat het eerder scheen /
dat sy de Portugysen wilden vernielen / dan dat sy
breefe soude hebben / om dit van hen gedaan te
worden / makende onderwylsen een groot gerugt en
geschreeuw / onder het welke sy van dese besprongen /
en sodanig met pijlen en spleffen wierden begroet / dat
sy op hun winst niet hadden te roemen / en de Ge-
neraal selfs in een voet gewond wierd / hoewel de
wonde hem meer gramschap dan pijn toebragt /
en onder het aanroepen van St. Jago na 3 schee-
pen / alwaar hy een grooten hoop volk sag / toe-
baren / dewelke door Don Lourenzo, Lourenzo
de Brito aan 2 kanten in brand wierden gestoken /
waar na sy na 2 andere / die aan den voet van
den berg / op de welke de Mooren met vrouwen
en kinderen geblugt waren / lagen / hen begaven ;
dog wierden aldaar meest alle door de eerste hagel
van pijlen / die seer geweldig was / gequetst / en
een boots-gesel gedood : Egter belette dit niet /
dat de blain van tijd tot tijd begon te vermeerde-
ren / door welke oorzaak / (terwijl sy de Mooren
voor een Schans diende) de Portugysen meer en
meer in het onderspit geraakten / door dien de wind /
van den berg af zijnde / de rook en de vonken in
het gesigt van de bestormers dreef / en de Mooren
gelegenheid gaf / om onderhindert in hun schiet-
ten voort te baren ; sulks de Portugysen epndelijck
gedwongen wierden / als de Mooren het steen-
werpen mede begonnen / om af te deynsen en na
de over wal te vertrekken.

Die de
Plaats vol
volk vind.

Drie schee-
pen ver-
brand.

De Portugy-
sen worden
meest ge-
quetst.

En gedwon-
gen te wij-
ken.

Don Lourenzo voer aan dese sijde langs de wal
heen

1505. heen de Givier hooger op / en epndelijh de voert op
het Land settende / als wanneer hy de wind op

*Don Louren-
zo komt aan
land en wil
aldaar de
Mooren aan-
saften.*

*Bloedige
Baraille.*

den rug kreeg / sielde sig in slag-orde / om de Moo-
ren op het open veld aan te tasten / die reeds een
Lichaam van 1500 man / om hunne vrouwen /
kinderen / en goederen te beschermen / hy een ge-
bragt hadden / en met veel moeds Don Lourenzo
met sijn andere Bevel-hebberen / bleven afwag-
ten. So haast waren sy so na niet gekomen / dat
sy den anderen konden beschieten / of hier ontstond
een bloedig gevegt / poogende de Portugysen met
alle magt in de Stad te komen / en de Mooren
hen daar upt te houden / zijnde het gedrang van
de laatste sodanig / dat sommige der eerste na de
booten / om hulp van het geschut te hebben / lie-
pen / en daar door hun oog-wit beter meenden te
bereyken.

*De Portu-
gysen voegen
sig by mal-
kanderen.*

Op dese tijd boegde sig Don Francisco met sijn
volk hy Don Lourenzo, en setteden hun saken toen
so geweldig voort / dat sy de Mooren al begonden
te omringen / waar op dese hoe langer hoe meer
na den berg weeken / dewijl sy de Porugysen niet
langer konden wederstaan / alhoewel het hen seer
speet / dat sy geduurende dese aftogt so veel nadeel
door de wapenen hunner vyanden ontfingen. De-
wijl nu het oog-wit van den Generaal was / niet
de Stad / maar de scheepen en hout-stapels van
den Kapiteyn en Zee-Kooper Timoja, te verwoe-
sten / dit al bereyds door het vuur was gedaan /
en de Soldaten eenige moed-wil begonden te be-
drijven / so deed hy de Trompet hooren / en al de
Benden hy een versamelen / die besig zijnde met
weder in de sloepen te gaan / so verstond d'Almei-
da, dat 1 mijl hooger op nog 3 geladene scheepen
lagen, en wierd daar op van gedagten / dat hy
daar ook een kansje na wagen moest: hierom be-
gaf hy sig sonder uytstel daar na toe / en komen-
de vooz de Volk-planting / verscheen aldaar een
Moor, die een man van gesag scheen te zijn / en
onder een groot geschreeuw sig tot de middel toe
in het water begaf / biddende den Vloot-Heer /
barm-

*De Gene-
raal blaast
den Aftogt.*

*Ontmoe-
ring van een
Moor van
Cananor.*

barmhertigheyd met hem (als van *Cananor* zijnde, 1505.
te willen hebben, dewijl dese ſcheepen, waar mede hy ſig alhier bevond, hem en nog meer andere voorname Inwoonders van *Cananor* toebehoorden.

Als de Bloot-Heer deſen menſch ſo bedroeft ſag/
deed hy ſijn boot tot hem naderen / en nam hem
in / verſekerende hem / indien het was, gelijk hy Wiens ver-
ſeyde, dat ſijn ſcheepen geen gevaar hadden te ſoek de
wagten, om dat hy een Onderdaan van dien Ko- Vloot-Heer
ning was, dien hy om de liefde, welke hy den toeſtaat.
ning van *Portugaal* ſijn meester toedroeg, alle dienſt
wilde doen; en dat hy het ſelfde aan den Koning
van *Onor* ſoude gedaan hebben; indien hy ſijn vriend-
ſchap had willen aanneemen, en ſo veel loosheyd
en bedrog niet had gebruykt. Als hy nu verſekert
was van de waarheyd / en wiſt dat dese ſcheepen
aan hoop-lieden van *Cananor* toebehoorden / voer
hy weder na de *Scheeps-Bloot* / en liet deſen Moor
in vrede gaan.

De wonde / die de Bloot-Heer in ſijn voet be- Boode van
komen had / deed dat hy ſig aanſtonds moeſt doen Kapiteyn
leggen / het welk hy naaulijks had gedaan / of 'er Timoja
quam een Boode van den Kapiteyn Timoja een komt by de
bry-gelepte voor den ſelven verſoeken / vermits hy Vloot Heer,
den Generaal gaarn wilde ſpreken / die hem wierd
toegeſtaan. Dese om dat hy een Edelman was /
dagt d'Almeida, dat hy meer geloobe dan de Moo-
ren ſoude mogen geven / waar in hy verſterkt wierd/
als hy hem ſag en upt ſijn woorden en weefen ge-
waar wierd / dat het een agtbaar en eerwaardig man
was / die in des Konings gunſte verdiende aangeno-
men te worden / weſhalven hy ook met veel beleefd-
heyd ontfangen en onthaald wierd. Als Timoja met
den Generaal was in geſprek gekomen / was het Geſprek
eerſt dat hy deed / ſig te verſchoonen en vergeeving van Timoja
te bidden, om dat hy ſo laat gekomen was, ſeg- aan d'Al-
gende / de oorſaak daar van te weſen de geduuri- mcida.
ge beſigheden, waar in de Koning hem had gehou-
den; dog dat hy daar voor reeds genoeg was ge-
ſtraft, als hebbende het meeste deel van ſijne ſchee-
pen

1505.

pen verlooren , welke nevens de andere , die de VlootHeer in brand gesteecken had , door de vlam waren verteerd : Maar dat hy , dit alles niet eens aanmerkende , sig aanbood , om een Onderdaan van den Koning van *Portugaal* te zijn , dewijl dese wil van hem niet nieuw , maar van den beginne , dat de *Portugysen* in *Indiën* gekomen waren , by hem was geweest , en derhalven andermaal versogt , te vreedten te zijn , dat hy sijn tijd verders in die Majesteyts dienst quam besteeden. Hier by voegde hy / dat de saak van den Koning selfs aangaande , dese de eygenste begeerte had , om aan den Koning van *Portugaal* eenige steun te hebben , sullende deselve in erkentnisse alle jaren een geschenk , van het geen het Land opbrengt , aan sijn Majesteyt doen , dewijl het beter was , getrouwe Onderdanen met weynig geld , dan weerspannige met groote schattingen , te bekomen , biddende / dat de Generaal het agter blijven van den Koning niet qualijk wilde nemen , also dese door een swakheyd , die hem was overvallen , niet konde reysen : Dat de Paarden belangende , welke men van de Inwoonders van *Onor* had ge-eyft , het seker was , dat geen van hen alle eenige kennis van deselve hadden ; dog dat hy egter met alle vlijt deselve soude naspeuren , en in alle gevalle de betaling daar voor versorgen , tot welker waar-borge hy sijn eygen Persoon aanbood , en dat hy versogt , dat de VlootHeer voor het opneemen der Wapenen tegen sijn Standaard , de schade daar door geleden , tot voldoening wilde nemen ; vermits het geen vreemde , maar eer een getrouwe daad was , de Staten van sijn Koning by desselfs afwesendheyd , wanneer men sijne besluyten niet weet , te willen beschermen.

De Vloot-
Heer seer
voldaan
over de aanbieding de-
ser Moor.

Seer genadiglijk geliefde Don Francisco hier op te antwoorden / en selve voor een groot deel den voornemden *Timoja* , den uytwerker van dese aanbiedingen te noemen / mitsgaders hem verders toe te voegen / dat de Cijnsbaatheyd van den Koning van *Onor* aangaande , hy hem tegenwoordig om

om deselve niet langer konde ophouden, dewijl de noodzakelijkheyd sijner verrigtingen vereyfte, dat hy hem na *Cochin* spoeyde, om de scheepen met hunne lading af te vaardigen; dog dat sijn Soon *Don Lourenzo* haast dese kusten weer moest passeeren, aan wien hy den last van alles te beschikken soude geeven.

Schoon *Timoja* met dese versikering van den Vloot-Heer wel te breeiden was / so wilde hy al evenwel niet vertrekken / vooz al eer hem d'Almeida een opene brief gaf / waar by hem beloofd wierd / dat sijn Soon de Vreede makende, sy veylig onderwijlen de Zee mogten bevaren, dewelke bekomen hebbende / so nam hy afscheyd van den Generaal / doende ingeolge naderhand / groote diensten ontrent het inneeinen van Goa, alleenlijk staat om dien quaden naam van Zee-Rover weg te neemen / hier nog te seggen de oorsaak / waarom hy een Vloot vooz sijn selve in Zee hield.

„Dese Haben en die van Baticala, die 20 mijlen verder legt / behoorden / nebens meer andere / aan den Koning van Bismaga, van welke de Koning van Onor Kijnsbaar was. Dese Zee-Habens waren vooz 40 jaren de vermaardste van de gantse kust / niet alleen om dat het Landschap in sig selven vrugtbaar was / en overbloed van lebens-middelen had / waar vooz sp speceryen bequamen / maar om dat dit de Handel-plaatsen waren van al het geen / dat het heele Koninkrijk van Bismaga van nooden had / van de welke dese Koning by gebolge ook groote voozdeelen trok.

„Dooznamentlijk deed hem de koopmanschap van Paarden groote winsten doen / dewelke ypt Arabien en Persien na dese plaatsen / daar sp het meeste gouden / wierden geboert / om dat de Inwoonders van Bismaga hun grootste kragt hadden dooz dese / om de Mooren van Decan te wederstaan / die hen geduurig beoozloogden / en aan de Noord-sijde belegerden / neemende hen veel Lan den en Landeryen af. Dooz dese vrugtbaar-

Timoja ver-
soekt een
vry-brief
voer hun
Zee-han-
del.
Dat hy ver-
krijgt en
vertreks.

Waarom
dese *Timoja*
een Vloot
in Zee
hield.

Groote -
winst der
Paarden.

1505.

„heyd des Lands en groote koop-handel hielden
 „hen alhier veele Mooren van het Land / by de
 „Land-saten Naiteanen genoemd / op / koopende
 „de paarden als die aanquamen / en verkoopende
 „deselve aan die van Decan, tot groot nadeel van
 „den Koning / om dat sy hem daar mede dan qua-
 „men te magtig te worden / hoewel sy deselve / om
 „dat sy die noodig hadden / dubbeld moesten be-
 „talen.

Daar over
 de Koning
 beveeld
 veele Moo-
 ren om te
 brengen.

„De hinder / dien de Koning door dese koop-
 „lieden bequam / deed hem aan sijne eygene In-
 „gesetenen beveelen / so veel van dese Mooren om
 „te brengen, als hen soude moogelijk zijn, om
 „door dit middel de schrik in d'overige te krijgen /
 „en te doen vlugten. In het Jaar 917 van de
 „opkomst van Mahometh, zijnde het 1479 na
 „Christi Geboorte / geschiede in dese Landen een
 „algemeene slagting / waar door daar meer dan
 „10000 om den hals geraakten / wordende d'an-
 „dere / die overbleeven / meer en meer vervolgt /
 „tot dat sy hen t'samen voegden in een Lichaam/
 „en door de Inwoonders gelegentheid wierd ge-
 „geeven / om te ontvlugten / waar na sy het Ey-
 „land Ticuary, dat leet, / daar de Stad Goa nu
 „gebouwt is / gingen bevolken.

Opkomst
 van Goa.

„Dat dese verraderen dese Mooren seer verbittert
 „had / daar aan is niet te twijffelen / gelijk sy ook/
 „om deselve te wreken / Goa begonden te bewoo-
 „nen / en na dese plaats alle de koop-handel te trek-
 „ken / en bysonder die der Paarden / die sy van
 „hier na Decan affonden / waar door dese Havens
 „van Onor en Baticala, (want de scheeps-vaart
 „was in de handen der Mooren, die liever hun
 „wan-geloofs-geuoosten / dan de Heydenen wilden
 „begunstigen) van dien tijd aan begonden te ver-
 „vullen. Om dit nu te verhinderen en de schee-
 „pen / die met Paarden aanquamen / of met an-
 „dere waaren gewoon waren in dese 2 Havens te
 „komen handelen / te dwingen het selve te doen /
 „en niet na Goa te zeplen / seldde de Koning 4 Ka-
 „piteynen aan / die met een Vloot Roep-schuyten

De Koning
 seld 4 Zee-

ge-

„geduurig de Zee door-kruipen / en de scheepen
 „die betrapten na de Havens van Onor en Bati-
 „cala deed en varen / wordende de geene / die sulks
 „wengerde / geplindert / en op dese wijze die van
 „Goa, so veel als hen mogelijk was / beschadigt.
 „Van dese Bloot nu was Timoja Kapiteyn Ge-
 „neraal / en boor een dapper man gehouden / die
 „veel schade aan de voornoemde Mooren toezagt /
 „en in de plaats van andere Kapiteynen / dat
 „voornamelyk Land-saten waren / gekomen was /
 „die om dese reden den Koning in geduurige Oor-
 „logen wilkelde.

Kapiteynen
 aan, om de
 scheepen
 met Paar-
 den te ver-
 pielen.
 Timoja een
 dapper Zee-
 Man.

„De Mooren van Goa van tijd tot tijd sterker
 „geworpen zijnde / noodsaakten den Koning van
 „Onor de Stad / die eerst aan de Mond van de
 „Rivier was gelegen / boor 30 jaren verder land-
 „waard in te verleggen / en benaauwden hem
 „voornamentlyk ten tijde van den Sabayo. De
 „brand / die de Portugysen in een gedeelte van de-
 „se Stad door het vuur van de scheepen hadden
 „gebragt / gaf hen groote moeyte / om die te her-
 „stellen; dog sy souden by meer last op hun hals
 „gehad hebben / waren dese in de Indiën niet ge-
 „konien / om dat sy G... vermeersterd hebbende /
 „die van Onor in een gerustefekerheid deden leven.

De Stad
 Goa verlegt.

Timoja dan vertrokken zijnde so nam de Bloot
 den 24 October de Reys na Cananor aan / in wel-
 ke Stad hy de Eer-naam van Onder-Koning be-
 gon te voeren / ontdekkende / gedurende desselfs
 verblijf in Oost-Indiën, nog veel plaatsen van de-
 se Malabaarse kust / waar van in het vervolg een
 nette beschrijving sal gegeven worden.

De Vloot
 vertrekt na
 Cananor.
 d'Almeida
 neemt de
 naam van
 Onder-ko-
 ning aan.

„Tot opheldering en nader kennis van de Ma-
 „labaarfe Land-streek / welke het eerste Land was /
 „dat Vasco da Gamma in Oost-Indiën aantrof /
 „met sijn aankomste tot Calicut, dat als de Hoofd-
 „stad van dit Landschap is / sullen wy een kort
 „berhaal van het selve hier ter nederstellen / wor-
 „dende dit door de Al-oudheid Indiën tusschen de
 „Ganges, en door de Inwoonders Indostan, ge-
 „noemd. Even als wy in het voorgeaande een

Calicut de
 Hoofd-stad
 van de Ma-
 labaarfe
 kust.

1505.

Benaming
van Indiën.

Wanneer de
Indianen sig
onder de
Portugysen
hebben ge-
boogen.

Voorberey-
ding tot de
beschrijving
der Indiën.

Asia het
grootste ge-
deelte van
de 3 deelen
des Aard-
kloots.

Vier ver-
scheydene
Gods-dien-
sten in de
Wereld:

„schets van Zanguebar , of Ethiopia boven Egypten hebben gegeven / sullen wy hier ook doen /
„ dewyl met de komst van den Onder-Koning d'Almeida, de Inwoonders van Oost-Indiën begon-
„ nen zijn / onder de Portugysen hen te buigen /
„ en nevens de Inwoonders van het vaste Land hun magt te gevoelen / als mede de menigte van
„ Eylanden / die als de kinderen van dese Zee zijn /
„ zijnde deselve tot desen tijd toe van de naam van Christus verbzeemt geweest / en als toen door de
„ Leere van dese tot desselfs kennis gebracht: wor-
„ dende alle dese Volkeren / die slegts de naam der Wapenen van de Portugysen hoorden / so wel /
„ als die de kragt der selve werkelijk geboelden /
„ onder het jok van gehoorzaamhejd / geene door liefde / en dese door vzeese / gebracht. Om dese re-
„ den sal het geboeglyk zijn / een bysonder herhaal van de Steeden en voornaamste Volk-plantin-
„ gen / of Dorpen / benevens de Zee-Havens van dese kust / by wyse van een Reys langs deselve /
„ hier ter neder te stellen.

„ Asia is het grootste gedeelte van de 3 deelen /
„ waar in de Land-beschrijvers den Ward-kloot af-
„ deelen / wordende door de Rivier Tanais, anders Don, en de Swarte Zee, tot dat deselve sig in de
„ Griekse Zee uytstort / van Europa, en door de Nijl van Africa, geschepten. Gelyk Asia, veel
„ meerder Landschappen / dan dese andere Wereld-
„ deelen / in sig begriipt / so bevat het ook een veel
„ grooter getal van verscheydene Volkeren / waar
„ van eenige Christum, andere Mahometh, en het
„ grootste gedeelte den Duyvel, of hun Afgoden eeren / (zijnde hier en daar nog eenige Joden) on-
„ der dese alle verspreyd / gelyk sy tot hun straf al-
„ omme omswerbende zijn / en geen vast Vader-
„ land hebben / sonder daarom evenwel van hun hartnekkighejd afgetrokken te worden. Dese 4
„ verscheydene Gods-diensten worden van peder
„ Secte nog niet eendragtig gevolgt / gelyk de Portugysen op hunne komst in Oost-Indiën / en
„ dese Landen / overvloedig hebben onderbonden.

„ Dit

„Dit Wereld-deel Asia soude men bequamenlijk 1505.
 „in 9 Deelen konnen afscheyden / gelijk de Pa- *Asia kan in*
 „tuur het selve met klare ken-tekenen / sonder in- *9 deelen*
 „gebeelde affsnijdingen te maken / heeft gedaan / *gedeelt*
 „zijnde dese bewijzen / Zeën , Uythoeken en Ri- *worden.*
 „vieren van geen geringe aanmerking. Het eerste *Desselfs*
 „deel heeft sijn begin aan de Mond van de Roo- *verdeelia-*
 „de-Zee en eyndigt in de Persise; het tweede met *gea.*
 „de boesem van den Indus; het derde met de stad
 „van Cambaya, gebouwd in het binnenste gedeel-
 „te van de Baay van de Cambayse-Zee; het
 „vierde aan Cabo Comorin; het vijfde aan de
 „vermaarde Ganges; het sesde aan Cabo Cinga-
 „pura voorby de Stad van Malacca; het seven-
 „de aan de groote Rivier Menano, overgeset van
 „het woord Manen, dat is / water, die midden
 „door het Koninkrijk van Siam loopt; het agtste
 „eyndigt aan een aanmerkelijke Uythoek / die de
 „Oostelykste van het geheele vaste Land is / dat
 „wy nu kennen / en als in het midden van de Zee-
 „kust van China legt / wordende by de Portu-
 „gysen Liampo, na een Stad op deselve gestigt / en
 „Nimpo geheeten / genoemd: en het negende al
 „de overige kust van dit groote Keyser-rijk / dat
 „toen door de Portu-
 „gysen noopt be-
 „varen was /
 „schoon sy ten Oosten over het selve het Eyland
 „Lequios, Japan, en het groote Landschap Mea-
 „co, dat men nog niet wist / of het met China
 „een stuk Lands / dan een bysonder Eyland maakte.
 „Weder tot het West-
 „ster-gedeelte van dese verdee- *Verdeeling*
 „ling komende / en het binnenste van de Straat *van 't We-*
 „der Roode- en Persise-Zee overslaande / seggen *ster-gedeel-*
 „wy / dat dit van de Mond van de Roode-Zee *te.*
 „tot aan de Stad Aden op de hoogte van 12 gra-
 „den en 2 derden legt / en 125 mijlen lang is: en
 „van hier tot aan Cabo de Fartaque, die op 14
 „en een halve legt / 300 mijlen maakt. Tussen de-
 „se uytterste leggen de Volkeren van Abian, Ar,
 „Canacan, Brum, Argel, Xael Hoofd-stad van
 „het Rijk van die naam / Herit en Caxem 25 mij-
 „len van Fartaque, aan de andere sijde heeft men

1505.

„de Stad Fartaque. Van hier tot aan Curia Mu-
 „ria, daar Vicente Sodre verging / heeft men 25
 „mijlen / leggende op de helft van dese de Stad
 „Dofar. 60 Mijlen verder legt Norbate. Van Cu-
 „ria Muria tot Cabo Rozsagate leggende op 22
 „graden en een halve / is het al onbrugtbaar en
 „verlaten land / ter lengte van 360 mijlen. Aan
 „dese Wpthoek begint het Koninkrijk van Ormuz,
 „en van hier tot Cabo Mozandan heeft men 260
 „mijlen kust / langs dewelke gelegen zijn / de Ste-
 „den Calayate, Curiente, Mascate, Soar, Calaja,
 „Orfacam, Doba en Limma, 24 mijlen aan dese
 „zijde de Caap Mozandan, by Ptolomeus Asaboro
 „gheeten / en op 20 en een halve graad gesteld /
 „en by ons op 26 graden gelegen. Het Land dat
 „tussen dese 2 bepalingen legt / heeten wy Geluk-
 „kig Arabien, en de Arabieren, Hyaman. Van dese
 „Wpthoek Mozandan na die van Jasque en den
 „Indus zijn 36 mijlen in het begrip / van dewelke
 „woonen die van Guadel, Calara, Calamente en
 „Diul, welke kust om de rassigheyd en gebaar-
 „lijke vaart byna niet bevolkt is / zijnde het Land
 „van binnen woest en verlaten Carmania ghee-
 „ten. De Persianen noemen het Herac Ajan, en
 „hebben 'er de Koninkrijken van Macran en Gua-
 „del in. In de derde verdeeling zijn 450 mijlen /
 „te rekenen van de Baap Diul tot Jaquete 114,
 „alwaar een boornaine Tempel van de Heydenen
 „is / en tot aan Diul in het Rijk van Guzaratte
 „150 mijlen / neemende de Zee-boesem van Jaque-
 „te de overige weg. In de bepaling van dese lang-
 „te leggen Cutiana, Mangalor, Cheruar, Patan,
 „Corinar, en van Dio op de hoogte van 20 gra-
 „den en een halve tot aan Cambaya toe / die op
 „22 is gelegen / heeft men weder 159 mijlen in
 „welke wptstrekking men ontmoet Mudresaba
 „Moha, Talaya, Gundim en Goga. Tussen dese
 „2 wpterste van Jaquete en Cambaya legt een ge-
 „deelte van het Koninkrijk Guzaratte, met het
 „berg-agtige Land van de Resbuters. Het vierde
 „deel onser afdeeling heeft sijn aanvang van Cam-

Koninkrijk
van Ormuz.

Gelukkig
Arabien.

Carmania.

Derde ver-
deeling.

Vierde ver-
deeling.

„ba-

1505.

„baya en epndigt aan de berugte Wuthoek Como-
 „rin, welke kust 860 mijlen lang is / en al de vooz-
 „naamste Handel-plaatsen / door de Portugysen
 „besogt / begriipt. Men kan dese streek bequame-
 „lijk door 2 Rivieren / die van het Westen na het
 „Oosten loopen / in 3 deelen afscheyden / zijnde
 „het eerste het Rijk Decan, ten Zuiden van Gu-
 „zaratte gelegen / het tweede het Koninkrijk Ca-
 „nara ter sijden van het voorgaande gelegen / het
 „derde de Zee-kusten / die door een reeks bergen /
 „Gate, by de Portugysen genaamd / van dese Ko-
 „ningrijken worden afgesonderd / en altijd so ver-
 „re Land-waard in leggen / dat men die even van
 „den Oever kan be-oogen. Dese 2 so groote Rivie-
 „ren / neemen hunnen oorsprong ten Oosten van
 „dese bergen / en storten hen / na een menigte sp-
 „takjes ontfangen / en door meer andere Staten
 „en Rijken geloopt te hebben / in de Golf van Golf van
 „Bengala upt; de eerste groept upt 2 fonteynen / Bengala.
 „of spring-bronnen 45 mijlen van een op de hoog-
 „te van 18 en 19 graden gelegen / welker eene
 „tak Crusna, en de andere ten Zuiden Benhora
 „wordt genoemd / alvooren sp een tak en de stroom
 „Ganges uptmaken / welke de Land - Dorsten Rivier Gan-
 „door een waan der Inwoonders / wegens de ge- ges.
 „sondhepd van dit water / dat altijd overbloedig is /
 „groot voozdeel toebrengt / om dat sig niemant / ten
 „3° alvoorens een daar op gestelde prijs betaald te
 „hebben / daar mag baden.

„Een andere bron tusschen dese 2 spring-aders der
 „vooz-verhaalde Rivieren siet men / dewelke van 't
 „Westen af in de Baay van Bombaim sig door een
 „Rivier Bate genaamd / die het Koninkrijk Guza-
 „ratta van dat van Decan afscheyd / ontlast. Op
 „deselbe wijze loopt aldaar van het gebergte Gate
 „ten Westen een vierde stroom / Aliga geheeten /
 „aan dewelke de Vesting Sintacora is gebouwd / Vesting Sine
 „die als vooz een front of vooz-hoofd het Epland tacora.
 „Anchediva heeft / en door een vijfde groote ten
 „Oosten ontmoet / de Rijken van Decan en Cana-
 „ra afpaald / geschiedende dese scheyding ten vooz-

1505.

„ naamste door de Aliga. In de oorsprong van de-
 „ se groote Rivier de Ganges is dit onderschepd / dat
 „ de eerste dese waan / van door het water gesond-
 „ heyd by te setten / niet en heeft / neemende sijn
 „ aanhang upt het gebergte Gate , boven Calicut
 „ en Cananor , van waar sy ten Noorden heen
 „ loopt / tot sy gebuurig aan de Aliga geworden
 „ een bogt maakt / sijn loop ten Oosten verandert
 „ na de Hoofd-stad Bisnaga , door het Landschap
 „ Orixá , waar na sy sig in de Golf van Bengala
 „ ontlast / door 2 Monden : aan dewelke de Stee-
 „ den Guadevary en Masulipatan , alwaar men veel
 „ Bombasijnen / die heeden daar van daan met die
 „ naam gebragt worden / worden gemaakt / gele-
 „ gen sijn.

Vijfde ver-
 deeling.

„ Keerende ons na de eerste van dese 3 laatste
 „ afdeelingen / welke is die van Guzaratte , en be-
 „ ginnende van de Stad van Cambaya , alwaar
 „ de derde afschepding by de Rivier Gate eyndigt /
 „ of om nader te seggen / aan de Rivier Nogotava
 „ gebuurig aan deselve / strekt sig dese Land-streek
 „ 210 mijlen upt / langs dewelke leggen de bewoon-
 „ de plaatsen van Machigam , Gandar , en de Stad
 „ Baroche , daar een aanmerkelijke stroom / Nar-
 „ bada in Zee loopt / wordende het selve door een
 „ andere 24 mijlen verder gedaan. Dese noemen
 „ de Inwoonders Tapety , in wiens boesem ge-
 „ vestigt zijnde de Steeden Surat , en Reiner. De
 „ kust vervolgens langs oogende / vind men Nos-
 „ zary , Gandivy , Daman , Danum , Tarapor ,
 „ Quelmaim , Agacim en Bazaim , alwaar de Por-
 „ tugysen nu een Sterkte hebben / nevens het regts-
 „ gebied van het omleggende Land / het welke
 „ meer als 105000 Scudi jaarlijks opbrengt.

De Stroom
 Narbada.

De Stad
 Chaul.

„ Op de hoogte van 18 graden 2 derden 40 mij-
 „ len verder leyd de Stad Chaul , daar de vooz-
 „ noemde Land-aard nog een Vesting heeft / die
 „ de tweede afdeeling van Decan maakt / blyven-
 „ de tusschen beyde de Volk-plantingen Maim en Na-
 „ gotana , 12 mijlen van Chaul en 3 van de Rivier
 „ Bate gelegen / leggen.

„ Wan-

„Wanneer men van dese Stad Chaul tot aan 1505.
 „de Rivier Aliga daar het Koninkrijk Decan eyn-
 „digt de kust langs reysd / bevindt men deselve Rivier Ali-
 „225 mijlen weegs te zijn; tot de Rivier Zanguig beschree-
 „zar 75, in welke tusschen-wijdte geplaatst zijn Ban-
 „dor, Sifardan, Calancy, en de Stad Dabul, van
 „de Rivier Zanguizar, 70 mijlen hooger bindt men
 „Ceitapor, Carapatan, Tamaga: en van hier tot
 „Sintacora, zijnde mede 75 mijlen / leggen Ban-
 „da, Chapora en de Bisschoplijke stad Goa. Schoon
 „nu de Land-palen van Decan de Aliga zijn / so
 „maken de Inwoonders evenwel onderscheyd/
 „noemende dese geheele Zee-kust tot aan de Ber-
 „gen van Gate, Concan, en de bewoonders van
 „die streek Conqueny, hoewel door de Portugysen
 „Canarini geheten / en dat deel dat aan geene zij-
 „de dese Bergen ten Oosten legt Decan.

„De derde afdeeling / die het Landschap Canara
 „van Decan scheyd / eyndigt aan de Caap Como-
 „rin en begint met de Aliga, die van den ande-
 „ren 300 mijlen gelegen zijn. Van de Aliga tot aan
 „Cangerecora, 15 mijlen ten Noorden Dely gele-
 „gen / zijn 38 mijlen / in welke lengte leggen Anco-
 „la, Egorapan, Mergeu, de Stad Onor, Baticala,
 „Bendor, Bracelor, Bacanor, Careara, Carnate,
 „Mangalor, Mangeiran, Cumbata, en Cangerecora.

„Alle dese Dorpen / Plekken / Steeden / Volk- 't Land-
 „plantingen / Gehugten / of met wat naamen men schap Cana-
 „die noemen wil / behooren tot het Landschap ra wat
 „Canara, en zijn onderdanig aan den Koning van plaatsen
 „Bisnaga, die so magtig is / dat hy deel / so wel daar toe
 „aan de Zee ten Westen / als ten Oosten / heeft behooren.
 „voorzij de Caap Comorin, hoewel hy alleen met
 „dit kleyn gedeelte Lands aan de Zee grensd /
 „van hier aan dese zijde van Gate blyvende / hee-
 „ten sy het Land Concan, en van hier Canara
 „138 mijlen / en voorts de overige streek / ter lang-
 „te van 280 mijlen Malabar, alwaar hen Sou-
 „vereyne Princen / onder geen Opper-magt staan-
 „de / gevestigd hebben. Langs de kust van Mala-
 „bar teld men Cota, Coulan, Nilichilan, Mara-
 „bia,

Plaatsen op
de kust van
Malabar.

1505.

„bia, Bolepatan, Cananor, Tramapatan, Chom-
 „ba, Maim, en Purepatan, makende het Rijk van
 „Cananor, Pandarane, Coulete, Capocate, Cali-
 „cut, Chala, Parangale, Tanor Hoofd-stad van
 „het gebied des Samorins, Panane, Baleancor en
 „Chatua, behoorende tot Calicut: Cranganor en
 „Cochin, 2 Rijk-steeden die geen andere van ee-
 „nig belang langs de kust meer hebben.

Kragteloos-
 heyd van de
 Stad *Cochin*.
 Desselvs op-
 komst.

„De Stad Cochin selfs / schoon Hoofd van het
 „Rijk van die naam / was op de komste der Por-
 „tugysen in Oost-Indiën van so geringe weder-
 „stand / dat deselve den Samorin niet konde te-
 „genstaan / zijnde tegenwoordig van langzamer
 „hand door de Portugysen met schoone gebouwen/
 „pragtige Paleysen / waar in sy woonen / ver-
 „ciert / wordende de Indianen na de wetten en ge-
 „bryken van Portugaal bestierd / en is de Koning
 „so wel als zijn Onderdanen sodanig in magt en
 „Rijkdom toegenomen / dat hy wel aan heel Ma-
 „labar het hoofd soude kunnen bieden / dewijl de
 „Caimalen voor dese wederspanning / hem nu ook
 „onderworpen zijn geworden. Vervolgens leggen
 „na Cochin, Porca, Cale, Coulan, Rotor, Be-
 „rinjan en 2 vermaarde plaatsen / beyde / Travancor
 „geheeten / die aan den Koning van Narsinga
 „behoorden. Van dit Travancor legt die vermaarde
 „de Wythhoek Comorin, zijnde het Zuidelykste ge-
 „deelte Lands van dese streek / of Landschap In-
 „doestan, of Indiën tusschen de Ganges, en het eynde
 „de van de vierde afdeeling van Asia.

„Van dese Wythhoek voorby Ceilon Oost-waards
 „aan varende / 120 mijlen na schippers rekening/
 „ontmoet men een andere seer aanmerkelijke Wyt-
 „hoek met een Eyland / 't geen Ptolomeus het
 „Goude Chersoneso heeft gedoopt: boven het selve
 „loopt de Even-Nagts-Linie, als zijnde het aller-
 „Zuidelykste deel van gantsch Asia. Tusschen dese
 „2 Wythoeken als Comorin en Cingapura (van
 „de welke men mag gelooven / dat de Zee de Ey-
 „landen Ceilon en Sumatra heeft gespoeld / als
 „men van Sicilien schryft) legt de seer vermaarde

„Gan-

Het Goude
Chersonesus.
Linea A-
quinotialis.

„Gangetise Zee-boesem / of anders die van Ben-
 „gale genaamd / by gelegentheid van het Rijk
 „van die naam / waar door de Ganges loopt en
 „sig alhier in de Zee uytstort. De waan dien sy
 „van dit water hebben / is hier vooren gemeld/
 „daar is nog by te doen / dat sy siek zijnde even
 „seer roepen, om in dit water gebragt te worden,
 „als de Rooms-gefinden om de Biegt / meenende/
 „dat door het wassen in dit water / hunne sonden
 „en misdaden affspoelen / ja zelfs bedingen sy / als
 „sy tot geen gesondheid kunnen komen en den dood
 „naderen / dat men de asse van hun lichamen in
 „dese Vloed moet werpen.

Rivier Ganges by de Biegt vergeleeken, en andere dwaasheden der Inwoonders.

„Van Caap Comorin tot in dese Zee-boesem
 „zijn 1230 mijlen kust / alwaar een Arm van de
 „Ganges Chatigam, na een Stad van die naam/
 „daar de Portugysen handelden / geheeten / in Zee
 „valt / zijnde niet boven 300 mijlen van eenen an-
 „dere Chatigam, om dat aldaar de meeste koop-
 „waren uyt dat Rijk komen / genaamd / gelegen /
 „het welke de vijfde afdeeling bevat. Dese In-
 „ham van Caap Comorin tot Chatigam toe word
 „in 3 Prinsdommen verdeeld / 600 mijlen voor
 „het Koninkrijk Bishnaga, 330 voor dat van Ori-
 „xa zijnde beyde Heydenen, en 300 voor dat van
 „Bengala, dat onder de Mooren staat. De bewoon-
 „de plaatsen van dese kust zijn / so haast men om
 „de Uythoek is / Tacancurin, Manapar, Vaipar,
 „Trechandur, Callegrande, Chereacalle, Tucucurin,
 „Bembar, Calecare, Beadala, Manancort, Canhameira,
 „Negapatan, Aahor, Triminapatan, Tragambar,
 „Triminavaz, Coloran, Puducheira, Calapate,
 „Conhomeira, Sadrapatan en Meliapor of St. Thomas
 „by de Portugysen, zijn
 „de een oude Stad / en met fraaye gebouwen ver-
 „ciert door dese Land-aard / die hen moede van
 „den Oorlog / daar gaan vertrekken / om 'er de
 „gedagtenisse van St. Thomas, die de Inwoon-
 „ders voorgeeven / daar gewoond te hebben / te
 „vieren / of liever alwaar sy seggen / dat by een
 „groot getal wonder-werken gedaen heeft / en in

De Stad Chatigam.

De Stad St. Thomas.

Deffels Wonderen.

1505. „een hupg / door zijn handen gemaakt / begraven
„sonde leggen.

Sijn huys in
groote
waarde ge-
houden.

Vierkante
steen ge-
vonden
daar een
kruys op
stond en an-
dere seld-
zaamheden.

Verfcheyde
gevoelens
hier over.

„Schoon dese Land-saten Heydenen zijn / so
„houden sy de overblyffelen van dit hupg in groo-
„te waarde / en voornamentlyk die hen Christenen
„noemen / die daar ook een Armenisch Priester
„houden. Dese Godvrucht tot dit hupg wies nog
„meer aan / wanneer de Portugysen by gebal in
„een verballen gebouw gravende / dat wel een
„klupg scheen geweest te hebben / in voornemen
„om'er ten minsten sodanig een te maken / aldaar
„een steen vonden / die vierkant / net en wel ge-
„werkt was / zijnde in deselve een kruys gehou-
„wen / als de Commandeurs van de Ridder-orde
„dragen / wordende op een der hoeken een Dup-
„be / met sijne vlerken nptgestrekt / even als de
„Geest daalde / en langs het lichaam van het sel-
„ve veel blakken / en bloed-druppelen / so versch /
„of die niet lang geleeden daar op gevallen wa-
„ren / gesien. Rondom het selve stonden eenige let-
„ters / zijnde vreemde Caracters , die de Inwoon-
„ders selve niet lesen konden. De Portugysen brag-
„ten dese steen in een ommegang en met groote
„plegtighepd na het hupg van St. Thomas , zijn-
„de na het seggen der Inwoonders / deselve steen /
„waar op die Heylige Apostel is gemartelt / wan-
„neer hy daar stond en bad / hoewel andere wil-
„len / het selve van een sijner Leerlingen te zijn.
„Doorby dese Stad leggen Paleacate , Chiricole ,
„Aremogam , Caleture , Careiro , Pentepoly , Ma-
„zulepatan , en Gudavary , alwaar het Koning-
„rijk Bisnaga epndigt ; voorts Penacote , Calin-
„gam , Bazapatan , Vixaopatan , Vituilipatan , Ca-
„linhapatan , Naciquepatan , Puluro , Panagate en
„de Caap Segogora , alle onder Orixia behooren-
„de ; Nu volgen een menigte stukken Lands / die
„tussen de Caap Segogora en Chatigam leggen / en
„het Rijk van Bengala , waar van Ramana de
„Hoofd-stad is / uytmaken.

sesde afdee-
ling.

„De sesde afdeeling die by Chatigam begint / en
„1140 mijlen lang tot aan Pingasura sig uytstreckt /
„dat

„dat een Upthoek is op een grond ten Noorden 1505.
 „de Linie en 40 mijlen van Malacca gelegen / be-
 „griipt het Koninkrijk Pegu 300 mijlen tot Caap Koninkrijk
 „Negra hebbende / op de welke gebouwt zijn Pegu.
 „Chocoria, Bacala, Arracan de Hoofd-stad / Chu-
 „bode, Sedoe en Xara, gelijk mede Tavay de laat-
 „ste Stad / tussen welke en Xara een Zee-kloof Een Zee-
 „vol van Eplandjes is te sien / in de welke een kloof vol
 „stroomt als een ander Ganges, na het gantse Rijk Eylanden.
 „doorloopen te hebben / uyt het Mey? Chiamay
 „komt vallen. Uyt dit Mey? / wel 600 mijlen
 „Land-waard in gelegen / komen merk-waardige
 „Rivieren / waar van 'er 3 hen t'samen boegen /
 „en door Siam loopen / en 3 in de Bengalise Zee
 „storten / hebbende een de naam van Caor, om
 „dat door een Landschap van die naam stroomt
 „tot in de Ganges, en door de Rijken van Camo-
 „tay en Cirote, daar men al de Indiaanse Gelub- Plaats waar
 „den maakt / en de andere twee geen als na het de gelubden
 „Mey? daar uyt voortkomen. Langs de Peguse gemaakt
 „Zee-bogt woonen die van Vagam, Martabano worden.
 „een vermaarde Hoop-stad / Tagala en 't voor-
 „noemde Tavay.

„Dese Stad was / toen de Portugysen eerst in
 „Indiën quamen / het begin van het Rijk van Siam,
 „het welke eyndigde van de andere Zee ten We-
 „sten en aan Cambaya grensde. De kust al langs
 „heen vervolgende krijgt men eyndelyk Cingapu-
 „ra, van waar een hoek ombarende / en weder na
 „beneden toe kourssende / men het Rijk van Cam- Gelegent-
 „baya ontdekt / leggende ontrent 1500 mijlen van heyd van
 „de voornoemde Upthoek / hoorende alle onder de het Rijk
 „se Heydenen, die / toen de Portugysen Malacca Carabaya.
 „magtig wierden / het grootste gedeelte daar van
 „verlooren heeft / door dien sy de Mooren uyt die
 „Stad verdreeven / de voornaamste Havens / om
 „koopmanschap te doen / opsochten / en hen aldaar
 „gevestigd hebbende / de namen van Koningen hen
 „aanmatigden / so dat door dese veranderingen en
 „het geen verhaald word / in de verovering van
 „Malacca door Alfonso d'Albuquerque, dese kust
 „son-

1505.

Plaatsen van
Malacca.

„sonder afdeeling van Staten bleef. De Dorpen
„of bewoonde Plekken van de Malaccasse kust
„zijn / Tenassaria, Lungur, Torrano, Queda, de
„Peper-markt van dit Land / Pedano, Pera, So-
„lungor, en Malacca de Hoofd-stad op 2 graden
„Noorder-breedte gelegen.

Sevende af-
deeling.

„Van Cabo Cingapura strekt onse zevende af-
„deeling sig tot de stroom van Siam upt / die de
„Inwoonders Menano noemen / dat is te seggen
„een Moeder des waters, om de rijkheid in het
„selve : tussen dese 2 genoemde plaatsen wonen
„die van Pam, Ponticano, Calantano, Patane,

Agtste ver-
deeling.

„Lugor, Cuy, Perperly en Bamplacot. Hier ko-
„men wy in de agtste verdeeling / waar in leggen
„'t Rijk Camboja, (waar door de Rivier Mecon
„loopt / die in China sijn oorsprong heeft / en so
„veel andere beekjes ontfangt / dat sp eer sp in Zee
„valt een Meer van 180 mijlen breed maakt / en
„dan door 3 bysondere groote takken sig ontfalt)

Aloës-hout.

„Champu, (alwaar op de Bergen het ware Aloës-
„hout wast / dat de Mooren Calambuc noemen)
„en Cauchy, of China, of Cacho, so als het de
„Land-aard selve heet. Al de bysondere plaatsen
„van dese 3 Rijken te melden / doet niet tot het
„verhaal der Ontdekkingen der Portugysen, die
„dese Landen toen nog onbekend waren / alleen

China is in
15 Gouver-
neurchap-
pen gedeelt.

„sullen wy seggen / dat China, op het welke die
„van Siam en Malacca in die tijd voeren / en van
„4 schepen wel 3 verlooren / in 15 Gouverneur-
„schappen word verdeeld / waar van ieder een ge-
„noegsaam Koninkrijk uptmaakt / zijnde de aan
„de Zee grensende Cantano, Fuquiem, Chequea-
„no, in het welke de Stad Nimpo op een Upt-
„hoek legt. Dese zijn in hunne uptgestrekt ontrent
„(rekenende van Ainano, daar men de klepne
„paarlen vist / en Cantano begint) 825 mijlen /
„heerende alsdan de kust ten Noord-Westen tot
„een punt / daar de agtste verdeeling eyndigt / en

Paarl-
plaats.Negende
verdeeling.

„de negende begint / die dese varende en Land-
„soekende Volkeren nog onbekend was; op de
„Noord-West loopende kust van China, leggen
„Nan-

„Nanquy, Xantom, en Quincy, alwaar de Koning de meeste tijd zijn Hof houdt / en op 46 graden is gelegen / strekkende sig dit Oostelyke en Noordelyke vaste Land tot op 50 graden / dat 12 mijlen is / verder uyt.

„De Portugysen hebben daar en boven het meeste gedeelte van de Eylanden deser Zeeen ontdekt en genomen / als daar zijn de Maldivise, Ceilon, Sumatra, Java, Timor, Borneo, Banda, Malucco, Lequyo, en Japan, benevens het grootste Landschap Meaco, die alle voor Malacca leggen. Dese beschrijving so ten ruuwen van de gelegentheid deser Landen voor af gegaan zijnde / so komen wy tot een veel uysonderer / de Vorsten en Princen / die dese bestieren / rakende / op dat de Leser also een klare kennis van dese Landen en Volken bekomme / en klaarder het geen / dat verder sal verhaald worden / verstaan mag.

„Schoon wy in het voorgaande seiden / dat dese Landen door vierderley soort van menschen als Christenen, Joden, Mooren, en Heydenen wierden bewoond / so mag men egter wel seggen / dat de 2 eerste eer slaven als vyve luyden zijn / om dat sy door hun wooningen Onderdanen / of van de Mooren, of van de Heydenen zijn / die alle dese Landen besitten / gelijk wy het scheur-sieke Armenien, Syrien en Judea, even als de Grieken aan den Grooten Turk en Sophy van Persien tynsbaar zijn; en dit is waarlyk een saak / om stilswijgende niet voorby gegaan / maar waard om opgehouden te worden / en het beklagen van dese saak / die niet vreeint is / maar alle die hen leden van de Christenheid noemen / aangaat. Geheel Oost-Indiën is beheerst van de se tweederley soort / de Mooren en Heydenen, welker magt en heerschappye dus is verdeelt. Het geheele Land van de Rivier Sintacora ten Noorden en Westen stond / als de Portugysen hier quamen / onder de Mooren, en van daar opwaards ten Oosten onder de Heydenen, uytgesondert het Rijk van Malacca, een deel van de

1505.

Wat Landen de Portugysen ontdekt hebben.

Christenen en Joden zijn in Indiën meer slaven als vrye lieden.

Mooren en Heydenen beheerschen de Indiën.

„Su-

1505.

„ Sumatrische Zee-kust / eenige Havens van Java en
 „ het Epland Malucco , dat mede aan de Mooren
 „ behoord / het regts-gebied der Mooren , van het
 „ Westertijfste af beginnende waren dese Vorsten ;
 „ de Koning van Aden , de Koning van Xael en
 „ de Koning van Fartaque ; die dese geheele kust
 „ regeerden / en schoon sy niet magtig in de
 „ scheeps-vaart waren / so wierden hunne Havens
 „ nogtans door vreemde Volkren overbloedig be-
 „ varen.

Dapperheyd
 der Mooren.

„ Derselver Onderdanen / als oorspronkelijk upt
 „ Arabien , waren dapper / onbermoepelyk en tot
 „ den Oorlog regt bequame mannen / eben als de
 „ Arabieren nog heden ten dage worden bebo-
 „ den te zyn.

Grootheyd
 van Ormuz.

„ Het Koninkryk van Ormuz was in
 „ dese tyd magtiger als dese 3 genoemde / worden-
 „ de sijn gesag seer vermeerderd door de gebuurtheyd
 „ met het Ryk van Persien , 't welk ten allen tijde
 „ dit kan ondersteunen / en hulp toefenden / en so
 „ de tegenwoordige Sophy van Persien , Ismael sijn
 „ meester van het selve had gemaakt / gelyk hy
 „ naderhand / wanneer Alfonso d' Albuquerque
 „ het innam / sogt te doen / so soude hy sijn mag-
 „ tiger dan den Koning Darius of Alexander ge-
 „ maakt hebben. Verder heeft men den Koning

Geduurige
 Oorlog tus-
 sen de Por-
 tugysen en
 den Koning
 van Camba-
 ja.

„ van Cambaya , met wien de Portugysen een ge-
 „ duurigen Oorlog voeren / en seer magtig in lan-
 „ den en rijkdommen is. Doorhy Cambaya van
 „ Chaul tot Sintacora gebieden Ysamaluco en Hi-
 „ dalcen 2 Kapiteynen het Ryk van Decan , zynde
 „ beyde geweldige Oorlogs-sragtige menschen / wel-
 „ kers Venden upt Mooren , Arabieren , Persianen ;
 „ Turken , en Janitzaren bestaan en seer moedig
 „ zyn : De Mooren van Malacca , Sumatra en Ma-
 „ lucco , schoon hun sterktens op de Zee-Oever
 „ zyn gelegen / ter oorsake dat de Indianen land-
 „ waard in wonen / waren door de geduurige
 „ vaart evenwel so magtig in geschut en wapenen
 „ geworden / dat als de Portugysen hier aanqua-
 „ men / sy meerder sulks dan dese hadden.

„ Wat de Indiaanse Vorsten / die het tweede volk

„ de

„ dese Landen gebiedende uytmaken / aanbelaugt / 1505.
 „ daar van zijn de voornaamste / latende die van
 „ Malabar , om in het verholg van te spreken / de Onbepaal-
 „ Koning van Bisnaga , Orixá , Bengala , Pegu , heyd van
 „ Siam , en China , wiens magt so groot en uyt- sommige
 „ gestrekt is / dat deselve dooz ons niet kan bepaalt Indise Vol-
 „ worden. De Koning van Siam strekte sijn ge- keren:
 „ bied / eer de Mooren in het Koninkrijk van Ma-
 „ lacca een opstand verwekten / en het selve afval-
 „ lig maakten / tot in de Stad van die naam uyt.
 „ Onder desen Dorst behaoren nog de Rijken van
 „ Camboja , Como , Lanchana , Cheneray , Chene-
 „ ran , Chiamay , Cambury , Chaipumo , hebben-
 „ de tot sijn dienst meer dan 30000 Elephanten / 30000 Ele-
 „ van dewelke 3000 in tijden van Oorlog / tot het phanten van
 „ gebruik in deselve zijn geschikt / wordende als den Koning
 „ dan dooz sijn Hoofd-stad Udia 50000 mannen van Siam.
 „ in het veld gebragt.

„ Echter kan en mag men niet waarheyd van Groote
 „ den Koning van China seggen / dat hy in Rijk- magt en
 „ dommen / Landen en Volkereu al dese Dorsten Rijkdom
 „ nog verre te boven gaat. 15 Landschappen be- des Konings
 „ grijpt het Koninkrijk van China , die yeder een van China.
 „ genoegsaam Koninkrijk konnen uytmaken / het
 „ heeft overbloed van alle Metalen / de oeffening
 „ der Mechanische konsten / en so een tal-rijk Volk /
 „ dat om onderhoud te winnen / het selve genood-
 „ saakt is / gestadig in arbeyd te blijven / worden-
 „ de dooz hen ook niet groote naarstigheyd veel
 „ fraaye stukken werks gemaakt / die voor de Na-
 „ tuur niet behoeven te wijken. Daar en boven is
 „ het een bet / vrugtbaar en in alles overbloedig
 „ Land ; waar hy die van Malabar , daar wy nu
 „ een verhaal van sullen doen / niet hy zijn te ver-
 „ gelijken.

„ Het is een gewoonte hy alle de Indianen , tus- Manier van
 „ sen den Indus en Ganges woonagtig / de saken / schrijven op
 „ hy hen de geheugenisse waardig geagt / in bla- Palm-bla-
 „ den van Palm-boomen / hy hen Olla geheeten / den by de
 „ die 2 vingeren breed / en lang / na dat de saken
 „ veel of weynig plaats vereyssen / zijn / te schrij-
 „ ven.

1505.

Als ook in
steen en
hout.

Hunne Pen-
nen.

Fabulen
ontrent de
Schepping
en Gods-
dienst.

Indianen be-
ginnen hun
Tijd-reeke-
ning van
enen Per-
mal.

Wat tijd de
Arabieren
het geloof
van Maho-
meth heb-
ben aange-
nomen.

„ben. Wanneer sy eenige dingen van Gods-dienst/
„of hunne Jaar-boeken rakende / willen aantee-
„kenen / so beschrijven sy daar mede een meenig-
„te van die bladen aan beyde de sijden / op een ge-
„lyke lengte afgesneeden / en maken die tusschen 2
„plankjes / op de wyse van een boek / met een grobe
„draad vast. Willen sy een brief aan yemant toe-
„senden / so schrijven sy op diergelyke Palm-bla-
„den / en rollen deselve / in plaatse van toe te ze-
„gelen / in malkander. Het geen by hen van lan-
„ger duur moet zijn / word in steen of op borde-
„kens van hout wel diep ingesneeden / gelyk zijn
„begiften van den Koning / en saken der Ker-
„ken. Hunne Pennen zijn van yser of seer hard
„hout / hunne Letteren Characters , en hun wyse
„van schrijven is / als die der Europeërs , van de
„linkse na de regter hand. Om nu in een woord
„te seggen / wat van hun schriften / die over de
„Schepping der Wereld / hun Gods-dienst / de
„Oudheyd van hun Steeden / de vermeerdering
„van hun Volk / en de Jaar-boeken der Konin-
„gen handelen / inhouden / so weete de Leeser /
„dat die eben als die der Grieken en Latijnen een
„samen-raapsels van Fabelen en beuselingen zijn /
„die met de verdigte Her-scheppingen van Ovidius
„in een geloof te stellen zijn.

„Volgens het geen men ypt eenige door de Por-
„tugysen overgesette boeken heeft konnen verstaan/
„had in Malabar vooz 612 jaar een Koning Sarama
„Pereimal geheeten / onder wien dit geheele Land
„soude gestaan hebben / en so magtig was geweest /
„dat sy alleen om dese reden hun tijd-reekening
„van den selven beginnen / hoewel het eerder te
„gelooven is / dat op dese tijd het schrijven eerst
„by hen is in gebruik gekomen. De Hof-stad van
„desen Koning soude Coulan zijn geweest / en als
„toen seer door den koop-handel hebben gebloeyd.
„Op dese tijd zijn de Arabieren tot het wan-geloof
„van Mahometh gebragt / in dese Gewesten door de
„weg van koop-handel gekomen / schoon sy ne-
„bens de Persianen al veel jaren meester van die 2

„wee-

„wegen / langs welke de speceryen in Europa qua-
 „men / waren geweest / en hebben als de Predi-
 „kers van den Satan / die altijd pbert om sijn
 „aanhang te vermeerderen / dit Afgodisch Volk
 „beginnen tot hun Helse Leer over te halen ; om
 „het welke met meerder aangenaamhepd te doen /
 „sy hen met dit Volk in huwelyk begaben / en het
 „selve / dat sulks vooz een groote Eer nam / daar
 „mede verplichteden / tot dat sy eyndelyk hen geheel
 „en al hier ter neder sloegen / en den gemelden Kro-
 „ning Sarama Pereimal mede de Leer van Maho-
 „meth deden omhelsen. Hier van daan quam het
 „dat sy straks Gunstelingen van den Opper-vozt
 „wierden / en een eygen plaats om te wonen van
 „den selven verkreegen / dewelke Calicut was / en
 „vooz hen de markt van Peper en Gengber wierd
 „gemaakt. Na dat de Mooren desen Vozt dus
 „verre hadden gebragt / deden sy hem daar en
 „boven nog gelooven / dat hy om de zalighepd
 „vooz sijn ziel te erlangen / in het hups van Me-
 „cha moest gaan sterben / welke beusel-praat / hy
 „oud en seer begeerig tot sijn best zijnde / geloof
 „sloeg / en aannam te sullen gaan volbrengen.

Arabieren
krijgen Cali-
cut om te
mogen be-
woonen.

„Alvoorens hy / oud- en de wereld begeerig te
 „verlaten / dit egter werk-stellig maakte / verdeel-
 „de hy sijn gebied onder sijn naaste bloed-verwan-
 „ten / geevende aan de voornaamste het Rijk van
 „Coulam , (alwaar hy den Zetel der Bramanise
 „Gods-dienst vestte / om dat hy de meeste tyd van
 „sijn leven als het Opper-hoofd der selve / nog
 „Heyden zijnde / had versleeten) aan een ander
 „Cananor met den Eer-naam van Koning / en aan
 „meer overige andere Landschappen / een yeder
 „na sijn verdiensten en naaste bloed-verwantschap /
 „met de behoorzijke titulen daar benevens. De
 „laatste plaats / die hem nog overig bleef / was
 „Calicut , alwaar hy sig inscheepte en het Heyden-
 „dom verliet / dewelke schoon de kleynste van al-
 „le / vooz hem aangemerkt wierd / de grootste en
 „magtigste vooz de koophandel der Mooren te sul-
 „len worden / en daarom aan een Keef / hem af-

Sarama Pe-
reimal ver-
deeld sijn
Koningrijk.

Geeft Cali-
cut aan een
van sijn
Pagies ,

1505.

Die de
naam van
Samorin
verkreëg.

Eenige by-
sondere ver-
gunningen
aan de Ko-
ningen.

Sarama Pe-
reimal
sterft.

Calicut des-
selfs oor-
sprong doc
de Mooren.

„tyd seer lief geweest / die hem van kinds-been boos-
„Magie had gedient / gegeven / met een bysonde-
„re Cer-naam boven de andere / te weten die van
„Samorin , dat hy dese Volkeren het selve is / als
„hy de Europeërs Keeser wil seggen. Hy liet hem
„een toorts en een stok / d' een , om de verligting
„van hun verstand boven andere / daar mede te
„kennen te geeven / en d' ander , om de Koningly-
„ke waardighepd daar mede te vertoonen.

„De andere Vorsten gebod hy in het wereld-
„lyke onder desen / en hem in het Geestelyke on-
„der den Koning van Coulan , dien hy den naam
„van Cobritin gaf / en het Hoofd der Bramanen
„wil seggen / te staan. Onder meer andere din-
„gen / welke hy belaste / waren dese : De Konin-
„gen van Coulan en Cananor mogten muntten /
„dog de Samorin egter boven hen : Niemand van
„d' andere mindere Vorsten vermagt sijn hupg met
„pannen te dekken / in teken van gehoorzaamhepd /
„en de Samorin moest op de plaats / daar hy van
„daan trok / een Stad doen bouwen / om het
„Hoofd van het Rijk te zyn / gelijk hy het Hoofd
„van sijn Onderdanen was.

„Sarama Pereimal vertrekkende / nam een goed
„getal geladene schepen met sig / om geschenken
„aan dit hupg van Mecha te doen / dog al eer hy
„aldaar aangquam / landde de dood in sijn aardse
„wooning / en deed de ziele elders heen varen / ge-
„lyk de lading der schepen insgelijks in siede van
„aan dit hupg / aan den afgrond der Zee door een
„verbaarlyke storm wierd geschonken. Op dese
„wijse geraakte dit Land verdeelt / verkreëg de
„Meef van desen ouden Koning de naam van Sa-
„morin , en de Stad Calicut hy de Volk-planting
„der Mooren sijn oorsprong / dog gelijk de tijd al-
„les / hoe wel en vast het mag geschikt zyn / weet
„te veranderen en om te keeren / so ging het hier
„op deselve wijze. De Samorin behield wel dese
„naam / maar de minder Land-Heeren namen
„wel haast mede de Cer-namen van Koning aan /
„en de waardighepd van Oppervriester der Bra-

„ma-

„manen wierd na Cochin, daar de Koning van 1505.
 „Coulan sig neder sloeg om de gebuurigheyd / over-
 „gebragt.

„Dooz heen is al gesegt / dat de Samorin, wan- Opper-Prie-
 stier der Bra-
 manen te
 Cochin.
 „neer de Portugysen dese Land-streek bonden / de De Samorin
 de magtig-
 ste Vorst
 der Indiën.
 „magtigste Vorst was / dooz dien de Mooren den Koophandel
 aldermeest
 te Calicut.
 „koophandel meest na de Stad Calicut hadden
 „weeten te lokken / schoon in desselfs Rijk niet
 „dan Peper en Gengber wast / nevens eenige
 „Dooogen / die dese heele kust in overbloed uptle-
 „vert / wordende de andere Waren van buypen na
 „derwaarts gebragt / gelijk Kaneel / Nagelen /
 „Foelie / Noote- Muschaten / en meer diergelijke
 „Speceryen en wel-riekende Kruideryen.

„Het Land is over al laag / Moerassig / en dooz De Indianen
 hebben een-
 derley Taal
 en Manier
 van leeven.
 „veel Doelen en Beeken gekloofd. Een taal / een
 „schijft / een gewoonte en deselve seden en gebruy-
 „ken zijn desen Land-aard eygen. Ma dat men
 „van hen geschreeven vind / bestaat de verschillen-
 „heyd in waardigheyd deser Volkeren / na de hand-
 „werken / die sy doen / gelijk men in eenige stuk-
 „ken van Arrianus, die kennig van de Malabaren
 „schijnt gehad te hebben / vind. Dus blijft peder
 „hand-werk aan een en het selve geslagt / trou-
 „wende noopt pement buypen het selve / inboegen Trouwen
 alle aan ge-
 lijke hand-
 werkers
 kinderen.
 „een visser onder de vissers / een metselaar onder de
 „metselaars / en een arbejds-man onder arbejds-
 „lieden / trouwt / en eben so weder sijne kinderen /
 „moetende dese ook weder het ambagt van hun
 „vader oeffenen en leeren.

„De Nairen ; die eygentlijk de Edellieden hee- Nairen zijn
 Edellieden.
 „ten te weesen / maken meer werk van dooz pe-
 „mant buypen den Adel aangeroert te zijn / als
 „eertijds de Joden pleegen wogens de Supbering/
 „wanneer sy met een Samaritaan omgegaan had-
 „den / handelende hen selve als de supberste aller
 „lichamen / en andere menschen als onreine die-
 „ren. Behalven dese vind men nog een ander Chingaleesen
 hebben een
 spraak op
 hun selfs.
 „soort van Volk Chingaleesen genaamd / die van
 „de kust van Cormandel gekomen zijn en een spraak
 „op hen selven hebben. Dese zijn menschen geheel

1505. „en al volmaakt in de koophandel / sulks de Portu-
 „gysen , wanneer sy pement willen prijsen ober
 „sijn bequaamheid in deselve / een gewoonte van
 „daar hebben gekreegen / om te seggen / hy ver-
 „staat het als een *Chatiner*, (so noemen sy de Chin-
 „galcesen) en het koopmanschappen *Chatinare*,
 „welk woord self tot in Portugaal in gebruik is
 „geraakt.

Tweederley
 Mooren in
 de Indiën.
 Eerste
 soort.

„De Mooren zijn tweederley die dese Landen
 „bewoonen / die van het Landschap heeten sy
 „Naiteani, die Bastaarden zijn / voór so verre sy
 „van Arabise vaders en Indiaanse moeders afko-
 „men / daar en boven in geloof / in seden en in
 „dragt van kleederen verschillen / en wel een vier-
 „de deel van de Inwoonders uytmaken / om dat
 „veel van den Adel / door de vyfheid van met
 „hen / die door de Koning zijn vyf gemaakt / te
 „mogen handelen / hen mede onder die Bende be-
 „geeven en Mooren laten maken. De tweede soort

Tweede
 soort.

„of buyten-landse Mooren zijn Arabieren , Persia-
 „nen , Guzeratters en andere. Insgelijks zijn 'er
 „veel Joden , die / om de geduurige onnuegang
 „met de Mooren , niet veel van hen verscheelen /
 „en minder van hunne wetten / dan van dees be-
 „drieglijke / weeten. Al waar dese komen / drin-
 „gen sy hen in de gunst der Dorsten in / en wee-
 „ten dus die van het Volk te winnen.

Leeven en
 gewoontens
 der Nairen.

„De Oorlog sugtigste van alle dese menschen zijn
 „de Nairen , om dat sy belijdenis doen van man-
 „nen van Oorlog te zijn / en worden uyt het E-
 „delste bloed gehouden gebooren te zijn / alhoewel
 „men hen eerder Kinderen van het Gemeen mogt
 „noemen / om dat hunne moeders aan alle de Nai-
 „ren gemeen zijn / het welk een so gemeene Regel
 „is / dat wanneer de Dogters den ouderdom van
 „10 jaren hebben bereykt / als dan den toegang
 „tot deselve voór alle Nairen , als mede Brama-
 „nen , die deselve vyfheid hebben / open staat ; dog
 „wanneer pement buyten dese by so een Dogter
 „quam / soude sy voór een Egt-breekster worden
 „gehouden. Dese menschen zijn ten eenemaal vyf
 „van

1505.

„van den band des huwelyks / en wanneer de
 „man zijn vrouwe haat / so schepden en houden
 „sy sig van een / moетende peder man evenwel
 „sijn vrouwe / so lang sy in vriendschap leeven / van
 „onderhoud versorgen. Wanneer een Naire van
 „bupten in sijn huys komt / en hy bind een spiegl
 „en schild aan de deur / so weet hy / dat die vrouwe
 „in beesigheyd is / sonder dat hy sig / al is het sijn
 „eygen / sig daar in het minst over ontsiet. Hier
 „van daan komt het / dat sy de kinderen / van hun
 „eygen vrouwen gebooren / voor geen Erfgena-
 „men erkennen / en de Broeders Soonen van hun
 „Gom komen te erven.

Algemeen-
saamheyd
der wijven
by hen.

„Men geeft voor / dat dit een seer oude gewoon-
 „te van hen is, door een Vorst ingesteld, die daar
 „door wilde maken, dat de ouders hun kinderen
 „vry en vaardig tot den Oorlog souden houden, ge-
 „lyk sy ook verplicht zijn heden nog / altijd tot den
 „Oorlog gereed te weesen / en daarom veel vry-
 „heeden boven de andere hebben / sulks sy ergens
 „gaande / altijd roepen Po, Po, dat is / wijk,
 „wijk, en wanneer daar geen meer Nairen in de
 „straat zijn / so sal peder straks voor hem rupmen /
 „om hem niet aan te raken / het welk so by on-
 „geluk geschiede / so moet hy sig met veel plegtig-
 „heden daar wederom van sijnberen.

De Nairen
moeten al-
tijd gereed
ten Oorlog
zijn.

Hun ontsag
onder de
gemeene
lieden.

„De naam van Naire, al schoon pement al
 „van het geslagt is / kan hy niet voeren / voor dat
 „hy Ridder gemaakt is / als wanneer hy van de
 „voorzegten van sijn Adeldom eerst bevoorreeft
 „wordt; so haast hy 7 jaren heeft bereykt / is hy
 „gehouden in de oeffen-school sig te begeeven / van
 „het welke de Meester / by dese Panical geheeten/
 „de plaatse van Dader waar-neemt / gelijk de Ro-
 „ning / voor wien sy meer eerbied hebben / in hun
 „verdere jaren / en onderwijst in het handelen der
 „wapenen / springen / loopen / en andere rappig-
 „heden / als mede om hen nog handiger en baar-
 „diger te maken / so haast sy onder hen tugt ko-
 „men / even als de lught-springers en koorde-dans-
 „sers breekt en ontleed / ten welken eynde sy hen

Worden in
alle Ridder-
lijke oeffe-
ningen op-
gequeekt.

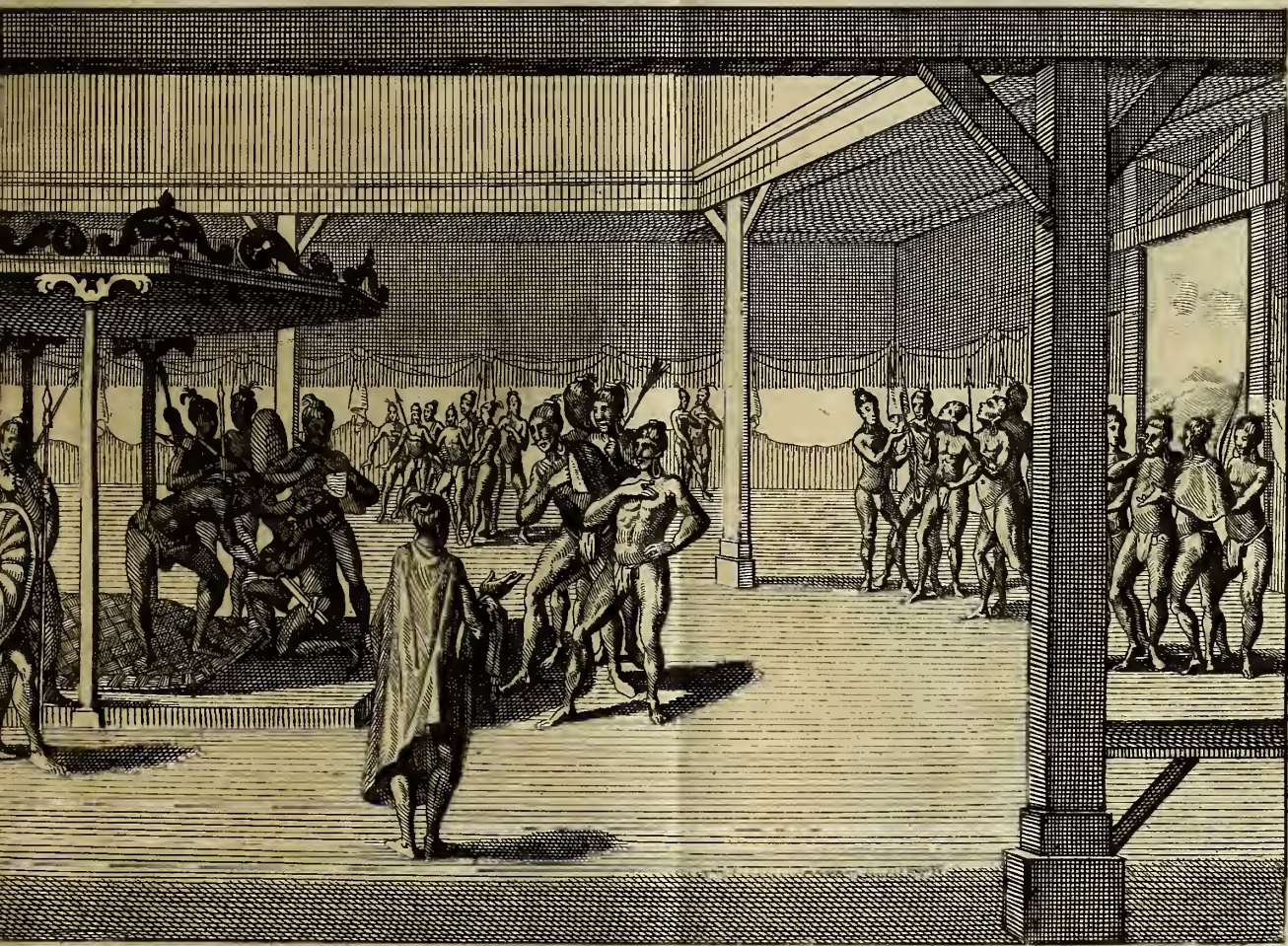
1505. „met een Gergelijc Oly sineeren / op dat de senu-
 „wen daar door geen beletsel souden krijgen. Op
 „dese wijze worden sy seer ras / so wel in het ag-
 „ter- als voor-waarts springen / gemaakt / vliegen
 „als vogels by na langs de wegen / en zijn in
 „een gevegt u voor de voeten met hun schild be-
 „dekt / wanneer gy hen nog verre van u meend
 „te zijn.

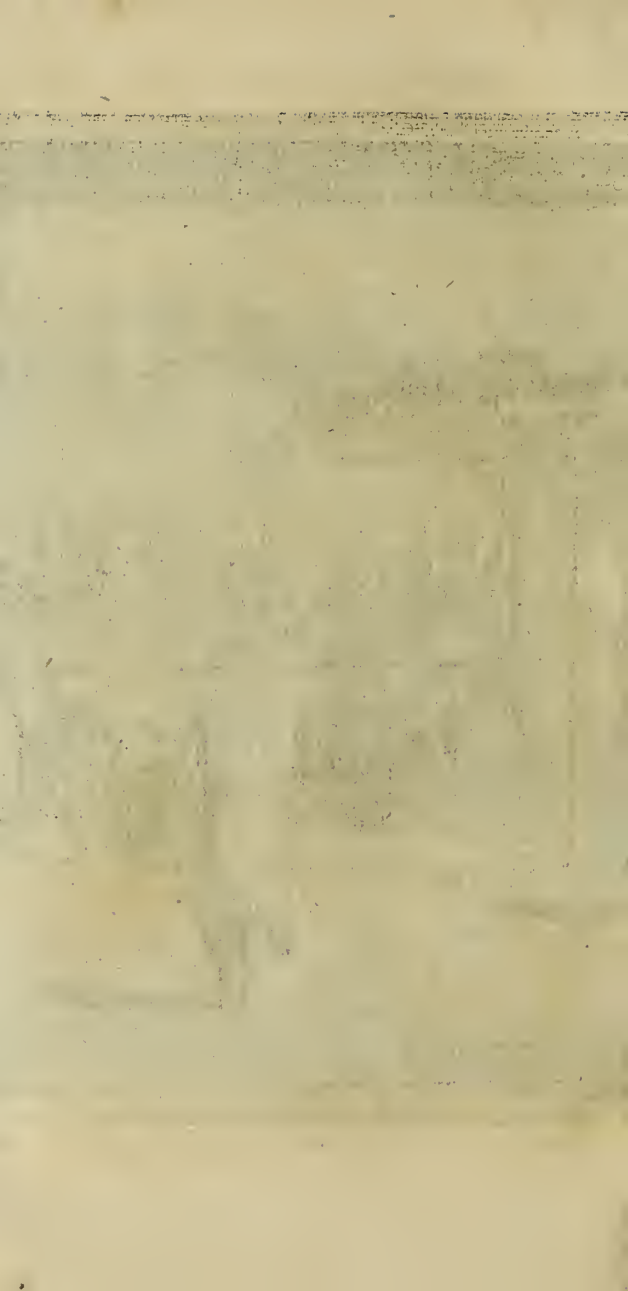
Hun Oor- „De wapenen / die dese menschen gebruiken /
 logs-ge- „zijn Lantie / Boogen / Werp-pijlen / en een De-
 reedschap. „gen 4 palmen lang / die schoon van dood pser
 „gemaakt / van een uytnemende sneede / dikwils
 „op de wijze van een zabel gemaakt / swaar / en
 „met geen vercietselen als een stoot-plaat voorzien
 Vallen hef- „is. Dese menschen zijn hittig in het aanballen /
 rig aan , „'t geen sy met een goede orde doen / en seer ge-
 maar vlug- „reed tot vlugten / dat sonder eenige ordentelyk-
 ren ook „heyd geschied / en by hen voor geen lachertig-
 ligt in den „maar voorzigtigheyd gehouden word.

Hebben „Niettemin so zijn sy seer getrouw in het by-blij-
 groote lief- „ven van hun Heer / dien sy dienen / en souden
 de tot hun „hen veel liever aan stukken laten houden / dan
 Heer. „den selven verlaten / wanneer hy vlugetende eenig
 „hinder soude konnen bekomen / en verminnen dien /
 „van wien sy Soldy ontfangen / meer dan hun
 „eygen vader. So het gebiel / dat hun Koning of
 „Heer in het gevegt quam te sneubelen / en dese
 „kan niet ter selver plaatse / om met hem te ster-
 „ven / bevonden / so souden sy na hunne vyanden /
 „al was het in een vzeemt Land / toe gaan / en
 „de dood van de dood-slayers versoeken. Gelyk
 Hun sober- „sy wepnig geld ontfangen / so verteeren sy ook
 heyd. „wepnig en leven sober. Strak als penant van
 „de Naire is Ridder gemaakt / word hem door den
 „Koning of Land-Heer een eygen woon-plaats
 „aangewezen / bequaam gekend om de wapenen
 „te dragen / en het geloobe te leeven.

Manier om „Wanneer penant de Ridderlijke waardighepd
 yemant tot „ontfangt / worden daar in dese Plegtigheden
 Ridder te „waar genomen. De tot Ridder te makene gaat
 maken. „met sijn Ouders en Vyanden met groote pragt /

„en

„en toestel van Feestelijkheid na het Paleys van
 „den Koning / of sijn Land-Heer / dien hy dient /
 „en bied den selven 60 goude stukjens van hun
 „munt / in een betel-blad gewonden / aan / die sp
 „Panonen noemen / en peder een derde van een Ju-
 „lio mogen waard zijn ; waar op hem de Koning
 „of Heer vraagt / of hy Ridder wil gemaakt zijn ?
 „en doo? het gantse Geselschap Ja geantwoord
 „word. Daar op word hem een degen met een
 „roode scheede omgehangen / den hand op het
 „hoofd gelegd / eenige woorden over hun Gods-
 „dienst gesegt / en daar na dit met luyder stemme
 „geroepen / bescherm de *Bramanen* en de *Koe*. Als
 „dan ontfangt hy tot een beginsel van sijn maan-
 „delijke wedde 2 van die goude stukken / het welk
 „de eerste Cer is / dien hy ontfangt.

Met desselfs
 verdere
 plegtighe-
 den.

„Ten eynde dese plegtigheyd verschijnt 'er een
 „Beampt-schryver / die opentlijk den naam van
 „den Jongen Ridder vraagt / en van welk een
 „geslacht hy is ? het welke hy dan in het Ridder-
 „boek aantee kent / nevens de getuygenis van ee-
 „nige andere / met den Jongen Ridder als Ge-
 „vaders mede gekomen. Op dese wijze gaat dit
 „Ridder-slaan in sijn werk / het welk de meeste /
 „uytgesondert de Edelen / die dit den Koning la-
 „ten doen / doo? den Scherm-meester worden ge-
 „daan / waar na sp / om hunne oeffeningen niet
 „te vergeeten / verbonden zijn / peder week op se-
 „kere gestelde dagen / de voo?noemde school-leerin-
 „gen te komen hooren en te doen. 't Is wonder
 „dat sp alle eben overgeloovig in het stuk van Oor-
 „log zijn / en geen boet-stap om de selve souden
 „boortsetten / ten zp op een seker uur / dat sp daar
 „toe als het gelukkigste doo? *Wicchelary* upthie-
 „sen / ja sp onderhouden menigmaal dese bygeloo-
 „vigheyd so naauw / dat sp daar doo? te gelijk goed
 „en leven komen te verliezen. Ondertussen zijn
 „de andere Inwoonders niet by van dese konst /
 „en betoonen hen in Starre-kijkery , Aard-kijkery ,
 „Vuur-kijkery , Water-kijkery , en andere soor-
 „ten van deselve / als mede de *Wicchelary* / doo?

Wicchelary
 by haar seer
 veel in ge-
 bruik ,

Waar in die
 bestaat.

1505.

„dieren / vogels / en andere beesten / meer of ten
 „minsten so vol-leerd te zijn / of om beter te seg-
 „gen / veel gemeensamer met den Duppel te zijn /
 „dan de Grieken en Romeynen (voor so verre
 „men upt hunne boeken kan verstaan) oopt heb-
 „ben geweest.

Groote
 dapperheyd
 des vyands
 geweer te
 kunnen
 krijgen.

„Een der dapperste daden / die een Naire kan
 „uptboeren / is het geweer aan sijn vpand in den
 „Oorlog te ontveldigen / en so haast hy het ge-
 „kreegen heeft / ten teken van gehoorsaamhepd
 „den Koning te gaan aanbieden / die het selve met
 „een byschrift / door wien en op wat wijze het sel-
 „ve is bekomen / in sijn wapen-huyg doet bren-
 „gen / waar na de Vorst sig ten Costen keert / sijn
 „handen uptstrekt / een danksegging aan hun God
 „doet / om dat hy hem meester van sijn vbandg
 „wapenen heeft doen worden / en den Ridder een
 „goude arm-baud aandoet / tot dankbaarheid voor
 „sijn dienst en een teken van Eer. De woon-
 „plaats der Nairen is om het huyg van een O-
 „bersten / dien sy dienen / voor peder met een muur
 „en gragt van den andere afgescheyden.

Wooningen
 der Nairen.

't Land der
 Indianen is
 als een
 Dool-hof.

„Op deselve wijze woonen de andere Land-sa-
 „ten onder de Palm-boomen en Bye-korven. De
 „welke hen met een tot onderhoud verstrekken.
 „Het komt van alle dese afsnijdingen / dat het
 „Land / alwaar de Indianen woonen / als een
 „Dool-hof is / wanneer men langs de weegen
 „gaat / en werk genoeg heeft / om die te leeren
 „kennen. Op dese wijze zijn de groote Dorpen
 „met heyningen dicht in malkanderen gewassen /
 „van hagedoorn afgescheyden / die men nog door-
 „dringen / nog om dat sy groen zijn / verbranden
 „kan. Dit zijn de wapenen van de Inwoonders

Hun Dor-
 pen.

Paarden
 zijn niet in
 Malabar.

„van Malabar, die geen gebruik van Paarden
 „hebben / dewyl het Land'er ook onbequaam toe
 „is ; alleenlyk verkreeg de Samorin daar en bo-
 „ven kennis van het geschut / waar in de Moo-
 „ren hem onderweesen / op de komst der Portu-
 „gysen in dese Gewesten / die naderhand in het
 „Rijk van Decan, Cambaya en Ormuz goede
 „kun-

„Ruyters / blyten hun verwagting ontmoeten. 1505.

Ma dat de Onder-Koning afscheyd aan de Gesanten van den Koning van Narfinga had gegeven / dewijl de Koning van Cananor bereydt tot voor zijn Paleys / dat midden in de Stad was gelegen / was gekomen / beval hy aan *Gonsalo Gil*, het beschik om een openbare t'samenkomst te bestellen, schoon sy nu den anderen heymelyk souden spreken. Dit opentlijk gesprek soude geschieden voor het huys dat *Gonsalo* en de Soldaten / die daar verbleeven waren / hadden opgeregt op een seer scherpe Wptheek aan de Zee / dien sy gemakkelijk met een gragt hadden kunnen afsnijden / en so de aankomst tot hen beletten : de geseyde gragt hadden sy nog / na de wyse van het Land / met een heyming afgepaalt / en dese van agter met aarde als een wal aangehoogt ; die hen voor een vaste boyst-weer diende / gelijk mede na de sijde der Zee. Van het geseyde huys tot aan het Hoofd was een genoegsame rupinte om huysen te setten / in het midden van den weg / dien sy gelaten hadden / om van daar op het land te kunnen komen / hadden sy een soete water-put / waar uyt sy hun drank haalden / en om dewelke sy dese plaats verkooren hadden. Op het midden vlak van dit Eyland deed de Koning tegen den tijd van het opentlijk gesprek eenige sijde Tenten opstaan / even als de Portugysen selve gewoon waren / en deed op den gestelden tijd den Onder-Koning versoecken / van, wanneer hy uyt sijne scheepen quam, langs dese plaats niet te willen gaan, maar regt aan na zijn Paleys, dat aan de andere sijde der Stad gelegen was, op dat sy beyde op dese wyse, d'een te water en d'ander te land, gelijkelijk op dese plaats mogten aankomen. De reden / waarom hy dit so versogt / was / na *Gonsalo Gil* seyde / om dus alleen langs den Oever te kunnen komen, en zijn pragt, die sy nooyt dan in sodanig een gelegentheyd toonen, te doen sien. De Onder-koning om hem te behagen stont hem dit seer gaarn toe / en sig ingescheept hebbende met de bloem van zijn volk in de

Gonsalo Gil
wordt belast,
om een
openbare
t'samen-
komst te
beschikken.

Water-put.

De Koning
staat eenige
sijde Ten-
ten op, en
verfoekt
den Onder-
koning na
zijn Paleys
te komen.

De Onder-
koning
komt met

1505.

zijn volk na
land.

Op wat wijze
de Koning
den Onder-
koning
ontmoet.

De Onder-
koning
weygert aan
land te ko-
men.

Dog ont-
fangt vol-
doeninge ,

En komt te
land met
eenige zijner
Edelen.

Groeten
malkande-
ren.

Booten met vlaggen rijkelyk opgepronkt / onder een groot geroep van de Matroosen / het geschal van Trompetten / en slaan der Trommelen / en van boort gebaren / wierd met een algemeene losbranding van het geschut begroet. De Koning / die altoos het oog op den Onder-koning had / schikte sig in sodanig een orde / dat / wanneer hy van zijn Paleys was gekomen / hy hem langs den Oever met 5000 gewapende mannen uptgestrekt vond / zijnde in het midden van dese op een draag-stoel geseten onder een Sonne-scherin / daar hem door eenige Dienaars met waavers boorsten / nog lustig wind om de ooren gemaakt wierd.

Tussen hem en de voorste hoop was een opene plaats / waar in een hoop schermers / met swaarden en buysten / wat onder den anderen / maar sonder raken / schermutselden / en als wakkere springers gelijck jonge halberen onder malkander sprongen. Wanneer nu de Koning en Onder-koning ter voornoemder plaats quamen / bleef de laatste in zijn boot sitten / en wilde niet uptkomen / om dat des Konings volk het gantse middel-blak beset hadden / oversulkz deed dese aanstonds door eenige Hoofd-mannen bevelen / dat deselve van daar hadden te vertrekken , blyvende alleenlyk van eenige Edelen verselt / die hy hem moesten blyben. So haast sag de Onder-koning niet / dat dese menigte was weg geschikt / of hy sette voet aan land / hebbende de sloepen en matroosen in orde langs de Fortresse geschikt / en ging van de Staf-dragers / en Trompetters voorgegaan / en van eenige Edelieden verselt / regt na den Koning. De Persoonen van aansien hy d'Almeida hen bevindende / waren Don Lourenzo zijn Soon ; Don Alvaro de Noronha verkooren Kapiteyn van Cochin ; Lourenzo de Brito ; Gaspar Pereira Geheim-schryjver ; en Gaspar de India de Jood en Colk.

Ma dat sy den anderen hadden gegroet setteden sy hen neder in 2 met goud laken bekleede stoelen / en na een wijltje ober de komst van den een en andere gepraat te hebben / so stelde de Onder-koning

ning de reden van zijn komst voor / zijnde / om 1505.
 voor Onder-koning in de Oost-Indiën te verblijven ,
 ter oorfake van den Oorlog tusschen zijn Heer en De Onder-
 Meester en den *Samorin* gereesen , mitsgaders de koning steit
Mooren , die alle vyanden van de *Christenen* ; dog voor
 voornamentlijk van de *Portugysen* waren , van de-
 welke sy goede kennisse door ervarentheyd hadden
 bekomen. Hier na begon hy te spreken / van het
 maken van een Schans in die plaats , daar *Gonsalo*
Gil Barbosa den aanleg begonnen , en de plaats toe
 uytgekooren had , het welke de Koning aanstonts /
 mitsgaders het geen daar toe noodig soude heb- Dat hem de
 ben / beloofde : insgelijks verskerde hy de lading Koning toe-
 voor de scheepen / die dat jaar souden komen / om staat.
 te laden / spoedig te sullen versorgen.

Sy hadden over dese dingen een goede tijd sitten Scheyden
 handelen / als sy eyndelijk van malkanderen scheyd- van mal-
 den / na de gewoonlijke geschenken / waar onder kanderen.
 eenige voor des Konings Dienaars waren / te
 hebben overgelevert. Den volgenden dag sond de
 Onder-koning / Gaspar Pereira en Gonsalo Gil , met De Onder-
 Diego Lopez en Gaspar de Colli met eenige stuk- koning ver-
 ken / over saken / die den handel rakende / onafge- krijgt nog
 daan gebleeven waren / na den Koning / die het eenige vry-
 alles toestond. heyd.

Onder het geen den Onder-koning door dese Verzoek des
 Dorst tegen het ingewilligde wierd / versogt / was / Konings
 dat hy eenige menschen , uyt het geselschap van aan den
Gonsalo Gil wilde weg nemen , om reden dat sy op- Onder-ko-
 roer-makers waren , en was te vreedden , schoon de ning.
 Onder-koning hen wilde straffen , met deselve al-
 leen te versenden : Door dit en alles wierd de Ko-
 ning van de goede wille des Onder-konings over-
 tuugt / en stond hem om die reden meer toe / dan
 deselve van hem begeerde ; dog dese kon / om dat
 de tijd tot het afladen der scheepen reeds seer kort
 geworden was / aldaar niet langer dan 8 a 10 da-
 gen verblijven / in dewelke hy dit stuk Land van
 het andere met een diepe gragt affneed / en in staat
 stelde / dat de manschap het selve soude konnen be-
 schermen.

1505.

De Onder-
koning stelt
eenige Op-
per-Hoof-
den in de
Fortres.

Komt tot
Cochin,

En krijgt
tijding van
de neder-
laag der
Portugysen
te *Coulan*.

Oorzaak
waarom
fulks was
geschied.

Ma dat hy Lourenzo de Brito Wijn-aanbieder van den Koning van Portugaal, den Eed van getrouwhed afgenomen hebbende / tot Gouverneur; Guadalajarra een Castiliaans Edelman tot Castelleyn / Lopo Cabreira tot Koopman / de andere Bevel-hebberen met de krijgsknechten 100 koppen upmakende / en de Kapiteynen Rodrigo Rabelo en Bermum Diaz Nataforea tot bewaring van de kust gelaten had / nam hy de Keyz na Cochin aan / daar hy den eersten November aanlandde; en nevens Fernando Soares, om dat sy de beste bezept waren / de Haven opsette: komende ter selver tijd aldaar een Bark onder gesag van Kapiteyn Zuzarte, door Lopo Soares aldaar gelaten / invallen van Coulan, met tijding / dat *Antonio de Saa* en alle de *Portugysen*, die aldaar nevens hem waren gebleeven, in de pan gehakt, en de goederen met de huysen verbrand waren, welk berigt den Onder-koning geweldig sinertede.

De oorzaak en reden van dit ongelukkig voorval was / dat in die Haven veel scheepen lagen / en onder dese 4 van Calicut, die van tegen over de Caap Comorin met een kleyne vracht van Nageelen / Kaneel / en Rijs waren gekomen / en aldaar / gelijk *Antonio de Saa* verstond / ingelooopen om Peper te laden / en vervolgens ter oorzaak van de Bloot der *Portugysen* het van de kust houden / regt aan na de Straat van Mecha te zeplen: het welk *Antonio de Saa* niet alleen had willen beletten / maar selve de krupderpen van hen koopen / in meening / van hen hy wepgering te doen vertrekken / of de zeplen te ontweldigen / om hen het Peper laden ten minsten te verhinderen. Het weg nemen der zeplen ondernam hy / so haast *Joan Homem* met de bebeelen van den Onder-koning te Coulan was aangeland / wiens werk het was / als Ridder en Kapiteyn sonder schroom sijn onderneemingen upt te voeren / en op dewelke hy hem betrouwde / so wel als op de groote Bloot onder den Onder-koning / en wierd meester van de selve / om dat de Mooren hem geen tegenstand konden doen.

Hier

Hier na was Joan Homen weder vertrokken / en te Coulan wel 20 zeplen upt Calicut, Cananor en Cochin aangekomen / alle aan Moorsse kooplieden toe behoorende / waar door de in de Haven leggende so opgeblazen en moedig wierden / dat sy straks pement na den Gouverneur te land sonden / om den selven te seggen / dat hy sorg te dragen had, dat hen hunne zeylen wederom geleverd wierden. Dese begeerende de Mooren te behagen om het voordeel dat sy aan het Land deden / sond desen Moor nevens een van sijne Dienaren aan Antonio de Saa, wiens aanbrengen niet alleen een party spijtige woorden waren / maar die self de hand aan den degen tegen de Saa dorst slaan / waar op dese hem een so geweldige stoot met sijn vuyt op de borst had gegeven / dat sy beyde ter aarde waren gevallen / juist als een Dienaar van den Fac- toor intrad / en dese voorballen siende den Moor 2 wonden toebragt / waar mede hy weder na den Gouverneur toeging / en door dit gebal de Landsaten aan 't woeden hielp / en de Mooren van het schip aanhitste / om wraak te nemen; die in groot getal de Portugysen, die hen in een Kerk van steen / door hen gemaakt / om hen te beschermen / vertrokken / overvielen / en niet konnende by deselve komen / de Kerk in brand staken.

De Portugysen hen dus door de rook meer belemmert siende / dan door de wapenen der Mooren, sprongen voor den dag / en begonden een dapper gebegt : dog moesten / schoon sy de Mooren deden wijken / om derselver menigte / het alle met de dood bekoopen / en op de doode lichamen van die woestelingen / die sy eerst den hals gebrooken hadden / nederballen. Op dese tijd was Zuzarte aldaar met een last van den koopman van Cananor aangekomen / over de koop der lading / dog sig in Zee bevindende / en dese overlast en overbaling niet konnende herstellen / had zepl na de scheepen der Mooren gemaakt / en 5 van deselve in brand gestookt / die van den anderen geschepten lagen / en op sijn vertrek met een heldere vlam begonden op te branden.

1505.

Verscheyde
Moorse
scheepen
komen te
Coulan.
Senden een
Gesant aan
den Gou-
verneur.

Ontmoe-
ting van de
Saa met een
Moor.

Waar op een
groot ge-
vegt ont-
stont.

Daar alle de
Portugysen
sneueelen.

Zuzarte
steekt 5
scheepen
der Mooren
tot wraak in
brand.

De

1505.

Daar de
Onder-ko-
ning seer
over ont-
stelt is, en
sijn Soon
derwaarts
send.

Met eenige
Kapiteynen.

Don Louren-
zo komt te
Coulan en
send een
Gesant aan
den Gou-
verneur.

Die seer
qualijk
door de
Mooren
wied ge-
handelt.

Send ander-
maal Ge-
santen.

De Onder-koning het Land / alwaar hy sijn lading meende te vinden / in oproer en Oorlog siende / was geweldig verset ; dewijl sodanig een bedryf vereysde / dat men sig daar over ging wreeken / ten opsigt der Mooren , en ten opsigt der te geladene scheepen / dat men op die tijd het misnoegen ontveegde / het laatste besloot hy te doen / en sond sijn Soon / die met een goed gedeelte van de Bloat aangquam / met het schip van Joan da Nova, en de Barken van Gonfalo de Payva , Lopo Chanoca en Joan Homem van veel Adel en de Kapiteynen Vasco Gomez d'Abreu , Manuel Telez en Ruy Freire verset na Coulan, om de Inwoonders te stillen / en de schuld op de dooden te leggen / dewijl hy / na het bekomen der lading / wel middel soude vinden / om hen dit bedryf uyt te peperen ; dog so de Gouverneur geen vrede wilde maken / en sig gerust houden / als dan maar aanstonds werk te beginnen.

Don Lourenzo nam van de Kees aan / en te Coulan gekomen sond hy pemaunt na den Gouverneur af / om een verdrag te maken / en te betuipen / hoe leet het den Onder-koning was , dat de Vrede , dewelke sijn Heer en Meester alleenlijk poogde te bewaren , door de gesneuvelden was verstoord , en dat dese niet nagelaten soude hebben , hen in 't leven zijnde , met een swaarder dood te straffen. Dog dese verplichtende woorden waren maar prikkels / om hen te hobaardiger te doen worden / gelijk sy ook desen Afgesonden met een hagel-bup van Wjlen op het lijf quamen. 24 Scheepen / die in de Haven lagen / voegden hen te samen / om hen te verweeren / toonende hier door de Vrede niet veel te agten / en nog minder de aanbiedingen van Don Lourenzo. Apt Christoforo Zuzarte had Don Lourenzo verstaan / dat sig alhier eenige scheepen van Cananor en Cochiz ophielden , derhalven sond hy pemaunt andermaal af / om dese aan te kondigen / dat sy hen van den anderen hadden te scheiden , om dat hy op dese , het ongelijk de dooden aangedaan , wilde wreeken ,

ken, en zijn verhaal over het veragten van des Konings Vloot en zijn aangeboden Vreede zoeken. 1505.

Onderwijlten ketenden de Mooren hun schee-
 pen aan malkander / waar door sy ook gesamentlyk
 door een en het selve buur wierden verteert / na
 door het geschut eerst wel begroet / en met pijlen
 beschooten te zijn / sulks alleen eenige Mooren,
 met in het water te springen / hun leven konden
 bergen. Het berigt van dese Zeege schikte Don
 Lourenzo door Joan Homem aan zijn Vader / en
 met een / hoe dese hem in het gevegt een kogel te-
 gen de borst had geschooten / die hy met zijn schild
 gekeert / en sig so behouden had. Hierom werd
 Joan de Bark / schoon hy het niet al willens / maar
 wel andere mis-dryven had gedaan / afgenomen /
 en aan Nuno Vaz Pereira, een Edelman van eer
 en groote dapperhepd gegeven. Na dat Don Lou-
 renzo dese daad uytgeboert had / zeyde hy na Ca-
 le Coulan, 12 mijlen hooger na de kant van Co-
 chin gelegen / alwaar hy eenige schee-
 pen / om Pe-
 per te laden / liet blijven / door hulp van een Chri-
 sten van het land Matthias genaamt / die daar in
 veel dienst deed / gelijk ook in andere Havens dese
 menschen / om het nut / dat sy daar van trokken /
 liever met de Portugysen, dan de Mooren wilden
 handelen.

De Mooren
ketenen
hun schee-
pen aan
malkander.

Joan Homem
gestraft over
wan-devoir.

Don Louren-
zo vertrekt.

Om dat de Koning Manuel had verstaan / hoe veel
 moepelykhepd en schade de Koning Trimumpara
 van Cochín in den Oorlog hem door den Samorin
 van Calicut aangedaan / had geleeden / so wilde hy
 desselfs verdiensten / in de trouwhepd ontrent de Por-
 tugysen, in het bewaren van derselver leven in den
 Oorlog / beweesen / rijkelyk vergelden. Hy had daar-
 om sig beraden / om hen het een en ander tot teken
 van zijn liefde door den Onder-koning toe te senden :
 dog vermits Trimumpara op de aankomst van
 d'Almeida het bestier van zijn Ryk / om sijne ouder-
 dom / had verlaten / en sig met sijne Bramanen,
 als een mensch / die van de Wereld scheyd / in stil-
 te vertrokken / so vond hy Nambadora desselfs
 Neef

Goed voor-
nemen des
Konings
van Portu-
gaal jegens
de Mooren.

1505.

Nambeadora
Neef van
Trimumpara
in dèsselfs
plaats,

Neef in zijn plaats opgevolgt; derhalven wilde hy van den Koopman en andere Bedientens eerst verneemen / hoedanig het met de koophandel onder de Regeering van desen Vorst toeging: want men seide / dat hy niet volgens het regt tot het Rijk, maar door het beschik der *Portugyzen* op den Throon was gekomen, zijnde de regte erfgenaam met den Repelim in het gebergte gebannen / die nevens den selve in de voorige Oorlog den Samorin had bygesprongen / en zijn Oom alle nadeel dat hy konde / toegeboegt had.

En Erfge-
naam zijner
goederen
gemaakt.

Oom dese reden had *Trimumpara*, wanneer hy het bestier afstond / desen *Nambeadora* tot zijn Erfgenaam / schoon het den anderen als de oudste toequam / verklaart / zijnde dese daar en boven / om zijn stand-vaste trouw / waar mede hy den Koning bygebleeven was / van het volk bemind / en hierom was de verstootene weder van den Adel (altijd en overval nijdig over het gesag van de Gemeente) geliefd / door welkers hulp hy *Nambeadora* geduurig in zijn regeering verstoorde / en oproeren verwekte; waar tegen de Koopman hem met de zijne tot hulp van *Nambeadora* had ingesleut / en met geweld op den Throon gehouden.

De Onder-
koning doet
den Koning
begroeten.

Als de Onder-koning dit had verstaan / en den Koning laten begroeten / gelijk dese hem had gedaan / so stelde hy het overgeeven der geschenken evenwel tot de wederkomst van zijn Zoon uit / te meer / om dat hy den selven eenige Edelheden waren / die hy de overlevering moesten tegenwoordig zijn. Toen Don Lourenzo gekomen was / deed hy den Koning aandienen / dat hy aldaar als Gesant van zijn Koninglijke Majesteyt van *Portugaal* was gekomen, en daarom versogt, dat hy in de Schans wilde komen, om aldaar eenige geschenken, en het Gesantschap te ontfangen. Ten dien eynde deed hy een groote hut van takken voor de Kerck maken / met een Throon / dien hy met Tappeten liet bedekken / en veel vlaggen en vaandels alwaar de Koning stond te sitten behangen. Dese verscheen op een Olyfant met een groot deel qua-

Om den sel-
ven eenige
geschenken
aan te bie-
den,

sien

flen en andere bodderpen besteecken / want hun rijkdom bestaat in dese Beesten / geseeten / voor en achter met krijgs-volk naar gewoonte omringt. *Sel-* Verschij-
be was hy met een dunne sijde vrock bekleed / het *ning des*
 boven lijf naakt / en de armen met goude armen- *Konings*
 ringen verciert / hebbende een goud lakense bonnet *ontrent de*
 op zijn hoofd. Wanneer sy nu beyde geseeten wa- *plaats des*
 ren / het volk in orde gestelt / en het volk stil zweeg / *gespreks.*
 begon de Onder-koning met een ludde stem / de sa-
 ken / t'sederd het ontdekken der Indiën door Vasco
 da Gamma voorgevallen / op te halen / seggende /
 het voornaamste oog-wit van den Koning *Manuel* De Onder-
 zijn Heer te zijn , in dese ontdekking , de handel *koning doet*
 met de *Heydense* Koningen van desen oord ; om *zijn aan-*
 dat hy door middel van deselve en de koophandel , *spraak.*
 die zijn oorsprong uyt de noodzakelijkheid en be-
 hoeftigheyd der menschen neemt , en een band van
 vriendschap tussen den een en den anderen blijft ,
 waar door liefde gebooren , en de ooren om de
 Leer van den *Heyland* hen te voeren door den *H.*
Thomas , nog by hen in eerbied , geleerd , geopend
 soude worden , hen wilde bekeeren , en nademaal
 de Kapiteynen van gemelden Koning van den tijd ,
 dat sy daar eerst waren gekoomen tot heden toe ,
 trouw , liefde , en waarheyd , die by de andere *Ma-*
labaren ver te socken waren , of ten minsten om
 de vriendschap geen ongemakken hadden willen
 lijden , hadden gevonden , gelijk *Trimumpara* , met
 zijn Rijk te wagen , en het meerendeel daar van te
 verliezen , benevens 2 van sijne Neeven , had be-
 toont , so sond zijn Meester , tot teken en bewijs
 van sijne liefde , 3 voorname dingen , om daardoor
 te toonen , dat hy een dankbaar Vorst was , en het
 geen men ten sijnen dienste gedaan had , wilde ver-
 gelden.

Een van dese geschenken was een goude Kroon / *Geschenken*
 dien hy hem op het hoofd settede / in de naam *waar in die*
 van den hoogsten en magtigsten Koning van Por- *bestonden.*
 tugaal , de Algarven , aan dese en geene sijde
 der Zee / Heer van Guinea , van de ontdekkingen /
 vaart en handel op Ethiopien , Arabien , Persien .

1505. en Indiën , rijfende ter ſelver tijd op / om die uyt een ſilber vat te neemen. Dervolgende voort ſijnt reden / ſeyde hy / dat hy hem uyt kragte van deſe Krooning, in de naam van ſijn Meester, dit Koninkrijk erflik gaf, niet tegenſtaande yemant anders daar grooter regt toe mogt hebben, verklarende / den ſelven wijder, ſo door den Oorlog tegen *Trimumpara* gevoert, als door de uytterſte wille van deſen, de *Portugyſen* getrouwen Vorſt voor altijd van het ſelve verſteeken.

Redenen
des Onder-
konings aan
Koning.

Verdere be-
lofte van
den Onder-
koning.

Tot bevestiging van het welke / het geen hy als Onder-koning in de naam van ſijn Koning / hy voort ſig / de Kapiteynen / Ridders en Schild-knappen, daar tegenwoordig / beloofde / dat hy voor de Eer, beſcherming en aanwas van de magt van ſijn Majesteit, den Koning van *Cochin* goed en bloed ſoude opſetten, gelijk hem door ſijn Heer en Meester was aanbevoelen, en met gewapende ſcheepen en volk, ten welken eynde hy in dit gewest meende te verblijven, by-ſpringen, geevende hem daar / op dat een gedagtenis van het gevegt / waar in ſijn Oom 2 ſijner Neeven had verlooren / een gonde ſchip 600 Cruzaden waardig / die de Koning wilde / dat hem alle jaren door den Koopman ſoude worden betaald, en voor hem en ſijne Nakomelingen altijd duuren.

Verſoekt
aldaar een
Fortres te
maken.

Het derde dat de Koning van Portugaal om hem te verplichten / hem deed weten / was / dat hy tot ſijn beſcherming aldaar een Fortres wilde maken, die het Hoofd en de verblijf-plaats van haar alle ſoude zijn, en ſelfs die naderhand ſoude gemaakt mogen worden, op dat de ſcheepen aldaar en in geen andere Haven mogten koomen laden; waar door hy Koning van *Cochin* in aanſien en magt ſoude toenemen, en ſijn Rijk bevestigen. Dewijl hy van dit alles nu berigt aan ſijn Heer en Meester moest toefenden / ſo verſogt hy / dat door ſijn Majesteit een geſchrift mogt opgeſteld worden, op wat wiſe en met wat genegentheid hy alles had ontfangen, en aangenoomen, gelijk het door hem aangebooden was.

En verſoekt
een ge-
ſchrift.

• Een eynde van dese reden antwoorde de Koning / volgens de wijsse van de Malabaren , konst / seggende / dat hem sodanig een geschrift soude worden behandigd , waar in hy de tegenwoordige en afwesende soude bekend maken , dat hy dese geschenken van den Grootste der Westerse Princen had ontfangen , en dat hy den selven als nevens de sijne hem toebehoorende , door sijn diensten al sijn leven getrouwe bewijzen van sijn liefde soude geven / waar op hy de handen in malkander sloeg / tot een teeken / dat hy gedaan had.

Antwoord
des Konings.

• Straks vervulde men de Lucht met een gelupd van Trompetten / en allerhande andere soorten van blaas-tuygen / om het eynde van dese plegtelijke t'samen-komst aan te kondigen / en dewyl de schepen alleenlijk op dit teeken waren wagtende / so brandeden sy / so haast sy het selve gehoord hadden / alle de groote en klepne stukken / mitsgaders de musquetten los / inboegen men so wel te water als te land dese krooning plegtelyken vierde. Waar na de Koning afschepd van den Onder-koning genoomen hebbende / met groote pragt van al de Heeren Portugysen verseld / sig na sijn Hof begaf ; voor heen gingen eenige menschen met silbere staffen / die de geschenken droegen / uptgesondert de Kroon / die op des Konings hoofd tot den eynde toe wierd gelaten.

Vreugde
hier over
bedreeven
door speel-
tuygen.

En het los-
branden
van schiet-
geweer.
Neemen af-
scheyd van
malkande-
ren.

• Ondertussen was het seker / dat dese Dorst in de harten van al sijne Onderdanen nog voor geen Koning was aangenoomen / gelijk bleek upt het onderstand / dat eenige misnoegden aan sijn verstootten Heef / en den Heer Repelim deden ; dog dese een so nieuwe en niet so veel hart uptgeboerde saak siende / hadden de moed niet / om hen tegen dese bevestiging / in de naam van den Koning van Portugaal geschied / te kanten / upt vreesse / van daar over te sullen worden gestraft / welke vreesse hy gevolge d'oorzaak was / dat sy geen oproer verwekten.

De Koning
niet wel ge-
sien by sijn
volk.

• Op dese wijze bleef Nambadora vreedzaam op den Throon / wien / so wel sijn tegen-partijders om sijn genade / als sijn vrienden upt blydschap /

Nambadora
word egter
op sijn
Throon
met bevestiget.

1505. met eben groote blyt poogden te behagen; voornamentlyk in de scheepen hun lading te versorgen/ waar door sy aan den Onder-koning wilden doen blyken / hoe dankbaar sy over die bewezen weldaad waren.

De Onder-koning vaardigt eenige scheepen na Portugaal af.

Op dese wyse / alhoewel de tijd kort was / vaardigde de Onder-koning met haast 6 scheepen af / die alle in December desselven jaars vertrokken / en door Vasco Gomez d'Abreu en Joao da Nova in February van het volgende jaar wierden gevolgt. De eerste 6 maakten 2 Kapiteynschappen / koomende onder Bastiano de Sousa, Manuel Telez, en Diego Fernando Correa, en onder Fernando Soares, Diego Correa, en Antonio Goncalvez, die alle na eenige tegen-winden / kort na hun vertrek / gehad te hebben / om dat sy een nieuwe weg voorby het Eyland van St. Laurens of Madagascar namen / behouden in Portugaal, hebbende van het voornemde Eyland / als sy hen van water versorgden / eenige Inwoonders medegenoomen / den 23 Mey 1506 aanquamen.

Die in Portugaal aanquamen.

De Samorin hulp toeftegt van den Sultan van Cayro.

Het is boven al verhaald / dat de Samorin van Calicut, oyt aanhouden der Mooren, Inwoonders en kooplieden van sijn Ryk / een Gesant aan den Sultan van Cayro heeft gesonden. Van dese Ambassade had hy middelerwyl al berigt gekreegen / dat sijn Gesant niet alleen wel was ontfangen, maar ook aan den selven een groote Vloot toeftegt. Dese beloften gaben hem hoop van de Portugysen wel haast ypt de Indiën te sullen verdreeven hebben / terwyl hy dese onderstant verwagte / wilde hy met sijn eygen magt dit onderneemen / en sig vast maken / latende hierom een groote Vloot tot bewaring van sijn Habens en kusten toetakenen: want het scheen hem toe / dat de Oorzog der Portugysen als vooren / gaande en koomende / soude geschieden / en het hem na der selver vertrek gemakelyk vallen / hen te beschadigen / daar hy gelegentheid tot sulks soude sien. Dog wanneer hy de komst van den Onder-koning in dit gewest vernam / en het geen hy in Quiloa en Momba-

Maakt een Vloot gesed.

za had gedaan / benevens den bouw der Sterkte / had verstaan / so begreep hy wel / dat dit diende / om so wel het Land als de koophandel in te nemen. Des veranderde hy sijn gantse voornemen / als hebbende reeds goede kennis met de Portugysen tot sijn schade gemaakt / en deed sijn Havens versterken / schepen vermeerderen / en alomte volk en geschut / daar hy het noodig oordeelde leggen / zijnde niet alleenlijk gesind / om sig selven te beschermen / maar ook het versagen derselver / booz dat sy hen te seer gevestigd souden hebben / te on-
derneemen.

De Koning van Cochīn, die hem een groote hinderpaal was / had altijd sijn verspieters aan het Hof van den Samorin, uyt dewelke hy alle dese groote toerustingē verstond / en van dewelke hy den Onder-koning / na dat sy d'eerstemaal den anderen gesproken hadden / kennis gaf / waar by hy ook sijne klagten voegde / over het berooven van de schepen / die met eet-waren langs de kust van de Caap Comorin tot Cambaya, om de Malabaren te versorgen / voeren / onder voorwoendsel van de vrienden der Portugysen te zijn, door deszelfs Vloot : sulks de schepen van Coulan, Cochīn en Cananor tegenwoordig seer benaauwt waren / om dat sy hierom / sonder groot gevaar van genoomen te worden / de kust niet konden beva- ren / wordende de Volkieren van dese 3 Koninkrijken booz hoofd-byanden van den Samorin gehou- den / en gehandeld.

Om dat de uytdrukkelijke last / van den Koning van Portugaal aan den Onder-koning gegeven / medebragt / van het Voor-jaar tot de Winter toe altijd hier een magtige Vloot in Zee te houden, om op de schepen van Mecha en der Mooren te kruysen, die de Speceryen uyt dese Landen quamen halen, en om de schade, die dese menschen, vrienden der Portugysen van de Vloot des Samorins ontvingen, als mede om de groote toestel tot bescherming van sijn Land, so vond hy goed / sijn Soon, toen hy de schepen / die na 't Vaderland

1506.

Dag veran-
dert van
gedagten.De Koning
van Cochīn
krijgt door
verspieters
kennis van
het doen
des Samo-
rins, en
doen hun
beklag aan
de Portugy-
sen.Ordre des
Konings
van Portu-
gaal.

1506.

d' Almeida
wil zijn Soon
met een
Vloot in
Zee senden
om te
kruysfen.

moesten / had bebragt / met een Vloot in Zee te senden, so om de koophandel van die van *Cochin*, *Cananor*, en *Coulam* te beveyligen, als om te beletten, dat de scheepen van *Mecha* in de Haven van *Calicut* niet souden kunnen koomen, het welk de meeste schade was / die men die van *Calicut* kon toevoegen / gelijk te gelooven is / dewijl dit Land door de koophandel en scheep-baart / mitsgaders de vyfheid van alle scheepen in en uyt te kunnen laten gaan / moet staande blijven / het welk hen benoomen zijnde / so word het als een lichaam / dat men zijn voedsel konit te onthouden / en wel haast het leven overgeeft.

Namen der
Opper-
Voofden,

De Vloot die de Onder-koning yptruste om onder Don Lourenzo in Zee te gaan / bestond uyt het schip van Rodrigo Rabelo daar Don Lourenzo op was / dat van Berinum Diaz en een ander van Filippe Roiz, benebeng de Barken van Nuno Vaz Pereira, Gonfalo de Payva, Antonio Vaz, Lopo Chanoca en Francisco Pereira Coutinho, met de Galey van Joan Serrano, wordende dese klepne baar-tuygen daarom genoomen / om dat sy van meer nut in dese Zee waren / en tot onder de wal konden kruysfen. Het oogmerk van Don Lourenzo was / om de scheepen van zijn vrienden tot in *Chaul* te Convoeeren, wanneer het noodig soude zijn / en terwyl sy daar hun lading souden yptbenten / de kust te gaan suyveren, en dan weder, om hen te rug te geleyden, na derwaarts te keeren.

Oogmerk
van Louren-
zo.

Komt in
het gesigt
van *Calicut*.

Op dese wijze sijn weg vervolgende / en tot het gesigt van *Calicut* gekoomen zijnde / sonder eenig berigt van de Vloot / die van hier stond uyt te loopen / gekreegen te hebben / liet hy Bermum Diaz en Francisco Pereira in het gesigt van dese Stad / om een wakend oog te houden / dewijl sy een Galey, dien Diego Pirez, Gouverneur van Don Lourenzo, soude voeren / en op hun vertrek van *Cochin* nog niet baardig was / moesten geleyden. Dese liet hy bevel / om, geduurende dat de Vloot van den Koning van *Calicut* niet verscheen, op en

neer

neer voor dese Haven te loopen, om alle Koopvaarders te beletten, die aan te doen, en op te houden, maar wanneer hy de Vloot vernam, hen straks by hem te kooimen voegen. Don Lourenzo hier van hen gescheyden zijnde liep te Cananor aanlatende de koop-scheepen hun weg vervolgen / om dat deselve voor de vanden bepzig genoeg waren. Geduurende dat hy hier bleef leggen / quam hem een Italiaan, Ludovico Romano, vinden / en seggen / dat hy stil van Calicut was vertrokken, om hem te verstandigen van de groote Vloot, die aldaar zeyl-vaardig lag, en hoe sy wagten aan de Rivier hadden gesteld, om te beletten, dat de *Portugysen* daar van geen kennis souden krijgen. Dese verhaalde ook / dat die 2 Westerse Canoniers, om de welke de *Samorin* voor dese de Vreede verbrak, hen aldaar nog ophielden, en aangeboden hadden, de *Portugysen* van daar te verdrijven.

Om meer andere dingen / dien hy aanbragt / sond Don Lourenzo hem met de Galeyen van Joan Serrano na sijn Wader / die / dit alles mede uyt hem gehoord hebbende / hem aanstonds weder liet weg gaan / om dat hy beloofde / die 2 Geschut-gieters in des Onder-konings handen te sulen leeveren, het welk egter geen uytwerking erlangde / want sy wierden beyde / so haast de Moorden vermoedden / dat sy wilden vlugten / door hen gedood / gelijk Ludovico met Tristano d'Acunha na Portugaal gekeerd / en van daar in Italien vertrokken / in sijne Reys-beschrijving mede verhaalt. Op het berigt / dat hy van de Vloot des Samorins gaf / deed de Onder-koning / terwijl hy weder met Serrano vertrok / de andere Galey ten eersten uyt-rusten / en sond met deselve sijn Soon nieuwe be-heelen / om sig daar na te gedragen / toe.

Dese Diego Pirez op de hoogte van Cananor gekoomen zijnde / verbiel onder een Vloot van wel 250 Praauwen / alle in staat om te begten / en van Calicut vertrokken / uyt dewelke hy door hulp van sijn riemen en zeplen met groote moepte ont-quam / zijnde een goed stuk weegs door hen na

1506,

2 Scheepen geordon-neert om aldaar te kruysen. *Lourenzo* komt te Cananor alwaar eenige onderderrigting van een Italiaan krijgt.

Send den Italiaan na sijn Vader.

2 Bus-gieters gedoot.

De Onder-koning send nieuwe beveelen aan sijn Soon.

Diego Pirez vervalt onder 250 Praauwen, die hy gelukkig ont-quam.

1506.

Koimt by
Don Louren-
zo.

Krijgs-
Raad,

Waar in be-
slooten
wierd de
Praauwen
op te soe-
ken.

Stellen hun
streek na de
wal.

Vernielen
de Praau-
wen door
hun Ge-
schut.

gesaagt. Te Cananor gekoomen / vond hy daar Bermum Diaz en Francisco Pereira, die door ge-
brek van water daar heen gezept waren. Na hen
dan van het noodige voozien en met Lourenzo de Brito beraden te hebben / namen sy afschepd van hem / en verholgden hun weg / om Don Lourenzo te gaan vinden / dien sy van Anchediva koo-
mende ontmoeteden / hebbende de Brigantijn, tot dienst van de Sterkte daar gelaten / mede genoo-
men. Nu waren sy te samen 11 zeplen sterk / waar op Don Lourenzo de nieuwe bevelen van sijn Vader ontfangen hebbende / en dese groote Bloot siende / de Krijgs-raad vergaderde / om te bera-
men / op wat wijze men hen best soude kunnen omcingelen, en schoon het geboelen van de mee-
ste was / dat het een twijffelagtige saak soude zijn, hen af te wagten, laat staan dan op te zoeken, nog-
tans door de bevelen van den Onder-koning wierd beslooten / hen op te zoeken, en met het geschut aan te tasten, sonder yemand aan boord te klam-
pen: want na het geboelen van Diego Pirez, wa-
ren onder de Calicuters scheepen / die veel grooter dan de hare waren / tegen dewelke sy niet op sou-
den konnen / en dat het derhalven genoeg was hen, so veel men kon, met schieten te beschadigen, en so de gelegentheyd yets anders quam te vereyssen; dat hy voor gaan soude.

Met dit besluit de Hoofden weder na hun schee-
pen vertrokken zijnde / begon een peder hem tot dit vuur- en bloed-banquet / waar aan sy meenden te gaan / te bereyden / en eens streeks na de wal te zeplen. Don Lourenzo had de Bloot so haast niet in het oog / of hy maakte de wind te winnen / welk voorbeeld alle de andere volgens hun order straks volgden / dien sy niet bekoomen hadden / of sy lieten het geschut onder dese Praauwen donde-
ren / waar door de een ontramponeert / en de an-
der na de grond gesonden wierd; want zijnde alle dicht by den anderen / so geschiede daar geen een schoot onder / die niet wat raakte / weshalven sy om dit quade onthaal te ontwijken / sy so veel
hen

hen moogelyk was / onder de wal zeylden.

1506.

Door het voordeel / dat Don Lourenzo van
 zijn geschut had gehad / konden dese menschen met
 hun Aslagayen nog pijlen geen nut doen / zijnde
 het eenige / waar mede sy hen konden weeren / ee-
 nige pſere stukken / die veel te swak waren / om
 de metalen der Portugysen af te houden / en daar-
 om bonden sy het veel raadsamer / te wijken, dan
 te vlugten : maar Don Lourenzo, dus de zeege
 bekoomen hebbende / sat hen dien gantsen dag so-
 danig met die pſere ballen agter de bodden / dat
 behalven de Praauwen en Zambuchen, die geson-
 ken waren / nog 12 scheepen d'een al na den an-
 der het na het land hadden moeten laten loopen /
 en stranden / om dat sy uyt breeſe te dicht onder de
 wal gekoomen waren. Die het niet ontkoomen kon-
 den / wierden vernielt / en die de best bezeyde wa-
 ren / siende dat sy vlugtende meer schade als voor-
 deel leeden / liepen in een Zee-boesem / daar sy den
 een aan den ander wel vast maakten / in hoope
 van / so de wind keerde en van land woep / met
 volle zeylen op de Portugysen af te koomen ; want
 sy hadden in dese tyd reeds beyde halve wind be-
 koomen.

De Indianen
 zijn niet in
 staat om ee-
 nig voor-
 deel op de
 Portugysen
 te doen.

12 Schee-
 pen ge-
 strant.

De andere
 loopen in
 een Zee-
 boesem.

En schip / het welk alle d'andere volgde en be-
 schermde / scheen dese jonge Admiraal het schip
 van den Gouverneur en Opper-hoofd te zijn /
 waar in hy geloofde de voornaamste kragt van de
 Bloot te bestaan / besloot / schoon daags te voo-
 ren anders was vast gestelt / dit schip met *Filippe*
Koiz, (terwijl Bermum Diaz en Gonſalo de Pay-
 va dit ander groote schip souden aandoen) te ente-
 ren, en door de kleyne overige scheepjes doen ver-
 hinderen, dat de overige vyandlijke dese niet kon-
 den te hulp koomen. Dit vast gestelt zijnde om den
 volgenden dag uyt te voeren / so begon de wind
 des nagts af-landig te worden / het welk de Moo-
 ren waar namen / en aanstonds in stilte zeyl dee-
 den maken / en de Praauwen bevalen aan land
 en onder de wind te blijven. Nog de Portugysen,
 die hen alreede in staat gestelt hadden / kreegen

Ondernee-
 men om de
 scheepen te
 enteren.

1506.

De Mooren
gaan t'seyl
en worden
dapper met
kanon be-
groet.

Don Louren-
zo vervolgt
de vlugten-
de Mooren.

5 Man ra-
ken in een
schip der
Mooren,

De Vloot-
Heer roept
een schip
om op een
Moor los te
gaan,

Die voor
sijn vtor-

door dit vertrek te beter plaats / om onder hen te
schieten / wordende de Calicuters, in het voorby-
zeplen van Cananor, uyt de Sterkte met een slang-
stuk so begroet / dat sy de open Zee moesten in-
loopen / om hen by de groote scheepen te voegen /
die in stilte op de hoogte van Tramapatan 6 mijlen
van Cananor lagen / om dat de wind was gaan
leggen / en te laat keerde; het welk so haast niet
was geschied / of sy zeplden onder de wal / om
een sekere plaats voor hen te zoeken / want de
schrik was alreede daar onder. Het geluk wilde /
dat de wind Noord-West / ten hoordeele van Don
Lourenzo, keerde / en de vanden hier door regt
voor de Baay van Cananor op zeplden. Don Lou-
renzo, hen siende vlugten / deed de groote zeplen
bysetten / en alles om hen aan boort te klampen
en weg te neemen / gereed maakten; dog dit was
hem so gemakkeelyk niet / als hy wel gedacht had/
dewyl de Mooren so haast sy de Drie-tand daar
hinnef saken / schoon hun schip grooter en mag-
tiger in geschut en volk was / hun best deden /
om van daar te koomen. Dog niet tegenstaande
raakten 'er 5 man over / die de eerste wilden we-
sen / als Rodrigo Rabelo, Diego Aires, Antonio
Mendez en 2 andere / en daar in moesten blyven.
Don Lourenzo sig weder van het schip siende / een
goede wyl voor de voor-steven gelegen hebbende /
dat Bermum Diaz en Gonfalo de Payva, die door
de wind belet wierden / hem by te koomen / als
mede Filippe Roiz, begon tegen Nuno Vaz Pe-
reira te roepen / dat hy hem soude bykoomen, de-
wyl hy een kleyn schip had / en het konde doen;
Die ook als een Ridder betaande / siende dat 5
menschjen van Don Lourenzo in het schip bleven/
beval aan Vicente Landeiro, syn schipper / om
so 't moogelyk was, dit schip aan te doen, gelijk
dese / ervaren op de Zee zijnde / alhoewel hy niet
was / daar hy het best soude hebben koomen doen/
deed het door een so gevaarlyke plaats / dat men niet
anders als een ongeluk daar van konde wagten;
want het scheepje bleef dwars voor de voor-steven/
al-

alwaar dese 5 Portugysen opgeweeften waren / en
 hen met veel moete verweerden / sitten : niette-
 min had Nuno Vaz sijn beleyd aan sijn moed niet
 doen ontbreken / hebbende met een bijl de kabel
 van het anker van dit schip gekapt / waar door
 het tegen dat van Don Lourenzo wierd gedree-
 ven / die / om dese half verloorene by te springen /
 als mede om niet weer af geweest te worden /
 voort met een goed getal mannen / die hem volg-
 den / over stapte / waar onder Fernando Pirez d'An-
 drade, Ruy Pereira, Vicente Pereira, en Joan Ho-
 mem waren ; benebeng andere / die een getal van
 400 weer-bare gasten uytmaakten / en plaats ver-
 schaften aan de voornoemde 5 / benebeng Nuno
 Vaz , die met de sijne mede reeds op de voor-stee-
 ven geposteert stond. Filippe Roiz , die de gelegent-
 heyd miste / om sig by Don Lourenzo in dese actie
 te binden / ontmoete een andere aan een schip / niet
 ver van dit gelegen / daar hy werk genoeg in
 hond / wordende 2 maal afgeslagen / en de derde
 maal eerst beter post konde vatten. Bermum Diaz
 en Gonfalo de Payva , die de groote scheepen voer-
 den / volgden de bevelen van hun Kapiteynen op.
 De Galey en Brigantijn hadden veel van het vuur
 en de pijlen te lijden / en op dese wijze waren Si-
 mon Martinz en Joan Serrano niet te breedten / hen
 van het eene gebaar bebjld te hebben / of sy stoz-
 teden sig weder in een ander veel grooter / om de
 klepne scheepen te wederhouden / dat sy het begon-
 nen werk niet souden verhinderen aan Don Lou-
 renzo met die geene / die by hem waren.

Hoort om / peder deed sodanig sijn best / dat men
 niet konde seggen / dees of geene heeft in sijn plicht
 ontbrooken. Het is genoeg / dat sy so veel deden/
 dat de Calicuters , die blugten konnen / hun behou-
 denis sogten. Don Lourenzo , dit schip ledig ge-
 maakt hebbende van Mooren , die ten deele ge-
 sneubelt / en ten deele met swemmen na het vaste
 land ontkoomen waren / schepde sig van het sel-
 ve / om met de andere scheepen van de Vloot / de
 andere byanden / eer sy te verre af geraakten / te
 ver-

1506.
 steeven vast
 raakt.

Don Louren-
 zo springt
 met eenige
 over in des
 vyands
 schip.

Heet gevegt
 tussen de
 Mooren en
 Portugysen.

Don Louren-
 zo vaart na
 de restee-
 rende schee-
 pen daar hy
 veele van
 vernielt.

1506. vervolgen. By deselve weder gekoomen zijnde/ booz-
 de hy 'er eenige in de grond / deed andere tegen
 de wal verbijselen / en vervolgde / hen dus meer
 en meer beschadigende tot den avond toe / wanneer
 hy Nuno Vaz , Philippe Roiz en de andere Hoof-
 den belaste / hem te volgen , die den anderen dag /
 moede van hun zeege te vervolgen / te rug keer-
 den / dien sy op den 18 Maart 1506 hadden bevog-
 ten / zijnde de eerste van so groot een aanmerkelyk-
 heyd / ten opsigte der menigte van schepen / als
 het getal der menschen daar op gescheept / in dese
 Zeen bevogten.

Verlaten de
 scheepen
 der Mooren ,

En koomen
 te Cananor,
 alwaar van
 den Koning
 wel wierden
 ontfangen.

Capel van
 de L. Vrouw
 ter gedag-
 tenis opge-
 regt.
 Anchedita
 belegert.

Hadden de Calicuters so veel moed gehad / als
 sy wel van voorraad / en Oorloggs-tuygen waren
 voorzien / dese overwinning / indien sy die van be-
 koomen hadden / soude de Portugysen by meerder
 bloed gekost hebben / en wel insonderheyd aan Don
 Lourenzo , die niet meer dan 6 of 7 dooden had
 bekoomen. Om de gewonden te heelen en de ge-
 sonden te doen uptruffen / habende de Vloot te
 Cananor , daar sy van hun Lands-genooten en
 den Koning / om die zeege / met vzeugden ontfan-
 gen wierden. Tot gedagtenis van dese overwin-
 ning deed Lourenzo ter plaatse / daar de Brito een
 sink had doen planten / om de Calicuters stand te
 doen houden / een Capelletje / ter Eere van de L.
 Vrouwe opregten / terwyl Manuel Pazanha sig te
 Anchedita in groote ongelegentheyd bevond / zyn-
 de door de Mooren en Heydenen belegert / die de
 Heer van Goa in een Vloot van 60 roep-schuy-
 ten / die ten deele van Sintacora , en ten deele van
 Goa quamen / daar heen had gesonden.

Verraad van
 een Ver-
 loochenaar.

Dit werk had de Sabayo beschikt / na dat hy
 de Schang had besigtigt / en van daar weder na
 de Malabaarse kust was gezeelt : want het scheen
 hem toe / dat dit de beste tijd was / om deseibe aan
 te tasten / gelijk hem dit door een verloochende
 wierd geraden / die Generaal van die Vloot was /
 en beloofd had / indien daar middel toe was , om
 de Sterkte van Anchedita , als die van Sintacora ,
 in sijn handen te leveren. Dese Renegaat was An-
 to-

tonio Fernandez de Timmerman / die in Quiloa
gebleeven zijnde / hem met de Moorſe ſcheepen
hier na toe begeeven had / en in dienſt van den Sa-
bayo was gegaan / die hem veel Eer deed / ſo om
ſijn dapperhejd / als om dat hy hem een Moor
ſket maken / onder de naam van Abedela.

Deſſelfs komt vooz douw vooz dag zijnde / wier-
den de Portugyſen niet eer gewaar / vooz dat hy
de bevolking aantaste / die hy de Schang was
gelegen / en geen beſchutting als een lage ſterne
muur en tooren had. De Portugyſen hen in een
ſo ſwakke plaats niet al te ſeker agtende / ſielden
hun hoop in het punt van den degen / dat ſy de
Mooren aanſtonds deeden gevoelen; want als de-
ſe meenden / na deſe muur ſo gemakkelijck overge-
koomen te zijn / het ſelbe de Schang ook te ſullen
doen / leerden ſy door het geſchut wat verre af blij-
ven / en door den degen ſtand houden. Met dit
eerſte verlies begaben ſy hen in een Bosje met groo-
te boomen / boven de Sterkte uytſteekende / om
uyt deſelbe de Portugyſen te beſtooken / gelijk ſy
deeden met ſo goeden uytſtag / dat niemant door
de Schang konde gaan / of hy wierd door de vuur-
roers / of pijlen en aſſagayen, gewond.

Manuel Pazanha, hem dus benaauwt binden-
de / bragt eenige klepne ſtukjes op de tooren / en
beſchoot van daar de plaats / daar de Mooren hen
onthielden / voerende op een andere plaats eenige
grooter aan / waar mede hy eenige vaten en hout-
waren om verre ſchoot. Dog des niet tegenſtaan-
de bragten hen de Mooren in 3 of 4 dagen in groo-
te benaauwthejd / want de belegerde hadden in al
die tijd geen gelegentheid / om te ſlapen of te ee-
ten / als ſtaande beens / zijnde hen grootſte ſpijt /
het geen ſy des nagts uyt deſen Renegaat ſijn
mond tot hun beſchimping over deſe ſtaat moeſten
hooren.

De Mooren hen in deſe dagen geen meeſter van
de Schang nog ſiende / begonden te breeſen / dat
de belegerde berigt van hun ſtaat aan Don Lou-
renzo ſouden geven / dien ſy wiſſen / dat langs deſe
kuz

1506.

Daar de
Portugyſen
op los gaar.

De Moors
vlieden in
een Bos.

Pazanha in
grootte ver-
legentheyd.

Wort van de
Renegaat be-
ſchimp.

1506.

kusten krupste/ en als hy quam/ hen in sinimer staat/ dan de belegerde soude brengen.

De Mooren
breeken
uyt vrees de
belegering
op.

Met dese breeg en het berigt/ dat sy van desselfs komst dooz een wagt/ dien sy in Zee gestelt hadden/ kreegen/ braken sy in haast dese belegering op/ en begaben hen in beplighepd. De Hoofd-lieuten/die Don Lourenzo sond/ aangekoomen en de Schang van voor-raden/ eet-waren/ en volk voorzien hebbende/ keerden weder na Cananor, en deden Don Lourenzo de staat van dese Westing verstaan/ die goed vond/ dit te *Cochin* aan sijn Vader bekend te maken, en daar benevens het gevaar, waar in dese so naby *Goa* leggende, in de Winter souden weesen, wanneer men, om de verheyd van *Cochin*, daar de noodige hulp niet spoedig soude na toe kunnen senden, om welke reden/ en de meeste dienst van den Koning/ deselve wel haast geslegt wierd. Hy begaf sig met 4 scheepen met speceryen geladen/ op reis/ om dese als den byt/ op de Calicuters behaald/ sijn Vader te gaan aanbieden/ en sijn gedagten aangaande die Sterkte te ontdekken.

De Schans
geslegt.

De Mooren
overleggen
om een an-
dere vaart
te soeken
tot over-
brengen
hunner wa-
ren.

Siende de Mooren, die de handeling van de krupderpen en rijkdom by gebolge van Indiën hadden/ dat sy t' sedert de Portugysen daar begonnen koopmanschap te drijven/ niet meer konden baren/ ter oorsak van de Vloot/ die dese Oerindelingen op de kust van Malabar hielden/ daar hun gewoonlijke vaart was/ so sogten sy een andere weg/ om de Ooogen/ die sy van Malacca haalden/ over te voeren. Het geen sy van daar brachten/ waren Nagelen/ Poote-Muschaten/ Foele/ Sandel-hout en Peper/ die sy in de Haven van Pedir en Pacen op Sumatra haalden/ benevens meer andere Waaren. Dese nieuwe weg was hoorby het Eyland Ceylon en tussen de Maldivië Eylanden dwars dooz dese Golf heen op de Straat van Mecha aan.

De Onder-koning van dese nieuwe weg petg gehoozt hebbende/ als mede van het Eyland Ceylon, daar sy de Kameel van daan kreegen/ die
langs

langs de Malabaarse kust gebonden wierd / so vond 1506.
 hy goed en met reden / dewijl het beletten van de-
 se weg / 't ontdekken van Ceylon , en inneemen
 van de Maldivise Eplanden / dingen van aange-
 legentheid / en tot groote dienst van zijn Konink /
 zijnde de sleutel van dese baart / waren / zijn Soon,
 na derwaarts heen te schikken , om dat het de tijd
 van de baart op die Landen was. Dese nam 9
 zeplen van de Bloot mede / en om dat de Portu-
 gyse Lootsen geen kennis van dese baart hadden /
 eenige Indianen met hem / dog verbleef evenwel met
 de bloed op het Epland Ceylon , 't geen de oude
 Tapobrana hebben genaamt. Het was in de Ma-
 ven van Gale , op de hoek van dit Epland ge-
 gen / daar Lourenzo binnen quam. Hier vond hy
 veel Moorse schepen / die Kaneel / en Elephan-
 ten voor Cambaya in hadden / en hen / door de
 Bloot der Portugysen omringt siende / om hun per-
 soonen en goederen te verskeren / beynsden / met
 hunne vyanden een Vreede te willen maken , voor-
 geëvende / dat de Koning van Ceylon hen gelast
 had / dat wanneer sy de *Malabaarse* kust langs qua-
 men , den Onder-koning te seggen , dat hy hem
 eenige personen had te senden , om de Vreede te
 sluyten , en de vriendschap van den Koning van
Portugaal te hebben , die hem door het maken van
 zijn Schans en Hoofd-lieden , die hy in *Indiën* hield ,
 so geëbuurg was geworden , als mede om de Ka-
 neel , die in zijn Landen viel , en andere koopman-
 schappen voor die geene , welke sy uyt *Portugaal*
 bragten , te verhandelen.

Don Lourenzo zijn last mede brengende / om
 op het ontdekken en neemen der schepen van *Me-*
cha uyt te gaan , die op *Malacca* voeren langs hun
 nieuwelijks genoome weg , verstond door de E-
 lephanten / die hem de Ceyloners en zijn eygen
 Lootsen seiden in dese schepen te zijn / dat desel-
 ve van Cambaya waren / met welke lieden de Por-
 tugysen in die tijd geen Oorlog hadden / en wilde
 hen om dese oorzaak geen leed doen / gelijk hy me-
 de / om niet gewapender hand in dese Haven / daer

De Onder-
 koning send
 zijn Soon
 met 9 schee-
 pen na Cey-
 lon en de
 Maldives.

Vervalt op
 Ceylon.

Vind eenige
 Moorse
 schepen,

Die een
 valste Vree-
 de met de
 Portugysen
 soeken te
 maken.

Dewelke
 egter door
 Don Louren-
 zo word
 toegestaan.

1506.

Een Gedenk-steen
opgereg.

De Mooren
brengen eenige
Baren Kaneel aan
Don Louren-
zo.

Don Louren-
zo zend Gesanten
aan den Koning
van Ceylon.

Die door
woeste Bos-
sen wierden
geleyd.

Worden stil
gehouden.

Daar het
scheen of er
aan den

de Mooren hen voor Zee-Rovers uptgekreeten hadden / te koomen / de aanbiedingen van den Koning aannam. Doende / door middel van de Mooren, eenige van de Inwoonders by hem koomen / met wiens goed vinden hy een steen / waar op met letters zijn konist aan dat Eyland gehouwen was / op een Hilly opregtede.

De Mooren bemerkende / dat Don Lourenzo sig op het geen / dat sy hem van wegen den Koning voorgesteld hadden / vertrouwde / maakten de mijnen / of sy gints en weer in Gesantschap na den Koning gingen / en bragten hem ten laast 400 Baharen Kaneel van de geene / die sy tot hun lading in het Land opgehaalt hadden / daar by seggende / dat de Koning in teken van de Vrede, welke hy met de Koning van *Portugaal* wenste te hebben, terwijl deselve door zijn Gesanten niet wierd geslooten, dese Kaneel sond, om hunne scheepen, so sy wilden, daar mede te beladen. Maar op Don Lourenzo verklaarde / Gesanten aan den Koning te willen senden, waar op sy sig aanboden / om deselve te geleyden, en dese waren / Payo de Sousa als Gesant / Gaspar Diaz als Gehem-schryver / Diego Velho, Fernando Cotrin en andere als Dienaars. Dese / de Mooren in handen gestelt zijnde / wierden door Bossen / daar de Son niet konde door schijnen / geleyd / en so meenig dwars-weg door gebragt / dat het eer een dooling dan een reys geleck. Na een gantsen dag dus gegaan te hebben / quamen sy in een wijde vlakke / daar veel volk by den anderen gekoomen was / alwaar men aan het eynde eenige hupsen / die wel Koninglijke scheenen / sag / en de Mooren hen seiden / den Koning, die daar om de lustigheyd der plaats veel was, in te weesen.

Een goed stuk weegs van dese hupsing deden sy hen stil houden / om / gaben sy voor / dat niemant sonder verlof van den Koning verder mag koomen; des gingen sy gints en weer / nu na den Koning / dan na Payo de Sousa, met antwoord / eben of sy van den Koning quamen / en dese ge-
noe-

noegen in hun komst had. Eyndelyk gelepde men de Soufa, nebens nog 2 ter plaatse/daar men septe/ dat de Koning was, die hem aanstonds weder afvaardigde/ en vooz sijn komst/als mede de Generaal vooz sijn sending/ bedankte/ sullende sijn Gesanten/ om de vrede en vriendschap/ tusfen hem en den Koning van Portugaal te maken/ na Cochin senden; en hen vooz de Bloot/het geen sy van nooden hadden/ doen leveren.

Koning
wierd ge-
boodschapt.

Dese geheele Ambassade van den Koning / of dien de Mooren sepden / den Koning te wesen / was een bestooken werk van deselve / en een spotterny met de Portugysen, waar van Payo de Soufa wel vermoeden had; maar naderhand de waarheid eerst verstond; want de man waar mede hy gesproken had / schoon hy / so dooz sijn woon-plaats als Hof-houding / wel een Koning geleck / was niet meer dan Heer van de Zee-haven van Gale geweest / hoewel eenige nog verskerden / het maar een Dienaar van den selven te hebben geweest, en dat de Mooren de Portugysen dus om den tuyn hadden gelepd / om hun goederen onderwijlen weder upt de scheepen te ligten / en deselve in sekerhepd te brengen.

Daar de
Soufa quade
gedagten
van had,

Don Lourenzo, van dese trek geen kennis hebbende / nam de Kerpse na Cochin weder aan / dewyl sijn tyd niet toeliet / sig daar langer op te houden. De Bloot was eben upt de Haven / als de mast van het schip van Nuno Vaz Pereira dooz een ruk-wind wierd ober boord gesmeeten / en hy daar dooz genoodsaakt / weder in de Haven te keeren / daar hy de opgeregte steen al half dooz het buur / dat de Mooren daar aangelegt hadden / verbrand vond / en wanneer hy de Mooren hier ober onderbroeg / gaven dese de schuld daar van aan de Inwoonders / die / als een Heydens en bygeloobig Volk / dit so bestelt hadden. Nuno Vaz sterk hierom geraasd en gekeeben hebbende / drepde hen geweldig / indien sy daar in voort gingen / en ontbepngde vooz die tyd het misnoegen / en sijn mast weder herstelt hebbende / volgde Don Lou-

En niet als
list der
Mooren was
om hun
goederen te
bergen.

Don Louren-
zo vertrekt
na Cochin.

Mast van
een schip
over boort
geslagen,
dat te rug-
moest kee-
ren.

Komt we-
der ty Don
Lourenzo.

1506. renzo, dien hy op de Indise kust in Berinian onder het gebied van Coulan vond / alwaar Don Lourenzo, om dat daar eenige Mooren woonden / die hy het ontbrengen van Antonio de Saa waren geweest / aan land ging / de huyzen verbrandde / dog niet sonder bloed-storting van beyde sijden / dewijl de Mooren eerst groote wederstand in het landen booden / en eenige schepen / die na lading wagten / vernielde / waar na hy / op dese wijze sijn moed gekoelt te hebben / weer voort zeylde / en te Cochin aangquam.

Don Lourenzo verbrand eenige huysen.

Komt te Cochin.

Ontsteltenis op de Vloot van Tristano d'Acunba, en waarom.

Nademaal van de Vloot van Tristano d'Acunba niet een eenig zeyl naar Indiën ging / so was onder de geene / die daar op waren / een groote ontsteltenis / seloon sy alle de waarhepd vermoeden / de / namentlijk / dat het was / om op die kust van Mozambique of Melinde t'overwinteren. Dog also het gemoed der menschen ontrent de dingen / daar het selve na verlangt / sig altijd het tegendeel van het geen / daar het na haakt / inbeeld / so openbaarden sig 2 natuurlijke teekenen binnen Cochin, dewelke / als dikwijls saken van belang beteekenende / waren de geboelens daar ober seer verschepten.

Verduystering in de Son tot Cochin,

„Het eerste was een verduystering der Son op den 13 January des jaars 1506 / 1 uur na de middag / die tot 2 uren en een half duurde / in welke tijd de Son sodanig verduysterde / dat men veel Sterren op den vollen middag sag. Het ander teken / was een aard-beebing op den 15 July, 1 uur lang met verschepte rissen-poosen / en dat met sulck een kragt / dat so de huyzen op die tijd van kalk en steen waren geweest / daar een goed gedeelte van soude vergaan zijn. En wijl er om die oorzaak geen schepen quamen / so kon men d'ontsteltenis / die men daar over geboelde / niet wel verbergen. Dog het selve dede een geheel andere werking in de Mooren; want wijl sy haar ontrent ons hielden na 't kleyn of groot getal der schepen / dewelke gemeenlyk van hier vertrokken / so waren sy alle seer wel te

En een aard-beebing.

Ontsteltenis daar over.

„wee-

„vreedten / en insonderhepd den Koning van Cali-
 „cut , aan wie de Coovenlaars geen kleinie hoop
 „van overwinning tegen ons gaven / so hy ons
 „op die tijd quam aan te tasten.

Koning van
Calicut blij-
 de daar
 over.

Met die beloften en hulp der Mooren , die hy
 mede tot sijn voordeel uytduydden / schoon hy door
 d'overwinning / die Don Lourenzo in 't voorszeden
 jaar op sijn Vloot bevogten had / groote schade
 geleden had / so ruste hy egter een ander toe tegen
 de scheepen van Coulan , Cochin , Cananor en
 andere plaatsen / die met ons in vriendschap leef-
 den. Want gelijk sy alle hare goederen gemeene-
 lijk alle jaren van die plaatsen na de Haven van
 boben tot Cambaya toe / en die van d'andere sijde
 tot aan Ceylon , en daar hy van den boesem van
 Bengale tot Malacca toe / na dat een peder om de
 gemelde saken benoodigt was / in 't Voor-jaar ver-
 boerden / so dagt haar / dat nademaal'er geen schee-
 pen en volk uyt Portugaal gekoomen waren / den
 Onder-koning ober sulks de Vloot / die hy tot be-
 scherming der scheepen van die plaatsen derwaarts
 gewoon was af te schikken / was hebbende / niet
 van sig soude derven senden / en dat daarom den
 Samorin hem de kust ten besten / tot het uytboeren
 van sijn voorneemen / gaf.

Rust een
 andere
 Vloot tegen
 ons uyt.

Gedagten
 der Mooren
 over des
 Onder-ko-
 nings
 Vloot.

Den Onder-koning ondertussen / aan wie een deel
 van dese saken door het verstant / dat hy met den
 Koning van Cochin had / te keinnen gegeven was /
 so is 't / dat hy om aan den Samorin wat vrees
 aan te jagen / toonde / van dit Voor-jaar grooter
 teekenen van toerustingten / als den ander sig inge-
 beelt had / en insonderhepd om op de scheepen / die
 op de kust van Malabar handelden / te passen / mits-
 gaders op eenige andere / dewelke van Cochin na
 Cormandel om levens-middelen uyt waren / om
 dat hy verstaan had / dat eenige scheepen van Ca-
 licut een aanslag daar op gemaakt hadden ; als
 mede om Voorwerpen / die met een Jonk van Ma-
 lacca in sekere Haven van Cormandel aangekoo-
 men waren / in te koopen / hebbende de gemelde
 scheepen last / alle jaar aldaar in te loopen , also se

Wat den
 Onder-ko-
 ning doet
 om den Sa-
 morin van
Calicut vrees
 aan te ja-
 gen.

1506.

uyt vrees van onse Blooten sig niet hooger derfden begeeven.

*Manuel Pazan-
ha ver-
koopt zijn
Droogeryen
aan de Moo-
ren van Ca-
licut.*

In de gesejde Bloot waren 2 Galeyen, 2 scheepen en een Praauw, daar Opper-kapiteyn van was Manuel Pazanha, die van de Fortres van Anchédiva, die den Onder-koning had laten onder de voet smijten / gekoomen was / en also hy de Jonk van Malacca aldaar bond / so had hy sijne Droogeryen aan eenige Mooren van Calicut verkogt / en deselve op een verskerde plaats gebragt / en also hy last had de Jonk niet te beschadigen / so keerde hy weder na Cochín.

*Don Louren-
zo tot Opper-
hoofd
van de kust
van Malabar
aangestelt.*

Tot het bewaren van de kust van Malabar maakte hy mede een Bloot van 10 scheepen gereet / daar hy Don Lourenzo tot Opper-hoofd van stelde. d'Andere Hoofden waren Rodrigo Rabelo, Filippe Roiz, Bermum Diaz, Lucas d'Afonseca, Antonio Vaz, Gonsalo de Payva, Gonsalo Vaz de Goes, Joan Serrano, Diego Pirez en Simon Martinz.

*Gonsalo Vaz
laat een
schip van
Cananor in
de grond
booren,*

Na dat Don Lourenzo, en met hem de scheepen van Cochín, voorhy Cananor getrokken waren / bleef aldaar Gonsalo Vaz om water en andere noodige saken in te neemen. Dit gedaan zijnde / so als hy langs de kust ging om Don Lourenzo op de hoogte van den Berg Dely op te zoeken / vond hy een schip van Cananor, het welk hem de bries / die het selve van Lourenzo de Brito gekreegen had / om vry te moogen varen, en tegenwoordig door de Mooren en de onse Chartaz genoemd word / liet sien. En also Gonsalo Vaz petwes daar in vond / dat deselve van Calicut was / en datse ter quader trouwe afgebragt was / so wilde hy die niet aanneemen / maar boorde het schip in de grond met de Mooren, die daar op waren / alle in een zeyl genaapt / op dat daar van voortaan niet meer gesproken soude worden.

*En alle de
Mooren in
een zeyl ge-
naapt, ver-
drinken.*

*Gonsalo hier
over van*

Dog dit was naderhant oorzaak van een langduurigen Oorlog / en dat de Fortres van Cananor opgemaakt wierd : en daarom ontnam den Onder-koning het schip aan Gonsalo Vaz, schoon de-

scit

fen sig hier mede berontschuldigde / dat de vry-brief 1506.
niet na behooren verkreegen was.

Don Lourenzo ondertussen de kust doozloopen-
de / quam tot Chaul , alwaar hy van buyten ten
anker leggende / lieten sig 7 schepen in Zee sien / 7 Schepen
anckeren
voor Chaul.
de welke sonder naar hem om te kijken / wyl sy
voorz de wind en stroom hadden / de Rivier inlie-
pen / om voorz de Stad te gaan ankeren. Don Lou-
renzo dese trotshepd siende / en dat de gemelde
schepen niet eens op sekere kanon-schooten / die
hy haar by manier van groetenis had laten doen /
te voorszijn quamen / om dat Diego Pirez met de
Galey , en Simon Martinz met de Brigantijn , die
hy tot het beschermen van de schepen van Cochin,
die aldaar lagen / had doen inkoomen / op de ge-
melde Rivier lagen / so is 't / dat hy alle deschuy- Gaat na de
schepen
verneemen.
ten / die ten Oorlog toegerust waren / by een liet
koomen / waar mede hy sig na de Rivier begaf /
om na gelegenthepd van saken te verneemen / en
te sien / wat hy aldaar verder soude konnen upt-
regten / niet tegenstaande dat volgens het seggen
van eenige Moorle Lootsen / dat deselve schepen
niet uyt het Naauw van Mecha , maar van Ormuz
quamen , en moogelijk Paarden in hadden.

Hy dan voorz de Stad / daar de gemelde schee-
pen het anker reeds hadden laten vallen / gekoo-
men zijnde / verboegden sig by hem de Galey en
de Brigantijn , die oorzaak van derselver behoude-
nis geweest hadden. Waar op de Mooren sijn Mooren set-
ten 't nader
aan land.
voorzneemen siende / en dat het land so nabij was /
so wierd haar vrees so groot / datse begonden het
selve nader te koomen ; dog Don Lourenzo was
haar so dicht agter de hielen / dat sy meest dooz het
staal en het water omquamen / eer sy eens aan
land konden koomen.

Dese schepen hier op van de kostelijke lading / De schee-
pen gelost.
die se in hadden / ontleedigt zijnde / waar van een
gedeelte in de klepne vaar-tuygen / die beneden de
Rivier lagen / gedaan wierd / begonden eenige
Moorle kooplieden van Chaul van het koopen der
Paarden / die de schepen in hadden / en daar haar
H 3 mee-

1506. ineenste lading in bestond / te spreken. Nog also se daar mede niet ter bester trouwe te werk gingen / so is 't / dat Don Lourenzo daar over verdrietig geworden zijnde / den brand in de scheepen liet stee-
 ken / waar door se alle verbrand wierden. Dit was een saak / die haar seer breeint boozquam / te sien / dat d'onse lieber alles tot asch wilden verteeren / als het geld / dat sy daar booz booden / te ontfan-
 gen / het welk so weynig niet en was / of men sou 'er al een goed gat mede hebben kunnen stop-
 pen.

*Don Louren-
 zo begeeft
 sig buyten
 de Rivier.
 Francisco
 Pereira
 komt by
 hem.*

*Sijn verhaal
 aan hem.*

Don Lourenzo ondertussen weder tot zijn Bloot gekeert zijnde / begaf sig buyten de Rivier / tot dat de scheepen van Cochin, die hy naderhand uptge-
 lep dede / haar lading ingenoomen hadden. Eer hy tot Dabul landde / quam hy hem Francisco Pe-
 reira, Kapiteyn van 't schip Victoria, die tot Co-
 chin gebleeven was / om zijn toerusting te volbrin-
 gen / tot dat hy in staat soude weesen / om de Riep-
 met hem te kunnen boeynden. Dese seyde tegen
 hem / dat hy aan de Eplandjes van St. Mary ge-
 koomen zijnde / de Bloot van Calicut, dewelke
 booz hem ging / gesien had; dat hy verbyondert
 was / dat Don Lourenzo deselve niet tegen gekoo-
 men was / en dat hem oversulkis dagt / dat wyl
 hy Don Lourenzo sulke een groote Bloot niet ver-
 noomen had / deselve nootsakelyk op d'een of d'an-
 der Rivier soude ingelooopen zijn.

*Gedagten
 van Don
 Lourenzo
 hier over.*

Don Lourenzo dit hoorende / en booz seker wee-
 tende / dat de gemelde Bloot niet na boven was
 gegaan / en dat de wind hem meer als deselve dien-
 de / so kreeg hy de gedagten / dat deselve wel tot
 Dabul soude kunnen ingelooopen zijn. Dit was oor-
 saak dat hy meerder zeyl liet by-setten / tot dat hy
 booz de Rivier van die Stad quam. Aldaar qua-
 men sekiere Mooren by hem / seggende / datse van
 Cochin waren, en datse daar met 2 scheepen waren
 gekoomen om haren handel te drijven, in die mee-
 ning, dat 'er op de kust geen andere Vloot, als de
 sijne was, maar dat, na dat hy na boven gegaan
 was, een Kapiteyn van den Samorin met een Vloot

*Enige
 Mooren koo-
 men by hem.
 tot Dabul.
 Haar ver-
 haal,*

aldaar aangekoomen was, den welken haar hare 1506.
 scheepen afgenoomen had: en nademaal sy tot On-
 derdanen van den Koning van *Cochin* geworden
 waren, dat sy sijn Edelheyd overfulks versogten, En versoeck
 dat hy haar het hare soude willen doen weder ge- daar op ge-
 ven. volgt.

Hier op liet haar Don Lourenzo gaan / om dat Hoop aan-
 het wat laat was / haar doende hoopen / dat hy haar door
 den volgenden dag sijn besluyt dien aangaande sou- *Lourenzo*
 de neemen, tot dat hy wist in wat staat de vyand- gegeven.
 den waren, of om te sien, of sy met sijn komst
 eenige verandering souden aanstellen.

So haast als se weg waren / beried hy sig met Raadplee-
 die van sijnen Stade / op wat wijze hy dese Vloot ging daar
 daags daar aan soude aandoen. ~~Doo~~ hier in wierd over gehou-
 hy dooz veel stemmen tegen gesprooken / en inson- den,
 derhepd dooz die geene / welker geboelen sijn Va-
 der hem had belast tot het uytvoeren van d'aan-
 gelegenste saken op te volgen: hem booz oogen
 stellende / het groot getal van scheepen, de smal-
 ligheyd van de Rivier, en de begunstiging der *Mooren*
 van de Stad; en datse verder niet en wisten,
 of het een list van de geseyde *Mooren* was, om haar
 op die Rivier te lokken, waar van hy nog niet veel
 kennis had: als mede / dat die scheepen, die de
Mooren seyden van *Cochin* te weesen, so sy het in
 der daad waren, benevens d'andere met hem sou-
 den zijn gekoomen, en dat hy niet gehouden was,
 hulp en bystand in sulck een gevaarlijk geval, als
 het inloopen van die Rivier was, aan eenige an-
 dere, als aan die geene, die hy onder sijn bescher-
 ming had, te bewijsen, en niet aan yeder *Moore*,
 die tegen hem soude koomen seggen, dat hy een
 Onderdaan van den Koning van *Cochin* was.

Epndelyk die geene / die van geboelen waren / Volstandig-
 dat hy in de gemelde Rivier niet en soude loopen, heyd der
 waren daar so heftig en so lang tegen / dat sy epn- Tegen-
 delijk gelijk als uyt den naam van den Koning en spreckers.
 de welstand van desselfs dienst vertoonden / dat de
 menschen in sommige geballen daar aan meer als
 aan haar eygen eer gehouden zijn / waar mede

1506. Don Lourenzo seer misnoegt van daar vertrok: waar op hy aan de Rivier genaamt Zingazar, zijnde ontrent 4 mijlen van Dabul, tegen Cochin, gekoomen zijnde / behalven een storm / die hem overquam / en niet door het misnoegen / dat hy had / de Brigantijn en een Praauw, die voor uyt d'igt by het land als Ontdekkers gingen / siende / dat een schip / dat voor de Rivier ten anker lag / zijn touw los maakte / en uyt vrees voor haar / de Rivier op liep / so begonden sy het schip ontrent een mijl verte vervolgen / tot dat het selve het anker voor een groote wooning / die op de Rivier in een afgeleegte plaats stond / liet vallen. Langs dese Rivier was een groot huys / het welk wel na een Col-huys geleek / om de regten aldaar te ontfangen / met een groote Moulje van hart-steen / tot groot cieraad van de plaats kostelijk opgemaakt; agter dewelke en op de geheele Rivier veel scheepen / so kleyn als groot / waren leggende.

Don Lourenzo siende de Brigantijn en de Praauw agter het schip inkommen / vond Diego Pirez met de Galey van sig af / denwelken door d'andere en de gelegentheid van de plaats begunstigt / aan de Moulje gekoomen zijnde / en vreesende / dat so hy met een boodschap te rug keerde / hy de gunstige gelegentheid van de tijd soude verliezen / en dat het geschut / dat sy aldaar konden hooren / genoegsaam tot bescheyt diende / so begonden sy alle 3 met dat geen / dat sy voerden / veel Mooren en Heydenen, die daar toe geloopen waren / de plaats te doerruppen / het welk so verre ging / datse so na aan de Moulje quamen / datse haar meester van eenige scheepen maakten / die met de neus tegen 't land leydten / eer dat Don Lourenzo het geraas van 't geschut hoorende / door het sterk roepen aldaar aankam.

Hier op sprongen sy alle aan land / en plonderden eenig goet / dat sy in 't huys vonden / waar in sy naderhand den brand staken / als ook in alle de scheepen / groot en kleyn / die in de Haven lagen; uytgeseyd 2 groote en rijst-geladene van Or-

muz,

Oorzaak
van Don
Lourenzo's
misnoegt
vertrek.
Twee Portu-
gysche vaar-
tuygen
vervolgen
een schip
dat op de
Rivier ten
anker lag.

Moulje en
Tol-huys
langs de
Rivier.

Gevegt tus-
sen de Moo-
ren en Por-
tugysen.

De laatste
plonderen
en verbran-
den alle de
scheepen
die in de

muz, die Don Lourenzo in den staat / daar se in 1506.
 waren / met sig nam. Hier mede / en met de schee-
 pen die hy onder sijn bewaring had / liep hy vin- ^{Haven leg-}
 nen Cochín, meenende dooz sijn Vader den On- ^{gen.}
 der-koning / vermits de overwinningen / die hy be-
 koomen had / wel ontfangen te worden. Dog al-
 so hy het voorgeballene tot Dabul, dooz een schip
 dat vooz upt gegaan was / reets verstaan had / so
 is 't / dat hy sodanig op sijn Soon gestoot was / ^{d' Almeida}
 dat hy van meening was / een groote straf daar ^{gestoot op}
 over te doen, so hy niet verskert geworden was / ^{Lourenzo.}
 hoe seer sijn voorszreebe Soon sijn best gedaan
 had / om aan den vpant te koomen / dog dat hy /
 om den raad der geene te volgen / die hy hem tot ^{Sijn ver-}
 sijne voornaamste Raads-luyden gegeeuen had / het ^{schooning.}
 selve gelaten had: het welk hy vooz sulck een groo- ^{Straf over}
 te misdaad opgenoomen had / dat hy de schuldige ^{de quade}
 van hare Kapiteynschappen vooz een tijd geset / en ^{Raads-luy-}
 na dit Koninkrijk gesonden had / daar hy voegen- ^{den.}
 de / wat quaad de dood van Pero da Nhaya hyge- ^{Oorzaak}
 bragt had / also deselve oorzaak geweest was / dat ^{van den}
 Nuno Vaz Pereira sijn Soon verlaten had / om ^{quaden}
 dat / so hy tegenwoordig geweest had / den raad ^{raad,}
 als dan so qualijk niet uytgeballen soude zijn. En
 nademaal eenige Edellieden / vooz de gemelde Ka-
 piteynen spreekende / tegen hem seyden / dat hy haar ^{Verhoog}
 behoorde te straffen, en met sodanig een schande ^{van eenige}
 aan den Koning na dit Koninkrijk niet te rug sen- ^{Edellieden}
 den, so gaf hy haar tot antwoord / dat hy dat ge- ^{ten behoe-}
 val niet so seer, voor so veel als het de Eer van ^{ve der ge-}
 sijn Soon, als wel de vlagge des Konings sijnen ^{melde}
 Heere betrof, opnam, en dat mogelijk sijne Ma- ^{Raads-luy-}
 jesteyt, gelijk deselve gesonder van alle dingen ^{den.}
 oordeelde, als andere, het selve op een ander ma- ^{Antwoord}
 nier soude uytduyden. Dat hy sijne Kapiteynen ^{van d' Al-}
 met geen andere straffen, als die hy haar self sou- ^{meida daar}
 de aandoen, en begeerde te kastijden, om dat hy ^{op.}
 in sijne voorschriften niet en vond, hoe dat hy sig
 in sodanig een geval soude hebben te dragen. En ^{Nader be-}
 hier op belaste hy aan sijn Soon / wiens eer al ^{vel des Va-}
 eenige krak hier in quam te lijden / dat als het op ^{ders aan de}
 H 5 een ^{Soon, als}

1706.

het op een
vegten sou-
de gaan.

een vegten soude gaan, hy sig altijd met sekere Kapiteynen soude beraden, also hy haar voor so dapper en so edelmoedig kende, dat sy in een saak van belang, schoon gevaarlijk zijnde, op veel onheylen, die hare levens souden schijnen te dreygen, niet en souden sien. Dog in gevolge so van dit bevel / als van de moepelijsheyd / die Don Lorenzo hier upt opbattede / schoon veel hem geen schuld hier in en gaven / so is 't / dat hy naderhant het leven quam te verliesen / gelijk wy op zijn plaats sullen seggen.

Misnoegen
der Mooren
over de Fortres tot Cananor.
Derven
fulks niet
laten blijken,

Schoon de Mooren die tot Cananor woonachtig waren / het maken van de Fortres aldaar / seer swaar op hare schouderen woeg / so derfden sy egter sulks niet laten blijken / so lang als den Heydensen Koning van dat Land / waar mede den Admirant Don Vasco da Gamma, en naderhant den Onder-koning de Breede maakten / die wy althijdt met hem wel onderhielden / in 't leven was: Dog also hy op die tijd / (so men seyt / door het toedoen der Mooren,) quam te sterben / en dat 'er een ander in zijn plaats quam / die haar tegen ons begunstigde / so wierden sy so hooftaardig / dat de onse selve wel haast quamen te merken / so dat / op dat het niet en soude schijnen / dat sy den Oorlog sonder eenige oorzaak aanbingen / sy het volgende tot een boozwentsel van dien opnamen.

Dog doen
het egter
naderhand.

Opgeraapte
oorzaak die
sy daar toe
soeken.

Op het schip dat Gonsalo Vaz de Goes in de grond schoot / was een Moor die een Preef van Mamale was / een van de rijfste en aansienlijkste / die 'er binnen Malabar woonden; Dese Preef had zijn woon-plaats tot Cananor, en het schijnt / dat het schip daar Gonsalo Vaz de Mooren, die hy gebangen genoomen had / in deede / verongelukt zijnde / hare Lijken aan de kust van Cananor quamen aandrijven / waar onder dese Preef van Mamale aan de kleederen en andere teekenen / beneffens eenige andere / die met hem voeren / bekend wierd. Dit gaf eenig vermoeden van de waarheid / om dat het so weynig tijd geleden was / dat het gemelde schip van Cananor was vertrokken / en

en dat Gonfalo Vaz daar nog niet ver van daan 1506.
en was.

Dit verwekte sulkt een geklag / en sulkt een ge=
hem onder de Mooren, dat sy haar ten eersten Geklag der
Mooren aan
Lourenzo de
Brito over
het veron-
gelukken
van een
Neef van
Mamale en
andere.
na Lourenzo de Brito begraven / hem verwijtende /
dat hy haar met sijn gedane versekerings bedroo-
gen had, ende begeerden gants geen verontschul-
diging van hem aan te neemen. En also Mama-
le, behalven het verlies van sijn Neef / ook veel
goederen quijt geworden was / ende de voornaam-
ste was / die de schade geleeden had / so maakte
hy / dat hy alle d'andere beschadigde by een kreeg /
waar mede hy sig na den Koning van Cananor
begaf / ende / regt daar over van hem versogt, die
hem daar op toestont / dat hy sig ten besten, als
hem doenelijk was, soude wreken.

Hy dan dit verlof gekreegen hebbende / spande
ten eersten aan met de Mooren van Calicut, de=
welke hy den Samorin so veel te weeg bragten / dat
hy aan den Koning van Cananor schreef / dat hy
onse Fortres soude beleegeren, om de Mooren van
sulkt een slavernij en sulkt een swaar jok / als haar
deselve op den hals bragt / te helpen verlossen; ge=
likt desen dan ook niet na en liet / het selve aan=
stonts in 't werk te stellen. Want also gesegt wierd /
dat hem de navolging van dit Koningrijk met regt
toequam, so kreeg hy hulp van den Samorin, son-
der dat hy veel moeyte daar toe van nooden had.

Eyndelikt dit werk wierd onder haar sodanig
aangelepd / dat / als Don Lourenzo daar voorhy
trok / om tot Cochin te gaan overwinteren / hy
van Lourenzo de Brito verstaan hebbende / dat
dat Land door dat geval oproerig geworden was,
so liet hy hem 60 man van sijn Vloot / met eeni-
ge levens-middelen en voorraad van Oorlog / al=
so de Brito breegde / dat de Mooren de meer ge=
melde Fortres met de winter souden komen aan=
tasten / gelijk ook geschiede; want den Koning van
Cananor had sijn voornemen tot die tijd toe nog
niet ten vollen te kennen gegeven; so dat Lou-
renzo de Brito, siende dat alles sig tot de gemelde
be=

Wat Mama-
le hier op
doet.

Den Koning
van Cananor
valt hem
toe.

Staat toe
de Fortres
te beleege-
ren,

Waar toe hy
hulp van die
van Calicut
krijgt.

Don Louren-
zo laat 60
man van
sijn Vloot
aan Louren-
zo de Brito
over.

1506.

De Brito
schrijft hier
over aan
den Onder-
koning.

Wat den
Onder-ko-
ning hier op
doet.

Yver der
Kapiteynen
tot het be-
schermen
der Fortres.

Don Louren-
zo heeft last
om onder
Lourenzo de
Brito te
staan,

Dog desen
weygert
sulks,

belegering aanstelde / en dat eenige Kapiteynen van den Koning met eenige Patamares, zijnde menschen / dewelke in de winter veel door het Land reysen / tot aan de Poorten van de Fortres quamen stroopen / so schreef hy aan den Onder-koning den toefstant / daar hy sig doen ter tijd in bevond, en dat hy daar en boven bedugt was, dat den *Samorin* zijn gantsche magt tot hulp van den Koning van *Cananor* soude affenden, gelijk hy van eenige *Heydenen* zijn vrienden, en insonderheyd een Neef van den Koning, die hem na zijn dood in 't Koninkrijk soude navolgen, verstaan had.

Desen brief op Paas-dag tot Coulan gekoomen zijnde / terwyl men met den dienst doende was / so wagte den Onder-koning niet langer / als tot dat deselve ge-eyndigt was / waar na hy zijn Soon Don Lourenzo met het beste volk / dat aldaar was / op het allerspoedigste deed t'scheep gaan; en wat hem aangaat / hy ging de voorraad / die een peder in huys had / tot het voorzien van 't volk / dat hy affond / self afvozeren : waar op de drijft tot het te hulp koomen van de gemelde Fortres van *Cananor*, so groot was / dat de Kapiteynen / dewelke / volgens de gewoonte van ons Christelijk Geloof / gewapent op het Graf pasten / in hare onder-kleederen bleeven / om dat een peder van haar het geweer / dat hy aan een ander uptgeleent had / ging weder halen. En schoon het weer by wat te ruw was / om sig in Zee te begeeven / so is 't egter sulks / dat de dappere moed der onse meer vernogt / als desselfs onstumpinicheyd.

Don Lourenzo ondertussen met dit volk tot *Cananor* gekoomen zijnde / wyl hy last had / om aan *Lourenzo de Brito*, vermits de agtbaarheyd van zijn persoon, en de naam van Kapiteyn van de Fortres, die den Koning hem gegeven had, te gehoorfamen, so wilde gedagten de Brito het selve egter nimmermeer toestaan / seggende / dat hy geen heerschappy over de Soon van den Onder-koning van *Indien* wilde voeren : te meer / also hy voor zijn persoon sulks een Kapiteyn was / dat het hem

be-

beter soude passen / dat hy aan een yeder gebood , 1506.
als dat hy van andere soude worden geregeert. 31

Eyndelyk daer vielen so veel hoffelykheden ober
het gebied / dat den een aan den ander / yeder om
't seerst wilde opdragen / tusschen hen-lieden voer / dat
Don Lourenzo te vzeeden was / al het volk / dat
hy by sig had / aan Lourenzo de Brito over te la-
ten / om met hem die winter ober te blijven ; en
wat hem aangaat / hy keerde alleen weder na Co-
chin , om dat het in dat geval om sijn persoon al-
leen te doen was.

Groote
hoffelykhe-
den tusschen
haar bey-
den,

Don Louren-
zo keert na
Cochin.

Dit volk dan gekoomen zijnde / liet Lourenzo de
Brito een seer sterk werk met een gragt aan geene
sy de muur van de Fortres / op de wyse van een
pijp of gang maken ; niet so seer tot desselfs ver-
sekering en bescherming / als tot het bewaren van
een wepnig water / daar hy en sijn volk van dron-
ken / dat een steen-werp van daar was : waar te-
gen ober de Koning van Cananor een gragt had
laten maken / die van 2 kanten met de Zee raak-
te / latende maar een seer naauwe doortogt / op
dat d'onse het gebzupkt van de put niet en soud-
en hebben ; so dat een yeder sig van sijn kant om 't
seerste voorsag / als ober een saak / die de geheele
winter soude duuren.

Nieuw werk
door Lon-
renzo de
Brito ge-
maakt.

Koning van
Cananor laat
een gragt
daar tegen
over ma-
ken.

Het eerste bloed dat van d'onse in dese beleege-
ring / die den Koning met 20000 man aanbing /
vergooten wierd / was ober het halen van water
upt de put / want de Mooren waren daar ten eer-
sten by / om sulks te beletten. En schoon dat'er in
de uprvallen niet een droppel water was / die geen
2 aan bloed koste / so was egter de dorst so groot
onder d'onse / dat sy deselve liever ten kosten van
dien wilden lessen / als sulks een ober-groote noot
upt te staan. Dog God voorsag eyndelyk hier in /
dooz de behendighepd van eenen Thomas Fernan-
dez , meester van de werken van de Fortres / den
welken een Myn onder de aarde maakte / die op
een badem na aan de mond van de put raakte /
en so wel versorgt wierd / dat de aarde in de put
niet en konde vallen.

Bloed over
het halen
van water
vergooten.

Grooten
dorst.

1506.

Uytval van
Lourenzo de
Brito op de
Mooren,

Wat de
Mooren hier
van denken.

De Mooren
breken hun
Leger op.

Lourenzo de
Brito laat na
de oorzaak
van dit op-
breken ver-
neemen.
Krijgt een
Indiaan in
een val,
Die groote
dingen ont-
dekt.

Hier op liet Lourenzo de Brito den volgenden dag een uytval met een deel volk in 't gesigt van de Mooren doen / het welk sig houdende als of het water uyt de put wilde lijzigen / so smietten sy alle de aarde / die boven de put was / op de vloer neder / als of sy de put hadden willen dempen / en het water uyt deselve / ten kosten van so veel bloed / niet magtig worden. De Mooren dit siende / meenden / dat d'onse een ander binnen de Fortres gegraven hadden ; en het geen dese meening in haar bevestigde / was / dat d'onse in veel dagen niet te voorschijn en quamen. En also dese put oorsaak was van het paal-werk en gragt / die de Mooren daar naast aan gemaakt hadden / welk werk haar voortaan tot haar voorneemen niet meer en diende / daar sy in tegendeel veel schade van ons geschut / dat Lourenzo de Brito in een werk / dat hy tegelt het hare had laten maken / gebragt had / quamen te lijden / so braken sy haar Leger van daar op / ende gingen in een plaats leggen / daar veel Palm-boomen waren : so datse de Fortres allengskens t'eenemaal verlieten / en deselve in veel dagen geen leed ter wereld en deden.

Lourenzo de Brito dit siende / en sig vastelijk inbeeldende / dat daar wat anders als vrees onder speelde / wyl sy haar beleegering sonder meerder oorsaak opbraken / en hier op gaarne eenige kennis van het geen / dat 'er onder de Mooren omging / willende hebben / so soud hy op sekeren oogenblik eenige mannen / die hy belaste / haar verbor-gen te houden aan sekere plaats , daar een Timmerman een val gemaakt had , waar door Lourenzo de Brito een Indiaan , die daar in viel / in handen kreeg : en schoon hy al het geen hy gaarne gewoeten had / so onustandig niet en vernam / so verstont hy eyter / dat de voornaamste oorzaak van het opbreken van de beleegering , was , het toestellen van sekere werken , om eenige groote Balen met kat-toen en wol gevult , tot bescherming van 't volk by malkander te krijgen , also sy van meening waren , d'onse seer onvoorsiens dapper op het lijf te val-

vallen, en dat dat eerste volk, dat agter de Balen soude schuylen, onse gragt met een deel puyn soude tragten te vullen; daar na den brand in onse werken steken, en eyndelijk de Fortres van alle kanten met ladders te beklimmen. 1506.

Dese tijding wierd upt den naam ende van wegen den Prins van Cananor, des Konings Meef- die onse vriendschap op allerhande manier tragte- de te gewinnen / om sig in tijden en wijlen daar van te bedienen / door een geheymne Boode / die by nacht quam / aan Lourenzo de Brito bevestigt; en onder andere saken / die hy hem liet weeten / dat, terwijl de beleegering niet voort soude gaan, hy *Lourenzo de Brito* sijn tijd soude waar neemen, en so veel Palm-boomen, als hem moogelijk soude weesen, afkappen, om een groote ruymte voor de Fortres te maken, en de vyanden also verder van hem te kunnen afhouden. *Mevens* die waarschouwingen sond den gemelden Prins ook 2 vaar- 2 Vaar-tuy-
tuppen met vereeringen / die aan Lourenzo de Bri- gen met
to op die tijd seer wel te pas quamen; en die dese vervérstin-
2 hulpen van den Prins siende / meende / dat hem gen.
sulks meer van de hand Gods quam / als van een man / die den Koning so na in den bloede bestont / welkers dienst van sulks een kragt was / dat de Oorzaak
Mooren daarom agter bleeven / en de onse met van 't vol-
vreedde lieten. Want na dat hy de Brito de Palm- komen ver-
boomen / die den Prins hem geseyd had / had la- trek der
ten af kappen / so is 't / dat den dag van 't gevegt *Mooren.*
der Balen gekoomen zijnde / schoon het selve hem genoeg te doen gaf / so gedypde het egter tot schade der vyanden / en dat om de reden hier na volgende.

Want de Mooren, die dit eerst bedagt hadden / stontigheyd
sleude / dat ons geschut-kogels in d'eerste aanval der Mooren
tegen de wol-balen schooten / waar door sy dan geen schade quamen te lijdén / so werden sy so stout / dat sy de palen van ons paal-werk byna met de hand wilden upt trekken / waar op dan Lourenzo de Brito 2 groote stukken geschut aansonts han plaats liet veranderen / waar door hy de ge-
mel-

1506.

Dog in de
vlugt ge-
slagen.

Lourenzo de
Brito wil de
Mooren on-
der de
Palm-boo-
men ver-
drijven.

Seer wel
uytgevoert.

Nederlaag
van 300
vyanden.
Buyt van
geschut en
levens-mid-
den.

Verlies van
huysen in de
Fortres
door brand.

melde Balen en de menschen self / by wat beter
als van te vooren trof. Hier op deede hy een groo-
ten uytbal / waar door hy d'overwinning haar
volkomenheyd gaf / de vyanden dood staande en
guetsende / so lang / tot dat hy haar t'eenemaal
in de vlugt sloeg / so dat de gragt meer door hare
lichamen / als door het hout / dat sy daar toe aan-
gebragt hadden / verbult wierd.

Na dat dese overwinning bevogten was / en de
Mooren self onder de Palm-boomen beset waren /
wierd Lourenzo de Brito van meening haar daar
uyt te verdrijven / so dat hy belaste / dat men op
sekere duystere en regenige nagten daar op soude
in vallen / om dat hy wist / dat de Mooren en Hey-
denen op diergelyk een tijd seer klein-moedig zijn.
De uytvoering hier van betrouwde hy aan den
Opper-Alcaide Guadalaxara, om dat hy den aan-
slag eerst voorgestelt had. Desen nam so man met
hem / en daar onder de beste / die hy by hem had /
waar mede hy een treffelijke daad uytvoerde. Want
also de Mooren op die tijd niet al te wel op haar
hoede waren / en vermits den regen seer veel on-
gemak leden ; so is 't / dat so haast als d'onse haar
met een groot geschreeuw op het lijf vielen / het
geschut sodanig begon te spelen / dat dit geen men-
schen werk geleek te zijn / maar dat den Hemel
vuur / water / pser en bloed te gelyk regende / in-
voegen daar in dat gebal over de 300 man van
de vyanden in seer korten tijd sneubelden.

D'onse hier op weder by malkander gekoomen
zijnde / maakten sig meester van eenige psere stuk-
ken / en levens-middelen / daar sy groot gebrek
aan leeden / het welk haar over sulks seer wel
quam / so dat het scheen / dat God de Heer haar
dese bystant regt van pas sond / als een regte hulp-
middel tegen het gebaar / daar sy sig naderhand in
sagen / vermits sy een goed gedeelte van het geen /
dat sy in de Fortres hadden / na die tijd verloo-
ren. Want door versuyen van een man van den
Factoor Lopo Cabreira, die een brandende keers in
't Comtoir / dat buyten de Fortres was / daar de

Onwoonders hare stroope hutten hadden / by on-
geluk liet / verbrandden deselve alle by nacht / so
dat daar niets van over bleef / het welk die van
binnen meer als het verlies van alle andere din-
gen gevoelden.

Ondertussen deede Lourenzo de Brito zijn upt-
terste best wel / om dit een wepnig te versussen /
een peder wijs makende / dat alle de gemelde le-
vens-middelen binnen de Fortres in 't Pak-huys
waren; dog het tegendeel wierd men haast gewaar
aan de schrale uitdeeling / die aan een peder daar
van gedaan wierd / en insonderhepd aan de slaven/
waar van eenige upt hongers-noot na de Mooren
overliepen / dewelke verslag deeden van den ellen-
digen toestand / daar de Fortres sig in bevond.

De Mooren hier op denkende / dat sy een groot
voordeel op d'onse souden konnen bevegten / dree-
ben quansups eenige koepen na de Palm-boomen/
en lepden sig met een in een hinder-laag / niet twijf-
felende / of d'onse souden daar op uit vallen / het
welk haar egter niet en gelukte. Want schoon de
honger de kragten der onse verminderde / so ont-
brak haar egter de moed niet / so dat sy de gemel-
de koepen in spijt van de vanden niet alleen op
die reys / maar ook nog op andere malen kree-
gen; het welk de Mooren siende / so lieten sy die
gewaande list voortaan agter blijven / also sy sa-
gen / dat sy hare vanden daar doo; maar so veel
te meer versterkten; waar doo; de onse tot sulke een
verbaarljke hongers-noot verbielen / dat 'er geen
hond / kat / en ratten waren / of se wierden al tot
spijs gebruyt / so dat de Soldaten / so doo; den
honger als doo; het gestadig begten en andere on-
gemakken / die sy by daag en by nacht moesten
uptstaan / byna altermaal siekt wierden. Dog onse
Lieve Vrouw, aan wie de onse sig op die bena-
minge der Victorie doo; Don Lourenzo op den 15
Augusti, waar in de Kerk desselfs Hemel-vaart
viert / op die hoek lands gedaan / sig bebalen / kreeg
medelijden met haar doo; het volgende wonder/
dat men gelijk als met de vinger konde voelen.

1506.

De Brito
tragt dit te
bewimpe-
len.

Slaven loo-
pen tot de
Mooren over
door hong-
gers-noot.
Hinderlaag
door dese
mislukt.

De Mooren
laten haar
list varen.

Hongers-
noot en
siekte der
Soldaten.

Groot won-
der van onse
Lieve Vrouwe
der Over-
winning.

1506. Want de Zee wierd geweldig onstupidig / en smeeet

Zee-kreeften
versadi-
gen de ge-
sonde, en
geencefen de
sieken.

so veel Zee-kreeften op de gemelde hoek lande / dat
d'onse deselve aansagen / als een Manna die haar
upt den Hemel toegesonden wierd / welke kreeften
niet alleen de gesonde door hare groote meenigte
versadigden / maar ook de sieken van alle hare qua-
len en siekten genasen.

De Fortres
op het tipje
van in der
Mooren han-
den te val-
len.

En waarlijk volgens den swaren arbeid / die
ten eersten daar op volgde / so God de Heer haar
daar door / en den Prins van Cananor met het
geen / dat sijn Oom tot d'ondergang van d'onse
geschikt had / niet te hulp gekoomen was / had
het sekerlijk met de Fortres gedaan geweest. Want
also de Zee in de Maand van Augustus, als wan-
neer de Lente op die kust begint / nog geensing
baarbaar is / so is 't / dat den Koning van Cana-
nor by ervarentheid siende / dat den Oorlog te
Land hem schadelijk was / en dat onse scheepen
in seer korten tijd in Indiën konden koomen / hy /
eer deselve by der hand waren / beval / dat men de
Fortres aan de hoek, die wy geseyd hebben, dat
rontom in 't water stont, soude aantasten, niet al-
leen met *Barken* en *Catures*, dewelke dicht by 't
Land konden koomen, op dat het volk in 't water
soude springen, maar ook nog met een andere nieu-
we vond van Kasteelen, gelijk de geene / die den
Samorin in den Oorlog van Cochin tegen Duarte
Pacheco gebruikte / en die door de Mooren eerst
op de baan gebragt was.

Den Samo-
rin verdub-
belt sijn
hulp-ben-
den.

En also op den dag van dat gebeurt / het welk
te water en te land soude geschieden / daar veel
volk van nooden was / so verdubbelde den Samo-
rin dat geene / dat hy aan den Koning van Cana-
nor gesonden had / so dat het Leger doen ter
tijd over de 50000 man sterk was.

Lourenzo de
Brito voor-
siet sig daar
tegen.

Lourenzo de Brito van dit alles door den Prins
van Cananor verwittigt zijnde / en dat de Mooren
alle haar vertrouwden na de kant van de Zee stel-
den / om dat de Fortres aldaar op sijn swakste
was / also hy niet en vertrouwde van die kant te
sullen worden aangedaan / so is 't / dat hy die

sijde

zijde met geschut en volk geweldig voorsag / hoe-
wel hy egter sig so diep in die gaten niet en begaf
als te vooren / op dat de Mooren sien souden / dat
hy van de saak onderregt was.

Eyndelijk den dag gehoomen zijnde / gebuyk-
ten de Mooren een manier van list in het aangaan
van dit gevegt / het welk was / dat sy de Fortres
na de Land-sijde des morgens aandeeden / op dat
alle d'onse daar na toe souden loopen. Ondertus-
sen quam de Vloot der vyanden om op haar plaats
te ankeren / als sig inbeeldende / dat sy deselve ver-
laten souden binden. Deselve was over de 200 roep-
schuyten van allerhande soorten sterk / zijnde de
meeste van dien in ryen gestelt / op datse so veel te
meerder volk souden voeren / en daar onder waren
mede 2 van die Machines, daar ontrent 150 man
in waren. Nog also Lourenzo de Brito op alles
gescherpt was / so is 't / dat niet tegenstaande hy
op dien dag een seer swaren arbeyd uytstont / en
het gevegt tot den abont toe duurde / het God eg-
ter beliefde / dat alle dien grooten toefsel en geweld /
dat de Mooren aangeregt hadden / tot haar scha-
de gedyyde. Want schoon sy tegen de onse aan de
Land-kant hand aan hand quamen vegten / om
over het paal-werk heen te breeken / so was egter
het getal der dooden / die aldaar bleeven / so groot /
dat sy gedwongen wierden te rug te wijken. En
so dese eenige schade quamen te lijden / was die
van de geene / die aan de Zee-kant vogten / nog
veel grooter. Want aan die zijde was ons swaarst
geschut geplant / en het selve deed niet een schoot
te vergeefs / so door het in de gront schieten van
baar-tuygen / als het vernielen van menschen / so
dat de vissen voor eenige dagen een grooten over-
vloet van spijs / en d'onse van brant-hout / dat de
Zee naderhant na de kust dyef / hadden.

De Mooren, die na de Zee-kant vogten / of
den aanbal gedaan hadden / waren die geene / die
eerst de vlugt namen / het welk oorszaak was /
dat Lourenzo de Brito sig met zijn meeste volk na
de Land-kant begaf / om een nieuwt gevegt aan

De Mooren
willen d'on-
se verrassen.

Haar Vloot
hoe sterk.

Swaren
torn door
Lourenzo de
Brito.

Toefsel der
Mooren valt
tot haar
schade uyt.

Moeten
wijken.

Zee-schade
nog grooter
als die van
de Land-
zijde.

Mooren
van de Zee-
kant vlug-
ten.
De Brito
wend sig na

1507.

de Land-
kant.
Overwin-
ning voor
de Portugy-
sers.

Wie sig in
dit gevegt
wel gequec-
ten hebben.

Sware onge-
makken in
de beleege-
ring uytge-
staan.

Tristano
d'Acunha
komt met
een voer-
deelige
Vrede van
den Koning
van Cananor.
d'Acunha
met groote
eer te Cochín
ontfangen.
Komst van
Mauro met
brieven van
den Paus
aan den
Koning van
Portugal.

te gaan / waar door hy d'overwinning tot haar volkomen stant bragt / dewelke / schoon sulks met wepnig bloet-storting van d'onse geschiedde / so gaf egter God de Heer / dat wijs deselbe toem-waardiger was / daar niemant en was / die van sijne wonden quam te sterben.

Wy sullen ondertussen ter gedagtenisse van die Helden / eenige van de voornaamste / die tot onse kennig gekoomen zijn / by naam en toenaam melden : Nammentlijk Francisco Pantoja , Jorge en Alvaro Pazanha , Gebroeders / Fernando Pirez en Simon d'Andrade , mede Gebroeders / Ruy Pereira , Ruy de Sampayo , Alvaro de Brito , Jorge Fogaza , Francisco de Miranda , Diego Pereira , Pero Fernandez Tinoco , Francisco Serrano , Gonfalo Vaz de Goes , Joan Gomez Cheira-dinheiro en Antonio Rapozo.

Dese / niet alleen op dien dag / maar ook de geheele belegering gedurende / die over de 4 maanden duurde / leeden groote honger / en dorst / en moesten veel waken / begten en andere ongemakken / die sulke belegeringen / waar van geen ontzet te verwagten is / na sig slepen / uytstaen / waar by sy nog veel van haar bloed moesten storten. Dog God wilde / dat dit ook den laatsten dag van alle dese ongemakken was ; want een wepnig daar na quam Tristano d'Acunha , waar mede den Koning van Cananor een seer voordeelige vrede met ons trof / die hy en Lourenzo de Brito ook aannamen ; mits dat den Onder-koning hem in sijne Koninklijke waardighend soude bevestigen / gelijk geschiedde / so haast als Tristano d'Acunha tot Cochín quam / alwaar hy met groote eer en een pederis groot genoeg ontfangen wierd.

Gelijk wy hier vooren geschreeven hebben / quam in Portugaal seker Monnik / genaamt Broeder Mauro , Opper-hoofd van 't hups van St. Catrijn , van den Berg Sinay , met brieven van den Paus aan den Koning Don Manuel , over het afstaen van de saken van Indiën , vermits de sware dreigementen / die de Soudaan van Egypten gedaen had. Na dat dese Monnik met des Konings ant-
woort

woort aan den Paus was weder gekeert / wierd 1507.
 hy door desen naar Egypten afgevaardigt / met
 brieven aan den Soudaan, meldende het geene hy
 gedaan had over het geen / waarom Broeder Mau-
 ro hy hem had geweest; waar van hy nader ken-
 nisse door andere woorden / dewelke tot antwoort
 dienden / op het geen den Soudaan hem geschree-
 ven had / konde neemen. En schoon d'antwoort /
 die desen Broeder mede nam / niet in 't geheel na
 zijn sin was / so liet hy egter daarom niet na / de
 Reys met vreugden aan te neemen / om verschee-
 de redenen / die hem daar toe bewoogen / als ook /
 vermits de Malmissen / die den Koning Don Ma-
 nuel hem voor het huys van St. Catrijn mede gaf.
 Dog de Soudaan volbragt ook van sijne zijde niet
 het geen / dat hy geseyd had te sullen doen / so dat
 alle zijn boos boorneemen hier op upt quam / dat
 hy een Vloot toerustede / om het geen hy aan de
 Princen die hem / gelijk wy geseyd hebben / daar
 over upt Indiën geschreeven hadden / beloofd had /
 in 't werk te stellen.

Door den
Paus weder
naar Egypten
afgevaar-
digt.

Neemt de
Reys met
vreugden
aan.

De Soudaan
houdt zijn
woord niet.

En also Egypten, vermits het daar seldom re-
 gent / gebrek aan veel dingen heeft / so was de
 Soudaan genootsaakt / sig van de voornaamste din-
 gen / die tot sodanige Togten / als van hout / pser /
 teer / zepl-werk en werk-lieden / tot het maken van
 scheepen en Galeyen, noodig zijn / te voorzien;
 waar van hy het meeste gedeelte upt de Zee van
 de Levant kreeg; en insonderhepd hout / het welk
 in 't Gebergte van Escandalor afgehouden wierd.
 En also het gemelde Gebergte in het Land van
 den Turk is / en dat 'er in die tijd eenig verschil
 tusschen haar beyden was / so wierd geseyt / dat hy
 dat hout op het tusschen-spreken der Venetianen kreeg:
 waar op het selve in 25 scheepen onder het geleide
 van 800 Mamelukken geladen zijnde / so schijnt
 het / dat God gaf / dat nademaal dese Vloot te-
 gen de Portugysen toegerust wierd / deselve Portu-
 gysen ten eersten meester van 't gemelde hout wier-
 den / gelijk dan boorgespeelt was / dat het selve in
 hier voegen soude geschieden.

Moet sig
van veel
dingen tot
de scheeps-
bouw voor-
sien.

Gebergte
van Escan-
dolor hout-
rijk.
Het hout
door het
tussen-
spreken
der Venetia-
nen gekree-
gen.

1507.

Vloot van
den *Soudaan*
door den
Portugysen
Admiraal
Bailio ge-
noomen.

Want Broeder André van den Admiraal Bailio van Portugaal, onsen Lands-man / Conservateur en Cancelier van d'Order van St. Jan, dewelke sig met een Smal-deel van de gemelde Order, ter getal van 6 scheepen en 4 Galeyen, waar in ontrent 600 Soldaten waren / tot Rhodes bevont / geschepden en op Rens zijnde / so ontmoette gedagten Admiraal dese Vloot van den Soudaan, waar van hy 5 scheepen in de gront schoot / en 6 nam. In dit gevegt bleeven 300 Mamelukken; en van d'andere scheepen wierden mede eenige door een onweer dat'er naderhant opquam / eenige vermist / so dat'er maar 10 behouden tot Alexandryen aanquamen.

Het over-
geschooten
hout met
Kameelen
na *Soez* ge-
bragt.

Het overgeschooten hout ondertussen ober de Nijl tot aan Cayro gebragt zijnde / so is 't / dat na dat het selve verwerkt was / men het in 3 dagen tijds op Kameelen tot Soez toe / zijnde een van d'uyt-terste Havens van de Roode-Zee, met groote moeyte bragt. En also door het vermissen van 't ander hout / daar nog veel tot het maken van 6 scheepen en 6 Galeyen ontbrak / die dat jaar moesten klaar zijn / tot dat men sig door een ander Vloot in het Land der Abyssinen, langs de Zee van Porto Alcocer, na om laag tegen Soez, in seker gebergte / dat daar op valt / van meerder boozien had / so wierd'er booz die tijd eenig dun en tenger hout tot de Galeyen gekapt / waar uyt d'onbruikbaarheid van het Land te sien is.

Slegt behulp
by gebrek
van beter.
12 Scheepen
eyndelijk
klaar ge-
kreegen.

Na dat dan dese 12 scheepen voltoopt / en met Zee-volk boozien waren / waar van de meeste van alle kanten uyt de Levant quamen; een gedeelte by-willig / en het ander / dat uyt de scheepen / die tot Alexandryen lagen / genoomen wierd / so betrok Mir Hocem, Op-pper-hoofd van de Vloot / naar Indiën. Dewelke schoon hy geen Mameluk was / van de geene / die tot sulke Ampten verkooren wierden / so wierd hy egter door den Soudaan daar toe verheeben / om dat hy een dapper Cavalier en ervaren Zee-man was.

Vertrek van
Mir Hocem
met des
Soudaans
Vloot naar
Indiën.

Wat sijn persoon aangaat / hy was geboren in

in een Landschap dat de Persianen, Cordistan noemen / het welk tusschen Babylonien en Armenien leyd / en daarom wierd hy sijn naam het woort van Cor gevoegt / aldus / Mir Hocem Cor. Sijn geboorte-plaats. Byvoeging tot sijn naam. Dat het woort van Mir aangaat / dat dient hy de Persianen tot een voornamen / ende word gegeven aan lieden / die over d'andere in den Oostlog gebieden / of die Edel gebooren zijn. Wat Mir Hocem en Cor beteecken. Hocem is de naam van de Stam of van 't geslacht / en Cor of Cordi, die van de geboorte-plaats.

Op dese Vloot / die den Soudaan aldus uytgerust had; waren meer als 1500 Soldaten / die hy tot hulp van de Mooren naar Indiën sond. Bemannig van de Vloot. Want tot Imbo gekoomen zijnde / het welk een voornamige plaats van de kust van Arabien is / leggende van desselfs Hoofd-stad / genaamt Medina Elnebi, het welk de Stad des Profeets te seggen is / ontrent 16 mijlen / so nam hy deselve stormender hand in / en sloeg den Xequé aldaar / den welken met een groot getal Alarben, om hem het land te verhinderen / uyt het Land gekoomen was / Imbo door Mir Hocem stormender hand ingenoomen. met meest alle de sijne dood.

De reden van dese vyantschap door Mir Hocem was / om dat dese Xequé Heer van dat geheele Landschap was / waar door alle de Mooren van dat Westelijke gedeelte in Bedevaart na sijn huys van Mecha gaan: en also hy meester van het veld was / so dwong hy alle die Kersfingers / om hem peder een sekere somme gelds voor haar hoofd te betalen. En nademaal hy sig daar niet mede te breedden hield / maar daar en boven ook nog plonderde / al wat hem voor quam / so voorszag den Soudaan in de klachten van dese Kersfingers / en verdroeg met desen Xequé, dat hy hem alle jaren 12000 goudes *Turkse Sultanyen* soude betalen, mits dat hy de gemelde Reyfingers vry en onverhindert soude laten doortrekken, voorgeevende / dat hy sulks by wijse van Aalmis en als uyt medoogentheyd voor dat arme volk deede, hoewel de waarheyd was / dat het om sijn voordeel geschiedde. Reden van dese vyantschap. Want peder van die Kersfingers / die uyt Cayro of

1507. uyt de Landen van des Soudaans gehoorzaamheyt
 vertrok / wierd in de Troup / daar hy in ging /
 Anders be- dooz sijne Bedientens aangeteekent / en moest 2
 vonden. Sultanynen betalen / namentlyk / d'eene vooz den
 uyttocht uyt sijne Landen / en d'ander / die hy sep-
 de / aan den Xequie te moeten uytkeeren / het welk
 hem een seer groot voordeel aanbragt. En also het
 een harde saak vooz hem was / de 12000 beloofde
 Sultanynen aan den Xequie te betalen / so was hy
 al 4 jaren lang daar van in gebreeke gebleeven /
 waar dooz de Xequie tot sijne oude asperffingen en
 kneveleryen was wedergekeert.

Groote
 voordeelen
 die den Sou-
 daan daar
 uyt trekt.
 4 Jaren aan
 den Xequie
 ten agte-
 ren.

Last van
 den Soudaan
 om Imbo te
 bemagti-
 gen.

De Soudaan hier op willende toonen / dat hy
 het gemeene best ter herten nam / en dat hy als
 Calyf van het Turkse Geloof / in de schade / die
 de Kepsigers van sijn huys aangedaan was / wil-
 de voorszien / so belaste hy aan Mir Hocem , dat
 hy desen Xequie , die quade gewoonte soude verlee-
 ren , en dat io hy van sijne kneveleryen niet wilde
 afstaan , hy hem die Haven van Imbo (dat de beste
 saak was / die hy had / en hem het meeste inkoo-
 men dooz het in en uyttrekken der gemelde Bede-
 vaarders / mitsgaders van eenige goederen / die
 aldaar verhandelt wierden / aanbragt) soude af-
 neemen.

Buyt van
 Imbo aan
 den Soudaan
 gesonden.

Mir Hocem dan meester van de gemelde plaats
 geworden zijnde / ley daar ten eersten een goede
 besetting in / en sond een van sijne scheepen / met
 eenigen buyt van de geene / die hy aldaar gebon-
 den had / aan den Soudaan , beneffens de tijding
 van d'overwinning / die hy op dien Barbaar be-
 vogten had / en hem nieerder volk tot het bewa-
 ren van het geen hy aldaar liet / verzoekende.

Mir Hocem
 komt tot
 Juda.

Uytlugten
 van den
 Xequie.

Dit schip vertrokken zijnde / dede hy van gelijk-
 ken na Juda , een Zee-stad van Arabien , daar hy
 aanquam / die het derde deel van de Kregten / die
 alle de goederen betaalden / aan den Soudaan moest
 uytkeeren. Dog dit recht had een Xequie , Heer van
 de Stad / genaamt Daravy , hem in eenige jaren
 niet voldaan / seggende / dat onse Vlooten d'in-
 komsten , die hy kreeg , verhinderden , en dat hy
 het

het weynige, dat hy daar van ontving, tot het beschermen van de Stad van nooden had, ingevalle wy aldaar t'eeniger tijd met onse Vloot mogten koomen te landen. Dog Mir Hocem seer weynig werk van sullie redenen makende / so moest het nootsakelyk tot de wapenen koomen / inboegen hy met geweld in de Stad drong. Dog also de Alarben hy sijn volk te vergelyken / seer slegt gewapent waren / en alleen eenige stokken / aan het eeneynde gebzant / in handen hadden / daar sy hare byanden mede te keer gingen / so is 't egter / dat wijsy in groot getal waren / Mir Hocem so veel volk daar dooz verloor / dat hy wagten moest / tot dat de Soudaan hem daar mede wat versterkt had / gelyk hy deede met een schip / dat Hocem hem met een gedeelte van den bypt toegesonden had.

Mir Hocem
dringt met
geweld in
de Stad.
Alarben
slegt gewa-
pent.
Weeren
haar door
haar groot
geral.
Mir Hocem
met volk
versterkt.

Ondertussen nam Mir Hocem het grootste gedeelte van sijn volk / dat hy nog ober gehouden had / na sig / sonder met de Soldaten te willen vertrekken / seggende / dat sy alle op Soldy dienden; dog sedert de eerste betalinge / die sy tot Soez ontfangen hadden / was haar geen andere gedaan / niet tegenstaande sy in geheele 4 maanden geen geld gesien hadden. Dit was oorzak / dat eenige Turken met een Galjoen deur gingen / daar Kapiteyn op was een Moor geboortig tot Tuniz, die maar een oog had / genaamt Raex Mustafa, die daar mede na Dabul ging / alwaar hy het selve kielhaalde.

*Sijne Solda-
ten krijgen
geen beta-
ling.*

*Raex Musta-
fa laat sijn
schip kiel-
halen.*

Mir Hocem ondertussen dit aan den Soudaan geschreeven hebbende / en dat al het selve hy gebyek van betaling toequam / so boozsag hem sijnen Heer met geld en volk / dooz deselve scheepen / die hy hem met een deel van de bypt toegesonden had; en hier op vertrok hy Hocem naar Indien, ende liep tot Aden aan / daar hy maar 4 dagen bleef. Van daar zeylde hy langs de kust tot aan Calayate, daarse hem niet wilden inlaten / also hem verweeten wierd / dat hy het met den Koning van Portugaal hield, en dat so het waar was, dat hy de Portugysen sogt om haar te bevegten, daar een

Mir Hocem
krijgt geld
tot beta-
ling.

*Loopt tot
Aden aan,
En van daar
na Calayate.*

*Voorstel
aan hem
gedaan om*

1507. van hare Kapiteynen tot Ormuz was ; dat hy die soude gaan bezoeken , en dat men hem op sijn weder-komst na sijn verdiensten soude ontfangen.

*ingelaren te worden.
d' Albuquerque komt dit te weten.*

Dit wierd van Alfonso d'Albuquerque verstaan / also hy nog onlangs aldaar geweest had / en sig tot Ormuz onthield. Mir Hocem onderwijl steunde meest op den Koning van Cambaya en Melique Az , Kapiteyn van Dio , in het voornemen dat hy had / om ons upt Indiën te berdzijven. Want sy hadden beyde groote beloften van den Soudaan gekreegen ; en hy Mir Hocem had last / met desen laatsten te spreken , eer hy sig na de kust van Malabar begaf , ende sijnen raad en die van den Koning van Cambaya rakende het aantasten van onse Vloot te volgen , so dat hy tot Calayate niet en wilde aanloopen / of na d'Inwoonders van die Stad lusteren / dewelke wilden hebben / dat hy Alfonso d'Albuquerque tot Ormuz soude gaan opsoeken / maar daar en tegen hoorende seggen / dat onse Vloot sig daar ontrent onthield / so deed hem dat sijn vertrek verhaasten / also hy bedugt was / dat hy daar onder soude verballen. Want hy wist weynig / hoe dat hy sig ontrent ons soude dragen / so dat hy daarom eerst met Melique Az wilde spreken.

*Mir Hocem heeft last de Portugysen aan te tasten.
Wil tot Calayate niet aanloopen.*

Ontfiet onse Vloot.

Gaat na Dio , daar hy wel ontfangen word.

Dit was dan d'oorzaak dat hy sig na Dio begaf / alwaar hy seer wel ontfangen wierd / om dat men aldaar sterk naar hem verlangde / want men had de tijding al / dat hy onderwegen was. Met sijn komst gebeurde het geen wy in 't vervolg sullen verhalen.

Vloot van 8 zeylen om op de scheepen van Cananor en Cochín te passen.

Den Onder-koning Francisco d'Almeida sijn afschept naar het geberg van Panane , van Tristano d'Acunha genoomen hebbende / bleef op die kust van Malabar met eenige scheepen / en sond een Vloot van 8 zeylen met Don Lourenzo sijn Zoon / om op de scheepen van Cananor en Cochín te passen , mitsgaders de kust tot aan Chaul te doorloopen , gelijk hy in die Lente-maanden plag te doen. Daar op waren booz Kapiteynen Pero Barreto de Magalhães , Duarte de Mello , Gonfalo Pereira , Francisco

Namen van desselfs Kapiteynen.

cisco da Nhaya, Antonio Lopez Teixeira, Payo de Sousa en Diego Pirez, Op-passer van Don Lourenzo, peder in zijn Galeij, en d'andere hadden ronde en Latijnsche schepen. En om dat eenige van de schepen / daar hy soude op passen / na de Stad Chaul geschikt waren / en hy van voornemen was / die kust tot daar toe te doorloopen, om dat het verdere na boven / onder het Koninkrijk van Cambaya hoorde / so liep hy daar mede op de Rivier van Chaul, hebbende ondertussen / sonder byna uyt zijn weg te loopen / eenige Moorse schepen / die uyt de Havens van die geheele kust vertrokken / met wepnig moesten gendoomen.

Don Lourenzo komt op de Rivier van Chaul.

Dese Stad Chaul, daar Don Lourenzo aankwam / leyd op een Rivier daar een goede ankergront is / een wepnig meer als 2 mijlen van deszelfs ingang / en is / so in 't getal van Inwoonders als koop-handel / die aldaar gedreeven worden van de voornaamste van die geheele kust. Den Nizamaluco een van de 12 Kapiteynen van 't Koninkrijk Decan, dat wy berkeerdelyk Dacuvem noemen / was de Heer daar van: dog niet tegenstaande hy / als zijnde een man van grooten staat / en meester van dese Stad en andere Zee-havens / die hem groote inkomsten aanbragten / al van over lang was geweest / so is 't / dat hy egter om het Koninkrijk van Decan nader te zijn / zijn woonplaats in andere Steden van zijn Koninkrijk / dewelke land-waard in lagen / met zijn Hof hield / hebbende aan zijne Gouverneurs / die de gemelde Zee-steden regeerden / ten hoogsten aanbevoelen / alle de diensten die sy konden, aan onse Vlooten te bewijzen, en derselver Kapiteynen te vreedent stellen; en dat niet alleen uyt oorzak van de vrees / die hy voor haar had / maar ook om de groote voordeelen / die hy van de schepen van Malabar, tot bescherming van welke Stad Don Lourenzo die Keps aangenoomen had / dagelijks was trekkende: so dat hy om die oorzak / schoon sy alle Mooren waren / die ons natuurlijk een grooten haat toedragen / doen hy tot Chaul kwam / hy

Gelegenheden der Stad Chaul.

Den Nizamaluco Heer daar van,

Houdt zijn wooning in andere Steden van zijn Koninkrijk.

Last aan zijne Onderhoorige t'onfen opsigte gegeven. Redenen waarom.

door

1507. door den Gouverneur seer wel ontfangen wierd ; en na dat hy over de 20 dagen gewagt had / op hoop / dat de scheepen haar lading souden in krijgen / om met deselve weder upt te loopen / mitsgaders na de geene / die hy hier en daar in de Havens gelaten had / om haren handel aldaar te drijven / so begon'er een onsekere tyding onder de Mooren t'ontstaan / meldende / dat'er een Vloot van den Soudaan in Indiën gekoomen was ; en tot meerder blyk wierd'er gesegt / dat de gemelde Vloot door de plaatsen van de kust van Arabien , die *Alfonso d'Albuquerque* ingenoomen had , getrokken was , en dat desselfs Kapiteyn / wetende / dat hy in Ormuz en een oud man was / tot antwoort gegeven had / dat hy geen oude , maar jonge lieden sogt ; en dat men seyde / dat hy van daar vertrokken zijnde / het na Ormuz gewent had / daar Don Lourenzo sig onthield / om dat desen en sijn meeste Kapiteynen jonge lieden waren ; daar de Mooren nog al veel dingen hy boegden / so dat Don Lourenzo dagt / dat dat nieuws van jonge Kapiteynen / was / om met hem te spotten / en hem van daar tot d'een of d'ander aanslag te doen vertrekken.

Don Lourenzo door den Gouverneur wel ontfangen.

Gerugt onder de Mooren van des Soudaans Vloot ontfaan ,

En beuseltige uytstrooyselen.

Gedagten van Don Lourenzo daar over.

Braman komt by Don Lourenzo.

Desselfs aanbren-gen.

Verflag daar van door Don Lourenzo aan sijne Kapiteynen.

Twee of 3 dagen na 't uytstroopen van die tyding / sonder dat men eygentlijk wist door wien / quam'er een Braman by gedagten Don Lourenzo met eenige vijgen van 't Land tot een vereering / volgens de gewoonte van dat volk / als sy wat koomen versoeken. Dese seyde hem in vertrouwen / dat hy van *Cambaya* quam , alwaar hy verstaan had , dat tot *Dio* een Vloot van den Soudaan van *Cayro* was , en dat hy hem het selve verwittigde , op dat hy op sijn hoede soude zijn , en dat het scheen , dat hy daar ter wereld niet van en wist.

Don Lourenzo hier op / schoon hy al over eenige dagen upt eenige oinstandigheden vermoed had / dat dit wel waar mogt wesen , so is 't egter / dat hy het selve aan sijne Kapiteynen hebbende bekent gemaakt / sy met malkander oordeelden / dat het een uytstrooysel van de *Mooren* was ; en dat sy als ver-

verdagt aan ons wesende / wel dagten dat so men
 vermoedde / dat sulks upt haar mont self geloo- 1507.
 men was / men haar / vermits haar bekende haat /
 wepnig geloof soude hebben toegeschreeven / en dat
 sy daartoe die Braman als een geloof-waardig per-
 soon uptgesonden hadden / die dese bootschap gaar-
 ne aangenoomen had / als naar allen schijn daar
 voor wel betaalt zijnde ; te meer / also men wel wist/
 dat de Heydenen wepnig swarighepd maakten /
 althande bootschappen voor een seer klepne be-
 looning aan te neemen.

Don Lourenzo dan niet wetende / wat hy ep- Pero Cam
 gentlijk hier van gelooben soude / so quam Pero komt hier
 Cam , Kapiteyn van een Latijns Caraveel , met op met een
 een brief van zijn Vader / waar by hy hem liet brief van
 weten / dat het gerugt onder de *Mooren* liep , dat Don Louren-
 'er een Vloot van den *Soudaan* tot *Dio* aangekoo- zo's Vader.
 men was , en dat *Lourenzo de Brito* hem het selve Inhoud van
 naderhant geschreeven had , also hy het van een dien brief.
 schip , dat aldaar aangekoomen was , had verstaan.
 Dat hy daar op na *Cananor* was gekeert , alwaar
 nog 4 scheepen lagen , ende raad gehouden had ,
 of hy sig met hem soude koomen vervoegen. Dog
 also dit geen oog-getuyge was , en dat tot *Dio* ge-
 meenlijk alle jaren Koopvaardy-scheepen van het
Naauw van Mecha quamen ; dat mede tot dersel-
 ver bescherming eenige verdere Oorlog-scheepen
 hadden konnen koomen , vermits de schade , die
 de Koopvaarders het voorleede jaar van ons gele-
 den hadden , en dat de *Mooren* daar op gemeent
 hadden , dat dit mogelijk de Vloot van den *Sou-*
daan was , had een yeder hem de Reys na *Don*
Lourenzo afgeraden.

Ondertussen hield Pero Cam by gedagten Don Aanhou-
 Lourenzo aan / sig met Pero Barreto , Duarte de ding van
 Mello en Diego Pirez zijn Oppasser / over het geen / Pero Cam by
 dat hem te doen stont / soude beraden ; also dese Don Louren-
 onder als d'andere Kapiteynen zijnde / hem een zo om sig
 beter raad als d'andere / schoon egter mede dapper met de oud-
 re Cavaliers om wat destigs upt te voeren / sou- ste van sij-
 den geven. Don Lourenzo desen brief van zijn Va- nen Raad
te beraden.
het

1507. der ontfangen hebbende / so is 't / dat schoon die
 tijding seer onseker was / hy egter aan de scheepen
 van Cochin liet weten / datse haar so veel souden
 haasten , als eenigfins doenelijk was , om gereed
 te konnen zijn , ingevalle dat'er yets quam voor te
 vallen.

Wat Don
 Lourenzo
 hier op
 doet.

Tijding hier
 op aan Don
 Lourenzo
 gekoomen.

Meening
 van d' onse
 hier op.

Verande-
 ring van
 meening.
 Last van
 Lourenzo
 hier op aan
 alle de Ka-
 piteynen.

Order waar
 in Don Lou-
 renzo haar
 verwacht.

Deselve dan hy na Keps-baardig zijnde / so ge-
 beurden 't op een vrydag avont / dat Don Lou-
 renzo met d'andere Kapiteynen aan Land zijnde /
 om sig met eenige Ridderlijke oefeningen so wat
 te vermaken / men hem quam aandienen / dat men
 eenige groote scheepen buyten de Haven in Zee
 gesien had , en datse haar streek na een andere Ha-
 ven scheenen te willen neemen. En also de onse
 sedert / datse in Indiën geweest waren / geen schee-
 pen van dat maakfel gesien hadden / so meenden
 sy alle / dat het Alfonso d'Albuquerque was / die
 van Ormuz quam / gelijk hy dan in der daad al-
 le dagen verwacht wierd. Nog met dat de schee-
 pen hoe langer hoe nader begonden te koomen /
 en men daar onder eenige Galeyen en Kiep-schee-
 pen sag / so begon men te gelooven / dat het waar-
 lijk des Soudaans Vloot was. Waar op dan Lou-
 renzo in aller haast liet weten / dat alle de Kapi-
 teynen sig na hare scheepen souden begeeven en-
 de gereet maken om dese nieuwe gasten te ontfan-
 gen.

De order / in dewelke Don Lourenzo deselve
 verwagtede / was / dat de Galeyen met de Voor-
 steevens tegen 't land , gelijk se waren , souden blij-
 ven : dat de kleyne scheepen sig kort agter deselve
 souden plaatsen : dat hy met het sijne wat dieper
 in Zee soude steeken , en dat van Pero Barreto in
 't midden van de Rivier so ver van hem soude gaan
 leggen , dat de vyandlijke Vloot , so se quam , tus-
 sen haar beyden soude konnen doortrekken , so se
 voor de Stad wilde ankeren.

Don Lourenzo dan in die order ten besten doe-
 nelijk / so veel als die korte tijd het eenigfins had
 konnen toelaten / leggende / was Mir Hocem , Ka-
 piteyn van die Vloot / al op de Rivier gekoomen / heb-

hebbende niet anders als zijde vlaggen en win-
pels van zijne schepen waapen / anders nog an-
ders als of se na een Buploft / en niet naar een
gebeft gegaan waren. Het getal van zijne schee-
pen / waar mede hy dus triumfantelyk quam bra-
veeren / was van 4 / 1 Galjoen , met 6 Galeyen
en eenige kleyne andere vaar-tuygen die geen naam
hadden / waar in was de Moor , Maimame Marcar,
die daar op als Zifgesant aan den Soudaan was. En
also het schip van Mir Hocem ober de 400 vat
groot was / en hy van meening was / ons groot-
ste schip t'overzeplen / so nam hy de boortogt / en
d'andere volgden hem in order na / om van gelij-
ken met onse andere schepen te doen. Want vol-
gens de tijding / die hy met de vaar-tuygen van
Melique Az , die onse Vloot had laten verspieden /
gekreegen had / wist hy / dat deselve niet al te wel
op haar hoede was / so dat schoon se van krijgs-
volk wel voorzien was / so was egter haar agte-
looshepd so groot / dat de vanden blootelyk in 't
aankoomen / deselve souden hebben konnen mee-
ster worden. Tussen peder schip was een Galey ,
en agter deselve quam die van Maimame met alle
de zeplen op de fok en het stag-zepl na ingenoo-
men / met een labbere koelte / alle wel berepd tot
het gebeft / als een volk / dat daar wel op afge-
regt was.

In die order boort hy het schip van Pero Barre-
to , het welk hy na in 't midden van de Riblier lag /
zeplende / ging hy op des Admiraa's schip los / het
welk hy so agteloo's niet vond / als hy sig inge-
beelt had. Want so hy daar koegels / pijlen / bom-
ben en andere buur-werken in smet / op alleg wierd
hem geantwoort / so dat hy niet een voet wilde wij-
ken / schoon hy de loef van Don Lourenzo had /
maar trok boort hy / ende ging boort de Stad leg-
gen / het welk boort d'andere schepen gesien zijn-
de / deden sy van gelijken / op het leste na / wel-
kers sloep / also deselve aan een lang touw agter
aan volgde / en met d'andere die boort lagen / ver-
wart raakte / so smet de Zee / die doen ter tijd
wat

1507.

Mir Hocem
komt in
praal-ge-
waat op de
Rivier.
Getal van
zijne schee-
pen.
Maimame
Marcar Af-
gesant van
den Soudaan
op de
Vloot.
Voorname
van Mir
Hocem.
Berigt dat
hy door
Melique Az
van onse
Vloot
krijgt.

Order van
des vyands
Vloot.

Pero Barreto
taft het Ad-
miraals
schip aan ,
Het welk sig
dapper
weert.

Gaat voor
de Stad
leggen.
d'Andere
schepen
doen van
gelijken.

1507.

Een vyands
schip in de
klem, red
sig met het
kappen van
sijn kabel.
Veel ge-
quetste van
de *Portugy-
sen*.

wat ontstelt was / deselve op het kabel-tonw van
Pero Barreto, het welk sulck een belemmering ver-
oorzaakte / dat hy en Don Lourenzo dit siende / so
wilden sy het vyands schip tussen haer beyden in
krijgen; dog het selve dit gebaar merkende / so
redde het sig daar upt met het kappen van de ka-
bel / en het verlies van sijn Sloep: dog dit geschied-
de ten kosten van het schip van Don Lourenzo,
latende het selve vol pijlen / koegels en bomben /
die hem veel volck beschadigden en quetsen / als
ook eenige in dat van Pero Barreto: want also
de scheepen van Mir Hocem veel hooger als d'on-
se / en veel beter tot den strijd bereyd waren / so
wierden se geweldig ontreddert.

Gequetste
na den strij
verbonden.

Ma dat dese eerste wolken van de rook van 't
geschut / en hagel van pijlen over waren / daar so
onse scheepen / als de Rivier self vol van raakten /
nademaal de Son recte onder was / so begaf sig
peder Kapiteyn tot het doen verbinden van de sij-
ne / ende sig te bereyden om den volgenden dag
de strijd weder te herbatten. Mir Hocem hier op

Lijst van *Mir
Hocem*.

eenige Moorse Flootsen / die de Rivier wel kenden /
en insonderhepd Maimame op hebbende / so gebuyk-
te hy dese volgende lijst door sijnen raad. Nade-
maal sijne scheepen so diep niet en gingen als de
onse / om datse geen kielen hadden / schoon desel-

Schikt sijne
scheepen op
de wijze als
*Don Louren-
zo*.

ve grooter waren / so schikte hy sijne scheepen op
deselve wijze / als Don Lourenzo de sijne gedaan
had; namentlijk / de Galeyen, die met het vooz-
ste tegen 't land waren / quamen agter tegen de
sijne aan / na de boven-kant van de Stad / en
dese met de vooz-steevens / die door de stroom van
de Rivier tegen de onse aangquamen / so dat desel-
ve so dicht tegen malkander waren / dat het niet
nader konde wesen. Dit maakte / dat sijn Hoofd-
schip naast aan dat van Don Lourenzo quam te
leggen / als een man / die de sijne wilde bescher-
men / en de eerste zijn / die de onse souden vindeir /
om allerhande aanballen af te wagten.

Uytwerking
van die
schikking.

Over-een-
komst van

Don Lourenzo quam op die nacht mede met sij-
ne Kapiteynen over een / dat so haast als het gety
den

den volgenden dag soude gekoomen zijn , hy de 1507.

Mooren aanstonts op het lijf soude vallen , om dat
hy door die van het Land berigt was / dat *Mir* Don Louren-
Hocem sig gercet maakte , meerder om af te kee- zo met sijne
ren , als om aan te vallen ; wyl hy meende / dat Kapiteynen.
hy sulst een wederstant in menschen / die so wep-
nig op haar hoede waren / niet en soude binden /
so is 't / dat sijn voorneemen was / (schoon Don
Lourenzo daar niet van en wist) na *Melique Az*
met sijn Vloot , die wel 40 zeylen sterk was , te
wagten , gelijk hy met hem dien aangaande afge-
spreekten was.

Dog wat aangaat d'order / die Don Lourenzo Order van
gaf / om sijne vyanden aan te tasten / dat was / Don Louren-
dat hy self soude tragten , het schip van *Mir Hocem* zo om de
in de gront te krijgen , of andersins te vernielen. vyanden
Pero Barreto dat geene , dat naast aan sijn sijde lag , aan te ta-
Gonsalo Pereira en *Antonio Lopez* , Kapiteynen sten.
der ronde scheepen , met de volgende van gelijken
te doen. Wat *Pero Cam* , *Francisco da Nhaya* en
Duarte de Mello , Kapiteynen der *Latijnse Caravee-*
len aangaat , die souden van buyten , daar het ge-
vaar het grootste was , en sulks het noodigste sou-
de wesen , tot hulp koomen , *Diego Pirez* met een
grootte *Galey* , en *Payo de Sousa* met een kleyne ,
die van de vyanden , die met de neus na Land bo-
ven haar lagen , aandoen , ende tragten haar op sy
te koomen , op dat d'eene swigtende , sy beyde
d'andere souden vervolgen.

Na dat Don Lourenzo dese last aan de Kapi-
teynen gegeven / en een peder op die nacht sig te-
gen het gevegt van den volgenden dag dapper ge-
reect gemaakt had / so is 't / dat so haast als het Don Louren-
gety haar diende / om op de vyanden los te gaan / zo beleyd
Don Lourenzo ook in geen gebreken bleef van fig om op
sulks te doen. En also onse Galeyen door haar de vyanden
roepen veel ligter waren / en van alle kanten kon- los te gaan.
den keeren / so is 't / dat sy de vyandslike aan d'ee- Die van or-
ne sijde aanballende / gelijk Don Lourenzo haar se Galeyen
belast had / alle de Roepers / tot een peders ver- dwingen de
wondering / sommige aan land / en sommige in vyanden
springen , aan land te

1507. Zee dwongen te springen / en eenige / die niet wel konden doorkoomen / raakten met haar tusschen het water en het land / in 't midden van de modder / so dat sy daar niet upt konnende koomen / de dood nootsakelijk moesten ondergaan / also de onse haar sonder genade met lancien doorstaken.

Lourenzo en Barreto tasten de vyanden vergeefs aan.

Mir Hocem set sijne scheepen tegen de gront.

Don Lourenzo brant'er op in, Uytwerkingen daar van.

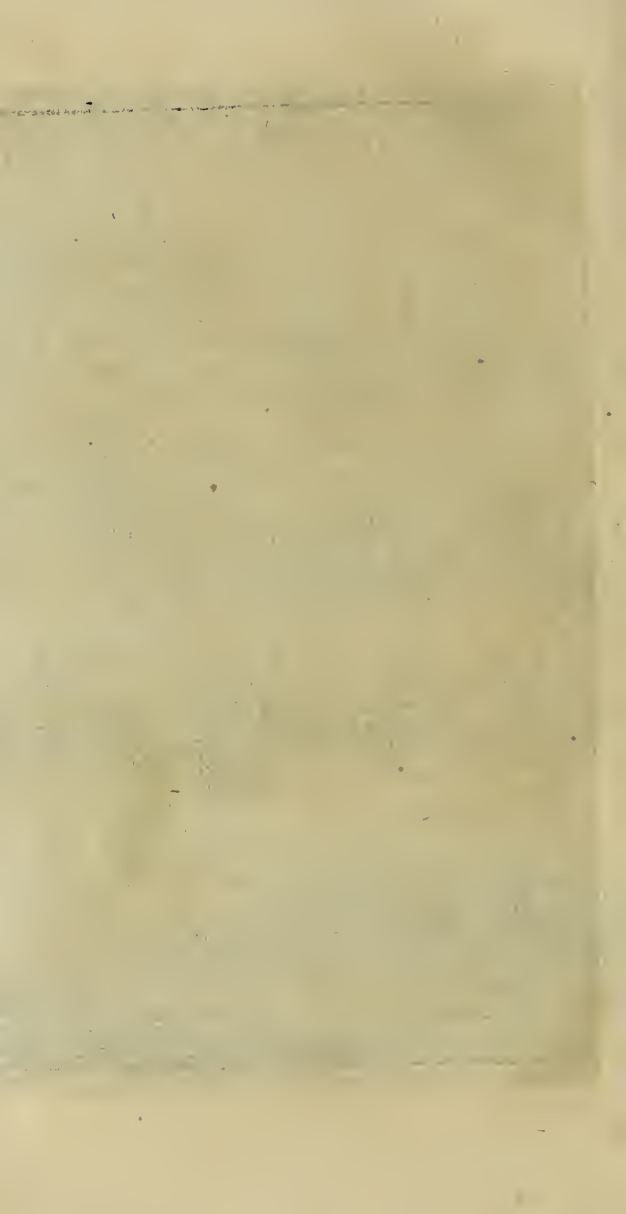
d'Onse hebben moeds genoeg, Dog het ontbreekt haar aan kragten.

Onse scheepen houden sig dicht in een.

Don Lourenzo en Pero Barreto ondertussen de vbandelijke scheepen sullende aandoen / so was het selve te vergeefs; also Mir Hocem, behalven dat hy sijne kabels seer lang bot gebiert had / om voord' onse te konnen wijken / hy sijne scheepen daar en boven wel besorgt had / en doen hy sag / dat de onse daar op aanbielen / so begaf hy sig so diep in de modder / dat d' onse hem niet en konden bykoomen / also se veel dieper gingen als hy : So dat Don Lourenzo siende / dat'er niet anders als met vuur in-werpen te doen was / sijn geschut oversluisde daar op liet lossen : en also de vbanden van haar sijde van gelijken deden / so begon het wel een weynig na een Hel te gelijken. Want van tijd tot tijd lieten sig tusschen die dikke rook eenige aflikeringen of vlammen sien / dewelke so schrikkelijc voord' het oog en het gehoor waren / dat het selve een groote vrees veroorzaakte; en dan nog meer als het volk die geene daar se mede spraken / met de leden van inalkander geschooten / voord' hare voeten saggen neder vallen : So dat schoon d' onse moeds genoeg hadden / om de vbanden aan te doen / sy egter de middelen niet hadden / om hare kragten in 't werk te stellen; dewelke als se besig zijn met hand aan hand hebig met de vbanden te strijden / niet toe staan / dat de vrees sig daar onder komt vermengen / gelijk se doet in de geene / die het spel maar blootelijc aansien; so dat die van onse scheepen om niet schielijc verrast / of van inalkander verstroopt te worden / sig dicht in een gedrongen hielden / en dapper op haar hoede waren / tegen dat haar beurt soude koomen om te begten.

Francisco da Nhaya en Pero Cam alleen siende / dat veele Mooren upt de Galeyen in Zee sprongen / stapten in sloepen en begonden haar na te set-

setten. Dit was oorzaak / dat de Mooren weder na hare Galeyen keerden / om d'onse daar uyt te drijven / also sy sagen / dat'er weynig van deselve in waren. De eerste persoon van aansien / die sy onder dat hevig schieten om 't leven bragten / was Antonio Barreto de Magalhães, Broeder van Pedro Barreto , die in het schip van Don Lourenzo was : Dog van de Mooren bleef ook Maimame Marcar , tot belooning van de moeyte / die hy in sijn Gesantschap aangewent had / om dat volk naar Indiën te brengen.

Dit gebeurde hem terwijl hy sijn gebed / dat sy Salla noemen / in de Galey , die agter het schip van Mir Hocem was / aan God deede. Een goed gedeelte van den dag / en het meeste van den avond / daar se in waren / over zijnde / so hoorde d'onse een groot vreugden-geschrey door de geheele Vloot van Mir Hocem , waar uyt sy verstonden / dat hem eenige hulp toegekoomen was : tot dat Don Lourenzo door penant van de sijne vernam / dat een groote Vloot Fusten , zijnde die van Melique Az, Heer van Dio , denwelken volgens d'afpraak tusschen haar beyden genoomen / door Mir Hocem verwacht wierd / doende was / om de Afwier op te koomen.

Don Lourenzo dese onberwagte tijding hooren- de / so was het eerste / dat hy deede / dat hy aan de scheepen en Galeyen liet weten / dat eer sy deselve souden aandoen , om haar het vervoegen met Mir Hocem te verhinderen , sy haar alvorens een tijd lang met haar geschut souden ophouden. De- se dan als onerbarene menschen / en die geen kennis van ons geschut hadden / koomende / wyl sy weynig werk daar van op haar eerste aankomst maakten / so is 't / dat sy een groot geschrey van sig gaben / en geweldig met pijlen en musket-kogels op d'onse schooten / als meenende / dat sy haar een groote breeg daar mede souden aanja- gen : dog also dit Fusten waren / die weynig te- gen een stoot konden / so wierden veel van deselve in korten tijd sodanig gehavent / datse haar tegen

1507.
Mooren kee-
ren weder
na hare Ga-
leyen.
Dood van
Antonio
Barreto , en
Maimame
Marcar.

Word onder
't bidden
gedood.

Groot
vreugden-
geschrey in
de Vloot
van Mir Ho-
cem.

Waar over
die ontstaat.

Last die Don
Lourenzo
daar op aan
de sijne
geeft.

Wat de
Mooren hier
op doen.

Haar in-
beelding.

Worden
slegt door
de Portu-
g-
on-

1507. onse scheepen niet langer derfden of konden vertoonen.

sen gehavent.

Wat haar
Opper-
hoofd hier
op doet.

Send 2 Fusten uyt om na Mir Hocem te verneemen.

Komen by malkander.

Vermoeytheid der Mooren van Mir Hocem door het vegten.

Don Lourenzo gequetst.

Hond raad over de hulp door

Melique Az sig aldus op sijn eerste aankomst ontfangen siende / en dat Mir Hocem hem met een gedeelte van sijn Bloot niet in 't gemoet getrokken was / maar daar en tegen / dat hy self meer als een belegert man was / als dat hy een ander soude kunnen helpen / so is 't / dat hy sig op een plaats om laag ging neder leggen / daar d'onse van daan vertrokken waren / doense Mir Hocem hadden aangetast / also hy hoopte / dat hy in de nacht hy hem soude koomen / gelijk hy uyt brusee boor de onse aan d'andere sijde van het land gedaan had. Dog also hy ondertussen wilde weeten / in wat staat den ander was, so sond hy 2 Fusten uyt / om in alle manieren te verneemen, hoe het daar mede geleege stont ; dewelke schoonsse onderweegen door onse Caraveelen niet onaangevogten bleeben / egter eyndelijk door hulp van de Mooren ter plaats quamen / daarse wesen wilden / sonder dat d'onse haar sulks konden verhinderen. En also het reets laat was / doen sy het volkoomen besit van haar plaats genoomen hadden / en schoon sy nog geheel fris en wel gestelt waren / so is 't egter sulks / dat d'andere / die het gebegt nog hielden voortsetten / so vermoeyt waren / datse wegens den arbejd / die se den gantsen dag uytgestaan hadden / op hare voeten niet langer konden staan ; so dat de Kapiteynen doen ter tyd niet anders konden doen / als zorg boor de gequetste te dragen / en de dooden in Zee te doen smijten / als de nacht gekoomen was / op datse van malkander schade / die se bekoomen hadden / niet souden weeten.

Ondertussen was Don Lourenzo beneffens eenige andere op dien dag met 2 pijlen geschooten / waar van een / als zijnde in 't aangesigt / hem een groote koozts veroorzaakte / so dat hy ader gelaten moest worden / het welk hem terstond sulc een verligting aanbragt / dat hy ten eersten met de Kapiteynen weder raad hield / hoe hy sig met sijne nieu-

nieuwe vyanden soude dragen. Waar op na veel 1507.

scribbelens ober ende weder ober / verstaan wierd / dat gemerkt den ellendigen staat daar het volk sig in bevont , het gebrek van Oorlogs-voorraad , en het groot getal der vyandlijke schepen , het geensins geraden was een nieuwe Slag in sulc een naauwe plaats te wagen ; en dat daarom *Don Lourenzo* aan de schepen , dewelke boven de Rivier van *Cochin* lagen , ten eersten moest laten weten , datse met het nagt-gety souden uytloopen , op dat , als dat van den morgen quam , hy deselve buyten de Rivier soude ontrangen , en in een behouden plaats brengen : en so de vyanden ondertussen haar wilden vervolgen , sy haar in de volle Zee bevonden , en haar beter met hare zeylen konden bedienen , als so in die naauwe Rivier ingeslooten te zijn.

Schoon *Don Lourenzo* hier op / dien raad als Kapiteyn by sig selve booz goed keurde / so is t egter / dat vermits het geen op de Rivier van *Dabul* in een andere raads-pleging / waar in hy sijn Vader mishaaft had / voorgevallen was / hy sig alhier als een edel-moedige Cavaller aanstelde / en seide / dat hy in geenderley manieren by nagt soude uytloopen , om dat men dat in sijn Land *vlugten* noemde , en dat het selve als in donker geschied zijnde , schoon het om best wille gedaan wierd , om de vyanden te misleyden , de eer van een Edelman meer krenkte , als wanneer het by daag gedaan wierd , also het soeken van een beter plaats in een yeders gesigt , als de vyanden deselve niet plotseling verlie-ten , dit voor voorzigtigheyd en als een eerlijke daad konde worden opgenoomen ; en daarom wat aanging , dit werk by nagt aan te vangen , hy haar gevoelen niet en soude involgen ; maar wel aan de schepen van *Cochin* belasten , datse buyten de Haven soudent gaan leggen , en wat haar aanging , dat na datse buyten soudent weesen , sy sodanig een ander plaats als haar goed dunken soude , soudent kunnen verkiesen.

Dit dan aldus door een peder booz goed gekeurt zijnde / waar by waren *Pero Barreto* en *Diego*

Mir Hocem
gekreegen.
Besluyt des
ser raad-
houding.

Word door
Don Louren-
zo niet op-
gevolgt.

Redenen
die hy daar
van geeft.

En verkla-
ring van de
laft die hy
aan de
schepen
van *Cochin*
soude ge-
ven.

Algemeene
goedkeu-

1507.

ring van
Don Louren-
zo's goed-
dunken.
d'Onse nee-
men 2 Ga-
leyen van
Mir Hocem.

Komst van
de Cochins-
scheepen.
Misverstand
in de last
van Don
Lourenzo.

Last van
Don Louren-
zo aan de
kleyne
scheepen op
het koomen
der vyand-
den.
Inbeelding
van dese,
en wat sy
daar op
doen.

Groot ge-
schreeuw,

En ontstel-
tenis in de
gemoede-
ten.

Eerste werk
der Fusten
van den
Vyand.

Cam, so sond hy aanstontg Payo de Soufa en Die-
go Pirez met dit bescheid na de scheepen / het welk
sy in alle spoed uytvoerden. In dit heenen gaan
vonden sy na de boven-sijde 2 Galeyen van de 6
van Mir Hocem, die sy met wepnig moeyte na-
men / om dat het volk lag en sliep / en bragten de-
selve in de Bloot / het welk Don Lourenzo seer
wel aanstont.

Wat de scheepen van Cochinchina aangaat / die qua-
men 1 uur voor dag / gelijk haar belast was / voor
de Haven / en stelden haar kours na Cochinchina, als
meenende / dat Don Lourenzo haar volgde / gelijk
hy haar had laten weten ; dog hy wierd belet / so
dat hy aldaar langer bleef als sy gemeent hadden /
het welk om de volgende oorzaak hy quam.

So haast als hy verstaan had / dat de vyand-
lijke scheepen na beneden gekoomen waren / en
dat de Son de geheele Rivier ontdekte / op dat de
eene sien soude / wat d'andere deden / so liet hy
de kleyne scheepen aanspreken / datse haar onder
zeyl souden begeeven, en deselve agter aan setten.
Dog so gaauw als de Fusten van Melique Az,
Don Lourenzo sagen afkoomen / so is 't / dat sy
meenende / dat hy de bligt nam / met een nieuwe
moed / niet sonder een groot geschreeuw uyt de Ri-
vier quamen aan-roepen. Want also de Son des-
selfs dampen nog niet hadde doen opklaren / so
wierd dat geschreeuw / mitsgaders het geraas van
't geschut / door de dikte van de lugt sodanig bin-
nen gehouden / dat deselve daar niet uyt konde ra-
ken / inboegen dat het sulck een verwart geweld van
stemmen door malkander gaf / en sulck een alge-
meene ontsteltenis in de gemoederen veroorzaakte /
dat de geene / die deselve verwelken / self daar van
verset stonden.

Het eerste werk / dat des vyands Fusten verrig-
teden / was / datse hy 't schip van Don Louren-
zo, het welk agter alle d'andere lag / in korten
tijd quamen / en al haar geschut en pijlen op het
selve losten / en dat in sulck een menigte / dat het
selve de lugt meer / als de rook self verduysterde ;
waar

waar op Don Lourenzo en Pero Barreto antwoor- 1507.
den / so goed als se konden ; dit geluk egter daar
by voor haar koomende / dat eenige van de Fusten
van hare Galjooten berooft waren / also dese door
ons geschut wel half waren ontramponneert ; dog
deselve wierden door dese manier van begten so ver-
woed / en bukten haar selven / datse haar niet ont-
stelden / als se hare makkers in de lugt sagen blie-
gen.

Ondertussen hadden die van de Stad 3 schutting- 3 Houte
gen met hout-werk over de Rivier gemaakt / die schuttingen
deselve byna t'eeneemaal afstooten. Deselve waren tot het af-
tot gerief van de visschers / gelijk men alhier te sluymen van
Lande doet / dog met dit onderscheyd / dat dese de Rivier
van boomen waren / genaamt Areca, dewelke so door de
lang / so dun en so regt als Rijn-boomen waren / Mooren ge-
en niet tegenstaande deselve seer diep en vast in de maakt.
modder waren gehept / so is 't egter / datse als het Van wat
gety aanquam / vermits haar lengte / sodanig lil- hout desel-
den / als of het maar dunne stokken geweest wa- ve gemaakt
ren / so dat als 'er een schip door soude gaan / de- zijn.
selve sodanig boogen en toegaven / dat 'er bequa-
melijk door konden / waar na se haar weder als Lillend
blesen of taape rieten opregteden. hour.

Don Lourenzo dan door de gemelde Fusten aan-
gedaan zijnde / en dese hem dan eens nader by
koomende / en dan weder van hem afgaande / ge-
lijk de paarden / die daar toe geleert zijn / gewoon
zijn te doen / inboegen se somwijlen by klepne Trou-
pen by een quamen / waar door se veel van ons
volk / als mede van het schip en van de Galey van
Payo de Sousa, afmaakten / so is 't / dat het schip
van Don Lourenzo in dat hout-werk geweldig
verwart raakte ; waar op hy siende / dat Pero Bar-
reto en de sijne hem niet te hulp quamen / aan
Pedreanes Ganchino, stuurman van 't schip / be-
val / dat hy soude gaan sien, wat haar ophield, en
wat de oorzaak daar van was, also se niets van buy-
ten sagen aankoomen. Dese stuurman hier op we-
der gekoomen zijnde / seyde tegens hem : mijn Heer, verslag van
het schip sinkt door het menigvuldig water, dat den stuur-
man.

1507. 'er in komt, so dat 'er niemand langer dorst in gaan.

De Galey
raakt van
het schip
door het
brecken
van den ka-
bel.

Dit verslag also gedaan zijnde / sag een peder klaarsijk / datse verlooren waren; want het schip sonk / dat men het sien konde / en was de Galey dooz het breeken van de kabel / vermits de groote kragt / die men met roepen deede / al van het sel-ve afgeraakt / meer dooz de schuld van de Roepers / waar van de meeste gequettst waren / als dooz die van Payo de Sousa. Want na het gemelde bree-ken van de kabel / wilde hy weder na 't schip kee-ren / dog alle sijne moeyte was vergeefs / om dat het gety so sterk liep / dat men het selve niet dood konde roepen. Daar hy was niemand graag / om de dood te gaan zoeken / also se alle het water so vol pijlen en ander geweer upt de Fusten van Me-lique Az sagen drijven.

Sware
schoot door
Don Louren-
zo gekree-
gen.
Toeloop
tot zijn
hulp.

Voornaam-
ste reden
waarom de
Kapiteynen
hem wilden
in seker-
heid bren-
gen.

Sijne woor-
den op het
troosten
van de gee-
ne, die hem
weg voer-
den.

Sijn verdere
last,

Op die selve tijd kreeg Don Lourenzo een schoot van een kanon-koegel / die hem de halve dye weg nam / waar dooz hy daar neder seeg / en alle de boormaamste van 't schip by hem quamen / die hem in een Praauw, die se daar toe dooz den hoog-boots-man hadden laten gereet maken / na 't schip van Pero Barreto, om te verbinden / wilden laten overbrengen; niet so seer om hem het leven te ber-gen / om dat de wond sodanig was / dat 'er wey-nig hoop tot sijne geneefing was / als om te ma-ken / dat hy in de handen der Mooren niet soude loomen / op dat sy daar geen roem souden op dra-gen. En so als de geene / die hem dien dienst dee-den / by hem quamen / om hem te troosten / en haar leet-weesen over zijn ongeluk te toonen / so seyde hy tegens haar / datse hem in rust souden laten, also al dit kermen en klagen hem het ge-moed meer quette als de wonde van zijn lichaam, en dat hy een peder versogt / dat hy naar het quij-ten van zijn pligt soude weder keeren, also wat hem aanging, de minste van zijn volk hem wel konde verbinden.

Wijders belaste hy / dat men hem by de groote mast in een stoel, half op zijn knyen leggende, sou-

soude brengen , het welk gedaan zijnde / hief hy 1507.

de handen om hoog / seggende: Heere God, nademaal het u belieft heeft my de magt te benemen, om dese Cavaliers, die haar bloed voor uw Heylig Woort storten, te kunnen helpen, so bid ik u, dat ik aan dese pylaar, (waar over ik roem t' uwer eere draag) vast gemaakt zijnde, gy so goed wilt weesen, dat gy my de kragt vergunt, dat ik haar met mijn stem mooge helpen, wyl ik het met de daad niet doen kan, op dat deselve een getuyge zy, dat ik u met de ziel belijde, nademaal het lichaam onvermoogend is.

En beweeglijke woorden.

Hy had die woorden naauwelijks uytgesproken / en sig tot het volk / dat even dapperlijk streed / gekeert / tragtende haar met andere even ziel-roerende aan te moedigen / niet van de swakhed des doods / die hem door het verlies van zijn bloed veroorzaakt wierd / maar die hem zijn edel-moedige geest en god-vruchtig gemoed ingaben / sonder dat hy zijn plicht van Hoofd-man of de kennis / om God alleen de eer te geven / vergat / of daar quam een ander koegel / die hem alle de ribben van de regter sijde aan stukken schoot.

Nader doodelijke koegel die zijn leven eyndigt.

Dese Kapiteyn dood zijnde / wierd zijn lichaam door eenige Soldaten / die hem saken leggen / als een sak vol aarde in 't voor-onder gesmeeten: en also hy een van de kloekste mannen van Portugaal was / so gaf de val van zijn lichaam sulks een smalk / dat deselve een veel grooter moed in een peder verwekte / als het gerugt van zijn dood. Hem volgde een van sijne Pagies / Lourenzo Freire Gato, die hem by een been wat meer binne-waarts trok / om den geenen / die hem dus lang opgeboed had / so veel te beter te kunnen betreuren. Nog so hy met het een oog schreyde / so stortte hy met het ander bloed door een pijl / die daar in geraakt was / tot dat de Mooren in 't schip quamen / so dat hy als een getrouwd dienaar en dapper Cavalier zijn leven op het lichaam van zijn Meester eyndigde: also eerse hem om 't leven konden brengen / hy een berg van doode lichamen / onder dewelke dat van zijn

Sijn lichaam in 't voor-onder gesmeeten.

Desselfs kloekheyt, en uytwerking.

Doen van een van sijne Pagies.

Aan het een oog met een pijl ge-

quetst, Die op het lichaam van zijn Meester sterft.

Sijn groote dapperheyt.

1507. Heer / en het sijne daar boven op / begraven wierd /
rondom zijn lijf gemaakt had.

Dood van
Don Louren-
zo in 't
schip rugt-
baar.
Verbaast-
heid van
Mir Hocem
en Melique
Az.
Alle hare
poogingen
waar toe
strekken.
Een van de
Galjoenen
van Mir Ho-
cem volgt
hem na.
Defen derst
Pero Barreto
niet aan-
doen.
Mooren van
het schip
van Don
Lourenzo
dapper af-
gewezen.
Gelijkenis
van de stier
en de hon-
den.
Slegten toe-
stant van
d'onse als
de Mooren
in het schip
koomen.
Konnaen
geen geweer
tot haar
verweering
krijgen.
Diego Pirez
doet zijn
best om Don
Lourenzo by
het leven te
behouden.

Dog also ondertussen de dood van Don Lourenzo over al in 't schip rugtbaar wierd / en het selve schip sigtbaarlijk te gronde ging / so was de verbaasthejd van dese 2 Kapiteynen / namentlijk / Mir Hocem en Melique Az , so groot / datse op-
hielden d'andere scheepen te vervolgen ; inboegen sp-
beyde alle haar vermoogen aanstelden / om de gee-
ne / die in 't schip van Don Lourenzo in 't leven
gebleeven waren / in handen te krijgen / wijs sp niet
wisten / dat de Kapiteyn dood was / en sagen / dat al
haar roem in het neemen van dit schip bestont. Al-
leenlijk een van sijne Galjoenen , dat agter Pero Bar-
reto ging / liet niet na hem een goed stuk weegs te
volgen : dog doen hy sag / dat gedagten Pero Barreto
hem inwagtede / so liet hy het anker vallen / also hy
hem niet en derfde aandoen. Want hy sag mede /
dat de sijne het gemelde schip van Don Lourenzo
even eens aandeeden / als of 'er niet anders te doen
was / als daar in te springen. Dog se wierden so-
danig ontfangen / datse tot 3 maal toe afgewezen
wierden ; want hy verdoef het volk van Mir Ho-
cem en Melique Az op deselve wijze / als een bza-
be stier de honden doet / sommige van haar de dar-
men upr het lijf stootende / andere quetsende / en
andere bezieft makende : So dat het schip in dien
ellendigen staat en half versonken zijnde / de Moo-
ren daar in niet derfden treden / inboegen het wa-
ter daar eer meester van was / als sp-lieden. Want
doense daar al in gekoomen waren / hadden d'on-
se geen krypt nog magt om haar te verweeren / en
honden ook op die tijd geen hulp bekoomen / hoe
groote poogingen de Kapiteynen daar toe aanwend-
den : en insonderhejd Pero Barreto , Duarte de
Mello en andere / dewelke in de Galeyen van Payo
de Soufa en Diego Pirez overstapten : welken laat-
sten als Oppasser van Don Lourenzo , desselfs
persoon tragtede te behouden / om dat hy wist /
dat hy so ellendig toegestelt was / als reets gesegt
is.

Dese tijding bragt den hoog-boots-man met de Praauw, die hy tot dien eynde toegestelt had; het welk oorzaak was / dat de Kapiteynen so veel te meer werk daar van maakten / ten minsten / om sijn persoon te behouden / als sy van 't schip deden. Nog nog wind / nog gety / nog menschen konden het boozneemen / dat sy alle opgebat hadden / verhoorden. En insonderhepd wierden sy dooz het volk van de Fusten van Melique Az daar in verhindert / derwelke die wepnige Galjoten, dewelke tot dien eynde vertrokken waren / boozt meerster wierden.

Eyndelijk se quamen weder hy malkander / en se wierden hy na van alle / die van het schip van den overleeden Don Lourenzo gebolgt; want van 100 en so veel / die se sterk waren / wierden'er niet meer als 19 gebangen genoomen. Onder de dooden waren Joan Roiz Pazanha, die aldaar Kapiteyn van 't booz-onder was / en sijn Broeder Jorge Pazanha, Soonen van Manuel Pazanha, mitsgaders Ruy Pereira d'Algarve, Souto Mayor, Francisco da Nova, Kapiteyn van 't boozste en Factoor van 't schip / Ruy de Sampayo, Soon van Alvaro Ferreira, Antonio de Soufa, Ruy de Soufa, Antonio de Gaa, Estevano de Vilhena de Setuval, Cavalier van 's Konings wagt / zijnde Kapiteyn van 't agterste van 't schip / Diego Velho en andere Edelse personen. En / so als men verklaarde / bleeben der in dit schip van Don Lourenzo en d'andere / van ons volk 140 personen / en daar wierden'er 124 gequetst. De booznaamste gevangens waren Tristano de Gaa, Bastiaan Roiz, die naderhant Regter van de waag van de munt tot Lissebon werd / Lourenzo Filippe, Veador van Don Lourenzo, Alvaro Lopez Barriga, schipper / en Gonfalo Tarouca, des Onder-konings Dienaar. d'Andere waren Zee-lieden / waar van eenige sodanig gequetst waren / dat'er meerder kans tot de dood als tot de weder-opkomst was.

Van dese gevangens was de geen / die de meeste eer in dit gevegt inlepd / een Majuit-wagter /

1507.

Tijding van
dit gevegt
door wie ge-
bragt.
Vrugtelooos
voornemen
der Kapi-
teynen.

Wat hier nu
voort op
volgt.

Wie onder
de dooden
gerekent
worden.

Getal der
dooden in 't
schip van
Don Louren-
zo en ande-
re,
En der ge-
quetste.
De voor-
naamste
gevangens
van d'ons.
Hoe het
met d'ande-
re staat.

Groote eer
door een
ge-

1507. *gebooren tot Porto , genaamt André Fernandez of Gonsalvez , dewellie swaarlĳk aan de ſlinker hand gequetſt zijnde / ſig met de regter derde halben dag ſo lang verweerde / dat men hem niet konde meeſter worden : tot dat eyndelĳk Melique Az , ſijn uytſteekende dapperhepd ſiende / verbood / dat men naar hem ſoude ſchieten , en met groote beloften en verſekering van ſijn leven / maakte / dat hy ſig eyndelĳk overgaf. Deſe ſelbe Kajuſt-wagter wierd naderhand dooz den Onder-koning trefſelĳk beloont / en hy eyndigde ſijn leven tot Malacca als meeſter van een Galej , na dat hy eerſt lang als Schipper op het ſchip van Altonſo d'Albuquerque gedient had.*

Schade der vyanden in dit gevegt. Deſe overwinning / ſchoon deſelbe dooz deſe ramp / en niet met die vyſhepd van hand aan hand tegen de vyanden te vegten / gelĳk de Portugyſen wel gelvenſt hadden / gekogt wierd / ſo koſte die egter aan Mir Hocem en Melique Az ober de 600 dooden en een groot getal gequetſten : en het verlies en ſchade van dat volk was ooſſaak / datſe haar beyde aldaar eenige dagen ophielden / om de eerſte te begraven en d'andere te doen verbinden / als mede om den Gefant Maimame een eerlĳke begraaffenis aan te doen. Want vooz hem wierd een Meſquiet opgeregt / daar hy met een geſchriſt / meldende d'ooſſaak van ſijn dood / in begraven wierd / beneffens eenige ſilbere lampen / die geſtadig vooz hem bzandden / alſo hy vooz een Heylige gehouden wierd. Want behalven / dat hy een Kloosterbroeder van ſijn geſinthepd was / ſo ſeggen de Mooren , dat hy in het maken van de Salla ſtierf / het welk / volgens haar geloof / een daad van hare onſepbare Salighepd is.

Vlijt van Payo de Souza en Diego Pirez om het lichaam van Don Lourenzo magtig te worden. Wat het lichaam van Don Lourenzo aangaat / deſe 2 Kapiteynen ſielden hare uytterſte poogingen in 't werk om het ſelbe magtig te worden / en het mede de laaſte eer / tot een gedagtenis van d'overwinning / die ſe dooz hem verkreegen hadden / aan te doen. Dog God wilde ſulks niet gehengen / op dat aan ſijn ziel / dewellie waardig is hy d'uytverhoo-

koorene Gods en de Martelaars / die voorz sijn sake
 strejden / in eeuwighejd te rusten / so veel te
 grooter Heerlijkhed soude wederbaren. 1507.

Ma dat onse Kapiteynen gesien hadden / dat als
 les gedaan was / so is 't / dat sy van Dio vertrok-
 ken zijnde / haar kours / hoewel door het verlies
 van haar Opper-hoofd al by wat ontfeld / na
 Cochín stelden / dog egter so ver niet van malian-
 der verstrooyd / of se konden den anderen te hulp
 koomen / als de nood sulks bereyft had. Ma dat
 sy so ver als de verbrande Eylantjes , dewelke digt
 by Goa leggen / gekoomen waren / verboegden sig
 by haar Manuel Telez , Alfonso Lopez d'Acosta
 en Antonio do Campo , dewelke van Ormuz ver-
 trokken waren ; en meenende / dat het Rumes wa-
 ren / vernits de menigbaldige teekenen / die sy haar
 deden / so wilden sy niet langer wagten / tot dat
 se volkoomentlijk quamen te kennen / dat het waar-
 lijk van dat volk was. Waar op sy de voorgebal-
 sene ramp verstaan hebbende / berieden sy haar
 of sy wilden te rug keeren , en voor den Onder-
 koning niet verschijnen , sonder hem de tijding te
 brengen , of sijn Soon levendig of dood was ; en
 ingevale van het laatste , haar als wreekers en niet
 als bloote bootschappers daar van aan te bieden.

Dog ver-
 geefs.
 Kours der
 Kapiteynen
 naar het af-
 doen van
 alles.

Komt by
 de verbrande
 Eylantjes
 van 3 Por-
 tugeysche
 pen.

Wat de Ka-
 piteynen
 van dese
 doen.
 Haar beraad
 wat sy op
 het verstaan
 van de dood
 van Don
 Lourenço
 fullen doen.

Dog also sy sagen / hoe het met het volk gesteld
 was / en hoe seer sy van het noodige onboorzien
 waren / mitsgaders / dat men een saak van sulks
 een gewigt niet anders als door last van den On-
 der-koning weder by der hand moest neemen / so
 begaven sy haar by hem na Cochín , alwaar hy
 dese tijding van sijn Soons dood met dat gedult /
 waar mede sulke Rooms-gefinde en boozigtige
 mannen als hy was / gewoon zijn te doen / aan-
 hoorde / seggende tegen die geene / die hem daar
 over wilden troosten / dat hy geen roem-rugtiger nog
 eerlijker dood aan sijn Soon konde toewenschen
 als sodanig een , nademaal sulks ter eeren Gods
 en voor sijn Koning , mitsgaders in het bedienen
 van sijn Ampt als een dapper Krijgs-man geschied
 was.

Wat sy ye-
 der hier op
 doen.
 Hoe Don
 Lourenço's
 Vader sijn
 Soons dood
 opneemt.
 En wat hy
 tegen die
 geene seyde
 die hem
 daar over
 willen troo-
 sten.

1507.

Goedigheyd
van den
Onder-ko-
ning over
de gequet-
ste en de
geene die
voor zijn
gramschap
over zijn
Soons dood
bedugt zijn.
En wat hy
verder doet.
Wat een
Jogue is.

Na dat dese eerste dagen voorby waren / die den Onder-koning bestedde in het besorgen der gequetste en het troosten van die geene / dewelke vreesden / dat hy eenig gevoelen over het niet te hulp koomen van zijn Soon / om dat niemant van haar hem hadde sien sterben / soude toonen / wyl hy wel wist / dat zijn meer gemelde Soon geen man was / om sig gebangen te laten neemen / so is 't / dat het eerste dat hy deedde / om te weeten / of zijn Soon levendig of dood was / een Jogue tot dien eynde na Chaul sond.

Dese Jogue was van het gevoelen van sekere Wijs-geeren / die de wereld verlaten en met een slegt en gering kleeid over al in Bedevaarten gaan / en somwijlen sig ook in seer eensame en afgesonderde plaatsen begeeven / om aldaar seer armelyk te leven / en voor de sonden van d' andere menschen te bidden ; waarom sy ook door de Heydenen in groote agting gehouden worden / en over al konnen gaan / sonder dat haar eenig leet geschiede.

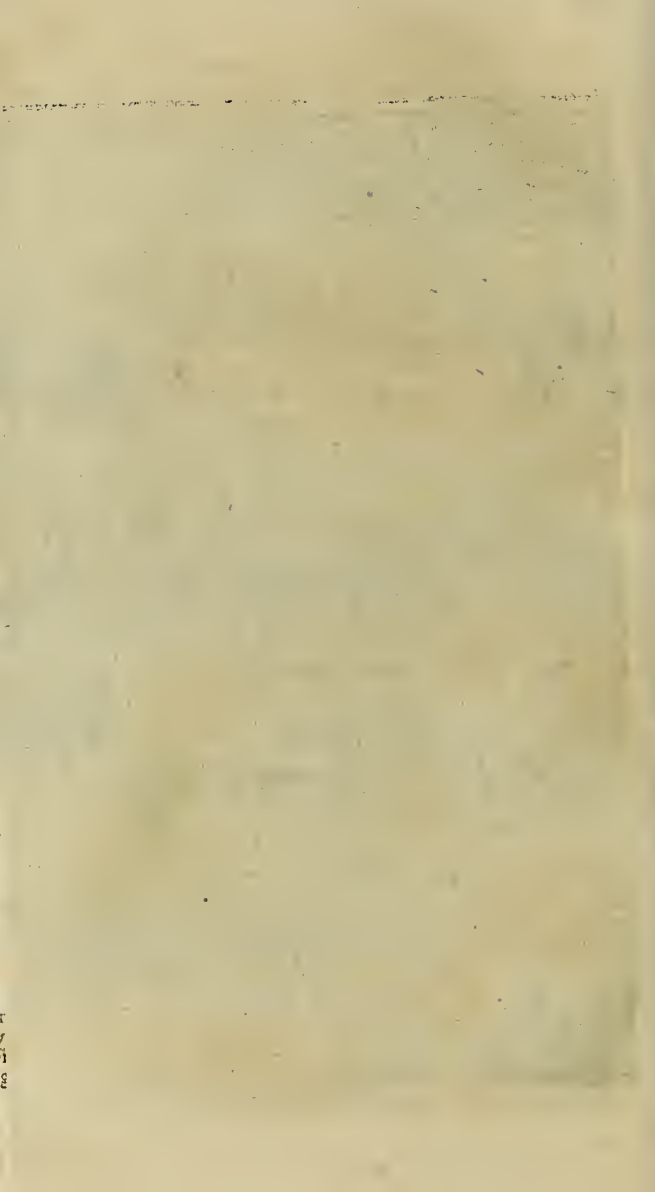
Dese Jogue
vervordert
zijn weg na
Cambaya.

Dese man / also hy een persoon was / die eenige vrienden binnen Cochin had / so is 't / dat hy door toelating van den Koning / op het versoek van den Onder-koning zijn weg na Cambaya verzorderde / en hy de gevangens quam / die men in het schip van Don Lourenzo gevangen genoomen had / waar uyt sy in wagens van een plaats van Cambaya, genaamt Goga, zijnde een Zee-haven / na Champanel, een van de voornaamste plaatsen van dat Koninkrijk / verboert waren. De manier / waar hy de gemelde gevangens sprak / was / dat hy aan een van de wagens / daar Tristano de Gaa en Bastiaan Roiz in waren / quam / en sig gelatende of hy een Almis van haar / als van Heydens begeerde / gaf hy haar een wasse bal in de hand / seggende : Antwoord op het geen , dat gy daar in sult vinden , en ik sal over 2 dagen by u weder koomen. In den brief / die in de gemelde bal schuylde / had de Onder-koning in 't kort geschreeven / dat men hem soude laten weeten , of zijn Soon waarlijk dood was , en hoe veel gevangens

Bedrijf van
dese Jogue

Wat in den
brief van
den Onder-
koning
staat.

gens dat'er waren, om derselver verlossing ten eersten te besorgen. Hier op antwoorden sy op de rug van den brief / die sy met haar eygene hand aan den Braman op deselve wijze / als hy haar die ter hand gestelt had / weder gaven : en daar uyt verfront den Onder-koning de ware geschapenhejd van sijn Soons dood en van 't getal der gevangene.

Hy ondertussen had al op deselve tijd / als dese Braman weder quam / het geheele werk uyt seekere brieven / die de Mooren hem van Chaul geschreeven hadden / als ook met een troost-brief van Melique Az, hem dien aangaande met grooten lof van sijn Soons dapperhejd / en het geene hy tot aan sijn dood gedaan had / toegesonden / verstaan : dog wat aanging de Portugysen, die men in 't inneemen van 't schip gevangen gekreegen had / dat de Koning van Cambaya belast had / dat men deselve na de Stad *Champanel*, daar hy sig onthield, soude brengen, also hy nieuwsgierig was om de menschen te sien, die sulke dingen uytgevoert hadden : dat hy veel doen soude om deselve in handen te krijgen, en datse door hem gehandelt souden worden, gelijk sijn Excellentie uyt haar self verstaan soude, also welgebooren zielen bevoegt waren, om hare vyanden alle moogelijke afbreuk aan te doen, dog als die verwonnen waren, moesten sy haar als broeders bejegenen.

En also het niet lang aanliep / of den Onder-koning ging Melique Az in sijn Haven van Dio bezoeken / om hem de redenen van het neemen van dese gevangens / en waar hy deselve had laten brengen / af te vorderen / wijs wy mede voortaan wel meest sullen spreken van de saken en van de Oorloogen / die wy met dese Moor, dat een Onderdaan van den Koning van Cambaya was / gevoert / en van wie wy altoos / so lang als hy leefde / meerder gewag als van sijn eygen Heer gemaakt hebben / so sal het niet qualijk koomen / dat wy alhier melden wat voor een man dat hy was / en waar door hy tot sulck een hoogen rang van eer was gekoomen te strengen.

1507.

Antwoord
van *Tristano*
Gaa en Ba-
stiaan Roiz.

Den Onder-
koning ver-
staat het
wedervare-
ne van al-
les.

Inhoud van
een troost-
brief van

Melique Az
aan hem ge-
sonden.

Wat den
Koning van
Cambaya

aangaan-
de de ge-
vangene

Portugysen
belast had.

Verklaring
van *Melique*
Az hoe hy

gesint is
daar mede
te hande-
len,

Met de re-
den van
dien.

De Onder-
koning eys
van *Melique*

Az reken-
schap van
het gevan-

gen nemen
der *Portu-
gysen*.

„Vol=

1507.

Wie *Melique*
Az was.
 Door wie
 gevangen,

En waar ge-
 bragt.
 Word door
 een Koop-
 man ge-
 kocht.
 Wat hem en
 zijn Meester
 van de Roo-
 vers weder-
 vaart.

Melique Az
 quijt sig
 wonder wel.

Sijn Heer
 gaat na Or-
 muz en
 Cambaya.

En schenkt
 onder ande-
 re dingen
 Tas aan dien
 Koning.

Taz ver-
 krijgt sijn
 vryheyd aan
 het Hof van
 den Ko-
 ning.

„Volgens het geen wy van de geene / die een
 „gemeensame omgang met hem gehad hebben /
 „hebben konnen verneemen / was hy een Rus van
 „geboorte / van de Ketterse Christenen van Rus-
 „land, zijnde onder andere gevangens / die de Tur-
 „ken gemeenlyk aldaar gaan rooven / tot Cou-
 „stantinopolen gebragt. Desen zijnde door een
 „koopman / die in die gewesten van Constantino-
 „polen op Damascus en Aleppo, en van daar op
 „Bassora, (zijnde aan het uytterste van de Persische
 „Zee) handelde / gekocht / so gebeurde het / dat de-
 „sen koopman met een trouw van andere koop-
 „lieden van Aleppo na Bassora voornoemd gaan-
 „de / sy eenige Alarben onderweegen ontmoeteden /
 „die de gemelde trouw wilden berooven / waar te-
 „gen de kooplieden sig kloekmoedig te weer stel-
 „den. In dit gebegt deede desen *Melique Az*, die
 „doen ter tijd de naam van *Yaz* voerde / en nog
 „een jongman en een seer goede schutter was / din-
 „gen voor sijn Meester / dewelke waarlyk verdien-
 „den wel beloont te worden.
 „Desen tozn over zijnde / quam hy tot Bassora,
 „en den Heer van desen *Yaz* ging met sijne koop-
 „manschappen na Ormuz, en van daar na 't Ko-
 „ningrijk Cambaya, ten tijde als den Koning *Ma-*
 „hamud aldaar regeerde. En also desen koopman
 „met hem handelde / so vereerde hy hem eenige
 „saken / die hy met hem gebragt had; en onder
 „anderen schonk hy hem desen *Yaz*, dat sijn slaaf
 „was / als een saak van groote waarde / als zijn-
 „de / als gesegt / een uytsteekend goed schutter / en
 „een Jongman van een groote moed in het geen
 „hy van hem gesien had.
 „Desen *Yaz* dan hy den Koning zijnde / nade-
 „maal de lieden / die goede diensten in den Oor-
 „log konden doen / aldaar so hoog geagt wierden /
 „datse daar door veeltyds niet alleen van slaven
 „tot vyse lieden gemaakt / maar ook wel tot groo-
 „te eere verheeven wierden / so gebeurde het / dat
 „hy so veel schoone daden in den Oorlog van 't
 „Koningrijk Cambaya uytvoerde / dat hy eynde-
 „„lijc

„lyk ſijn vyſhepd kreeg / het welk ſig in deſer boe= 1507.
 „gen toedroeg.

„De Koning op ſekeren dag in 't veld leggen= Waar door
 „de / terwyl hy tegen den Koning van Mando ſulks by-
 „oorloogde / ſo gebeurde het / dat een Havik daar komt.
 „voorhy vliegende / ſig op het hoofd van den Ko-
 „ning / die doen ter tyd blyten ſijn Cent was /
 „quam neder ſetten. En alſo de Mooren ſeer hy= Mooren by-
 „geloovig zyn / en gemeenlyk groote voorspellingen geloovig.
 „upt diergelyke dingen en inſonderhepd in ſaken
 „van oorlog / en dan nog meer / als deſelbe upt
 „de luyt koomen / tragten te trekken / ſo wierd de
 „Koning daar door ſodanig gaande gemaakt / dat De Koning
 „hy ſig keerende tot die geene / die rontom hem ſton= door de by-
 „den / tegen haar ſeyde: Ik weet geen ſaak, die ik geloovige
 „nu niet en ſoude geven, op dat yemant my deſe gaande ge-
 „vogel van het leven beroofde. maakt.
 „Deſen Yaz hier op / die tegenwoordig was / Zijne woor-
 „en des Konings woorden aanhoorde / leyde een den.
 „pyl op ſijn boog / waar op de Luk-Godin hem Gelukkige
 „ſodanig begunſtigde / dat hy den Havik door= ſtoutighepd
 „ſchoot / waar door hy tot den ſtaat quam / waar van Yaz.
 „toe hy ſig naderhand verheeven ſag. Hy hier op hier op.
 „voor den Koning gebragt zynde / was de Ko- Word door
 „ning ober ſijn behendighepd ſo wel verneegt / dat den Koning
 „hy hem aanſtonds de vyſhepd ſchonk / en Soldy vry ge-
 „als aan een vyſ-man beſchikte. En epndelyk / maakt.
 „om dat hy behalven ſijn dapperhepd / daar en
 „boven nog een ſchzander man was / en een ſeer Zijn ſchran-
 „goed oordeel had / ſo quam hy allengskens tot derhepd.

„den trap van een van de grooſte Kapiteynen van
 „'t Ryk / in ſulker voegen / dat de Koning hem By-naam
 „de by-naam van Melique gaf / dat een groote eer= van eer hem
 „naam onder haar betekend. door den
 „Daar en boven gaf hy hem op ſijn verſoek / Koning ge-
 „tot belooning van ſyne dienſten / de Stad Dio, geeven.
 „die op een punt van de aarde / die het Land Schenkagie
 „maakt / gelegen is. En alſo de Zee deſelbe met hem door
 „een krys van alle kanten als een drie-hoek om= den Koning
 „vangt / ſo heeft de gemelde Stad de naam van gegeven.
 „een Eyland behouden.

1507.

Verhaal van d'oude Geschiedenissen der Koningen van *Guzaratte*. „De oude Chronijken of Tijd-geschiedenissen van de Koningen van Guzaratte, verhalen ons / dat Dariar Han, Vader van desen Mahamud, dese Stad bouwde / zijnde doen ter tijd maar een kleyn vissers Dorp / dog dat te booren of van ouds aldaar een Stad geweest had / waar van niet anders als eenige letters in seer oud Guzarats overgebleeven waren. De reden waarom dese Koning Dariar Han dese Stad also bouwde / (so als 'er in de Tijd-geschiedenis van dien Koning uytgedrukt staat) was ter gedagtenis / van een overwinning / die hy op eenige Chineesse Jonken, die aldaar ten tijde als hy een Kantoor op Cochinen eenige andere gedeeltens van Indiën hadden / bebochten had.

Schade in 'r gevegt der Jonken voorgevalken.

Bouwing der gemelde Stad,

Die de naam van Dio krijgt.

Melique Az maakt die Stad door zijn schranderheyd vermaakt.

„In dit gevegt bleeven 2 Broeders en 5 Oomen van den Koning / met veele Edellieden van dat Koninkrijk; en hy self wierd swaarlyk gequetst; hoewel hy ten laatsien meester van de Jonken, (dat scheepen zijn die al een goede lading konnen bergen / en waar in hy een grooten roef bond) quam te worden. Ter gedagtenis van sulken een doorlugtige daad / so is 't / dat terwyl hy met het begraven van de dooden doende was / hy aldaar een Kerk / beneffens een Stad liet bouwen / die hy de naam van Dio gaf; dewelke schoon se ten tijde als hy die aan Melique Az bereerde / een plaats van weynig belang was / so is 't egter / dat wyl hy Melique Az een ervaren en seer voorsigtig man was / hy deselve / vermits zijn behendighedyd / door de koophandel so vermaakt maakte / dat boven en behalven het geen / dat hy alle jaren aan den Koning tot een schatting betaalde / hy egter een seer rijk man wierd: waar door hy de Stad met Muuren / Toorens en Bolwerken / insonderheyd sedert dat wy in Indiën gekoomen waren / liet verrijken.

„In die tijd quamen daar so veel scheepen van de Roode en Persische Zeen, mitsgaders van de geheele kust van Arabien, dat die Stad de plaatsen / die binnen den Boesem van Cambaya lagen /

„ende

1507.

„ende van te booren seer koop-ryk waren / in de
 „grond bedurf. Want also deselve bukten de klip-
 „pen van den Boesem van Cambaya leyd / waar
 „dooz beele scheepen verlooren gaan / om dat se so
 „groot zijn / datse daar dooz aan stukken stooten/
 „so is 't / dat so haast als die Stad Dio bevolkt
 „was / deselve / vermits haar gunstige gelegent-
 „hepd / al het voordeel / dat d'andere hadden / na
 „sig trok : waar ober Melique Az seer benijd be-
 „gon te worden / en wel groote Tegen-streebers
 „by den Koning kreeg ; insonderhepd eenen Meli-
 „que Gupi, Heer van de Stad Baroche, leggende
 „agter den boesem van Cambaya , om dat deselve
 „alle haren handel dooz Dio quyt geworden was.
 „Na dat de Koning Mahamud , die desen Me-
 „lique Az so hoog verheeben had / overleden was/
 „so is 't / dat terwijl zijn Soon Modafa , en daar
 „na / den Koning Badur , die hem navolgde / re-
 „geerde / hy al so magtig geworden was / en so
 „veel listigheden in 't werk had gesteld / dat hy sig
 „ontsacchelyk booz de gemelde Princen maakte /
 „wyl sy booz de vriendschap / die hy toonde met
 „de Portugysen te hebben / bedugt waren. En
 „schoon sy hem niet betrouwen / so is 't egter /
 „dat / op dat hy haar in de nood soude bystaan /
 „sy hem gestadig eenige van hare Landen byset-
 „teden /- het welk oorsak was / dat hy so mag-
 „tig wierd / en altijd sodanig op zijn hoede was /
 „dat hy gestadig vreesde / dat sy hem te Land /
 „en by ter Zee souden belegeren : inbegen de
 „Koning Badur een Oorlog tegen de Resbuto
 „(lieden / dewelke aan de voorschreeven Stad van
 „Dio palen) hebbende / dese Melique Az het vol-
 „gende Leger op de been bragt ; namentlyk 10000
 „man te paard ; 15000 te voet / daar onder 500
 „Boog-schutters van zijn Lijf-wagt ; 300 Mus-
 „quetiers ; 50 Bos-schieters ; 500 Gravers ; 500
 „wagens met Geschut en hoopraad van Oorlog ;
 „500 Ossen om de wagens / die het water aan-
 „voerden / te trekken / en een diergelijk getal / die
 „levens-middelen op hadden ; 500 Kameelen / die

En bederft
 de Steeden
 die binnen
 den Boesem
 van Cam-
 baya leggen.

Word be-
 nijd en by
 den Koning
 aange-
 klaagt.

Maakt sig
 ontsaggelyk
 voor sijne
 weldoc-
 ders.

Zijn vrees
 voor haar
 en ons.

Leger dat
 hy tot hulp
 van den
 Koning
 Badur tegen
 de Resbuto
 te veld
 bragt.

1507.

„niet Tenten beladen waren; 70 stukken van al-
 „lerhande Geschut; 200000 stiks pijlen / met ver-
 „schepde andere wapenen en voorraad van Oor-
 „log / die tot so een toefel pasten; alles op zijn
 „kosten / uytgeseyd eenig Paarde-volk / dat hem
 „de Koning op de sijne liet werben.

Wat hem
 het selve
 Leger alle
 dagen kost.

„Met dit Leger / schoon het Land van Cam-
 „baya seer vrugtbaar en alles aldaar voor wepning
 „geld te bekoomen is / verteerde hy egter alle da-
 „gen 40000 Fedeas, zijnde 1200 Cruzaden Por-
 „tugys geld / peder Fedea tegen 12 Realen geree-
 „kent. Daar hy had hy 90 Roep-scheepen / waar
 „van hy het grootste gedeelte op des Konings ko-
 „sten onderhield / also hy hem wijs maakte / dat
 „deselve uyt oorzaak van onse Vlooten, tot het
 „beschermen van de kust van nooden waren.

Het getal
 sijner Roey-
 scheepen,
 die hy
 meest op
 des Konings
 kosten on-
 derhoud.
 Wat hy
 buyten alle
 onkosten
 tot zijn
 huys-hou-
 ding over
 houd.
 Andere
 Hooffe
 strecken
 by hem in
 't werk ge-
 felt.

„Ondertussen was het inkoomen so van de Stad
 „Dio, als van d'andere plaatsen / die de Ro-
 „ningen hem gegeven hadden / hem wel so veel
 „waard / dat hy een sekere somme gelds / (die het
 „grootste gedeelte wel uytmaakte) aan den Ro-
 „ning betalende / nog 160000 Cruzaden jaarlijks
 „voor de kosten van zijn huys over hield: en be-
 „halven dat / gebruikte hy sodanige konsten /
 „die hem nog een aansienelijke somme van pen-
 „ningen opbragten / waar van hy het meeste ge-
 „deelte niet alleen in dese dingen / maar ook in
 „groote bereeringen aan de Gunstelingen des Ro-
 „nings aanleide / om sig in zijn staat so veel te
 „meerder te bevestigen.

Nog andere
 konsten-
 ryen.

„Daar en boven was hy so schrandere in al zijn
 „doen / dat hy sig op zijn eygen kosten tegen den
 „Koning te Land / en ter Zee / sig houdende / als
 „of hy voor ons bezeugt was / op die van den
 „Koning verskerde; tot welken eynde hy altijd
 „veele Roep-scheepen gereet hield / waar toe hy het
 „gantsche gedeelte / dat den Koning uyt d'inkom-
 „sten van Dio toequam / ten kosten leyde.

De scheepen
 op Dio han-
 delende,
 houden daar
 mede op.

„En also de scheepen / die op Dio handelden /
 „het selve uyt breefe van onse Vlooten niet langer
 „verfden doen / om datse de Mooren, onse vran-
 „den /

„den / toequamen / waar doo? Melique Az de ver- 1507.
 „minderung in sijne inkomsten van de in- en upt-
 „gaande regten der goederen / wel haast quam ge- *Melique Az*
 „waar te worden / so is 't / dat doen Mir Hocem *bemerkt de*
 „tot Dio quam / hy seer wel doo? hem ontfangen *verminde-*
 „wierd ; om dat de Koning van Cambaya doo? *ring van sij-*
 „sijne boorzpraak mede aan den Soudaan geschree- *ne inkom-*
 „ven had / hem sijne Habens en allerhande hulp / *fen.*
 „tot het senden van Blooten tegen de Portugysen *Mir Hocem*
 „aanbiedende. En daarom / gelijk Melique Az *word tot*
 „een dooztrapt man was / en die de uytkomst der *Dio wel*
 „dingen van verre in 't oog had / so is 't / dat *door hem*
 „niet tegenstaande hy met die Bloot van Roep- *ontfangen.*
 „scheepen tot hulp van Mir Hocem ging / hy eg- *Loosheyd*
 „ter alles sodanig wist te bestieren / dat hy Hocem *van Melique*
 „de eerste en quaadste aanstoot der Portugysen sou- *Az,*
 „de uytstaan. Want sijn boorneemen was / dat *En sijn*
 „so gedagten Hocem het te quaad kreeg / hy hem *voornee-*
 „in sulker boegen aan de hand soude gaan / dat *men.*
 „hy hem veel eer tot een last als tot een hulp sou-
 „de strekken. Dog nademaal het geluk sijn aan-
 „slag sodanig begunstigde als wy gesegt hebben / *Het eerst*
 „so was de eerste saak / die hy van d'overwinning *dat hy van*
 „doo? sig begeerde / dat men hem alle de gevan- *sijne over-*
 „gens in handen soude stellen ; welke gevangens *winning be-*
 „hy op de beste wijze doenelyk liet handelen en ge- *geert.*
 „neefsen ; waar na hy se aan den Koning van Cam- *Gevangens*
 „baya na Champanel over sond. Want behalven *wel beje-*
 „dat de Koning deselve wilde sien / so oordeelde *gent.*
 „hy / dat hem ten hoogsten daar aan gelegen was , *Oogmerk*
 „dat de Koning wist , dat sijne scheepen de voor- *van Melique*
 „naamste oorzaak van d'overwinning geweest had- *Az.*
 „den ; also Mir Hocem het selve aan sijne kant
 „doo? het senden der gemelde gevangene aan den
 „Soudaan op allerhande wijze tragtede in te pren-
 „ten.

Ook so is het / dat Melique Az behalven dat *Sijn nader*
 hy dese gevangens / om de redenen hier booren *oogmerk.*
 gemeld aan den Koning toeschikte / hy sijn voor-
 deel daar uyt hy den Onder-koning mede trag-
 tede te trekken. Want hy liet (gelijk wy gesegt heb-
 ben)

1507. ben) om hem vriendschap te doen / seer naauwkeu-
 rig naar het lichaam van Don Lourenzo zoeken /
 om hem een deftige begraaffenis aan te doen / al-
 so hy wel denken kon / dat zijn dood niet onge-
 wooten soude blijven. En daarom schreef hy aan
 d'eenen zijde troost-brieven aan den selven Onder-
 koning / en aan d'andere versterkte hy de Stad /
 also hy de weder-komst van de hulp / die hy aan
 Mir Hocem gesonden had / eerlang te gemoet sag /
 gelijk het selve dan ook geschiede / so als wy nu
 in het verbolg sullen sien.

Onderzoek
 dat hy naar
 het lichaam
 van Don
 Lourenzo
 laat doen.
 En tot wat
 eynde.
 Wat hy ver-
 der doet.

Het eerste
 werk dat
 den Onder-
 koning by
 der hant
 neemt.

Verdere
 meening
 van den
 Onder-ko-
 ning met
 het schip
 het Puykje
 van de Zee.
 Wat den
 moed der
 Mooren by
 die gele-
 genheyt
 verheft.

Komst van
 Ruy Soares.

Also de Onder-koning Don Francisco d'Almei-
 da geen andere troost als op de wraak van zijn
 Soons dood in zijn gemoed stelde ; so om de va-
 derlijke liefde / die de meeste menschen daar toe
 aanboert / als om dat hy wist / wat voor toebe-
 repdselen de Mooren maakten / om sig met dese
 Bloot van den Soudaan te verboegen ; so dat hy
 last gaf / alle de scheepen , die eenige herstellinge
 van nooden hadden , met den eersten daar toe te
 helpen. En insonderheyt het schip het Puykje van
 de Zee , waar mede Joan da Nova met Alfonso
 d'Albuquerque na Ormuz soude gaan ; schoon het
 selve niet op het water konde leggen. Want also
 het 400 ton / en het grootste van Indiën was / so
 was de Onder-koning van meening Mir Hocem ,
 die de Mooren op die tijd tegen de onse te hulp
 ging / daar mede te gaan opsoeken.

En het geen den moed der Mooren by die gele-
 genheyt nog meerder verhief / was / dat sy in dat
 jaar / van 7 van onse scheepen / die in haar Land
 geweest hadden / niet een meer sagen. Want alle
 de geene / die vertrokken waren / overwinterden
 in Mozambique , sonder dat d'onse daar eens van
 wisten. Alleenlijk quam de Bebel-hebber Ruy Soa-
 res in het laatste van May van het laatste jaar van
 agter de Caap Comorin , half ontranwoneert ; van
 welkers aankomst den Onder-koning door Pata-
 mares , niet voor hem / maar door een Heydens
 Heer / sonder dat men wist / wat voor een schip
 dat het was / wierd berigt / maar wierd alleen
 ver-

vermoed / dat het Alfonso d'Albuquerque konde
zijn / en dat het gemelde schip door een onweder
verdwaalt was. 1507.

En also het in die gewesten in de winter was /
en het gemelde schip tot Cochin niet soude hebben
kunnen koomen / so sond hy Garcia de Sousa der-
waarts in een Caraveel , met ankers / kabels en
ander voorraad / om het selve te herstellen ; tot dat
het weer toeliet / dat men bequamslyk konde va-
ren ; beneffens brieven aan den Heer van 't Land /
ten eynde hy hem alle de bystant / die hy van noo-
den mogt hebben / soude laten toekoomen.

Op dese Reys moest Garcia de Sousa al by wat
gebaar upstaan ; en om dat hy niet weder tot Co-
chin kon keeren / so sond Ruy Soares de brieven /
die hy uit Portugaal mede gebragt had / over land
aan den Onder-koning ; hem daar nebens laten-
de weten / hoe hy op dese sijne Reys by de Caap
Guardafu gekoomen zijnde / een Moors schip had
ontmoet / waar mede hy 4 uren lang had slaags
geweest ; en dat hy / vermits desselfs grootte / als
ook / om dat het van volk seer wel voorzien was /
niet wepnig werk gehad had / om daar van ont-
slagen te worden ; so dat van beyde sijden sulck een
schade geschied was / datse niet veel lust hadden /
om weder aan malkander te koomen ; en inson-
derhepd hy / om dat hy reets te veel gewaagt had /
also aan de brieven / die hem mede gegeeven wa-
ren / meer geleegen was / als of hy het voorszree-
ve schip genoomen had.

Dese brieven tot Cochin gekoomen zijnde / was
een pedet seer blijde daar over / also sy daar uit
verstonden / dat de Vloot tot *Mozambique* geland
was , en nog veel meer den Onder-koning / om
dat hy met sijn komst daar een goed getal schee-
pen en volk by konde voegen om tot sijn oogmerk
te raken. En also hy vermits de komst van die
scheepen / veel te doen soude hebben / om deselve
met hare lading boozt te krijgen / (want daar sou-
den 2 Blooten by een koomen / namentlyk dese
van 't jaar 1507 / die niet door en zeilde / en d'an-

Vermoeden
dat daar van
is.

Garcia de
Sousa afge-
fonden om
het Puyke
van de Zee
te herstel-
len.

Gevaar
door Garcia
de Sousa
uytgestaan.
Ruy Soares
sind de
brieven, die
hy uit Por-
tugaal mede
had, aan
den Onder-
koning.
En wat hy
hem verdee
laat weeten.

Blijdschap
over dese
brieven tot
Cochin.
En byson-
der van den
Onder-ko-
ning.

1507. der van 1508/ die upt Portugaal soude vertrekken/
 derwelke hem een wepnig meer konden ophouden/
 als het werk / dat hy soude gaan boorneemen/
 konde toelaten) so liet hy alles in de Comtoiren
 tot sulke een saak toebereyden / op dat men gedag-
 ten Ruy Soares niet lang soude doen wagten.

Desen laat
 alles tot het
 voorgenoo-
 mene in de
 Comtoiren.

Ondertussen is het seker / dat na dat de Vloot
 die in 't jaar 1508 upt Portugaal vertrokken was/
 indien deselve volgens het bestek des Konings / be-
 houden was overgekoomen / sy hem nog veel meer
 werk soude aangebragt hebben / als hy sig liet
 voorstaan. Want daar in stont uptgedrukt / dat so
 hy Onder-koning door sijn dood , het geen hem
 aanbevoelen was , niet quam te volvoeren , behal-
 ven dat het een van de deftigste daden was , die
 ooyt in *Indiën* aangevangen souden worden , hy
 in allen gevalle groot gevaar van verlooren te gaan ,
 soude loopen.

Wat het be-
 vel des Ko-
 nings aan-
 gaande den
 uytflag van
 sijn Vloot
 inhoud.

Gewoone-
 lijk gebruyk
 van de gee-
 ne die in
Asia regee-
 ren.

Oorzaak van
 groote on-
 gevallen.

Want dit hebben wy in dit verhaal van de ver-
 overing van *Indiën* gesien / dat een pegelyk van
 die geene / die deselve regeeren / het geen hy
 aangevangen heeft / gaarne wil voltrekken / en
 dat 'er wepnig sijn / die sulks door andere laten
 geschieden. Het welk oorsaak is / dat veel sa-
 ken van groot belang verlooren gegaan / of daar
 upt groote ongeballen ontstaan sijn ; en dat als
 eenige van de geene / die op Soldy gedient heb-
 ben / sulks ten kosten van menschen bloed en
 van 's Konings goederen is geweest ; even eens
 als of het niet roem-rugtiger was / een goed eyn-
 de aan een eerlyke handel te geeven / als deselve
 sonder een goed overleg aan te vangen. Want wy
 weten / dat het het eynde / en niet het begin is /
 dat alle dingen goed of quaad maakt.

Saken van
 de Vloot
 met groot
 verlies der
 Zee-hande-
 laars be-
 stelt.

Dog het liefste God dat de saken van de Vloot/
 die in 't jaar 1508 upt Portugaal vertrok / en waar
 mede de Onder-koning soude overkoomen / in sul-
 ker voegen wierden bestelt / schoon met groote
 moeyte en verlies der Zee-handelaars / dat hy eg-
 ter sijn oogmerk bereypte.

De scheepen die in het jaar 1508 onder het be-
 leyd

lepd van Jorge d'Aguiar tot het inneemen van **Pe-** 1508.
 per geschikt waren / quamen gelukkig in de In-
 diën aan / als mede de geene / die van 't jaar 1507
 overwintert hadden / uytgeseyd het schip Leonar- Peper-
scheepen
koomen be-
houden in
Indiën.
 da, Kapiteyn Francisco Pereira Pestanha / het welk
 tot Quiloa, werwaarts hy als Kapiteyn ging /
 overwinterde.

De komst van dese scheepen veroorzaakte een
 groot leven door geheel Indiën; en insonderheyd
 schepte de Onder-koning een groote moed daar Bereydschap
door den
Onder-ko-
ning om
Mir Hocem
op te soe-
ken.
Sijn insigt.
 door; want dit gaf hem aanleiding om sig met
 meerder spoed tot het opsoeken van Mir Hocem toe
 te stellen / wyl hy vers volk en eenig voorraad van
 Oorlog / daar hy ten hoogsten om benoodigt was /
 hy dese gelegentheyd kreeg. Want nademaal hy
 hoopte van dit jaar / volgens des Konings last na
 Portugaal weder te keeren / so wilde hy eerst een eynde
 van dit werk van de Rumes maken / of het le-
 ven daar by inschieten.

Dog dit alles niet tegenstaande maakte hy self
 weping staat op dese weder keering van dit jaar.
 Want 2 personen daar hy tot dien eynde na wag-
 tede / namentlijk Alfonso d'Albuquerque, die hem
 soude navelolgen / en het schip St. Jan, Kapiteyn
 Jorge d'Aguiar, waar mede den Koning hem be-
 last had weder te keeren / die quamen vast niet.
 In dit schip waren de voornaamste brieven des Voornaam-
ste brieven
des Konings
in 't schip
St. Jan.
 Konings in een omslag / die de Onder-koning ook
 kreeg / denwelken eyndelyk order op de saken van
 dese vloot tegen de Rumes en het afstaden der schee-
 pen / dewelke dat jaar met speceryen na Portugaal
 souden koomen / gestelt hebbende / so is 't / dat wyl
 deselve gebrek aan Kaneel hadden / hy Nuno Vaz Den Onder-
koning send
Nuno Vaz
Pereira na
Ceylon.
 Pereira, (die na dat hy de Fortres aan Vasco Go-
 mez d'Abreu overgegeeven had / met de scheepen
 van de vloot van Jorge de Mello van Sofala ge-
 koomen was) met het schip den Heyligen Geest
 na Ceylon sond / om het selve van daar af te ha-
 len / dog te vergeefs / also hy niet anders mede
 bragt als Garcia de Sousa, die aldaar was weder
 gekeert / na dat hy het schip van Ruy Soares van
 het noodige voorsien had.

1508.

Reden van
't gebrek
van Kanceel
op Ceylon.

Last van
Nuno Vaz.

Last van
Pero Barreto
van den
Onder-ko-
ning.

Namen der
Kapiteynen
van de
Vloot van
Pero Barre-
to.

Den Onder-
koning
vaardigt de
scheepen af
tot de voor-
genoomen
Togt.
Jorge de
Mello Perei-
ra blijft met
sijn schip
alleen.

Gelukkigen

De reden van dit gebrek van Kanceel in dat Land was / om dat de Koning seer siel geweest had / en dat de Moedren dat gewas om de haat / die sy tegen de Portugysen droegen / bedorben / of ten minsten geweldig beschadigt hadden. Dog schoon Nuno Vaz dit tegen haar wel soude hebben kunnen wee-ken / so had hy last van den Onder-koning / geen vyandlijkheden te pleegen, ende dat om de Wrede / die sijn Zoon Don Lourenzo met haar gemaakt had / waar van de Schipper / die hy tot Columbo gelaten had / getuige was geweest.

Op deselve tijd sond de Onder-koning mede Pe-ro Barreto met 11 scheepen / om , so haast als hy de last-scheepen , die na *Portugaal* souden koomen, soude hebben afgevaardigt , de kust van *Malabar* tot *Baticala* toe te doorloopen , en geen *Moorse* scheepen , het zy in het gaan of keeren , door te laten, als de geene , die verlof van hem hadden, om te moogen varen : Als mede / niet die geene, die den *Samorin* liet gereet maken, om aan *Mir Hocem* volgens sijn belofte na *Dio* te senden , en dat hy *Pero Barreto* hem aldaar soude verwagten , tot hy by hem quam , om de *Rumes* gesamentlijk te gaan opsoeken. De *Kapiteynen* / die daar op gehoo-den / waren *Alfonso Lopez d'Acosta*, *Manuel Telez*, *Antonio do Campo*, *Alvaro Pazanha*, *Pero Cam*, *Filippe Rodriguez*, *Luis Preto*, *Payo de Sousa*, *Diego Pirez* en *Simon Martinz*.

Da dat dese Vloot vertrokken was / begon de Onder-koning de scheepen / die tot de bewuste Togt geschikt waren / af te vaardigen. En also 'er al 2 afgeladen waren / so sond hy deselve af / volgens de bestelling / die daar van gemaakt was : inboe-gen *Jorge de Mello Pereira* ten versoeke van den Onder-koning met sijn schip alleen bleef / also hem mede dagt / dat hy den Koning met dit werk van de *Rumes* meerder dienst deede , als dat hy in dat jaar met sijne ladinge *Speceryen* naar het Rijk soude gaan, te meer, daar so veel scheepen daar van daan vertrokken.

En schijnt het / dat een goeden Engel den On-der-

der-koning ingaf / hoe seer dat hy hem van noo- 1508.
den had / ende dat wegens het geen naderhant in
het water halen tot Saldanha voorsiel. En also ee-
nige last-scheepen Bengber tot Cananor souden in-
neemen / (want aangaande het wepnige / dat 'er
nog tot Cochín overschoot / dat hadden se al bin-
nen) so vertrok hy daar mede derwaarts op den
20 November, alwaar hy aanquam. En wyl hy
de scheepen van Fernando Soares en Ruy d'Acun-
ha nog moest afvaardigen / so quam Alfonso d'Al-
buquerque, die van Ormuz betrokken was / om
in d'Opper-regeering van Indiën, volgens de brie-
ven, die hy van den Koning daar toe had, na te
volgen, by hem. Welke brieven hy aan den On-
der-koning voor oogen leggende / desen hem tot
antwoort gaf / dat hy so laat quam, wyl het op
den 6 December was, en de meeste last-scheepen na
Portugaal vertrokken waren, als mede om dat hy
Onder-koning op sijn vertrek stont om de Rumes
van de plaats, daar sy so seer roemden wegens d'o-
verwinning, die sy op sijn Soon bevochten hadden,
te gaan verdrijven; en dat hy hem daarom geen
beter raad wist te geeven, als dat hy aldaar tot Ca-
nanor soude blijven, of na Cochín gaan, om sijn
lichaam van d'ongemakken, die hy onderwegen
uytgestaan had, wat uyt te rusten; en dat hy On-
der-koning ondertussen sijn best soude doen, om
door het verdelgen van die Rumes, van sijn Soons
dood wraak te neemen: En so het God beliefte,
dat hy daar niet levendig afquam, dat hy d'Albu-
querque alsdan het besit van de Regeering van In-
diën sonder eenig tegen-spreken soude kunnen ne-
men; dog so hy behouden weder keerde, dat hy
se hem dan volgens d'opene brieven des Konings
soude ter hand stellen.

inval dien
aangaande.

Forge de
Mello Percei-
ra vertreke
na Cananor.
Alfonso
d'Albuquer-
que Land-
Voogd van
Indiën.
Desselfs
verzoek.

Antwoord
van d'Al-
meida.

Hier op gaf Alfonso d'Albuquerque tot antwoort /
dat wat aanging de 2 scheepen, die hy nog aldaar
had, namentlijk, dat van Fernando Soares, en dat
van Ruy d'Acunha, dat men by malkander aldaar
soude kunnen koomen, en voor so veel als het ver-
jagen der Rumes betrof, dat hy sulks gaarne by der
hand

Antwoord
van d'Albu-
querque hier
op.

1508.

Weder-ant-
woord van
den Onder-
koning.
Wat d' Al-
buquerque
daar op
doet.

hand wilde neemen. Maar op de Onder-koning weder tot beschejd gaf / dat hy den degen in de hand had , en dat hy nooyt gewent was , deselve aan een ander over te geeven , om sijn eygen leet daar mede te wreken. Dog schoon Alfonso d'Albuquerque veel woorden hier tegen inbragt / so is 't / dat hy siende / dat het selve / beneffens alle de betuygingen / die hy daar tegen deede / niet veel soude helpen / hy alle sijne beschejden met hem neemende / met sijn schip Cirne , het welk so lek was / dat men het selve niet konde droog krijgen / na Cochín gíng.

2 Portugysse
scheepen
veronge-
lukt.

Pero Fernan-
dez met een
Monnik na
den Koning
van Nar-
singa geson-
den.
Waar toe
dese Besen-
ding.

Ma dat den Onder-koning Alfonso d'Albuquerque na Cochín , en Fernando Soares en Ruy d'A-cunha met haar lading van Speceryen na Portu-
gaal afgevaardigt had / alwaar dese laatste / als zijnde beyde onderwegen verongelukt / egter niet aanquamen / so sount hy mede Pero Fernandez Ti-
noco na den Koning van Narfinga , zijnde een Heyden , beneffens een Monnik , genaamt Luis , die daar alreede geweest had. Het was deselve / die reets tot Cananor had geweest / doen de Gesanten van dien Prins by den Onder-koning quamen.

Wat Pero
Fernandez
by den Ko-
ning van
Narfinga
uytrekt.
Vertrek van
den Onder-
koning na
Dio.

Dese Besending geschiede over eenige voorstel-
len van Bond-genootschap / die gedagten Koning van Narfinga met die van Portugaal , Don Manuel tot het uptroepen der Mooren , daar sy beyde me-
de in Oorlog waren / wilde aangaan : mitstaders over het hem aanbieden van de Stad Baticala , en andere nabuurige Zee-havens / die hem toequa-
men. Dog dese Pero Fernandez deede op die Tocht niet anders / als dat hy enkel en alleen Dreede met dien Koning maakte.

Ma dat dit alles gedaan / en het bewaren van de kust en van de Fortres van Cananor be-
socht was / vertrok de Onder-koning na Dio den 12 December , des jaars 1508 / om Mir Hocem op te zoeken : en schoon het selve niet so veel schee-
pen niet geschiedde / sedert dat Pero Barreto de Ma-
galhanes met de Vloot / die hy na de kust van Ma-
labar voerde / en Francisco de Tavora , die hem
van

van Ormuz koomende / onderwegen aantrof / sig 1508.

hy hem verboegt hadden / so maakte hy Onder-
koning egter een Vloot van 19 schepen / waar

Getal van
sijne schee-
pen.

van 6 seer groot waren / 6 ronde / 5 Latijnse Ca-
raveelen, 2 Galeyen en 1 Brigantijn. Van die Vloot
waren Kapiteynen / ingevolge van de grootte der

Kapiteynen
derselve.

schepen / Jorge de Mello Pereira, Pero Barreto
de Magalhães, Francisco de Tavora, Garcia de
Souza, Joan da Nova, daar den Onder-koning op
was / Manuel Telez Barreto, Alfonso Lopez d'A-
costa, Antonio do Campo, Don Antonio de No-
ronha, Martin Coelho, Pero Cam, Filippe Rodri-
guez, Ruy Soares, den Commandeur van Rodes;
Alvaro Pazanha, Luis Preto, Payo de Souza,
Diego Pirez en Simon Martinz.

Op de gemelde Vloot waren 1200 man / so
Krijgs- als Zee-volk / en ontrent 400 Malabaren

Getal der
Soldaten en
Matroosen.

en slaven van dat volk / dewelke hare meesters met
het een en 't ander aan te langen / ten tijde van
't gevegt oppassen / gelijk in die gewesten is ge-
bruikelijk. Ondertussen had de Samorin, terwijl

de Onder-koning den toefel van dese Vloot ver-
sorgde / altoos eenig volk / die hem van alles be-
sorgt gaven / en / na dat men verstant / hield hy
ook van tijd tot tijd verstant door ligte Roep-schuy-
ten met Mir Hocem, als met een man / die op

Wat den
Koning van
Calicut on-
der het toe-
bereyden
onzer Vloot
doet.

sijn versoek in die gewesten gekoomen was / om
de Portugysen upt Indiën te verdrijven / en die een

Sijn verstant
met Mir Ho-
cem.

grootte hoop van sig in het werk van Chaul gegee-
ven had ; tot welken eynde hy verschepte Roep-
schepen met Boog-schutters / en eenig kleyn ge-
schut had laten toerusten / en in alle de Havens

Toebereyd-
selen om de

van zijn Koninkrijk verspreyden / om op den On-
der-koning te passen, en hem in 't voorby gaan

Portugysen
aan te ta-
sten, hem

met alle magt aan te tasten, het welk Pero Barre-
to, dewelke tot die tijd toe op die kust gekruist

door Pero
Barreto be-
let.

had / hem tot nog toe hadde belet. Want de On-
der-koning wist mede wel van de Vloot van den

Samorin, so dat hy om deselve het uptgaan met
alle de verdere dingen / te verhinderen / so had hy

aan Pero Barreto belast / dat hy sig derwaarts sou-

Last aan Pe-
de

1508.

ro Barreto
daar tegen
gegeeven.
Wat den
Onder-ko-
ning daar en
boven doet.

Wakkere
oppassing
van beyde
zijden.

Naauwe
verspieding
van her
doen van
den Onder-
koning.

Doortrapt-
heyd van
Melique Az.

Komst van
sijn Gefant
by den On-
der-koning.

Sijne aan-
bieding.

Inhoud van
de brieven
der gevan-
gens,

de vervoegen ; en daar en boven so haast als hy
Onder-koning na Dio trok / so is 't / dat hy om
dese hinder-paal 's wille van den Samorin , 3 of
4 scheepen / daar Kapiteynen op waren Gonfalo
de Castro , Diego Lopez en andere / aldaar liet /
hoewel de Bloot van den Samorin daarom niet en
liet hare hulp te gaan brengen / daar deselve ge-
schikt was.

Opndelijk een peder was dapper op sijn hoede /
om op sijn vband te passen / en hem een voordeel
af te sien / so dat Mir Hocem en Melique Az daar
dooz berigt van 't getal der scheepen en 't volk / dat
den Onder-koning by sig had / na haar wensch
kreegen : en waren tusschen den Samorin en dese 2
Kapiteynen de bootschappen so menigbuldig en
naauw-keurig / dooz het toedoen der Catures en
Brigantijnen , dat den Onder-koning niet een voet
versette / of sy wierden daar van verwittigt / in-
sonderheyd sedert dat hy van Cananor vertrokken
was.

Daar en boven was Melique Az so slim en
dooztrapt / dat hy met dese tijdingen / die hy uyt
de derde hand ontfing / onder voorgeeuen / van den
Onder-koning te doen begroeten , en van hem / de
brieven der gevangens , die hy in sijn magt had ,
over te fenden , hem een aansienelijk en wel-be-
gaafde Moor toefond / om op den gantsen toefiel /
die hy deede / agt te neemen.

Dese quam tot Anchediva in een Zambuco , op
deselve tijd als de Onder-koning sig aldaar van
water boozsag ; en aanbood de los-geving der ge-
vangens. Dog also de Koning sijn Meester van
haar verstaan had / dat sy gaarn aan sijn Edelheyd
souden schrijven , dat hy daarom die Zambuco af-
gefonden had , waar mede d'antwoord daar sy na
wagteden , soude kunnen worden te rug gehou-
den.

Wat nu den brief der gevangens belangt / daar
in stont uytgedrukt / wat goed onthjaal dat haar
van den Koning wederboer ; dog dat sy hem eg-
ter baden / dat hy sijne gedagten over hare verlof-
finge

singe wilde laten gaan, also den gemelden Koning so met woorden als met werken liet blijken, dat hy sig met weynig soude laten vergenoegen; en dat sy tot haar geluk een *Moor* met een oog, genaamt *Cyde Alle*, geboortig van *Baza*, in het Koningrijk *Grada*, alwaar men hem *Bacy* noemde, gevonden hadden, dewelke seyde sijn Doorlugtigheyd al van den tijd af, dat de Koning *Don Fernando* van *Castilien* tegen het gemelde Koningrijk van *Grada* geoorlogt had, gekent te hebben.

Desen *Cyde Alle* onder sijn gewoonelyke verseekering/ die hy met de Mooren van *Cambaya* hield/ preeg de *Portugysen* geweldig: want ten tijde als hy sijn Doorlugtigheyd in dien Oorlog gesien had/ waren aldaar eenige/ die om hare goede begaaftheden seer hoog geagt wierden; daar hy boegende/ dat men met de *Portugysen* sodanig moest omgaan, dat men meer moest trachten deselve te vriend als te vyand te houden; en dat hy den Oorlog, die sy met de *Mooren* van *Africa* hadden, en de plaats, die sy haar hadden afgenoomen, op deselve manier moest rekenen.

Lof der
Portugysen
door de
mond van
Cyde Alle,

Hoe men
volgens sijn
seggen met
de *Portugysen*
moet
omgaan.

Ondertussen schijnt het/ dat God het sodanig schikte/ dat die brieven op die selve tijd quamen; want se moedigden het volk sodanig aan/ dat se niet anders wensten/ als met de Mooren handgemeen te worden/ om *Cyde Alle* daar door tot een man/ die waarheyd gesproken had/ te maken; die ook naderhand een van de beste vrienden wierd/ die wy hadden/ hoewel hy egter sijn quade parten niet konde nalaten.

Ons Volk
hier door
aangemoedigt.

d'Antwoord ondertussen/ die dese Bode/ of veel eer verspieder van *Melique Az* kreeg/ was/ dat den Onder-koning hem over sijn besoek en het goed onthaal, dat hy de *Portugysen*, gelijk sy hem geschreeven hadden, aandeede, ten hoogsten bedankte, en also hy sig vast bereyde om sulks van nader by te kootmen doen, dat hy ondertussen sijn Gasten de *Rumes* de tijding van sijn Reys konde mede deelen, op dat hy haar middeler wijlen tot die by-een-komsten, die sy met malkander sou-

Antwoord
van den
Onder-koning
aan
Melique Az.

1508. den hebben, soude bereyden, en dat men alſdan het verdrag der gevangens ſoude kunnen opmaken, om dat men het in veel korter tijd van naby als van verre ſoude kunnen ſluyten.

De Onder-
koning
vaardigt een
Moor af.

Ma dat de Onder-koning de Moor van Melique Az met dit beſcheyd en gunſt / die hy hem be- weeg / afgevaardigt had / ſiende het genoeg / dat peder een opnam over het nieuw / dat de gevangens rakende het gevoelen / waar in de Mooren de Portugyſen hielden / geſchreeven hadden ; als ook wel merkende / dat alle deſe aanbiedingen van Melique Az maar tekens waren van de breeſ / tegen de tijd / dat men hem rekenſchap van het onthaal / door Mir Hocem de gevangens aangedaan / ſoude eſſen / ſo liet de Onder-koning alle de Kapiteynen en Edellieden van de Vloot aanſeggen / datſe haar gereet ſouden houden ; en hier op begaf hy ſig met haar na de poſt / die hy op het Eyland Anchediva had / om dat het een bermakelijke en rupme plaats was / om aan een peder rekenſchap van deſe ſijn optogt te geeven / en haar eenige dingen / die met ſijn voornemen over een quamen / voor te ſtellen.

Laſt van den
Onder-koning
aan de
Kapiteynen
en Edellieden
van de
Vloot op
deſe beſending
van
Melique Az.

Wat hy ſelf
hier op
doet.
Deſtige
aanſpraak
van d' Almeida.

Deſe dan aldaar aangekoomen / en ſodanig geplaast zijnde / datſe hem wel konden hooren / ſo deed hy haar de volgende aanſpraak. Alſo het God belieft heeft, mijn Soon *Lourenzo* uyt deſe Werelt te halen, ſo word ik van 2 dingen gequelt, dewelke volgens de menſchelijkheyd gemeen aan alle menſchen zijn, dewelke na reden en redelijkheid willen leven. De eene vereyſt de natuurlike wet van de Vaderlike liefde, die ik aan mijn Soon ſchuldig ben ; en de ander vereyſt de eer, die ſig met regt tragt te herſtellen in 't beſit, daar deſelve in was. Ik ſta Reysvaardig om mijn Soon te gaan ſien, en ſo het God belieft, dat ik ſterve gelijk als hy, ſal ſulks een groote eer voor my zijn, dat wy beyde voor ons Geloof, voor onſen Koning, en voor de geene, die ons aanbevoelen zijn, het welk de regtvaardigſte en roem-rugtigſte ſaken zijn, daar yemant om wenſchen mag te ſterven, het leven

laten. Want de wet van de roem der Martelaarschap: den Koning, zijnde de belooning der eere, en vergelding aan de geene, die ons navolgen: en de geene, die ons aan vertrouwt zijn, zijnde de vergadering van onse Magen, Vrienden en Landslieden, het welk wy een *Gemeene Best* noemen, verbreyd onse naam van Geslagt tot Geslagt, tot aan het eynde des Werelds, alwaar het geheugen van alles een eynde neemt. My weder ter eere te brengen, daar van is my; wat my in 't bysonder aangaat, niets afgegaan; dog wat betreft de groote roem, die gy-lieden, *Heeren, Magen en Vrienden!* in dese Gewesten met den degen, de lancie en uwe kloek-moedigheyd, die kragtiger als het staal is, verkreegen hebt, is by my, die de eere heb van het selve lot met u deelagtig te zijn, so veel waard, dat ikse by God niet en verdien, schoon dat volgens de liefde, maagschap en het Ampt, dat ik bekleede, een yeder u-lieden deselve dubbeld waardig is. En daarom wat aangaat het verkrijgen van sulck een hooge eer, als de Vaandels, die wy alle volgen, en onder welker gunst wy strijden, namentlijk die van CHRISTUS onsen Verlosser, en de Koninglijke Wapenen van *Portugaal*, die quelt my, die laat my geen rust, en beschuldigt my in mijn gemoed met prikkels van een regtvaardige wraak, als ik sie, hoe dat door mijn groote agtelooosheyd de tijd vast allengskens door gaat, sonder dat ik dese nieuw-opgekoomene en trotse *Rumes*, die op de magt van haren *Soudaan* en op d'aanbiedingen van den geen, die haar ontbooden heeft, so seer roemen, kloek-moedig onder de oogen tree. Dewelke ons in ons gesigt hebben derven veragten, en hare *halve Manen* en de naam van haren *Antichrist Mahometh*, die op hare Vaanen geschreeven stond; en dat tot kleyn-agting van ons *Christelyk* Geloof en de roem der *Portugysen*, die door de geheele Wereld so seer verbreyd is, en aan wie God dese bysondere gaaf voor alle andere Land-aarden vergunt heeft, van Beschermers des Geloofs, en getrouw in den dienst van haren Koning

1508.

te zijn, het welk wy door de 2 Vaanen, waar onder wy strijden, kragtiglijk doen blijken. Tot vergelding waar van sy ons ten allen tijden, in alle Eeuwen en in alle Landen van *Europa*, *Africa*, en nu in dese van *Asia*, die wy ontdekt en veroverst hebben, heerlijke overwinningen van dat *Barbaris* en trouw-loos volk verleent hebben.

En schoon sy tegenwoordig over de dood van mijn Soon roem dragen, so hebben sy egter daar weynig reden toe, maar is het selve aan de ramp, die u alle bekend is; of, om beter te seggen, aan mijne sonden, en niet aan de kleyn-moedigheyd der geene, die hem in dit gevaar bystonden, toe te schrijven. Dog indien dit so is, en so mijne sonden oorzaak van sijn dood zijn, en so sijn dood gemaakt heeft, dat wy hier alle by malkander gekoomen zijn, om desen Helffen brand, dewelke dit Land, dat door ons gewonnen en ingenoomen is, schijnt te willen dreygen, so laat dan dese mijne schuld gezegent zijn, dewelke sulck een vergadering van kragten, sulck een wil-vaardigheyd, sulck een liefde en sulck een wraak-lust, als ik in yeder van u allen sie, te weeg gebragt heeft, om ter eeren van onsen God, van onsen Koning, het verbreyden van desselfs naam; en eyndelijk, om het bloed van die geene, die het uwe en dat van uwe Vrienden, Magen en Geloofs-genooten gestort hebben, wederom te gaan plengen.

Ook is het de waarheyd, en het is God, den Alweetenden, bekend, dat so ik van het oogenblik, dat ik geweeten heb, dat dat Volk in 't Land gevallen was, niet ten eersten met den degen in de hand, en den yver, die men tot het verdedigen van Gods eere verschuldigt is, gekoomen ben, ik het selve gelaten heb, om dat ik vreesde, dat men seggen soude, dat de smert van mijn bysondere wonde meerder in my werkte als de geene, die een yeder aangingen, en tot het geneesen van die geene, die deselve om het voorstaan van hare saak in dat gevegt gekreegen hadden. En dat sonder agt te neemen op de toebereydselen en de tijd, dewelke
tot

tot sodanige dingen vereyft worden (het welk nogtans lieden gelijk die geene, die sodanig een ampt bekleeden als ik, niet qualijk en past) ik alleenlijk op de eerste tijding van de sinert, die ik van mijn Soons dood kreeg, u alle op de plaats, daar hy sijn leven gelaten heeft, wilde gaan opofferen: So dat ik de schande van medoogende Vader by de menschen mijndende, de schult van al te toegeven-
de by God verdient hebbe; om dat ik in de saken, die sijne eer betreffen, de forge van het volk te sparen, den overvloed der wapenen, der scheepen en voorraad van Oorlog, (also al het geen dat aan die geene, die voor hem strijden, te baat komt, uyt sijn enkele gunst voortspruyt) in agt genoomen hebbe. Dog also wy swakke menschen ontrent de saken, die de wereldse eer betreffen, de quade tongen meer als de straffende hand Gods, dewelke ontrent sodanige straffen barmhertig is, ontsien, so heb ik dit werk, dat wy nu sullen by der hand neemen, tot nu toe by my selven verborgen gehouden; waar toe wy, door sijne Genade, scheepen, wapenen, veel voorraad van Oorlog, en voor al dat puyk van Edellieden, die nu even uyt *Portugaal* gekoomen zijn, hebben gekreegen.

En het geen ik nog het meest van allen agte, is, dat een yeder vol moed is, om die naam van *Rumes* door de *Mooren* en *Heydenen* van *Indiën*, waar mede sy ons quansuys willen vervaren, geheelijk te doen vergeeten. So dat ik in dit geval, voor so veel als de gunst Godes en de roem die een yeder van ons in het aanvangen van dit werk toekomt, niet anders te seggen hebbe, als dat mijn voorneemen is, (so het een yeder goed dunkt) dit jong volk, dat nu eerst uyt *Portugaal* komt, aanleyding te geven, om hare degens met het bloed van dese *Mooren* van *Asia* te verwen, also het selve in die van *Africa*, dat daar aan grensd, een leer-school van den Oorlog en haar eerste opvoeding is, gemeenlijk komt te gebeuren.

Dese proef begeerde ik, dat in de Stad *Dabul*, die den *Sabayo*, Heer van *Goa*, toequam, soude

1508. geschieden, om dat hy eenige orders ontrent de Fortres, die wy in dit Eyland *Anchediva* hadden, gestelt had, als ook, om dat hy een van die geene was, die de *Rumes* in het Land geroepen, en in hare Havens ontfangen hadden.

Het is ook de waarheyd, dat ik van meening was, op dese sijne Stad *Goa*, die wy alhier voor onse Nabuur houden, los te gaan; dog 2 oorsaken bewoogen my het selve eer op *Dabul*, als daar op te doen; de *eerste* is, om dat volgens het berigt, dat my daar van gegeven is, die Stad seer hoog in de Rivier gelegen is, en daar geen genoegsame diepte is, om onse scheepen so hoog te kunnen voeren: en de *tweede*, om dat *Dabul* so quaad niet in te loopen is, en daar en boven de *Rumes* en *Melique Az*, haar Beschermers, so naby, en *Goa* so verre van haar leggen, dat d'overwinning, die God ons over het inneemen van deselve soude vergunnen, de gemoederen so seer, als dat van *Dabul*, als regt daar voor leggende, soude versetten: en na dat wy met het dempen van dese vreemdelingen, die wy nu gaan opsoeken, te rugge fullen gekeert zijn, sal ons met de hulpe Gods tijd overschieten, om nog andere Steeden van dese Volkeren, die ons het naast by leggen, in te neemen.

Lof over
des Onder-
konings
aanspraak.

Ma dat de Onder-koning sijn reden geëyndigt had / so als een vader hem met groote aandagt aanhoorde / wierd sijn aanspraak tot lof van die daad ook ten hoogsten geprezen. En daar by wierden nog veel andere dingen geboegt / so wat aanging het aantasten der *Rumes* binnen *Dio*, als het eerst aandoen der Stad *Dabul*; so dat de Onder-koning een goede voorspelling van de upthomst van het werk van alle dit gewoel te gemoet sag.

Wat eenige
over dese
aanspraak
willen seg-
gen.

Enige wilden daar na seggen / dat de Onder-koning dese aanspraak aan de gemelde Kapiteynen en d'aansienelykste lieden van de Bloot gedaan had / om dat / wat het aantasten van *Goa* aanging / hy sulks door den raad van *Timoja* deede / met wie hy in 't voorsby gaan van *Baticala*, om aldaar levens-middelen in te neemen / ter selver plaatse

plaats gepochen had ; als mede dat hy op het versocht van gedagten Timoja , om hem met den Heer van 't Land / waar mede hy eenig verschil had / te versoenen / tot zijn voldoeninge aan Diego Pirez van Anchediva had laten weten / dat hy de Haven van Goa met zijne *Galey* soude peylen. Dog schoon hy bebonden had / dat hy daar in met de geheele vloot soude kunnen loopen / so had hy het selve egter stil gehouden / also hy vreesde / dat dien aanslag hem die van de Rumes , dat zijn grootste voornemen was / soude verhinderen ; so dat hy om deselve een vrees aan te jagen / also het werk byna in haar gesigt voorgeballen was / tot Dabul eens had willen aanloopen ; en oversulkis / so haast als hy zijn water tot Anchediva ingenoomen had / vertrokken was / geduurig langs de kust zeilen de / tot dat hy tot Dabul quam.

„De Stad Dabul , ten tijde als de Onder-ko- Gelegent-
heid der
Stad Dabul.
ning Don Francisco d'Almeida aldaar aanquam / was een van de volk-rijkste en deestigste Zee-steden van die gewesten ; so ten opzigt van de menigvuldige koopmanschappen / die aldaar gebragt wierden / als wegens desselfs Land-streek ende gelegentheid. Want die plaats lag boven een seer breede en baar-bare Rivier / omtrent 2 mijlen van de barre / zijnde met de beste gebouwen van het geheele Land voorzien.

„Daar in woonden Heydenen en Mooren van Schoone
gebouwen
aldaar.
allerhande Land-aard / en de Land-streek self was seer dicht by het Koninkrijk Decan , en een van de voornaamste stapels der koopmanschappen / die daar in en upt quamen.

„De gemelde Stad quam op die tijd den Sa- Wie deselve
ten tijde
van d'Al-
meida toe-
quam.
bayo toe / de voornaamste Heer van dat Koninkrijk / alwaar hy een Kapiteyn met een genoegsame besetting ingeleyd had. En om dat hy vreesde / dat hy d'een of d'ander tijd aangetast soude worden / so is 't / dat hy behalven de gemelde besetting / vermits de tijding van onse vloot / nog 6000 man by malkander gebragt / en een werk van seer dik hout / van binnen met aarde

1508.

„boorzien / die hy uyt een gragt die van bupten
 „omging / getrokken had / het welk beter als
 „kalk en steen tegen ons geschut mogt / gemaakt
 „had.

Werk van
dik hout
met aarde
voorzien.
Bolwerk aan
d'ander sij-
de van de
Rivier.

Van d'ander sijde van de Rivier / die tegen het
Zuiden was / (also deselve Stad naar het Noor-
den leyt) stond een Bolwerk op een kromte / die
de aarde maakte / van het welcke de scheepen de-
welke in de Rivier wilden koomen / door het ge-
schut / dat daar op stond / moesten worden be-
schermt. En op dat de scheepen / die in de Haven
tegen over de Stad lagen / geen schade van de
Portugysen soude konnen wederbaren / so liet de
Kapiteyn plaats voor het geschut / dat op het paal-
werk lag / maken / de Rivier wel besetten / en
gaf last / dat de gemelde scheepen boven souden
blijven.

Voorforg
door de
Moorse Ka-
piteyn van
een Bol-
werk.

Als mede
tegen het in
de Haven
koomen
van de On-
der-koning.

Daar en boven doen hy verstant / dat de On-
der-koning in de Haven wilde koomen / so liet hy
de gemelde scheepen in order stellen / en dat so dicht
aan malkander met de boorz-steebeng tegen 't land /
om dat de plaats aldaar wat steyl was / dat men
van d'eene in d'andere / op de wijze van een Bol-
werk konde koomen / staat makende / dat als de
onse het geweld van haar geschut / dat reyt voor
de Rivier lag / boorzhy souden wesen / sy daar in nog
een ander werk / dat niet min sterk soude zijn / sou-
den vinden.

Verbod van
den gemel-
den Kapi-
teyn van ee-
nige goede-
ren.

Op dese goede order en staat van sterkte / waar
in hy de Stad gestelt had / betrouwde sig de Ka-
piteyn sodanig / dat / na dat hy verstaan had / dat
eenige Koop-lieden van meening waren, hare goe-
deren in een verseekerde plaats te brengen, ende
dat uyt vrees van de tjdning / die sy van onse Vloot
gekreegen hadden / so liet hy een streng verbod uyt-
gaan / dat niemant, op straf van 't verlies derselve
goederen, sig soude vervorderen, een voet uyt ha-
re *Baganzans* (zijnde plaatsjes langs de Rivier / daar
sy hare gemelde goederen gebragt hadden) soude
versetten.

Daar en boven so is 't / dat / na dat hy sijn
Wouw

Vrouw tot meerder verſekering van 't volk in een **Luſt-huys** gebragt had / hy deſelbe in de Stad ontbood / en met eenige van de hooſnaamſte der gemelde Stad te weege bragt / datſe van gelijken ſouden doen / onder dit voorwendſel / datſe ſulks dedden, om haar de Vloot der *Frangues* (ſo noemensde Portugyſen aldaar) die daar voorby ſouden trekken, te doen ſien; ſo dat verſchepde **Edele Vrouwen** / die ſig op hare **Luſt-huysen** onthielden / ſig na de Stad als op een groot Feest verwoegden.

1508.
De Dames van de Stad koopen om de Portugyſe Vloot te ſien voorby zeylen.

De **Onder-koning** ondertuſſen / die van alle deſe dingen niet wiſt / op een Vry-dag den 29 Decem-ber aan de **Mon**d van de **Rivier** gekoomen zijnde / liep op dien dag daar niet in / om dat het alreede laat was; dog den volgenden met het gety gekoomen zijnde / liet hy aan **Pero Barreto** weten / dat hy met de ſcheepen, die hy uyt de Vloot, die op de kuſt was, genoomen had, voor uyt ſoude gaan, en dat hy neffens de ſcheepen, die in de Haven waren, ſoude gaan leggen.

Laſt van den Onder-koning aan *Pero Barreto*.

Dit geſchiedde / na dat hy met de **Kapiteynen** over een gekoomen was / dat, na dat de geheele Vloot voor de Stad ſoude zijn gekoomen, het **Zee-volk** daar vervolgens op ſoude paſſen, met het verdere, dat haar aanbevoolen was, en dat ſy met haar Volk aanſtonts plat op de aarde ſouden gaan leggen, en egter alle het oog op de **Koninglijke Vaan** van haar **Schuyt** ſouden houden, op dat niemant voet aan land ſoude ſetten, voor dat hy daar goede kanſtoe geſien had. Want volgens het berigt / dat hy van de gelegentheid van de Stad had / was de plaats van de **Rivier** / daar hy uyt moeſt / ſo gemakke-lyk / dat / na dat de ſchuyten met weynig moeyte aan land gekoomen waren / men daar ſeer ligt konde op ſtappen.

Verdere orders aan het Zee-volk.

Kennis die den Onder-koning van de gelegentheid van de Stad heeft.

Hier op geliefde het **God** / dien raad ſodanig te begunſtigen / dat na dat men het **Bolwerk** van den ingang met minder moeyten als men gemeent had / voorby geraakt was / de ſcheepen voor de Stad nog niet eens ter deegen geankert waren / of de ſchuyten waren al vol volk om wat grootſte

Begin van een geluk-ken uytſlag.

1508.

Drift en
yver van 't
Volk om
aan land te
raken.

De 2 eerste
die sulks te
beurt valt.

Geschut van
de vyanden
te hoog ge-
plaatst.

Wat de
Mooren hier
op doen.

Bloedig ge-
regt.

Ongevallen
door de al
te grooren
yver der on-
se veroor-
saakt.

onderneemen. En sonder sig de order / die den On-
der-koning gestelt had / veel te bekreimen / so is 't/
dat sy dooz die eer-sugt gedreeben zijnde / wie van
haar de eerste aan land soude zijn / sommige van
haar beneden / en andere van boven daar op spron-
gen / na dat de gelegentheyd sulks toeliet.

De 2 van de Koninglijke schuyt / die daar eerst
toe quamen / waren Fernando Perez d'Andrade
en Joan Gomez d'Alcunha Cheira-dinheiro. Na
dat van dit Land / dat tusschen het paal-werk en
de Zee lag / ingekreegen was / sonder dat het ge-
schut onser scheepen een eenige schoot deede / also
men wel wist / dat dat van de vyanden over de
hoofden van de onse soude schieten / so quamen sy
aan het hout-werk / sonder eenige schade van het
geschut / dat daar op stont / te weder baren. Want
nademaal het selve seer hoog op het aarde-werk
stont / so vloogen de kogels over de hoofden van
ons volk / en vielen tusschen de scheepen in.

De Mooren hier op siende / dat alle de onse dooz
3 openingen / die sy aan de Ribier gelaten hadden /
vast dooz raakten / so verdeelden sy haar in 3 Es-
quadrans , en gingen haar aan die 3 poorten van
het hout-werk ontfangen / alwaar een bloedig ge-
vecht voozviel / de eene sig verweerende / en d'an-
dere so wreedeljk aanvallende / dat de lichamen
der dooden meer hinder aanbragten / om in te ra-
ken / als het hout-werk / dat tot een beschutting
opgereg was.

En also de plaats daar d'onse stonden / vermits
de gragt seer eng was / en sy alle de eerste wilden
zijn / so was sulks oorsaak / datse malkander in
de weg liepen / de Onder-koning een Esquadron
van het volk dat met begten doende was / van de
andere schepde / en aan Nuno Vaz Pereira liet
weeten / dat hy van een ander kant soude tragten
in te raken , waar dooz hy de handen wat ruimer
bande bukten- maar niet van de binnen-kant kreeg /
also de vyanden t'elkens met nieuw volk versterkt
wierden.

Pero Barreto , dewelke ter plaatse streed / die hem
te.

te beurt gevallen was / leed mede heel schade onder de sijne / want also hy aan 't uytterste eynde van de Stad was / daar de scheepen der Mooren ten anker lagen / so wierd hy van onse eygene werken al by wat beschadigt / en raakte in andere veel gebaarlijker / die de Mooren tot haar bescherming gemaakt hadden.

1508.
Schade door
Pero Barrato
geleeden.

Eyndelyk in dese eerste aanbal van de onse / tot dat de Mooren aan het depnsen raakten / was het gevegt so wreed en heevig / dat de Mooren de onse niet langer konnende wederstaan / eyndelyk de blugt na een Mesquiet , die midden in de Stad stont / moesten neemen / meenende hare levens te bergen ter selver plaats / daarse hare zielen door hare gebeden aan den Oupvel opgeoffert hadden / sonder na haren Kapiteyn / die haar als een dapperere Krijgs-man aanmoedigde / en hy wijlen als rasende wierd / siende / dat het groot getal van de sijne so schandelyk door 10 van de onse liepen. Na dat meer is / beele van die geene / die haar toeblugt na de Mesquiet namen / so haast als se door d'een poort ingekoomen waren / ontsnapten ten eersten / also sy haar niet al te seker in die plaats hielden : so dat so dese als d'andere / die d'onse in de straten van de Stad vonden / welke straten sy als Overwinnaars van alle kanten door liepen / geen andere gedagten kreegen / als sig na een berg te begeeven / die boven de Stad geleegen was. Nog de grootste moord / die van deselbe geschiedde / was in de Mesquiet , zijnde de uytterste vastigheyd / daar een peder sijn vrouwe en kinderen beschermde / van welker lichamen de straten gelijk als besaapt waren / en volgens het getal dat daar van naderhand wierd gemaakt ober de 1500 / zijnde meest Inwoonders van de Stad / bevonden wierden. Want wat aangaat de Soldaten / die tot desselfs bescherminge quamen / die waren in seer kleyn getal : en waren dese de eerste / die de blugt na het gebergte namen / by welke gelegentheid 16 van de onse dood bleeven / en 220 gequetst wierden.

Wreed en
hevig ge-
vegt.
Mooren neem-
den de
vlugt , daar
sy haren
vloek-eed
gedaan
hebben.

Groote
moord der
Mooren die
in de Mes-
quiet ge-
vlugt wa-
ren.

Getal der
fodanige.

Soldaten
vlugten na
't gebergte.

Na dat dese Victorie bevochten was / die van 10

1508.

Onder-koning maakt een Christen kerk van de Mesquiet.

En slaat daar in veel tot Ridders.

Gevegt van hand tot hand.

Toelating van den Onder-koning.

Het weynig werk dat hy van de gevlugte vyanden maakt.

Verdeeling door den Onder-koning onder de Kapiteynen van het bewaren der Stad.

uuren af tot 3 na de middag duurde / waar door de Stad in onse magt raakte / begaf sig de Onder-koning na de groote Mesquiet , waar van hy een Hups des gebeds maakte / om sijne dankseggingen nevens alle d'andere / ober de verkreegene zeege / aan God uyt te storten : nitsgaders een Hups van eere / door de geene / die de geene ontfingen / die deselve uyt handen van den Onder-koning door haar tot Ridders te slaan / wel wilden deelagtig worden ; Also dit een van de broomste daden was / die men tot nog toe in Indiën uytgevoert had. Want alles geschiedde hand aan hand / degen voor degen / en lancie tegen lancie / sonder dat d'eene of d'andere sig veel met het geschut / dat sy hadden / bedienden.

En also het reets laat was / en d'onse so moede waren / dat de overige dag haar noodig was / om te rusten / so stont de Onder-koning toe / dat het eeten en slapen van die nacht , gelijk als tot een zege-praal wegens de verkreegen overwinning soude strekken , sonder dat de schepen by malkander souden koomen / om deselve nog nader te bieren / als mede om aan de vyanden die naar het gebergte geblugt waren / hoe weynig werk dat hy van haar maakte / en dat hy den volgenden dag met sijn volk binnen de Stad soude koomen / om sig met den roof te verrijken / wyl hy reets eer genoeg met den degen beboogten had / gelijk hy tegen den Gesant van Melique Az in het gesprek / dat hy tot Anchediva met hem had gehouden / gesegt had.

En vermits hy bedugt was / dat de Mooren , die sig in die nacht op het gebergte begeeven hadden / hem d'eene of d'ander quade aanslag mogten brengen / so verdeelde hy de bewaking van de Stad onder de Kapiteynen / dewelke de ingangen van de straten in besetting namen / met hout-werk afschutteden / en aldaar eenig geschut lieten op brengen. En also Jorge de Mello Pereira , Kapiteyn van het schip Bellem , het uitgeleesensie volk van de Vloot by sig had / so liet de Onder-koning hem we-

weeten / dat hy de post , die aan de voet van den berg nog onbeset was , en daar de *Mooren* sig in begeeven hadden , daar hy veel moeyte mede had om te behouden , soude inneemen.

1508.

Last van
den Onder-
koning aan
Jorge de
Mello Percei-
ra.

Want nademaal veel van haar / dien ingang maar flaauwelijk aantasteden / de eene om hare vrouwen en kinderen / die in de huysen verborogen waren / op te zoeken / d'andere om het geen sy niet hadden konnen mede neemen / in verseekering te stellen / en d'andere om te steelen / so was sijn meeste volk de geheele nacht met den degen in de hand op de been / om op te passen / tot dat den ogterid haar van dat ongemak verlosse / en de Onder-koning haar na een andere post sond / daar sy wat meerder sin in hadden / haar met eenen verlos gevende / de Stad uyt te plunderen.

Sijn meeste
volk de ge-
heele nacht
op , om
verscheide
insigten ,
En verlos
tot plonde-
ring gegee-
ven.
Brand in
een huys
ontstaan ,
Neemt ge-
weldig toe ;

Dog terwijl sy alle hier mede doende waren / ontstont 'er brand in een huys aan het eynde van de Stad na de Oost-sijde. Welke brand sulck een voortgang in korten tijd had / dat doen de Onder-koning uyt de Mesquiet trok / en langs de Ribler quam / daar het op het sijnst was / men de rook en de hitte van 't vuur niet langer konde verdraagen. Want nademaal de huysen maar met riet gedeckt waren / so is 't / dat uyt de minste bonk / die op het nabuurig dak viel het selve t'elkenz een nieuwen brand veroorzaakte / inboegen / dat doen de middag gekoomen was / de Stad na geen betwoonde plaats meer geleek / maar alleen een wepnig koolen en asch was. Men seyd / dat 'er by die gelegentheid veel volk dood bleef / want in de klepne roof / die de onse aanregteden / vonden sy veel van deselve in de huysen verborogen : inboegen de schade so groot was / dat de Mooren die nederlaag lange jaren daar na beklaagden. Want nademaal de Kapiteyn van de Stad groote straffen op deselfs plondering gestelt had / so is 't / dat doen de Stad ingenoomen wierd / een peder meer aan het vergen van sijn persoon / als van sijne goederen liet geleegeen zyn.

En waar
door.

Ellendigen
toestant der
Stad.

Beklag daar
van veele
jaren daar
na.

Dog boven al liet de Onder-koning by nacht
so=

1508.

Scherpe or-
ders door
den Onder-
koning by
nacht gestelt.
Waar uyt sy
de meeste
buyt krij-
gen.

Wat eenige
van dien
brand seg-
gen.
Door wie
gestigt.

Brand in de
scheepen
mede ge-
stigt.

Moeten na-
derhand
suaarder
ongeval
uytstaan.
Waar door.

Order van
den Onder-
koning aan
de Kapitey-
nen der le-
vens-mid-
delen in de
Stad.

sodanig oppassen / dat de Mooren, die alsdoen na
hups keerden / om het een of het ander te bergen/
gebaar van het leven liepen / so dat sy alles quijt
wierden / en de onse seer weynig baat daar by had-
den. Alleen van de Baganzans, die langs het wa-
ter lagen / en van de scheepen daar eenige goederen
in geladen waren / was het meest / dat sy van die
buyt kreegen / die men seyd / dat op 150000 Cru-
zaden geschat wierd.

Ondertussen wilden eenige seggen / dat de On-
der-koning self den aanlegger van die brand was,
en dat hy aan den Commandeur / Ruy Soares,
belaast had / deselve te stigten, also hy breegde / dat
onder dit plonderen en de wan-schikkelijkheeden / die
gemeenlyk daar uyt ontstaan / de Mooren van bo-
ven 't gebergte souden koomen om d'oberwinning/
die sy / niet tegenstaande eenige schade / beboogten
hadden / daar mede te stutten.

Op deselve wijs wierd den brand mede in de
scheepen gesteecken / dewelke / also se aan malkan-
der vast gemaakt waren / so wierd die in 't kort
meester van deselve / hoewel d'onse sig nog in groo-
ter gebaar sagen als het volk / dat de Stad aan-
tastede. Nog naderhand moesten sy nog eens waar-
der ongebal nystaan / waar door sy niet tot Dio-
konden koomen / en gebrek aan levens-middelen
hadden. Want also se byna alle van de kusten van
Chaul en Dabul quamen / om het overige / dat Ma-
labar uytleevert / in te neemen / en dat doen de On-
der-koning van Cochin vertroft / hy weynig daar
van mede nam / en staat maakte / dat hy vermits
de oberwinning van die Stad / en de meening daar
men in was / dat men deselve soude uytplonderen/
den buyt op die kust soude binden / so is 't / dat
hy aan de Kapiteynen en andere Bevel-hebbers
last gaf / om de levens-middelen, die daar in wa-
ren, na haar te neemen, dog doen de Onder-ko-
ning wilde weeten / offe yets gevonden hadden,
so verstont hy / dat alles verbrand was.

Om welk gebrek te verbullen / also hem dagt /
dat men in de plaatsen / die boven de Rivier la-
gen /

gen / petſ van dat goed ſoude konnen vinden / ſo
ſond hy de Galeyen, Brigantijns en eenig volk van
de ſcheepen met volk / om daar na te ſien / en ſo
ſy het voór geen gelt konden krijgen / dat ſy het
dan met geweld ſouden tragten te krijgen.

Terwyl dat deſe gingen / ſond hy andere Kapiteynen
teynen uyt / om te ſien / of op den berg / daar de
Inwoonders van de Stad haar begeeven hadden /
eenige daar van te krijgen waren ; dog deſe ver-
trokken mede onberrigter ſake van daar / alſo de-
ſelbe Inwoonders in haar vlygt geen andere ge-
dagten hadden gehad / als om hare levens te ver-
gen. Wat de Kapiteynen aangaat / die de Rivier
opwaarts gingen / ſo iſ 't / dat ſy ober al daar ſy
quamen / vermits de tijding van het verdelgen van
Dabul , alles woefte en ſonder eenige levens-mid-
delen vonden. Waar van de oorſaak was / dat 'er
in dat jaar in alle die geweſten een groote onvryg-
haartheid voór de Sprink-hanen geweest had : het
welk / alſo het aldaar weynig gebeurt / de Mooren
ſeyden / dat dit een voorſpelling van een andere
plaag was, die daar in beſtont / dat de *Portugyſen*
de oorſaak van haar geheele verderf waren.

„Van deſe Sprink-hanen vonden d'onſe in die
„Steeden veel potten vol / die d'Inwoonders daar
„in bewaarden / om dat ſy daar veel van houden /
„en daar ſy ſterk op Mecha mede handelen / om
„dat de vertiering daar van groot in Arabien iſ.
„Dog de onſe vonden van dat goed niet alleen een
„groot getal in het inneemen van Dabul , maar
„ook in eenige ſcheepen van de Mooren , die ſy te
„vooren genoomen hadden / waar uyt ſy ſagen /
„hoe veel men daar van aldaar hield / alſo ſy daar
„veele potten vol van vonden.

„Dit ſelbe goed gebruiken d'Arabiers , die in de
„woeſtijnen van Arabien woonen / als ook die van
„Africa , in ſeker Landſtrek / die ſy Zahara noe-
„men / zijnde een ſtuk Lands / dat van den We-
„ſtelijken Oceaan van die Landſtreken / van de
„Caap Bojador af / tot aan onſe Portres van Ar-
„guin begint / en ſig in de breedte 70 / 100 en nog
„meer

1508.
Wat den
Onder-ko-
ning hier op
doet.

Nevens
ſtreng laſt
daar by.
Uytsending
van andere
Kapiteynen
na 't ge-
bergte der
Mooren.

Wat de Ka-
piteynen
die de Ri-
vier op-
waarts gin-
gen , vin-
den.

Gevoelen
der Mooren
van de
plaag der
Sprink-ha-
nen.
Handel der
Mooren met
deſelve.

Meenigte
van dat
goed op
veel plaat-
ſen.

Spijſe voor
de Arabiers
in de woe-
ſtijnen.
Als ook
voor die
van Zahara.
Gelegent-
heid van
Zahara.

1508.

„meer mijlen uytſtrekt / tot datſe in de Nijl valt /
 „zijnde dit Land een voedſter-moeder van een groot
 „getal Alarben.

Oorſprong
 deſer
Sprink-ha-
nen.

„De Travades van Guiné brengen ſulks een mee-
 „nigte van dat goed voort / dat de aarde daar van
 „gelijk als bedekt word; en het ſelve verhit en ver-
 „brand over al alle de planten en kruiden daar
 „het door trekt; het welk de Inwoonders gewaar
 „worden / als ſy de Son eerſt 2 of 3 dagen lang
 „met een geele verſ gezien hebben. Want de wol-
 „ken van die Land-ſtreck die ſy ſien / ſtellen ſig
 „tuffen de Son en haar / en dan gebeurt het / dat
 „ſe op de aarde vallen / alwaar ſe ſterven / waar

Waar door
 d'Inwoon-
 ders haar
 komſt ge-
 waar wor-
 den.

Hoefte d'*A-*
rabiers be-
 waren.

„na ſy in de Son in groote platte bakken gedroogt
 „zijnde / ſy deſelve tot haar ſpijs bewaren / want
 „in die woefſtijnen regent anders geen Manna voor
 „dat ellendig volk.

Deſe plaag
 gemeen in
 het binnen-
 ſte van ge-
 heel *Africa*.

„Deſe plaag iſ ſo algemeen in het binnenſte van
 „geheel *Africa*, vermits den brand en de droogte
 „van het Aard-rijk / dat Don Rodrigo de Lima,
 „onſen Gefant naar het Hof der Abyſſinen, wel-
 „ker Koning wy gemeenlijk Preſte Jan noemen /
 „gaande / eenen Francisco Alvarez, Prieſter / in
 „een verhandeling van de dingen / die hy op die
 „Reys / waar in hy met gedagten Don Rodrigo
 „geweeſt iſ / gezien heeft / omſtandig verhaalt /
 „dat de vrees voor de komſt van deſe Sprink-ha-
 „nen, die ſy *Ambatas* noemen, ſo groot by d'*A-*
 „byſſinen was, dat hy ſig op ſeekere plaats, *Barua*
 „genoemt, bevindende, ſy mede dit teken gewaar
 „wierden, namentlijk de geelheyd van de Son en
 „het geheele Aard-rijk daar door verduyſtert, een
 „groote vrees onder het volk veroorzaakte, alſo
 „ſy een groot quaad daar uyt te gemoet ſagen;
 „dog den volgenden dag gekoomen zijnde / ſo be-
 „gonden'er eenige nieuwe wolken van die Land-
 „ſtreck op te koomen / die byna 8 mijlen weegs
 „beſtoegen.

Nieuwe
 wolken die
 8 mijlen
 weegs be-
 ſtaan.

Abyſſinen
 begeeven
 ſig by die
 Prieſter,

„In die tijd begaf ſig het volk van de woon-
 „plaats der Mooren naar hem toe / als een Prie-
 „ſter zijnde / hem om Gods will verſoekende / dat
 „hy

„hy eenige raad tegen die quaal wilde verschaffen. 1508.
 „**Waar op hy tot antwoord gaf** / dat hy geen seer-
 „kerder middel wist als God aandachtelijk te bid- om daar
 „den, dat hy die plaag van haar wilde afwenden. raad tegen
 „**Waar op sy alle de Portugysen, die aldaar wa-** te schaffen.
 „**ren / by malkander hebbende doen koomen / so** Zijn ant-
 „**bestelden sy een Omgang, gelyk men in Portu-** woord daar
 „**gaal gewent is over de velden te doen. En na** op.
 „**dat sy een steen van Ara op haar manier als een** Wat d'A-
 „**overblyffel met het Krupps voor uyt gaande / op-** byssinen hier
 „**geheeben hadden / so deden sy haar gebeden tot** op doen.
 „**God / daar de Inboorlingen of Inwoonders op**
 „**antwoordden: Zio Marena Christus; het welk** Haar ge-
 „**in onse taal te seggen is: Heere Christus ont-** roep.
 „**fermt u onser.**

„**Op welk gebed en geroep sy-lieden door een**
 „**veld / dat met tarw besaapt was / ontrent een**
 „**quartier uurs gaande / op een hoogte quamen /**
 „**van waar men de velden in 't geheel konde ont-**
 „**dekken. Waar op gedagten Priester eenige wey-** Wat den
 „**nige van haar aan een kant getrokken hebbende /** Priester hier
 „**haar van Gods wegen vermaande, en uyt de Ge-** op doet.
 „**meente verbande, so de geene, die tegenwoor-**
 „**dig ter plaatse waren, en alle d'andere afweesige**
 „**binnen 3 uren tijds sig niet na de Zee, of naar**
 „**het Land der ongeloovige Mooren begaven, en**
 „**het Land der Christenen verlieten.**

„**Dit dreygement aldus gedaan weesende / was** Uytwerking
 „**het selve oorsaak van een groote verandering /** van sijn seg-
 „**also het volk sig in groot getal / Omgangs ge-** gen.
 „**wijse na de Zee begeebende / het welk de weg**
 „**was / die men haar vermaant had in te slaan /**
 „**so meenden de Inwoonders datse quamen / om**
 „**haar te steenigen / so groot waren de aanballen /**
 „**die sy op de kusten deden. En doen den Om-** Verdrijving
 „**gang ter bestemde plaats quam / stont al het** der Sprink-
 „**volk op de hooge plaatsen van het gebergte en** hanen na de
 „**sag / hoe de Sprink-hanen als een dikke wolk na** Zee uyt
 „**de Zee gedreeven wierden.** kragt van
 „ den Om-
 „ gang.

„**Op die selve tijd ontstont'er een Travade na de** Travade
 „**gemelde Zee-kant / die 3 uren lang duurde / en** ontstaan.
 „sulk

1508. „sulck een schade aldaar veroorzaakte / dat doen het
 „water van de Sibieren afliep / de gemelde Sprink-
 „hanen / so dood als leevendig / 2 elleboogen hoog
 „gebonden wierden / dog den morgen gekoomen
 „zijnde / was 'er niet een leevendig / inboegen het
 „getal daar van / so groot na de kant van de Si-
 „vier was / dat het selve wel na kleine heubelt-
 „jens geleek.

Verwonde- „Hier ober was het Land-volk-so verwondert /
 ring van het „dat se sepden / dat de onse heylige menschen wa-
 Land-volk „ren , nademaal God upt kragt van het geen sy
 daar over , „gedaan hadden / sulck een wonder-werk uptge-
 en haar in- „werkt had. En also dese tijding door het geheele
 beelding. „Land liep / so quamen se de onse van alle kan-
 „ten soeken / haar om Gods wil biddende / dat
 „sy de *Ambatas* die haar in de grond bedorven ,
 „wilden verjagen.

Reden van „Op hebben dese bukten-reden van de Sprink-
 dit verhaal „hanen en van het gebruik / dat de Arabiers en
 der Sprink- „de Mooren van Africa daar van tot haar onder-
 hanen. „houd maken / gedaan / vermits de uitlegging /
 Belacchelij- „die eenige Gods-geleerde van dat gedierte van St.
 ke voor- „Jan in de woestijn at / zijn makende / op dat men
 geevinge „weete / dat het geen krupden of gebogelte was /
 van eenige „gelijk ilt op eenige Predik-stoelen heb hooren pre-
 Geleerde. „diken / om dat men niet en wist hoe gebruikte-
 „lijk dese spijs onder de Mooren is / en hoe hoog
 „de geene / die sy in potten bewaren / gelijk de
 „geene / die de Kapiteynen / die door den Onder-
 „koning afgesonden / op haar komst vonden / door
 „haar als wat sonderlings geagt wierd. Self seg-
 „gen eenige van d'onse / dewelke daar van proef-

Seggen van „den / datse seer wel smaakten , en dat haar vlees
 eenige van „al so goed was als dat van de vissen , die men
 de onse , die „Zee-Sprink-hanen noemt , en die daar seer wel na
 deselve ge- „gelijken.
 proeft lieb-
 ben.

„De Onder-koning siende / dat niet tegenstaande
 alle de vlijt door hem aangewent om agter eenige
 levens-middelen te koomen / hy egter geene aldaar
 konde krijgen / ende dat om de plaag / die wy ge-
 segt hebben / so vertrok hy niet de geheele Vloot
 van

van Dabul , van meening zijnde / seekere plaats 1508.
 genaamt Bazaim , aan te tasten / om dat hy wist /
 dat het een Land was / dat ver van de Mooren Vertrek van
 afgeleegen was / en dat / ingevalle sy hem de ge- den Onder-
 melde levens - middelen om geen gelt wilden ver- koning van
 koopen. Dabul.

Want also dese plaats in den boesem van Cam- Reden
 baya lag / en den Koning van dat Koninkrijk toe- waarom hy
 quam / met wie hy niet wilde Oorloogen / so is de minnelij-
 't / dat eer hy gewelt gebruykte om levens - mid- ke midde-
 delen te krijgen / eerst de minnelijke middelen wil- len eerst wil
 de in 't werk stellen. ingaan. Indoegen hy zijn Keps
 langs de kust vervolgende / so is 't / dat terwijl
 Payo de Soufa . Kapiteyn van de klepne Galej ,
 hy de wal zepde om het Land te ontdekken / hy
 in de Mont van een Rivier quam / waar langs
 hy eenig vee sag weyden / waar op hy / vermits
 het gebrek / dat hy van levens-middelen had / met
 eenige van de sijne aan land stapte om eenige stukke Stapt aan
 daar van te krijgen. land om ee-
 Nog die van 't land / dewel- nig Vee te
 ke seer wel op haar hoede waren / vielen haar so krijgen.
 schielijk op het lijf / dat de onse seer gequetst na
 hare baar-tuygen weder moesten keeren : waar on-
 der waren Jorge Pazanha en Ambrosio Pazanha , Namen der
 Soonen van Manuel Pazanha. gequetste, En also Payo de
 Soufa , Jorge Guedes , die gebaar liep / van het le-
 ven te laten / wilde te hulp koomen / so bleeven sy En dooden,
 daar alle beyde dood. Dit was de belooning / die
 de lust van vrees vlees te willen eeten / haar quam
 te kosten.

Doen de Onder-koning dit verstont / smertte Droefheyd
 hem sulks geweldig / om dat het selve op een tijd van den On-
 geschiedde / dat hy sulks volk het minst konde mis- der-koning
 sen : te meer / also het selve sonder zijn verlof ge- daar over,
 geschiedde / nademaal hy in diergelijke dingen daar
 bysonder op lettede / dat niemant deselve sonder een
 bysondere last mogt aanvangen.

Nog kort daar aan viel'er een andere saak voer / Andere saak
 die voer het ongeluk van desen / op deselve Galej voorgeval-
 van Payo de Soufa qualijk slaagde. len. Want so als
 hy voer upt ging / om de punten / die het Land

1508.

Ontmoe-
ting door
Diego Men-
dez van een
Fust.

Wat van de-
se Fust is.

Verhaal we-
gens des-
zelfs Turk-
sen Com-
mandant.

Sijn bereyd-
schap tot
een gevegt.

Diego Men-
dez stelt sig
tegen den
Turk.

Wat de Tur-
ken hier op
doen.

Heerlijke
wraak op
den aanval
der Turken.

aan Diego Mendez, aan wie hy dese Galey gegee-
ven had / uptmaakte / so quam deselve Diego Men-
dez, die een goed stuk weegs van de Bloot af-
ging / een Fust te gemoet / die van Dio na Dabul
overstak / zijnde met Roepers en ander volk wel
voorzien.

Daar op was een Turk, dat een Edel Heer /
en / so men naderhant verstont / een Bloed-ber-
want van den Sabayo was / en die op het vernes-
men van den goeden toestand / daar sijn Koning-
rijk sig in bebont / naar hem toeging.

Dese Turk was met een schip van Mecha, met
25 man van die van sijn Land-aard / en die hem
alle toequamen / vergeselschap / gaande met haar
in de Fust, die Melique Az hem bygeset had / tot
dat hy haar tot Dabul, of daar hy soude begee-
ren / geleevert had / tot Dio aangeloomen. En
also hy een Strijds-man was / so is 't / dat doen
hy een punt ontdekte / Diego Mendez vernam / en
sag / dat hy het gevegt met hem niet konde ontgaan,
al sijn volk na om laag sond / op dat d'onse niet
anders als Roepers souden sien.

Dog Diego Mendez seer weynig werk hier van
makende / so is 't / dat hy op hem aanbiel / tot dat
hy met sijn Galjoen tegen den Turk. aanstiet / son-
der dat hy wist / wat hy in sijn sin had. Dog de-
se / namentlijk de Turken, dit gewaart wordende /
quamen met een groot geschreeuw te voorschijn /
en stelden sig door het schieten met pijlen en het
houwen met hare houwers / so schrap tegen de
onse / datse een ingang in de Galey kreegen / haar
tot aan de mast verjoegen / en byna meester daar
van souden geworden zijn.

Want also de onse op dien eersten aanval der
Turken niet verdagt waren; so is 't / dat sy haar
selve so belemnert vonden / datse niet eer weder be-
quamen / voor dat sy het staal der byanden ge-
voelt hadden; het welk haar so berwoed maakte /
dat sy upt haar Galey in die van de Turken over-
szongen / alwaar sy haar sodanig op haar week-
ten / dat sy aan niemant het leven spaarden.

En

En op dat d'overwinning so veel te grooter soude weesen / so is 't / dat niet tegenstaande de meeste van de onse door het staal der Turken wel dapper geteekent waren / niemand egter zijn plicht in 't verdelgen der vanden vergat. Ondertussen wierd in dat gevecht het een oog van Sylvestre Corzo, die de Bevel-hebber van een Galeij, en op die tijd / se-derdert dat hy upt Indiën als Bouw-meester / insonderheid van Koep-scheepen en Galjoenen, als zijnde van Corsica geboortig / upt Indiën gekoomen was / in die tijd in 't Koninkrijk seer hoog geagt wierd / met een pijl uptgeschooten.

Dapperheijder onse tegen de Turken.

Sylvestre Corzo raakt zijn een oog in 't gevecht quijt.

De beste buyt / die men in de gemelde Galeij bont / was een Ongerse jonge Juffrouw / die uptneemend schoon was; dewelke voor den Onderkoning gebragt zijnde / wilde hy deselve voor sig niet aanneemen / maar gafse aan Gaspar da India. Daar na kreegse Diego Pereira van Cochim, dewelke haar tot zijn vrouw nam om kinderen met haar te teelen / gelijk geschiedde. Dese kinderen zijn prijs-waardig / also de moeder Edel van afkomst en van Geloof (als Catholijk zijnde) was. En mag haar gevangenis voor geen smet gerekent worden / also het selve een geval van de Fortuyn, en geen natuurlijk gebrek is; het welk alle Staten en gelegentheden van leven te boven streeft.

Een jonge schoone Ongerse Juffrouw in de Galeij gevonden.

Teelt kinderen met Diego Pereira.

Gedagten van den Schrijver hier over.

Dog om weder te keeren tot de Tugt / die de Onderkoning voor had / so is 't / dat wijl de wint hem niet wilde dienen / hy aan een Rijkman genaamt Bombaim, zijnde also geheeten van een plaats / die daar langs wat meer als 12 mijlen nader als Bazaim, daar zijn meening was / sig van levens-middelen te voorsien / geleegen is.

Wederkeering tot den Tugt van den Onderkoning.

In de Mond van dese Rijkman van Bombaim namen de onse een Bark met 24 Guzaratse Mooren, door wie de Onderkoning aan de Gegeerd der van de plaats liet versoecken / dat hy hem van levens-middelen voor zijn gelt soude voorsien. Dog also de gemelde Onderkoning breegde / dat sullis weinig soude moogen helpen / so sond hy langs de

Neeming van een Bark van 24 Guzaratse Mooren door de onse. Wat den Onderkoning hier

1508.

op doet.

D'onse neem
men 24
stukken Vee
mede.
Boode van
den Corregi-
dor van 't
Land.
Aanbren-
gen van ge-
melde Boode.

Befcheyd
van den On-
der-koning
aan den
Boode.

Beraad-
fla-
ging over
de uytval-
len die het
Volk in het
Land dede.

Gevoelen
der Kapi-
teynen over
dat van den

kust 3 Kapiteynen in hare schuyten / om ergens een schuyt-plaats te soeken, sonder aldaar egter eenige schade te veroorsaken, om dat het Landen van den Koning van Cambaya waren. Dog also dese geheele kust van sijn komst verwoittigt was / so vonden sy de plaats verlaten / sonder dat daar in iets overgebleeven was. Alleenlyk sagen d'onse in het keeren na hare scheepen eenig weynig Weewerden / waar van sy 24 stukke mede naimen: dog se waren naauwelijks in hare scheepen weder gekoomen / of daar quam een Boode van den Corregidor van 't Land / dewelke in een andere plaats was / daar hy sijn toeblygt genoomen had. Dese Boode te kennen gegeeven hebbende / dat sijn Meester aldaar verstaan had / dat de Vloot van den Koning van *Portugaal* aldaar gekoomen was, en gebrek aan levens-middelen had, so liet hy hem weeten / dat hy 12 fardeelen rijns en een gelijk getal schapen aan den Onder-koning sond, sig hier mede verontschuldigende / dat het Land door het groot getal der Sprink-hanen so geweldig geplaagt was, en dat hy hem dat weynige van sijn eyge voorraad toegesonden had.

De Onder-koning sijn verontschuldiging en het geschenk ontfangen hebbende / vergold het selve met een klepne vereering / die hy aan den Boode deede; dewelke vertrokken / en hy Onder-koning weder in sijn kamer gekeert zijnde / bleeven de Kapiteynen en Edel-lieden / die aldaar by malkander gekoomen waren; en beraadslaagden te samen over de uytballen / die het volk in 't Land deede. En also wat aanging het aantasten van Bazaim, wegen den Onder-koning met hen-lieden over een gekoomen was / eenige alleenlyk om hem niet te mishagen / daar in gestemt hadden / so is 't / dat sy siende / dat hy seer misnoegt daar over was / vermits de redenen / die hy tegen Nuno Vaz Pereira, die sig daar tegen stelde / ingebracht had / so begonden eenige van haar te seggen / dat den Onder-koning in het gevoelen der menschen afte vragen, het sijne meer als dat van voele opvolgde; en dat

dat men daarom ſijn oordeel niet vry uyt de borſt derfde ſpreken, uyt vrees van ſijn ongunſt op den hals te laden. 1508.

De Onder-koning dit / het zo dat men wat te luyd geſprooken / of dat hy ſulkis had gehoozt / of epndelijck / dat pemant het hem overgedragen had / ſo is 't / dat hy van binnen te voozſchijn quam / en ſit-plaats onder hen-lieden genoomen hebben- de / ſijn reden allengskens begon te boeren / en van de ſaak te ſpreken / die vooz die tijd verhandelt wierd ; om quansups niet te doen blyken / dat hy opſettelijck tot dien eynde gekoomen was ; en ſey- de onder anderen / dat een van de grootſte ſonden, die de menſchen voor God en voor haren Koning konden bedrijven , waren in 't ſtuk van raad-geeving tegen het geen , dat ſy in haar gemoed beter witten , dat tot nut van het geene , waarom ſy by malkander geroepen waren, ſoude ſtrekken. Want wat God aanging, ſo misbruykten ſy het verſtant, daar hy haar mede begaaft had, het welk een ſonde tegen den Heyligen Geest was , en wat haren Koning aanging, daar tegen begingen ſy een ſoort van verraad : en dat wyl het verſtant des menſchen veeltijds meerder uyt quaad-aardigheyd als door onkunde ſondigde, alle de raad-geevingen, dewelke ſuyver volgens Gods ingeeven geſchieden, vaſter en ſeekerder waren, als de geene , die door deſe 4 gemoeds-beweevingen, namentlijk, de *haat, liefde, vrees*, of *hoop*, gegeven wierden, om dat dit faken waren, dewelke ſeer ſchadelijk in allerhande oordeelen vielen. Waar uyt dan volgde, dat dit Ampt of Bediening van Raads-heer van ſulk een uytneementheyd was, dat de Princen, dewelke wel wilden regeeren, ſeer weynig, en dat maar van de begaafte daar toe verkooren, daar ſy in tegendeel niemant verwierpen van de geene, die ſig aanboden, om in den Oorlog te dienen ; en dat de geene, die God ſo verre begaaft had, datſe ſo in den Raad als in den Oorlog konden helpen, geen minder belooning ſo in 't een als in 't ander waardig waren. En nademaal de meſte van de

Onder-ko-
ning on-
trent de
Raad-hou-
dingen.
Den Onder-
koning
komt hier
op te voor-
ſchijn.

Sijn deſtig
vertoog aan
de Kapitey-
nen.

1508.

geene, die aldaar tegenwoordig waren, die 2 dingen waarnamen, en welker beurt het was, op nieuw te oordeelen van de dingen, waar over men in beraad-slagting was geweest, so versogt hy op haar in Gods naam en van wegen den Koning / dat een yeder van haar so vry-postig soude uytspreeken, wat sy oordeelden, dat'er diende gedaan te worden; en dat sy niet moesten denken, dat hy het qualijk soude neemen, so sy tegen hem quamen te gevoelen: want so hy sig tegen andere haar oordeel mogt koomen te kanten, dat hy sulks niet deede, om dat de goede redenen, die sy bygebragt hadden, hem quaad scheenen te zijn, so se beter waren als de sijne, maar alleen, om dat hy de redenen en oorsaken, die hem souden verpligten, om met haar over een te stemmen, gaarne affonderlijk wilde hooren: en dat so den raad goed was, hy niet alleen soude bekennen, deselve van sulke aansienelijke lieden, als sy waren, maar self, (indien 't so gebeurde) van de geringste van de geheele Vloot, ontfangen te hebben. Want gelijk een opregte raad meer uyt het gemoed als uyt het bloed sproot, so waren 't die geene niet, die van het grootste aansien waren, en die het meeste vermogten, maar de geene, die door den Geest Gods beftiert wierden, die den loop, die de saken namen, best konden onderscheyden, om deselve tot een goed eynde te brengen, waar door het gebeurde, dat'er veele gelukkig waren, en weynige tot een goeden raad quamen te eyndigen.

Hoe verre
het den On-
der-koning
met sijn
vertoog
brengt.

Vergeeffen
arbejd der
onse, en
waar door.

Opndelijk bragt het de Onder-koning met sulke en diergelijke reedenen met de Edellieden / die aldaar tegenwoordig waren / so verre / dat het boozneemen van Bazaim aan te tasten / in dat van Maim verandert wierd / also het selve nader aan de Mond van de Sibier lag / en minder ongevalen onderworpen was. Dog alle haren arbejd was vergeefs / om dat wyl die geheele kust door de breez van onse Vloot al in oproer was geraakt / so is 't / datse uyt alle de plaatsen / die aan de Zee-kant lagen / land-waard in geblugt waren / waar door

d'on-

d'onse dan by de Fortres van Maim quamen / de- 1509.
welke van gebakke steen gemaakt was / dog son-
der een leebendig mensch daar in te binden / maar
alleen so wat rijk in voorraad en om schoon te
maken / die de Mooren in kelders gebergt hadden /
en die hy door de scheepen verdeelde.

Met dese nood / waar mede hy geperst wierd /
om levens-middelen te zoeken / als mede / om dat
het weer hem niet diende / en eyndelelijk / om dat
onse stuur-lieden / die kust nog niet bekend was /
so onthield hem de Onder-koning 13 dagen tot Den Onder-
Dabul , tot dat hy tot Dio quam / het welk op koning
Vrouwen-dag, den 2 February was / als wanneer komt tot
daar een sware mist ontstont / waar door hy niet Dio.
seer dicht aan de Haven konde koomen : dog na dat Sware mist.
deselve door de Son verdwijnen was / en dat men
de Stad konde sien leggen / dewelke op een hooge
plaats aan de Zee-kant stont / en dat de onse de
Muuren / Toorens en de cierlijkheid van hare
gebouwen op de Spaanse wijze sagen / zijnde din-
gen / die sy in het Land van Malabar niet hadden
gezien / so is 't / dat niet tegenstaande de liefde van 't Gedagten
Vaderland / dewelke door de gelijkenisse der gebou- van sommi-
wen weder leebendig in haar gemaakt wierd / som- ge der onse
mige van haar egter niet breefs bevangen wierden / over het
als siende / dat men haar van agter de Muuren sien van die
konde bespringen ; en andere / welker gemoed on- Stad.
der de groote gebaren / op de hoop van de roem /
die men door de wapenen verkrijgt / vastelijk steun-
de / door het gesigt van dese eerste vertooning van
de Stad / nog meerder aangeprikkelt wierd / om
sig daar binnen en meester daar van te sien / als
de breefs haar te rug hield.

Doen de Onder-koning voor dese Stad Dio Melique Az
quam / was Melique Az by geval niet by der hant / in Oorlog
om dat hy niet den Oorlog / die hy tegen de Res- met de Res-
butos , die ontrent 20 mijlen van hem woonden / butos.
besig was ; hoewel van de plaats / daar hy sig be-
vond / een half dopsin Atalayas , zijnde een soort Door af en
van kroep-schuyten / sedert dat hy Onder-koning aan gaande
van daar vertrokken was / gestadig af en aan gin- Vaar-tuy-
gen gen daar

1509.

van gewaar-
schouwt.
Wat hy
daar op
doet.

gen om op hem te passen; so dat Melique Az door
dese te water / en door de Paradaste land / alle da-
gen tijding van onse Bloot kreeg; waar door het
gebeurde / dat op den selven dag / als den Onder-
koning voor de Stad quam / gedagten Melique
Az 2 paarden van de geene / die hy op schild-wagt
hield / dood reed / om tot hulp van de gemelde Stad
te koomen.

Seggen van
sommige.

Daar zijn'er die seggen willen / dat aan den
Oorlog / die hy tegen de Resbutos had / niet eens
so veel geleegeen was / dat hy sig op die tijd buuten
de Stad hoefde te begeeven / maar dat hy sulks
opzettelijk deede; om dat hy een schynder en een
doortrapt man zijnde / hy sig op die tijd al willens
liet ontbieden om dien Oorlog der Resbutos, door
het behulp van de werken / die hy tegen haar had
laten opmaken / staande te houden; op dat so Mir
Hocem iets uit vrees van onse Bloot in zijn af-
wesen wilde onderneemen / hy sulks soude doen.

Loosheyd
van Melique
Az.

Sijn quaad
vermoeden
op Mir Ho-
cem.

Dog Melique Az vermoeden krijgende / of bedugt
zijnde / dat hy Mir Hocem na onse Bloot soude
overloopen / so hielden sy raad met malkander /
hoe sy het tegen d'onse souden aanleggen. Waar
op Mir Hocem inbragt / dat hy oordeelde, dat het
niet geraten was, den vyand binnen de Haven te
verwagten, maar dat men hem in de ruyme Zee
moest bevegten, alwaar hy hoopte, haar beter we-
derstant te sullen doen, door dien hy sig so van de
Fusten van Melique Az, als van de *Parans* van den
Koning van Calicut, daar hy na wagtete, sou-
de kunnen bedienen; dewelke als zijnde Roep- en
ligte schepen / die wy niet onder ons hadden / so
souden sy op haar eerste aankomst aan onse schee-
pen / veel volk door de menigte harer pijlen kon-
nen ter neder maken of quetsen / gelijk hem in de
overwinning / die hy tot Chaul verkreegen hadde /
was gebeurt.

Melique Az
spreekt hem
regen.

Waar op schoon Melique Az hem in 't eerst hier
in met eenige schoon-schijnende redenen wat tegen
sprak / so stont hy egter daar niet lang op / om dat
hy niet anders / als na zijn vertrek verlangde. Dog

hier

hier op had hy in stille last gegeeven / dat so hy so stout was, dat hy uyt de post daar hy lag, quam te vertrekken, niet een van sijne scheepen hem volgen soude. Want wijl hy dooz het te hulp hoemen tot Chaul van hem Mir Hocem, het geweldig tegen den Onder-koning verkurben had / so wilde hy sulks vooz de tweede maal niet bezoeken / om dat hy vreesde / dat hy Mir Hocem hem verlegen soude laten.

1509.

Sijn stille last hier op tegen Mir Hocem.

Andere seggen / dat Melique Az hem Mir Hocem om sijn eegen belang niet uyt de Haven wilde laten loopen / also hy vreesde / dat / na dat hy weg soude weesen / de Onder-koning de Stad niet alle magt soude aantasten : dog het zy om d'eene of d'andere oorzaak / so veel is 'er van / dat wijl Melique Az alle sijne dingen / looselijck aanleypde / het selve ook nergens anders toe diende / als om deselve te verseecken. Dog niet tegenstaande alle dese sijne sijnne strecken / so is 't egter / dat doen hy tot Dio quam / om den Onder-koning het hoofd te bleden / hy Mir Hocem besig vont om een seer groot schip van ontrent 700 ton / huypen een bank / die vooz den Ingang van de Haven is / en hem Melique Az toequam / beneffens andere vaar-tuygen van 't land / met alle man te krijgen / op dat sijne Galjoenen en Galeyen, met alle de Fusten en Parans van den Koning van Calicut, dewelke tot sijn hulp gekoomen waren / dooz dese scheepen van Melique Az, dewelke / als seer groot weesende / den ingang van de Haven stoppen / beschut soudent weesen / en aan deselve tot een boort-weering strekken.

Seggen van andere.

Wat Melique Az op sijn komst tot Dio beuint. Vaar toe de besigheyd van Mir Hocem strekt.

Want behalven dat dit schip seer magtig was / so had Melique Az het selve daar en boven met geschut en Boog-schutters van vooren en van achteren wel voorszien ; tussen peder 2 Schutters een bog met pijlen doen brengen / en rontom met natte hoe-huyden tegen het in-werpen van vuur alenthalven wel besorgt ; waar dooz so alle d'andere scheepen en Galjoenen van Mir Hocem, als die van het Land sodanig bewaart waren / dat het

Verforging door Melique Az van een groot schip.

1509.

Voorforg
van *Melique*
Az en *Mir*
Hocem tot
bescher-
ming van de
Vloot en de
Stad.

Wat *Melique*
Az tegen
Mir Hocem
laet zeggen.

Streek van
Melique Az.

Wat hy aan
Mir Hocem
wijs maakt.

En order
die hy daar
op stelt.

Groot getal
Boog-schut-
ters op de
Roey-
scheepen.
Uytwerking
van haar
schieten.

onmoogelyk scheen / dat aan deselbe eenig het min-
ste ongemak konde weder baren ; te meer / also
Mir Hocem en Melique Az beyde seer erbaren in
de dingen van den Oorlog waren / so dat al wat
men tot beschutting van de Vloot en van de Stad
menscheelyker wyse konde bedenken / ende van noo-
den was / in dese 2 Kapiteynen was te vinden.

Melique Az ondertussen siende / hoe Mir Hocem
doende was / om de Vloot in dier voegen te schik-
ken / liet hem seggen / dat alle dese voorforg van
sijn schip en d'andere vaartuygen van 't land voor
de mond van de bank te leggen, onnoodig was,
nademaal onse scheepen te groot waren, als ook
geen Lootsen en hadden om in de Haven te koo-
men, en dat hy sulks van de *Portugysse* gevangens,
die hy genoomen hadde, gehoord had.

Dog dit alles was meer een streek van Melique
Az, als dat de saak sig in der waarheyd so ver-
hielt / om dat hy niet begeerde / dat sijn schip het
eerste soude weesen / dat d'onse tot een boort-wee-
ring voor den ingang van de Rivier soude dienen /
so dat hy aan Mir Hocem wijs maakte / dat het
beter soude weesen, dat hy sig met het geschut,
dat hy op de gemelde scheepen had laten brengen,
als ergens anders aan land stelde. Waar op hy door
schoon-schijnende redenen doende sien / dat dit den
besten raad was / die hy geeven kon / so deedde hy
de scheepen van plaats veranderen / en op de lee-
dige plaats van peder van deselbe liet hy een schip
en een Galey tussen schieten. Wijders bragt hy sij-
ne Fusten onder een Kapiteynschap / en de Pa-
rans van den Kapiteyn van Calicut, onder een
ander / om rontom onse Vloot te roepen / als de-
selve van de Bank na binnen soude schieten. Want
also 'er op dese Roep-scheepen ober de 3000 Boog-
schutters waren / so is 't / dat t'elkens als sy hare
boogen gelykelyk los schooten / de lugt door de
menigte van hare pijlen gelyk als door een wolck /
en dat niet sonder een groote moort aan te regten /
verdupstert wierd.

De Onder-koning ondertussen / schoon hy de
bez

beleegering der Stad en den ingang van de Haven / volgens d'onderigting der Mooren , in sijne herffenen opgebat / en daar op de wijfe by sig selfe beraamt had / hoe dat hy de vyanden soude aantasten , so is 't nogtang / dat doen hy self alles gezien had / hy beele dingen so aangaande de belee- gering van de Stad als den ingang van de Rivier / veranderde: welke Stad / schoon deselve op die tijd de kragt van Bolwerken en Muuren / die Melique Az en sijne Nabolgers / naderhand daar aan lieten maken / niet en had / so is 't nogtang / dat haar natuurlijke gelegentheid / beneffens den toefiel / die men tot de bescherming van die plaats aangeregt had / genoeg waren / om aan de overwinning te doen wan-hoopen.

Groote ver-
forging der
Stad.

„Want de Rivier / die rontom dat stuk Lands
„liep / daar de Stad op stont / had aan den in-
„gang een Moeras op de wijfe van een Bank /
„die 2 water-lepdingen maakte. De geene / die
„aan de Noord-fijde was / en langs de Stad vloep-
„de / waar doo? de groote fcheepen gemeenlijk in-
„quamen / om dat de plaats aldaar diep genoeg
„was / was de gevaarlijkste. Want de Stad steun-
„de daar geweldig op / als op een hooge steene
„Klip langs de Zee-kant leggende.

Beschrijving
van de na-
tuurlijke
sterkte der
Stad.

Aan d'andere fijde van het Zupden / tuffen de Moeras en het Land / was alles byna fant / so dat 'er schier geen plaats als voor Roep-fchuy- ten was. Aan dees fijde was het / dat Melique Az sig niet al te veel op de Rumes betrouwende / haar liet huyg-besten / also hy niet begeerde / dat fy sulks binnen de Stad fouden doen. En van dit verblijf fchoot aldaar een wooning over / die de on- fe heden ten dage nog de Wooning van de Rumes noemen.

Kleyn be-
trouwen
van Melique
Az op de
Rumes.
En wat
fukss uyt-
werkt.

De Onder-koning ondertuffen agt op den ingang van de Rivier / de gelegentheid van de Stad / en de wijfe / waar op dese 2 Kapiteynen hem met haar Vloot / dewelke over de 200 zeplen / so Gal-joenen , Galeyen , fcheepen / Fuffen en Parans (onder welke laafte gerekent wierden 100 / die doo? que Az.

Getal van
de Vloot
van Mir Ho-
cem en Meli-

1509.

De Onder-
koning
houd raad.
Verscheyde
voorstellen.

Besluit over
het aantaa-
ken der
vyanden.
Schikking
over den
aanval.

Namen der
voornaam-
ste aanval-
lers.

Namen van
andere aan-
vallers.

door den Koning van Calicut afgesonden waren) sterkt was / waren verwagende / so is 't / dat schoon hy de posten en de wijze van den ingang der Rivi-
er wel bestelt had / hy den Raad op dien avond egter by inalkander riep: waar in veel voorstellen gedaan wierden; en onder anderen / dat men den Onder-koning uyt een saak, daar hy in bedraayt was (hier in bestaande, dat hy de eerste soude weesen, die met sijn schip het *Puyke van de Zee* genaamt, de Rivier soude intrekken, als begeerende de eer van den eersten aanval te hebben) soude verlossen. Waar op hy eyndelyk afgetrokken zijnde / so was de order op dewelke hy beslooten had / dat men de vyanden daags daar aan soude aandoen / op de volgende wijze / namentlyk.

Hy gaf de voortocht aan Nuno Vaz Pereira, Kapiteyn van het schip den H. Geest, zijnde groot 200 vaten / en 120 man / alle uytgeleesen volk op hebbende: waar van de voornaamste waren / Don Hieronymo de Lima, Joan Roiz Pereira, Alvaro Pazanha, Ambrosio Pazanha, sijn Broeder / Tristano de Miranda, Antonio de Sousa de Santarem, Ruy Pereira, Joan Goncalvez de Castelbranco, Pedro Teixeira, Ruy Nabayaes, Simon Velho de Soure, Francisco Lamprea, Joan Gomez Cheira-dinheiro, en Francisco de Madureira, hebbende Diego Pirez, Kapiteyn van de Galey last / om hem met 40 man tot over de Bank heen te slepen.

Hier op soude Jorge de Mello, Nuno Vaz in sijn schip Bellem met 120 man volgen / daar de voornaamste van waren / Don Joan de Lima, Jorge da Sylveira, Fernando Perez d'Andrade, Antonio Raposo en andere / welker namen tot onse kennis niet gekoomen zijn. Alster Jorge de Mello soude koomen Pero Barreto de Magalhães in de groote Taforea, en daar na Francisco de Tavora in het schip den grooten Koning, en naar hem Garcia de Sousa in de kleyne Taforea, en alle d'andere Kapiteynen.

Behalven dese Hoofd-scheepen / die wy genoemd hebben / hadden alle d'andere 80 / 70 / 40 / 30 en 25 man

25 man binnen haar boort / peder na zijn grootte : 1509.
 en bestelden hare Kapiteynen haar volk op deselve
 wijze als sy met malkander over een gekoomen
 waren. Dog wy sullen alleen van die van Nuno
 Vaz spreken / om dat hy de eerste en de voornaam-
 ste in dit gebegt was / en die ook het meeste in de-
 sen aanbal uptvoerde.

Benanning
 der middel-
 bare schee-
 pen.

Dat van Nu-
 no Vaz regt
 het meeste
 uyt.

Sijn schip had van het eene verdelk tot het an-
 der een seer sijn net van Cayro , en van het vooz-
 ste gedeelte stelde hy tot Kapiteyn Pero Teixeira,
 van 't agterste Tristano de Miranda , en van het
 middelste Antonio de Sousa , alle een goed getal
 Musquetiers en Boog-schutters by haar hebben-
 de / volgens de plaats / die sy besloegen / en hy
 soude met het ander volk over al / daar het de noot
 vereyste / toelooopen of toeschieten. En also het vooz-
 naamste van dit inloopen van de Rivier in een goe-
 de Loots bestont / so gaf de Onder-koning aan
 hem Nuno Vaz een Guzaratse Moor , die de ge-
 melde Rivier seer wel kende / met groote beloften /
 van een rijkelyke belooning en de vryheyd van sijn
 persoon , so hy het gemelde schip , het welk door
 d'andere soude worden gevolgt , binnen de Bank
 bragt.

Bestelling
 der Bevel-
 hebbers op
 't gemelde
 schip.

Krijgt een
 Guzaratse
 Moor tot
 een Loots.

Dit was op den 2 February dat de Onder-ko-
 ning desen aanslag in 't werk stelde ; dog op het
 beweegen der scheepen ontstont 'er eenige hapering
 onder deselve / so datse op die oyder niet gingen /
 die hy bevoolen had / en hy door het geschut der
 vbanden begroet wierd / waar op hy haar egter
 niet schuldig bleef. Dog de nacht hier op gekoomen
 zijnde / so was 't / dat schoon het selve ophield /
 daar egter weynig menschen op de geheele Bloot
 waren / die gerustelyk slapen / inboegen de meeste
 de gantse nacht op waren / geduurende welke tijd
 sommige haar geweer klaar maakten / en andere
 weder haar gewisse tragteden / so sy best konden /
 gerust te stellen ; want het werk van den volgen-
 den dag vereyste / dat die 2 saken sodanig besozgt
 wierden / dat de vbanden van 't lichaam en de ziel
 geen vat op hare personen hadden.

Wan-schik
 onder de
 scheepen
 ontstaan.
 Schut-ge-
 vaart.
 Scheyding
 van 't selve
 door de
 nacht.
 Ongerust-
 heyd van
 't volk.

1509.

Bereydschap
tot het ge-
vegt.

Mooren ma-
ken geen
minder ge-
rugt als de
onse.

Tragten
Nuno Vaz de
weg af te
snijden.
d'Onse krij-
gen 't in
eerst quaad.

Nuno Vaz
schieet een
vyandlijk
schip in de
gront.

De volgende dag / zijnde die van St. Blasius , ge-
koomen zijnde / so is 't / dat het gety / dat d'onse
begunstigde / om de Rivier in te loopen / tussen 9
en 10 uren opkoomende / het teeken daar toe op
het Kapiteyns schip gedaan wierd / alle de schee-
pen de Fok en het voorste zepl gelijk los maakten /
en de menschen met de Trompetten / Trommels
en ander Oorlogs-tuyg sulck een verbaarlijk gerugt
maakten / dat het scheen als of de Hemel wilde
barsten / en het gemoed van een peder tegen dat
volk / dat so seer tegen de Portugysen ingenoomen
was / op alle manieren was uitgelaten. Dog op
die selve tijd antwoorde het volk van de Fusten
van Melique Az en van de 100 Parans van Ca-
licut met de riemen in de hand aan d'onse met
geen minder geraas en geschreeuw / waar op sy
van de plaats daar sy lagen / als Post-vaarden
vertrokken / om Nuno Vaz , die voor uit ging / te
ontfangen / in meening hem in het inloopen van
de Bank de weg af te snijden.

De eerste groet / die se hem gaben / was met veel
kleyn geschut aan d'eene zijde / en pijlen aan d'an-
dere / waar door sy in 't kort ons veel volk af-
maakten / en onder anderen 10 man op de Galey
van Diego Pirez , wordende d'andere sodanig toe-
gesteld / dat se deselve niet langer konden regeeren.
Dog Nuno Vaz maakte daar seer weinig werk
van. Want hy lag recht byna aan het groot schip
van Mir Hocem , het welk met dat van Melique
Az aan de vyanden gelijk als tot een borst-weering
diende : waar op so haast als hy door de groote
scheepen heen zeilde / hy aan een van deselve de
laag gaf / het welk door Gods genade so gelukkig
uit viel / dat het selve ten eersten in de gront sonk.
Want de vyanden konden / vermits het geraas van
haar geschut ons geschiet niet eerder hooren / voor
dat het water al heel hoog in haar schip was.

Ondertussen bleef Jorge de Mello , die Nuno
Vaz agter aan volgde / door de schult van sijn
Schipper / die sijn schip qualijk bestierde / agter
Pero Barreto. Dewelke om dat hy dat voordeel
op

op hem had / eerst by Nuno Vaz , ten tijde als hy 1509.
 hem tussen het Hoofd- en 2 andere scheepen der
 Rumes , die hem in 't midden van haar wilden *Nuno Vaz*
 hebben / aanquam. Want behalven de dreggen / *en de Rumes*
 die de Rumes van boven uyt-gesmeeten hadden / *door dreg-*
 om de onse het ontloopen te beletten / hadden sy *gen aan*
 het selve van beneden ontrent haar selve mede be- *malkander*
 sragt / so dat sy sodanig aan malkander vast ge- *vast.*
 raakt waren / dat Pero Barreto een van dese 3 niet
 sijn schip willende aantasten / een stuk daar van
 door versuyen of mis-verstant van sijn Schipper
 aan 't agterste van 't schip van Nuno Vaz bleef
 hegten. Want so haast als de Rumes , doen hy *Rumes ra-*
 met haar hand-gemeen wierd / sijn dregge gewaar *ken los van*
 wierden / maakten sy deselve los / waar door hy *Nuno Vaz*
 geen vat meer op haar had.

Jorgé de Mello hier op mede los geraakt zijn = *Jorge de*
 de / ging een van de grootste Moorle scheepen / die *Mello tast*
 Nuno Vaz van agteren vyandlijk besegende / kloek- *een vyand-*
 moedig aantasten / en also hy nog gevoelen had *lijk schip*
 van het geen / dat sijn Schipper hem gedaan had / *aan.*
 so sette hy so veel zeplen by / dat van de slag / die
 hy tegen het schip der Rumes gaf / hy het selve te- *Hapering*
 gen dat van Nuno Vaz smeet / waar door sijn ree *van het Ru-*
 met des ander besaans mast ging krupffen. Bastiaan *mes schip*
 de Miranda ondertussen / dewelke aan die syde ge- *dat van Nu-*
 bood / so als het selve beneden hem viel / liet hy *no Vaz.*
 het schip seer wel met netten rontom besorgen / so *Bastiaan de*
 dat hy met de sijne over de reed daar in quam ; waar *Miranda*
 hy waren Don Hieronymo de Lima , Ruy Perei- *komt in 't*
 ra , Alvaro Pazanha en Ambrosio Pazanha , sijn *vyandlijk*
 Broeder / ende dat kort / na dat sy in de Fust van *schip met*
 Payo de Sousa gequetsd geworden waren. *eenige an-*
dere.

Jorge de Mello ondertussen siende / dat hy niet *Jorge de*
 meer uytgeregt had / als dat hy dat schip beneden *Mello en*
 een ander / en niet het sijne gekreegen had / tastede *d'andere*
 een ander met beter geluk aan / en d'andere Kapiteyn- *Kapiteynen*
 teynen / die hem in haar eerste order volgden / gree- *tasten yeder*
 pen die geene aan / die een peder te beurt viel. Wat *een vyand-*
 den Onder-koning aangaat / wyl hy geen schip in *lijk schip*
 't bysonder aandrede / om dat hy de sijne / die met *aan.*
 de

1509.

Wat den
Onder-ko-
ning hier op
doet.

de vbanden doende waren / ober al daar het van nooden was / by-sprong / so stelde hy sig tussen de vbanden en de Fusten van Melique Az , die sig doen ter tijd onder 't land al in sekerhepd gestelt had ; want dooz het inloopen van onse scheepen in de Rivier / waren al eenige van de sijne in de gront geschooten.

Wat de Fu-
sten van Me-
lique Az
van de
plaats daar
se lagen
daar op dee-
den.
Bedrijf van
den Onder-
koning.

Ondertussen schooten dese Fusten van de plaats / daar se lagen / met kleyen geschut en pijlen seer dicht op sijn schip ; het welk als een bofst-weering tot het beschermen van de sijne diende / en ook op- paste / dat die kleyne vaar-tuygen haar het bescha- digen der vbanden niet verhinderden. Ook hield de Onder-koning haar sodanig op met sijn geschut / dat hy so nu en dan eenige van deselve in de gront schoot / het welk oorzak was / dat d'andere uyt haar post niet derfden te voorschijn koomen. Dog dit alles kon sonder groot verlies van heele van sijn volk niet geschieden / waar onder was Fernando Soares, Soen van Alvaro Carvalho.

Wat de
Parans van
Calicut
hier op
doen.

De Parans van Calicut siende / dat het so slegt met de Rumes asiep / en het eynde daar van niet willende afwagten / begaven sig na 't binnen- sie van de Rivier / en het Eylant rontom varende / quamen sy uyt aan d'andere Mond / die boven was / also se onse scheepen / vermits haar gesta- dig geschiet / daar sy al droevige uytwerkingen van gevoelt hadden / niet derfden voorby gaan. Waar op sy dan in volle Zee gekoomen zijnde / de stee- beng na Calicut wendden / ober de gantse kust (hoewel valsclijk) uytstroopende / dat onse Vloot door de Rumes verlagen en in de gront geschooten was , en dat sy mede deel aan d'overwinning ge- had hadden.

En haar
uytstrooy-
ing.

Melique Az
siet het
gevegt van
verre aan.

Mir Hocem sig dan van so veel kanten te gelijk aangetaft siende / en dat Melique Az het sael maar van verre aangesien had / sonder self veel daar toe te hebben gedaan / schoon hy sijne Fusten tot het gevegt aangebragt had / dewelke de wijs sodanig genoomen hadden / dat hy daar van gelijk als verlaten scheen / en self niet veel van de sijne ge- quetst

quetst was / sonder de dooden daar onder te reek- 1509.
 nen / so is 't / dat hy stilletjes uyt sijn schip in een
 Brigantijn, die hy daar ontrent op schild-wagt ge-
 stelt had / met cenige wepuijge van de sijne stapte /
 gelijk als een pijl uyt een boog onbekent na de
 Stad / daar sijn huyjs-besing was / spoedde / en
 aldaar een paart nam / waar mede hy hy den Ho-
 ning van Cambaya quam / zijnde voor Melique
 Az, die hy niet betrouwde / en daar hy wel be-
 bloed van gescheyden was / al so seer als voor de
 onse bebreest.

Hierom
 vlugt Mir
 Hoem na de
 Stad.

Sijn wan-
 trouw van
 Melique Az,
 also seer als
 voor de on-
 se.

Dog schoon hy sijn schip in dier voegen verlaten
 had / so werde hy sig egter sodanig / dat hy de
 onse van hem hield / tot dat Francisco de Tavora
 met sijn schip den grooten Koning, en Garcia de
 Soufa met de kleyne Tafonea hy hem quamen / en
 de voet daar in kreegen. En also desen intogt met
 ten ongemeene woede geschiedde / so viel het ver-
 dekt te gelijk met haar in / waar door se groot ge-
 haar liepen / want se verbielen vervolgens onder
 een deel Rumes, die om laag waren / dewelke haar
 so kloek-moedig te weer stelden / datse alle het le-
 ven aldaar lieten / sonder een voet te willen ver-
 setten / en sonder sig te willen overgeeven.

Weert sig
 egter wel.

Groote
 woede in
 't inkoo-
 men van
 een schip.

Ondertussen wilde Martin Coelho het schip van
 Melique Az tot 2 maal toe aan boort klampen /
 dog also het selve ten opsigt van het sijne wel na
 een Cooren geleek / so moest hy daar van afhou-
 den / al so siegt gehabent zijnde als d'andere / die
 het selve hadden onderstaan. Want daar was so
 veel volk op / en daar onder so veel Boog-schut-
 ters en buur-werken / datse alle moesten afwijken/
 so dat sy stonde / dat alle haren arbeit / vernitst de
 grootte van 't selve schip / vergeefs was / so ver-
 anderden sy van voornemen / en deden haar best /
 om het selve in de gront te schieten ; waar toe
 Garcia de Soufa wel het meeste in de weer was.
 Want so haast als de Parans van Calicut het schip
 het Puykje van de Zee, daar den Onder-koning
 op was / verlaten hadden / begaf hy sig na 't sel-
 ve / en verschoot al sijn kruit daar op ; het welk

Martin Coel-
 ho wil het
 schip van
 Melique Az
 tot 2 maal
 toe aan
 boort klam-
 pen.

Verande-
 ring van
 voornee-
 men der on-
 se om het
 selve schip
 te verdel-
 gen.
 Wie daar
 toe het

1509.

meest in de
weer is.
Word cyn-
delijk mee-
ster van 't
schip.
Geluk van
*Antonio de
Campo.*

De Onder-
koning
nieuws-gie-
fig naar het
doen van
Ruy Soares.

En wat hy
hier op
doet.

Uytvoering
der Galeyen
en andere
Rocy-
scheepen.

Rivier door
de dood-
gesteekene
Moore met
bloed ge-
terst.

met sulck een geweld geschiedde / dat hy blind van
de roest van 't geschut wierd / die hem in de oogen
sprong. Dog op dat hy egter alle dien arbeit niet
te vergeefs soude hebben gedaan; so nam hy het
schip doo? het toedoen van een Cameel, terwijl
het selve allengskens te gronde ging.

Antonio do Campo was ook so gelukkig met
een Galjoen, daar hy tegen slaags raakte / dat hy
het selve alleen met het verlies van 5 gequetste ber-
meesterde; dog Ruy Soares, die van d'agterste in
't inloopen van de Rivier was geweest / wilde / na
dat hy de Bank voorhy gezept was / de voorste
zijn / so dat hy alle de scheepen agter sig liet / tot
dat hy voor de Stad quam / en dat met sulck een
onbertsaaghepd / dat de Onder-koning dese manier
van doen prijsende / na die geene vraagde / die sulck
een kloek-moedige daad uytgeboert had. Want
doo? 2 schooten / die hy op 2 Galeyen, die na de
Rivier blugteden / deede / liep al het volk daar upt /
waar op hy sig daar meester van maakte.

Opndelijk van alle de Kapiteynen had peder /
voor so veel hem aanging / so veel te doen / dat
niet tegenstaande het 'er wakker op aangquam / sy
haar egter daar Ridderlijk doo? reddeden. De On-
der-koning hier op siende hoe alles hem toelagte /
also hy Zee-waart in weynig te doen had / en dat
hy daar en tegen van de Land-sijde daar hy lag /
doo? het geschut / dat hem al eenig volk afgemaakt /
en de meeste van haar gequetst had / geweldig be-
schadigt wierd / sonder dat sijn tegenwoozdighepd
in die post langer noodig was / so begaf hy sig ter
plaats / daar sijne scheepen het meest van doen
waren. Agter deselve volgden de Galeyen en an-
dere Roep-scheepen met de schuyten / dewelke de
Mooren, die met meenigte in Zee sprongen / om
hare levens aan land te bergen / met lancien en
degens dood staken. De gesepde Mooren waren
in sulck een groot getal / dat de Rivier van haar
bloed sadanig geberst was / dat de onse opentlijk
konden sien / wat schade sy aan deselve toegebracht
hadden.

Dog,

Dog dese overwinning / die de Heer hem verleende / koste hem mede bloed genoeg / schoon dat het selve dooz dat water niet besinet wierd. Want daar bleeben 'er ober de 30 dood / waar van de booznaamste was Nuno Vaz Pereira , schoon hy niet ten eersten op de plaats stierf / maar met vele quetsuuren getroffen zijnde / waar van d'eene hem den hals dooz en weder dooz boozde / 4 dagen daar na de geest gaf. Dog de roem / die hy hier dooz behaalde / konde hem het leven niet bergen / want de wijse van 't aantasten quam ober een met de behendigheid en het bestier van den Kapiteyn / en het begten van een Cavalier / gelijk hy in die gewesten altijd getoont had ; alwaar de Onderkoning / vermits de liefde / die hy hem toedroeg / seer naauwe agt op zijn persoon nam / en hem als het op een begten quam / alle dingen toebetrouwde : Tot belooning van welke uitgeboerde daden / hy een groote roem by de menschen sal verdienen / en booz God de eeuwige geluksaligheid / die hy aan die geene vergunt / die haar bloed booz het Heplige Beloof storten.

Op deselve manier stierf mede Pero Cam , Kapiteyn van een der Caraveelen , dewelke terwijl hy doende was met een schip / het welk hy aangeklampt had / te vermeesteren / van boven met eenige pseren haken sodanig getroffen wierd / dat hy het bestierf. Wat den ouden Francisco de Nabais , een Ridder van Monte Major aangaat / die wierd terwijl hy op zijn voeten stont / dooz een geschutkoegel het hoofd afgeschooten ; en den eersten / die de Mooren in het enteren van het schip van Mir Hocem , van 't leven beroofden / was Henrique Machado , een Cavalier van Africa , als mede de 2 Soonen van Manuel Pazanha en andere deftige lieden / waar van de meeste aan het schip van Nuno Vaz hoorde.

In dit gebal gebeurde 'er een saak / die waardig is / dat men de selve booz een wonder-werk vertelle. Want niet tegenstaande het gemelde schip van Nuno Vaz seer oud was / en dat 'er geen uur

1509.
Duure overwinning van onse kant.
Dood van Nuno Vaz Pereira.

Sijn lof.

Groote agting die den Onderkoning hem toedraagt.

Dood van Pero Cam.

Francisco de Nabais.

Henrique Machado,
De 2 Soonen van Manuel Pazanha , en andere.
Wat seldsaams aan 't schip van Nuno Vaz gebeurt.

1509. berliep / of men moest / vermits de groote lekken / die het selve in 't gebegt kreeg / het welk van 11 uren des morgens tot aan 2 na midder-nacht duurde / (als wanneer men uit de Rivier zeilde) gestadig aan 2 pompen pompen / so quam'er egter nooyt het minste water in / daar naderhant het selve wel dubbelt inbloepte ; want behalven de oudhepd / die het selve had / wierden 'er 2 groote gaten in geschooten / waar dooz het water in grooten overbloet daar in liep.

Slegte ver-
soiging van
linnen der
Kapiteynen
om sig te
laten ver-
binden.

Ondertussen waren onder de 300 en so veel menschen / die in dat gebegt gequetst wierden / de boorznaamste Jorge de Mello , Kapiteyn van 't schip Bellem , die met een pijl aan de regter arm dooz en dooz geschooten wierd / zijnde de Kapiteynen op die tijd so slegt van linnen en andere saken / om haar te laten verbinden / boorzien / dat 'er niet een stuk in 't heele schip te binden was / also se alle niet anders als kattoen gebruykten / so dat de Onder-koning haar een heimb tot dien eynde liet uptreppen.

Namen der
voornaam-
ste gequet-
ste.

D'andere gequetste waren Garcia de Sousa , met 2 pijlen / Don Antonio de Noronha met een wouppijl aan de schouder / Fernando Perez d'Andrade , zijn Broeder / Don Hieronymo de Lima , Garcia de Sousa , Joan Gomez de Alcinha Cheira-dinheiro met 22 wonden / en andere / die tot onse kennis niet gekoomen zijn. Waar in het aanmerkenswaardigste is / dat alle onse dooden ende gequetsten het niet van nabij waren / also de vyanden niet hand aan hand tegen haar derfden vegten / maar alleen van verre so met wouppijlen / musquetten en ander schiet-geweer / en insonderhepd met geschut-schooten. Want de splinters

Mooren der-
ven hand
aan hand
niet vegten.

Schade door
de splinters.

terg alleen waren genoeg / om veel volk te dooden en te quetsen / ik laat staan de koegels self ; so dat naar het gebaar / dat de onse liepen / en na dat'er gebogten wierd / hare doode ende gequetste by die van de Mooren seer weynig in getal waren. Want / so als men naderhant verstout / hadden 'er dese over de 1500 / daar onder 440 Mamelukken van de Bloot

Getal der
dooe ende
gequetste
Mooren.

van

van Mir Hocem, en van andere / dewelke sig tot
Dio hadden laten binden / dog de meeste waren
Inboozlingen van 't Land / schoon sommige het
getal daar van veel grooter maken.

En op dat dese overwinning niet in 't geheel in
't bloed soude bestaan / en dat de onse behalven de
eer / die sy bevogten hadden / ook eenig voordeel
souden genieten / so stont de Onder-koning aan het
volk toe / dat sy de scheepen, die in de Haven la-
gen, souden plonderen. Daar in waren vele goe-
deren / so van die geene / die de Rumes tot haar
epgen gebruyk mede gebragt hadden / als om mede
te handelen. Van alle die scheepen nam'er de On-
der-koning 4 na sig / beneffens de 2 Galeyen, die
Ruy Soares genoomen had / en d'andere wierden
verbrant.

Verloft tot
plonderen
aan 't Volk
gegeeven.

d' Almeida
neemt 4
vyandlijke
scheepen en
2 Galeyen
voor sig.
Verscheyde
boeken on-
der den
buyt gevon-
den.

Onder desen roof wierden eenige Latijnsche en Ita-
liaanse, so wijs-gierige als geschicht-boeken gevon-
den; self tot een gebede-boek in 't Portugys, so
groot was de verscheydenheyd van 't volk / het
welk sig in die Gemeente van den Dypbel bevont.
Dog het geen den Onder-koning het meeste van
dien buyt agtede / waren de Vanen van den Sou-
daan en die van Mir Hocem, dewelke alhier ge-
bragt / en in 't Klooster van 't Stedeken Tomar
van d'Order der Ridderfchap onses Heeren JESU
CHRISTI opgehangen wierden; om dat dese
overwinning onder sijn Vaandel verkreegen / en
dat hyus het Hoofd van sulck een Heplig en noot-
sakelyk Order weesende / het meer als billijk en re-
delijk was / dat men de zeege-teekenen van de booz-
deelen op d'Ongeleefbige bevogten / soude opoffe-
ren / also die het selve by de menschen ter eeren
Gods meerder verciereu / ende getuygenissen zijn /
die ons Geloof meerder verbrayden als het goud /
dat daar in tot het palleeren en oppronken van
de vergankelijke Muuren kan worden aangelepd.

Vanen van
den Soudaan
en Mir Ho-
cem in 't
Klooster
der Ridder-
fchap Christi
opgehan-
gen.

De Onder-koning ondertussen behalven het groot
genoegen / dat hy aan een peder / so in 't algemeen
als in 't bysonder over dese zeege / die God hem so
genadelijk verleent hadde / (van wie hy bekende /

Vreugde
des Onder-
konings
over dese
zeege.

1509.

dese gunst tot de Breede en gerust-stelling van zijn ziel door de dood van zijn Soon / en tot de bevestiging van Indiën , gelijk hy seide als hy de eer van die dingen aan God alleen toeschreef) niet heerlijkhe lof-reedenen betoonde / so liet hy zijn haart scheeren / en trok sijne beste kleederen aan / inet alle d'andere teekenen van een uytsteekende vreugde / het welk oorzaak was / dat alle de sijne / so gesonde als gequetsie / van gelijken deden.

Geveynsde
boorschap
van *Melique*
Az aan den
Onder-ko-
ning.

Melique Az het verstaan van sijne Gasten siende / en vreesende / dat de Onder-koning door het verkrijgen van zijn overwinning soude tragten / de Stad Dio te vermeesteren / om dat hy de voornaamste oorzaak van zijn Soons dood geweest hadde / so is 't / dat hy zijn voornemen willende onderstaan / Cyde Alle , de Moor van Granade , so haast als het dag was / naar hem toefont / hem geluk wenschende over sijne zeege , en aanbiedende , alles wat de Stad voor hem konde doen.

Gerugt dat
onder d'on-
se loopt.

Terwijl dit also geschiedde / liep het gerugt onder d'onse / dat veele van de geene , die in de Stad waren , (siende het geene wy gedaen hadden / niet tegenstaande de scherpe wacht / die *Melique* Az daar binnen liet houden) op die nacht daar uyt gelooopen waren , het welk hem so veel te meer vrees aangejaagt had / dat hy de Stad niet soude konnen beschermen. Ook waren veele van de Mooren van gevoelen / dat so de Onder-koning die plaats wilde aantasten , hy niet veel wederstant soude vinden , of ten minsten dat *Melique* Az sig met eenige teekenen van dienstbaarheyd soude onderwerpen.

Gevoelen
van veele
Mooren aan-
gaande het
doen van
Melique Az.

Gevoelen
van eenige
Kapiteynen
aangaande
dit werk.

Dit wierd den Onder-koning ten eersten aangebiedt / inboegen eenige Kapiteynen haar lieten voorstaan / dat des Konings dienst niet wel betracht soude worden , so men dat werk maar het minst dralende hield , en het selve niet sonder eenige de minste uytstel ter uytvoering gebragt wierd. En also des Onder-konings saken doen ter tijd sodanig stonden / dat hy het minste misnoegen aan de sijne niet en diende te geeven / so is 't / dat eer hy sulks hy der hand nam / alle de Kapiteynen en

Raad-hou-
ding des

voor-

booyzaamsie Edeffieden by een riep / om met haar raad te pleegen / wat hier in best diende gedaan te worden. Want hy vermoedde wel / dat dit geboelen van eenige onder haar uyt geen ander oorzaak sproot / als om de Stad te plonderen / en sig also eerder ten kosten van die arme Inwoonders te verrijken / als dat sy haar de welstant van Indiën lieven ter herten gaan / beneffens nog meer andere dingen / die hy haar voorstelde : Namentlyk / dat het op die tijd geensins raadsaam was de Stad aan te talen, also sy dies wegen met *Melique Az*, dewelke van geen meerder wist als de geene, die hem wel betaalden, ten dienst te staan, niet te schaffen hadden, maar met den Koning van *Cambaya*, aan wie de gemelde Stad toehoorde; en die in geen gebreeken soude blijven, om deselve aanstonts te hulp te koomen; en dat van 1200 man, die hy op zijn Vloot gehad had, men op geen meer als 400 staat konde maken, en dat geen 600 genoeg waren om menschen, die agter hooge en sterke muuren schuylden, tot overgaaf te dwingen, also sy de sijne met bloote steenen van daar souden kunnen afdrijven; hoe veel te meer als de vyanden met al so goed geschut souden koomen, als dat geene, dat de sijne in hare scheepen souden moeten laten, sonder sig daar van by die gelegentheyd te kunnen dienen; en schoon sy de Stad al met den eersten aanval konden meester worden, wie soude dog daar in blijven? dog ingevalle men daar al in bleef, wat dienst soude de Koning dog trekken van een Fortres, die so ver van *Cochin* gelegen was, daar hy sulck een quade Nabuur voor zijn deur had, als den Koning van *Calicut* was, en op wiens versoeck *Mir Hocem* aldaar gekoomen was? die schoon hy een *Heyden* was, egter meerder sorg voor den toestant van *Indiën* droeg, als alle de *Moorren*, die daar in woonden, ende dat vermits dat nabuurschap van *Cochin*, en om dat hy meester van alle de Peper was: welke ongelegentheden van den Koning van *Cambaya*, schoon een *Moor* zijnde, niet te vreesen waren, wyl de *Portugysen* tot die

1509.

Onder-konings met sijne Kapiteynen.

Sijn vermoeden van plondering hier over. Beneffens meer andere overdenkingen.

1509. tijd toe geen leet van hem wedervaren was , maar hy in tegendeel onse vriendschap altijd gesogt had , die men van hem door wel-doen moest trachten te verkrijgen , en niet hem sijn Stad af te neemen. Dat , so *Melique Az* sijne dingen niet wel aangeleyd had , hy tijds genoeg had , om daar in te voorsien , also hy een man was , die sijn werk maakte om koop-handel te drijven , en scheepen in Zeete brengen , en dat men met alle het andere den Koning van *Cambaya* maar meer reden tot misnoegen soude geeven. Dat men sig wel wagten moest van niet wel met hem te staan , also hy een seer magtig Prins was , en geen Jonge van 12 jaren , die men in een kooy , gelijk het Eyland *Ormuz* was , konde opsluyten , en die sig op het minste ongeval onse gehoorzaamheyd moest onderwerpen , dog so haast als hy sig van dat jok konde ontslaan , seer weynig werk van *Alfonso d'Albuquerque* soude maken , gelijk sy wel wisten. En so desen t'elkens als men hem den degen van den hals soude weg neemen , soude oproerig worden , wat soude dan die Stad *Dio* doen , als se sig van haar Koning geholpen sag ?

Sijn besluyt hier over.

Sijne redenen voor goed gekeurt.

Besluyt van den Raad.

Woorden van den Onder-koning tegen *Cyde All* :

So dat dese en andere dingen wel oversien zijnde / sijn meening was / met de saken van *Melique Az* te beynsen / also hem dagt / dat het met sodanigē persoonen een grooter hoon was een leugen te verdragen / als een schadelijke bejegening te gedoogen. Eindelijc wierden alle dese en diergelijke redenen door een pegelijc goed gekeurt / ende gedeelt / dat deselve meer tot des Konings dienst , en verseekering van den staat van *Indiën* strekten , als andere , dewelke door sommige tot dien eynde waren bygebracht. Waar op dan beslooten wierd / dat de bootenschappen van *Melique Az* wel souden worden ontfangen , gelijk geschiedde / en *Cyde Alle* groote eer aangedaan wierd / doen hy by den Onder-koning quam / die tegen hem seide / dat hy seer blijde was , van kennis met hem te maken ; om dat hy een man van die goede tijd van den Oorlog van *Grada* was , beneffens andere lief-koozende woorden

den daar de Onder-koning seer wel mede wist om te gaan. 1509.

Wijders gaf hy hem ten antwoord op zijn boot-
 schap / dat hy hem over zijn besoek ten hoogsten
 bedankte, en dat hy alleen om 2 oorsaken aldaar
 gekoomen was; waar van hy reets een bereykt
 hadde, namentlyk / d'overwinning, die hy op de
Rumes had verkreegen; en wat d'ander aanging,
 wesende de gevangens, die men door de dood van
 zijn Soon genoomen had, om dat deselve in zijn
 plaats gebleeven waren, dat die nog stont afgedaan
 te worden. En nademaal, gelijk *Melique Az* hem
 geschreeven had, deselve in zijn magt waren, en
 sy, volgens haar eygen schrijven, wel onthaalt
 wierden, dat hy overfulks op hem versogt, dat
 zijn meester hem die aanstonts wilde laten toekoo-
 men, beneffens alle de voorraad van Oorlog en
 geschut van de scheepen der *Rumes*, dewelke te-
 gen het Land gestrant waren; en dat men de rom-
 pen der scheepen soude verbranden, op dat daar
 van ten geenem tijde meer gesproken soude wor-
 den. Dat hy de personen van hem niet begeerde,
 om dat men onder wel opgevoede menschen ge-
 woon was, die geene, die haar tot lijf-berging aan-
 sogten, altoos te beschermen, maar dat hy alleen-
 lijk versogt / dat deselve op een ander tijd, so sy
 als vyand quamen, in haar Stad niet souden wor-
 den ontfangen. (Want de *Portugysen* waren medoo-
 gende ontrent d'overwonnene, en daar en tegen on-
 verbiddelyk op de trotse en hoogmoedige; en in-
 sonderheyd, so sy weder in deselve fout quamen
 te vervallen) en dat hy hem als een vriend waar-
 schouwde, dat hy deselve op hem niet en wilde
 neemen, op dat hy se niet soude moeten boeten.
 En wat aanging d'aanbiedingen / die hy hem dee-
 de, dat hy die gaarne aannam, om in vrede en
 rust te blijven, so wegens zijn bysondere persoon,
 als om dat hy een Onderdaan van den Koning van
Cambaya was, met wie de Koning van *Portugaal*,
 sijnen Heer, hem belast had, alle goede vriendschap
 te houden, ende dat om de goede nabuurschap,

Gesant van
Melique Az.
 Zijn nader
 antwoord.

1509. die sy lange jaren met hem souden hebben. Dat het hem mede seer aangenaam soude weesen, dat hy hem van levens-middelen voor sijn geld soude voorsien, om dat de Factooren van de scheepen hem hadden laten weten, dat sy deselve ten hoogsten van nooden hadden, om weder na *Cochin* te keeren.

Nieuwe
moed door
Melique Az
op dese ant-
woord ge-
schept.

Reden van
sijn doen.

Melique Az sulck een onberwagt antwoord krijgende / schepte weder de grootste moed van de wereld / en also hy sag / dat de Onder-koning hem sodanig toegeneegen was / so sond hy hem door Cyde Alle in alle spoet veele vaar-tuygen met mondkost en verberffingen voor alle de scheepen / als mede alle de gevangens seer wel gekleed en van alles wel voorsien. Want also hy geduurig bevroest was / dat men hem reikenschap van het werk van Chaul soude afvoerden / so hield hy de gemelde gevangens altijd in goeden staat / om de kosten van de schade / die aldaar geleeden was / daar mede goed te maken.

Gelt door
den Onder-
koning aan
den Gefant
ter hand ge-
stelt.

Hier op liet de Onder-koning 400 Cruzaden aan desen Cyde Alle ter hand stellen / beneffens eenige stukken van agten / so om de gevangens by hem te brengen / als om dat dese sepden / dat hy de voornaamste oorzaak was / dat *Melique Az* haar altijd so wel onthaald had.

Wat *Melique Az*
hier tegen
doet.

Ingevolge van desen liet *Melique Az*, om den Onder-koning vriendschap te doen / door de heele Stad uytroepen / dat alle de vreemde Soldaten, die daar in waren, binnen 2 dagen op straffe des doods daar uyt souden hebben te vertrekken; daar nevens volbrengende al het geen / dat de Onder-koning op hem had laten versoeken; waar na hy aan sijne scheepen vergunde / te moogen varen over al daar het haar soude gelieven, hem also in sijn vriendschap ontfangende; en wijders so seer verflaggen over het voorgevallene blijvende / ende sig so seer aan den Koning van Portugaal onderwerpen / dat hy / hem te gevalle / *Tristano de Gaa*, een van de geweesene gevangens / aldaar liet blijven / om 2 scheepen met eenige dingen voor de

Com-

Comptoirs van Cochin en Cananor noodig / af 1509.
te laden.

Hier op sond de Onder-koning met de le-
middelen / die hy van Melique Az gekreegen / en
eenige goederen / die men in de genoommene schee-
pen / die in de Haven waren / gebonden had / Don
Antonio de Noronha met zijn schip tot hulp van
zijn Broeder Don Alfonso , en het volk dat met
hem in de Fortresse St. Michiel op het Eyland
Socotora lag : waar na hy op den 10 February na
Cochin vertrok / zijnde de eerste plaats daar hy
aanquam / de Stad Chaul , daar hy seer wel ont-
fangen wierd / schoon hy so aangenaam aan de
Mooren niet was / als de tijding geweest had / die
de Parans van Calicut daar voorhy zeplende / al-
daar gebragt hadden / namentlijk / dat onse gehee-
le Vloot verslagen was ; alles om die geheele kust /
daar wy eenige vrienden hadden / tegen ons gaan-
de te maken.

Wat den
Onder-ko-
ning van
zijne zijde
hier op
doet.

Sijn vertrek
na Cochin.
Eerste
plaats daar
hy aan-
komt.
Ende wel
ontfangen
word.

Daar en boben liepen sy met die nieuwe tijding
tot aan Cananor en Cochin , om de Inwoonders
aldaar tegen de geene / die in onse Fortressen sa-
gen / tot oproer te verwekken. En schoon den Ni-
zamaluco , die Heer van de gemelde Stad Chaul
was / onse schepen tot die tijd toe als vrienden
ontfangen had / en toonde sig onder de gehoor-
zaamheid van den Koning Don Manuel te willen
stellen / so is 't egter / dat wijs hy een doortrapt
man was / de Onder-koning eenige agterstellen /
die hy aan zijn Majesteit / als desselfs Onderwor-
peling / schuldig was / niet voor dat hy zeege-
plende met zijn Vloot was weder gekoomen / had
konnen krijgen. Want dit verbaasde so hem als
de geheele kust in sulker boegen / datse gelijk als
verslagen daar over stonden / ende dat vermits de
grootte hoop / die se op de Vloot van den Soudaan
gesteld hadden.

De Mooren
loopen met
die nieuwe
tijding tot
aan Cananor
en Cochin.

Geveynst-
heid van
den Niza-
maluco.

Verbaast-
heid over
onse Victo-
rie door 't
geheele
Land.

De Onder-koning eyndelijk van dese Stad Chaul
vertrokken / ende hy Onor gekoomen zijnde / ging
hem Timoja , dewelke voor den Koning van Nar-
singa blugtede / in 't ontmoet. Dese Koning ont-
hield

Timoja den
Onder-ko-
ning in 't
gemoet.

1509.

Koning van
Narsinga in
Bedevaart.

Oorzaak
van 't vlug-
ten van Ti-
moja.

Word op
het voor-
spreken
van den
Onder-ko-
ning gepar-
donneert.
Deftigen
ontfangt
van den
Onder-ko-
ning tot
Cananor.

12 Mame-
lukken aan
het jong
volk ten
besten ge-
geeven.
Hoe die ge-
teyftert
zijn.

Sijn inha-
ling tot Co-
chin.
en dank-
segging
over de
Victorie.

hield sig een dag-reysens van daar in een Pagode ,
alwaar hy met veel goud en silber tot geneesing
van een siekte / daar hy mede gequelt was / in Be-
devaart was gekoomen. De oorzaak van dit vlug-
ten van den Timoja , was / om dat eenige van
sijne vrienden hem hadden laten weten / dat de
Koning hem wilde doen gevangen neemen , ende
dat over eenige klagten , die tegen hem gedaan
waren , om dat hy ettelijke scheepen als een Zee-
Roover in Zee genoomen had ; dog also hy onse
vriend was / so versogt den Onder-koning op den
Koning van Narsinga , dat hy hem wilde vergee-
ven , het welk desen seer gaarne deede / vermits
hy onse vriendschap sogt / want Pero Fernandez
Tinoco was tot dien eynde naar hem gesonden.

De Onder-koning ondertussen sijn sieg vervol-
gende / quam tot Cananor , alwaar hy met seer
groote pragt ontfangen wierd / en in 3 dagen / dat
hy sig aldaar onthield / was het niet als bregd
en uytgelatenhepd door de gantse Stad : waar van
d'eene was / die van onse slaven en van het jonge
volk van het Land ; tot welken eynde de Onder-
koning 12 Mamelukken van de geene / die in de
Bloot van Mir Hocem genoomen waren / aan hen-
lieden deed ter hand stellen / dewelke door dese kna-
pen met steenigen en anders sodanig toegestelt
wierden / dat doen se vooz de Mooren van het
Land tot een schouw-spel aan de galg gehangen
wierden / sy alle t'eenemaal aan starzen gescheurt
waren.

Ma dat dese bregde-dagen over waren / liet de
Onder-koning Pero Barreto aldaar met de kleine
scheepen tot het bewaren van de kust / waar na
hy na Cochin vertrok / alwaar hy met een groo-
ten Omgang van de gantse Geseelschhepd en krup-
sen van de Kerck ontfangen wierd ; en na dat hy
sijn danksegging over de zeege hem door God ver-
leent / in 't by-zijn van al het volk / dat hem ver-
geselschapte / alle in order met de teekenen van de
overwinning / die sy mede bragten / op het prag-
tigste uytgedost / en hy Onder-koning een rosi van
bro-

bzocade aan hebbende / en sijne massen / Trom- 1509:
petten en Metel-trommels die sijne zeege uytblie-
sen / voor uyt gaande / afgeleyd had / so is 't / dat
doen hy aan de Poort van de Fortres quam / Jor-
ge Barreto, Kapiteyn van deselve / hem de sleutels
daar van / volgens het gebruik / wilde ter hand
stellen; dog Alfonso d'Albuquerque, die hem tot
daar toe verselt had / begon op hem Onder-koning
te versoeken / dat hy hem de regeering van Indiën
soude willen ter hand stellen, gelijk de Koning
hem beval, ende dat hy na in sulker voegen / als of
hy niet weder in de Fortres soude gaan hupg-be-
sten / also deselve hem volgens d'opene brieven des
Konings / die hy mede gebragt had / met regt toe-
quam.

Verfoek
van Alfonso
d'Albu-
querque op
hem.

Hier op gaf hem de Onder-koning tot antwoord /
dat hy hem die Rok, die hem so swaar op de schou-
ders woeg, eerst soude laten uyttrekken, en dat
hy dan alles doen soude, wat de Koning hem ge-
bood. En also Alfonso d'Albuquerque, Janesta-
no, Schipper van sijn schip Cirne, die hy tot dien
eynde mede gebragt had / liet roepen / om hem een
geschrift van het verfoek, dat hy deede, ter hand
te stellen, so antwoordde hem de Onder-koning
niet een woord / maar begaf sig na de Fortres /
so dat hy hem niet eens wilde ten antwoord staan /
het welk Alfonso d'Albuquerque seer bzeemt booz-
quam / inboegen hy van eenige wepnige / die hem
als Gouverneur van Indiën verselden / gebolgt /
ter plaatse daar hy van daan gekoomen was / we-
der keerde. Onder dese was Ruy d'Aranjo, Schat-
meester / want Gaspar Pereira, Secretaris van den
Onder-koning / moest sulks / vermits sijne siekte /
laten blijven. Dog andere zijn deswegen van een
ander geboelen / ende seggen / dat hy sig veynsde
siek te weesen, om het geen dat tusschen hem en
Alfonso d'Albuquerque tegen den Onder-koning
geboutwen was / in 't werk te stellen / also gedag-
ten Gaspar Pereira, Alfonso d'Albuquerque mede
in het selve Wint van Secretaris soude dienen.

Antwoord
van den
Onder-ko-
ning.

En voorts
stil-swij-
gentheyd.

Verwonde-
ring van
Alfonso
d'Albuque-
que daar
over.
Keert we-
der ter
plaatse daar
hy van daan
gekoomen
was.
Wat som-
mige van de
siekte van
Gaspar Pe-
reira gevoe-
len.

Deze Gaspar Pereira was een man regt bequaam /
om

1509.

gen aard.
Klagten van
Alfonso
& *Albuquerque*
que daar
over.

om d'oneenighepd tusschen 2 sullie hooge Stantg-
persoonen / als dese waren / te saapen ; en schoon
Alfonso d'Albuquerque sig vooz die tijd van sijn
raad diende / om sijn saak tot een goed eynde te
bzeugen / so is 't nochtang / dat terwijl hy Indiën
regeerde / hy hem beter leerde kennen / en gewel-
dig over sijne loose sreeken klaagde. Na dat de
Onder-koning ondertussen weder in de Fortres ge-
koomen was / so dagt hy op dien dag en de 2
volgende / nergens anders als op ffeesten en al-
lerhande bedrijf van vzeugde / geduurende delwelke
hy dooz den Koning van Cochín, die hem over de-
se zeegge was koomen geluk-wenschen / wierd be-
sogt.

Quade in-
geevingen
der Kapi-
teynen aan
den Onder-
koning.

Na dat de eerste dagen van de komst van den
Onder-koning over waren / begonden de Kapitey-
nen / die Alfonso d'Albuquerque geselschap gehou-
den hadden / en andere Edellieden en persoonen
van aansien / delwelke meenden / hare saken hier
dooz hy den Onder-koning wel te bestellen / hem
te raden / dat hy de Regeering van Indiën in geen-
derley manieren aan *Alfonso d'Albuquerque* soude
overleeveren : seggende / dat hy een man was, die
tot het affenden van volk geensins soude verstaan,
en van sulck een quade regearinge, dat Indiën on-
der hem veel te lijden soude hebben : en schoon
de Koning hem met de gemelde Regeering voor-
sien had, dat sulks geschied was, om dat hy niet
en wist, wat gedagten *d'Albuquerque* tot Ormuz
gedaan had, het welk oorzaak van desselvs verlies
was geweest.

Antwoord
van den
Onder-ko-
ning daar
op.

Dog schoon de Onder-koning hier wel eenigsins
na lupsterde / so was egter althjd sijn antwoord /
dat hy hem de regearing als het tijd was, soude
overleeveren, nademaal de Koning sijnen Heer
hem sulks belast had, en so de ander sig daar in
niet wel en queet, sulks sijn schult niet soude wee-
sen. Eindelijch het quam daar mede so verre / dat
eenige Edellieden hy malkander quamen / en ten
versoek-schrijft op het papier bragten / het welk sy
dooz Manuel Pazanha aan den Onder-koning lieten
ter

Versoek-
schrift van
eenige E-
dellieden.

ter hand stellen. Dit versoek-schijf hield in de re-
denen / waarom het voor des Konings dienst niet
raadzaam was, dat aan den meer gemelden *Alfon-*
so d'Albuquerque de voorschreeve Regeering soude
worden overgegeeven, tot dat sijn Majesteit daar
van grondiger onderregt soude weesen.

1509.

Dezelfde in-
houd.

Het quam dan met de saak tusschen den Onder-
koning en Don Alfonso d'Albuquerque so ver / dat
de eerste al te goed / en den ander al te quaad van
betrouwen was. Van dese verdeeltheid waren de
voornaamste aanleeders / aan de kant van Alfon-
so d'Albuquerque, Gaspar Pereira en Ruy d'Aran-
jo; en van die van den Onder-koning / Antonio
de Sintra, die den laastten voor Secretaris diende /
en André Diaz, die een factoor was / en nader-
hant tot Alcaide van Lissabon wierd verheeven:
door welker toedoen niet alleen de stemmen der Ka-
piteynen / maar ook van den Koning van Cochin,
voor peder van dese 2 Heeren wierden gesogt. Want
André Diaz en Antonio de Sintra seiden voor den
Onder-koning / dat hy de Regeering van *Indiën* aan
Alfonso d'Albuquerque; als desen het begeerde, be-
hoorde over te geeven, also hy last van den Ko-
ning had, sulks te doen, tegen dat hy na *Portugaal*
soude scheep gaan. Dog Gaspar Pereira en Ruy
d'Aranjo wederleyden dit met andere redenen / so
datse op den Koning van Cochin verkreegen / dat
hy de *Peper* / die de Onder-koning tegen de komst
der schepen / dewelke dat jaar upt *Portugaal* ver-
trokken waren / had laten by een brengen / op dat
sy deselve gereet souden vinden / om harent wille
ophield. Het welk de Onder-koning verstaande /
so sond hy daar over eenige klagten aan den Ko-
ning / die / om hem eenige voldoeninge daar op te
geeven / Candagora, den Opziender van sijne goe-
deren / en Farengora, sijnen Schijfber / op een vry-
dag den 7 September naar hem toefond / dewelke
hem een brief lieten sien / waar by de Koning Don
Manuel hem Onder-koning in *Portugaal* ontbood/
ende begeerde / dat *Alfonso d'Albuquerque* Gouver-
neur van *Indiën* soude weesen. En also hy door
dien

Voornaam-
ste aanley-
ders van de-
se verdeelt-
heid.

Redenen
van over-
leeving
van André
Diaz en
Antonio de
Sintra.

Tegen-
spreken
van Gaspar
Pereira en
Ruy d'A-
ranjo.

Klagten van
den Onder-
koning aan
den Koning
daar over.
Wat den
Koning tot
sijne vol-
doeninge
doet,
En goede
redenen die
hy van sijn

1509. dien brief van des Konings meening / als zijn
 Broeder en Dienaar / verseeckt was / dat hy over
 doen geeft. sulks de Peper op geenderley manier konde laten
 volgen als aan den persoon , die hy sond om *Indiën*
 te bestieren , dog so hy Onder-koning deselve
 volgens de beveelen des Konings , gelijk hy uyt
 dien geslooten en d'opene brieven , die *Alfonso*
d'Albuquerque hem vertoont had , wilde leeveren ;
 dat hy dan ook soude belasten , dat deselve op het
 gewigt soude worden verkogt.

Raadhou-
 ding des
 Onder-ko-
 nings hier
 over.

Tweederley
 gevoelens.

De Onder-koning hier uyt siende / dat de saken/
 vermits de byleven / die hy deswegen van den Ko-
 ning gesien had / tot meerder verwydering souden
 konnen koomen / so is 't / dat hy egter sonder vail
 voornemen te veranderen / alle de Kapiteynen /
 Edellieden en Bediendens der Comptoiren by een
 liet koomen / aan dewelke hy te kennen gaf / hoe
 dat hy met den Koning van *Cochin* , rakende het
 afladen van de Peper stond ; hier over waren 2 ge-
 boelens ; namentlyk het eerste / dat de Regeeringe
 van *Indian* aan *Alfonso d'Albuquerque* op geender-
 hande wyse soude worden overgegeeven , maar
 dat hy daar en tegen behoorde gevangen genoo-
 men , en aan den Koning van *Portugaal* met debewijsen
 sijner overtredingen overgesonden te wor-
 den ; en het ander / dat de gemelde Regeering hem
 op d'aankomst der scheepen behoorde te worden
 overgeleevert , en dat so hy eenige schult had , den
 Onder-koning daar mede geregtelyk soude te werk
 gaan , en sodanig vonnis tegen hem uytspreeken
 als hy na regt , reden en billijkheyd soude bevinden
 te behooren.

Besluit van
 dese Raad-
 houding.

Dog cyndelyk / na dat dit werk over ende we-
 der over lang betwist-reedent was / so wierd'er be-
 slooten / dat nademaal de scheepen , die men in dat
 jaar uyt *Portugaal* verwagtede , en waar mede de
 Onder-koning had gesegt , in het selve te sullen
 weder keeren , niet souden vertrekken , *Alfonso*
d'Albuquerque oversulks tot *Cochin* niet moest wor-
 den geplaatst , maar dat het des Konings dienst teni
 hoogsten betrof , dat hy na *Cananor* gebragt , en
 aan

aan *Lourenzo de Brito* tot aan de komst der gemelde scheepen te bewaren gegeven wierd, op dat de Koning van *Cochin* de lading Peper ondertussen soude ingeeven; en dat *Gaspar Pereira* en *Ruy d'Aranjo* als Stigters van alle dese onlusten, en verstoorders van des Konings dienst, beneffens hare aanhangers ende mede-pligtige, in verseekering souden worden genoomen, en na *Portugaal* gesonden.

Dit also beslooten zijnde / sond de Onder-koning En uytwer- aanstonts Antonio de Sintra, als Secretaris, king van André Diaz, Factoor / *Diego Pereira* en *Pedro Ho- dien. mem, als Schijvers van 't Comptoir / naar het Huis van *Alfonso d'Albuquerque*, met last / na dat sy hem het gemelde besluit souden hebben laten weeten / hem uyt de naam van den Onder-koning naar het schip den *H. Geest*, gevoert door *Martin Coelho*, te brengen, denwelken als de gemelde raad-pleeging mede bygewoont hebbende, al ten overvloed wist, wat hy met hem soude doen.*

Dese 4 Amptenaars dan ten huise van *Alfonso d'Albuquerque* gekoomen zijnde / en hem haaren last voorgehouden hebbende / so eynde hy haar Eys van Al- een geschrift van dit sijn gebangen neemen / en dat fonso d'Al- sy daar in souden laten bloeyen / dat sy sulks deden, buquerque terwijl hy den last des Konings tot de navolging in de regeeringe van *Indiën* in handen hadde. daar op.

Dit geschiedde also / waar op hy vervolgens naar Toegestaan. het schip van *Martin Coelho* gebracht wierd / die hem op sijn komst tot *Cananor*, aan *Lourenzo de Brito* in handen stelde. Wort Lourenzo de Brito in handen gestelt. Dog hier mede was dien Wat hem tot Cananor weder- vaart. Brand-brief in haast aan hem gesonden. *armen* gewaanden *Na-volger* niet by; want hy vond daar eenige menschen / dewelke het hem onder schijn van vriendschap met het schrijven van brieven en het schjollen over sijn gebangenis / al by wat moede maakten. Het welk so ver ging / datse hem een brief door *Patamares* eenige dagen voor de komst van de scheepen uyt *Portugaal* aldaar / in grooten haast over *Land* sonden / waar hy sy hem lieten weeten / dat hy om een goed heen koomen soude sien, also de Onder-koning *Fernan-* d'Almeida. **P** do

1509. *do Pirez d'Andrade* in een *Caraveel* affond, om

Sijn vrees
daar over.

Verfoek op
Don Louren-
zo de Brito.

hem na een ander veel erger gevangenis, als de
geene daar hy in was, over te brengen. Welke brie-
ben hem sodanig een vrees aanjoegen / dat een dag
of twee / eer dat *Fernando Perez* met een brief / die
de *Onder-koning* hem toefond / tot *Cananor* aan-
quam / hy *Don Lourenzo de Brito* versogt / dat
hy hem na onse *Lieve Vrouw der Victorie* (zijnde een
Klups / staande op de punt van *Cananor*, die ge-
dagten *Don Lourenzo* had laten maken) wilde
laten gaan. Waar op hy van de gemelde *Klups* /
tot voldoening van zijn belofte / aan de *Fortres*
weder gekeert zijnde / aan de zijne begon toe te roe-
pen / dat sy hem uyt de gevangenis souden verlost-
sen; dewelke dan tot dien eynde al bereyd staan-
de / sig naar hem toe begaven / ende na de *Kerk*
bragten / sonder dat *Lourenzo de Brito* sig daar
hy wilde laten vinden / sig houdende of hy nergens
van wist / op dat als *Fernando Pirez* quam / sy
hem ter plaatse / daar hy was / niet souden zien-
gen.

Word door
die van zijn
aanhang
na de Kerk
gebragt.

Lourenzo de
Brito houd
sig daar
buiten.

Alfonso
d'Albuquer-
que op een
heel andere
wijs verlost
als hy sig
inbeelde.

Dog dese *Fernando Pirez* trost hem van daar
op een geheel ander manier / als *Alfonso d'Albu-*
querque gemeent had / vermits de brieven / die men
hem van *Cochin* geschreeven had / en andere / die
hy *Pirez* van den *Onder-koning* aan *Lourenzo*
de *Brito*, alles rakende hem *Alfonso d'Albuquer-*
que, in handen had : waar by hy seer ernstig op
hem versogt / dat hy hem op geen onwaardiger
manier wilde bejeegenen, maar als een *Land-voogd*
van *Indien* aansien, welke regeering hy met *God*
hoopte, dat hy hem in handen soude leeveren, so
haast als de scheepen uyt *Portugaal* behouden sou-
den aangekoomen zijn.

Word mede
door een
brief van
zijne dage-
lijkse quel-
lingen ver-
lost.

Daar en boven gaf hy een anderen brief aan
den meermaals gemelden *Alfonso d'Albuquerque*,
dewelke sodanig van inhoud was / dat hy daar
door van de quellingen / die hy alle dagen onder-
worpen was / verlost wierd. Daar op hy dan sig
houdende / of hy om het voorleedene, mitsgaders
op dese 2. veranderingen niet meer en dagt, weder

na de Fortresse keerde / sonder dat Don Lourenzo op zijn uyt- en in-gang langer paste / maar hem daar en tegen na zijn waardigheyd besegende / tot dat de Maarschalk , die uyt Portugaal vertrok / aldaar aanquam / die een volle magt had / voor d'Albuquerque , om als Onder-koning van de Indiën te regeeren / so haast was dese niet te Cananor aangekomen / of d'Albuquerque wierd met alle teehenen van cer na Cochin gebracht / alwaar hy de regeeringe aanbaarde ; Nog eer de Maarschalk van Cananor vertrok sond hem d'Almeida 4 schepen en een Galey met het beste volk / dat hy by hem had / seer wel voorzien / beneffens eenige verberffingyen / met een brief die van dese Inhoud was / dat also hy van Gomez Freire had verstaan , dat zijn Edelheyd na Calicut soude gaan , en hy niet wist of hy aldaar soude weesen , eer datse malkanderen gesien hadden , derhalven sond hy hem dese vaartuygen , dewelke bequâam waren om hem aldaar te brengen , en dat zijn Edelheyd wel mogt versekert zijn , dat het volk , dat daar mede ging , hem seer wel daar in soude dienen , also se sulks gewent waren , en dat so hy hem eenigen dienst met zijn by-zijn konde bewijzen , hy sulks van goeder herten soude doen.

Keert weder na de Fortres en word door de Brito alsints eerbiedig bejegt. d'Albuquerque met eer teykenen na Cochin gebracht.

Brief van d'Almeida.

Hier op liet hem de Maarschalk antwoorden / dat hy hem ten hoogsten over de eer hem aangedaan , bedankte , en dat , so 'er yets was , waar mede hy sulks weder konde verschuldigen , het selve niet anders als met zijn raad en hulp soude geschieden. Nog dese woorden quamen niet ober een met de wijze / waar mede men den Onder-koning naderhant deede t'scheep gaan / daar hy al heel niet mede te breedten was.

Antwoord hier op.

Want het eerste / dat sy hem deden / was / dat hy het schip het Puykje van de Zee voor hem afgesproken hebbende / om daar mede naar het Rijk te keeren / so namen sy hem het selve af / en gaven hem het schip Garza , waar mede Ruy Freire van daar herwaarts aantrok ; en na dat hy al binnen scheeps-voort was / en ontrent 20 dagen

Eerste weder varen voor d'Almeida.

1509.

Nader mis-
handeling
een van sij-
ne Pagies
aangedaan.

Sijn vertrek
van *Cochin*.

Komt aan
de *Caap van*
Goede Hoop.
Sijne woor-
den op sijne
komst al-
daar.
Reden van
die woor-
den.

Verlof van
de sijne om
met de *Negers*
te han-
delen.

door de quade weg / die sy hem geweest hadden / onderweeg was geweest / so moest hy veel tegen-
spoet ondertussen uytstaen ; en ging dien haat so
verre / dat hy een van sijne Pagies / genaamt Ruy
Fernandez na land gesonden hebbende / denselven
door eenige onbekende menschen sodanig mishan-
delt wierd / dat hy eenige dagen het bed moest hou-
den / so dat hy Onder-koning met sulke en dierge-
lijke eer-teekenen / tot vergelding van d'ongemak-
ken / die hy in Indiën uytgestaan had / op den 19
November met Jorge de Mello in sijn schip Bellem,
het welk van hier gezept was / en het schip St.
Cruz, waar van eygenaar was Jorge Lopez Bi-
xorda, en Kapiteyn Lourenzo de Brito, beneffens
veele van sijne Edelheden en Cabaliers / van Co-
chin vertroft.

Hier op quam hy tot Mozambique, alwaar hy
sig 24 dagen ophield / in welken tyd het schip Bel-
lem sig van water voorsag. Daar na quam hy
met goed weder aan de Caap de Goede Hoop, en
also hy nu meende so goed als in behouden Ma-
ven gekoomen te zijn / so seyde hy : God zy ge-
looft, de Tooveressen van *Cochin* hebben nu ge-
loogen. De reden van dit seggen was / om dat'er
eenige in Indiën waren / dewelke van sig gegeeven
hadden / dat hy de gemelde *Caap* niet soude voor-
by raken, en dit wierd gesegt / door de Tooveres-
sen van het Land also voorgespelt te zijn.

En also hy om water benoodigt was / en men
het selve agter de Caap aan een plaats genaamt
Saldanha, konde krijgen / so belaste hy aan de stuur-
lieden / daar na toe te stuuren, inboegen / op dat het
volk sig wat soude verberffen / hy toestont / dat als
de schuften aan land soudén gaan om water in te
neemen / eenige van haar met de *Negers*, dewelke/
so haast als se de scheepen op anker saken leggen /
aan strant quamen / soudén handelen. Met welke
handeling de *Negers* door het verruypen van Wee
tegen eenige stukken yser en lakens / daar sy veel
van houden / seer gemeenszaam met d'onse gewor-
den zijnde / namen eenige van dese de stoutigheyt/
van

van met haar na hare woon-plaatsen / dewelke 1
uur van daar lagen / te gaan. **D**og onderweegen 1509.
misten eenige hare pookken / die haar dooz de ge- Onse gaan
melde Negers, benebengs nog eenige andere dingen / na de woon-
daar sy sin in kreegen / ontstoolen wierden. **W**aar huysen der
op d'onse om hier wraak van te neemen / so is 't / Mooren.
dat eenen Gonfalo, zijnde een Dienaar van den Diefagtig-
Onder-koning / 2 van haar / dewelke met eenige hryd van
saken / die hy gekogt had / beladen waren / onder dese.
schijn van vriendschap met sig nam; dog also de
gemelde Negers pets quaats booz haar te gemoet
sagen / en ober sulks haar best deden / om aan
srant te koomen / waar tegen hy haar met harde
woozden boozstuuwende / so lieten sy het geen / dat
sy droegen / ten eersten vallen / en handelden hem
sodanig / dat hy met bebloede wangen en eenige Wat hier op
tanden aan stukken gebrooken / booz den **O**nder- gebeurt.
koning quam; het welk iupst geschiedde op een
tyd / dat'er eenige Heeren by den gemelden **O**nder- Eenige an-
koning waren; welker Dienaars / en insonderhepd dere ver-
eenen Fernando Carrasco, Dienaar van Jorge de krijgen van
Mello, dooz de Negers mede op deselve wyse geha- den Onder-
bent waren / waar dooz sy alle op de gesepde Ne- koning
gers sodanig ontstaken / dat sy so veel op den **O**n- wraak daar
der-koning verkreegen / dat hy na haar **D**orpsou- over te nee-
de gaan / hoewel meer om die **E**delheden / die hem men.
daar toe aanpozden / in te volgen / als om dat sijn Dat haar
sin daar toe strekte / schoon egter eenige andere / toegestaan
als Lourenzo de Brito, Jorge de Mello en Martin word,
Coelho sig daar tegen stelden. Schoon ee-
nige sig daar
tegen stel-
len.

En also de Dorpen / daar wy van gesprooken
hebben / een wepnig boven de scheepen lagen / op
dat de weg te voet des te korter soude vallen / so
is 't / dat de gemelde **O**nder-koning daags daar
aan met ontrent 150 man / weesende het pupk van
al sijn volk / nebengs de schuyten een goet stuk
weegs langs de strant na de gemelde woon-plaat-
sen liet roepen / tot dat hy daar wat nader by ge-
koomen was; waar op hy van daar aan **L**and
springende / aan Diego d'Unhos, **S**chipper van Last van
sijn schip / die in de schuyten gebleeven was / be- den Onder-
la-

1509.

koning aan
sijn Schip-
per.

Wat den
Schrijver
daar uyt be-
sluyt.

Teekenen
der voor-
spelling van
des Onder-
konings
dood door
hem selven.
Woorden
die hy
spreekt.

Wat hy
doet op het
krijgen van
eenig sant in
sijn schoe-
nen.

Woorden op
het sien
kloppen van
schoenen
tegen mal-
kander.

Verhaal van
de reden
van dese
woorden.

laste/ dat hy van daar niet soude gaan , so schijnt
het / dat sijn geest hem ingaf / hoe seer hy deselve
schuyten naderhant van nooden soude hebben ; ja
self / dat hy sijn laatste uur / of het eynde sijn le-
vens op die steyse voorspelde.

Want so haast als hy aan de gemelde Edellie-
den toegestaan had / sig derwaarts te begeeven , so
sepde en deede hy geduurig dingen / dewelke hem
sijn dood als scheenen voor te spellen. En daar
onder was eene daar van / dat hy uyt het schip
in de schuyt treedende / so is 't / dat als of hy haar
te kennen had willen geeven / dat hy die weg als
gedwongen deede / sepde : Waar brengen sy 60 ja-
ren heen ? Waar na hy langs de strant gaande /
so gebeurde het / dat hy een wepnig sant in sijn
schoenen kreeg : waar op hy eenen Joan Gonsal-
vez , dat sijn Kamer-dienaar was / geboden heb-
bende / dat hy hem deselve soude uyttrekken / so
deede dese het selve / dog kort daar na begon hy
de 2 schoenen tegen malkander te kloppen om 'er
het sant te doen uytgaan. Hier op sepde de Onder-
koning : Wat soude *Joan de Menesez* seggen , so
hy hier was , en dit kloppen van uwe schoenen sag ?
hy soude niet een voet versetten , al was het om
een Slag voor sijn Koning te leeveren : dog also ik
in God meer als in bedriegelijke inbeeldingen ge-
loof , so sal sulks geen oorzaak zijn , dat ik mijn
Reys daarom sal staken.

„ De reden van het hy-brengen van dit gebal
„ van Don Joan de Menesez was / om dat het een
„ bekende saak in Portugaal was / dat 'er pets hy-
„ sonders in dese 2 dingen schuyde ; namentlyk /
„ in het kloppen van 2 schoenen tegen malkander ,
„ en in den dag van *Dingsdag*. En de oorzaak daar
„ van was / om dat hy *Oppasser* van den *Prins*
„ Don Alfonso , ten tijde als hy tot Santarem van
„ sijn paart viel / en daar hy ook aan stierf / zyn-
„ de / hy neffens hem langs den Taag na Alfange
„ liep ; als wanneer seekere songe / dewelke in die
„ *Arbiter* geswommen had / en daar uyt gekoomen
„ was / sijne schoenen daar eenig sant in gekoomen
„ was /

„was / tegen malkander begon te kloppen / om 1509.
 „het selve sant daar uyt te doen gaan.

„En also in dit selve oogenblik van dat kloppen
 „der gemelde schoenen / en wyl het met eenen op
 „een Dingsdag was / so nam Don Joan de Me- Dwaas by-
 geloof van
 Don Joan de
 Menefez.
 „nefesz agt op dese 2 saken / vermits dien ongeluk-
 „kigen toeval. Welke dingen sodanig bekent in 't
 „Koninkrijk waren ; dat terwyl hy tot Arzila,
 „en naderhant tot Azamor als Kapiteyn was /
 „de Inwoonders aldaar wel verseekert waren /
 „dat hy niets op een Dingsdag , of op den dag /
 „dat hy schoenen tegen malkander hoorde klop-
 „pen / soude aanvangen.

„En tot bewijs van dien / so is 't / dat den ge-
 „melden Don Joan de Menefez sig meester van
 „eenige Dorpen willende maken / (het welk een
 „van de grootste daden was / die hy van zijn le-
 „ven uytvoerde) so is 't / dat wyl het in de win-
 „ter was / en het seer hart reegende / sulks oor-
 „zaak was / dat de Inwoonders en Nabuuren
 „sig seer ongaarne daar toe lieten gebruiken / en
 „oversulks 2 of 3 van de hare uytmaakten / om Hier van
 word by ge-
 legentheid
 een proef
 genoomen.
 „Don Joan door het kloppen van 2 schoenen te-
 „gen malkander / so als hy uyt de Poort van
 „de Stad trad / zijn aanslag daar door te doen
 „staken. Dog also Don Joan het bedrog merkte /
 „en sag dat de jonge / die de schoenen tegen mal-
 „kander klopte / eenen toequam / dewelke hy ge-
 „legentheid als het op een loopen quam / sig heel
 „wel van sijne voeten wist te dienen / so seide hy
 „tegen hem : Gy sult tegen uwen Heer seggen , Woorden
 tegen de
 geene die
 de schoenen
 tegen mal-
 kander
 klopte.
 „dat ik hem tot boeting van het geen gy nu doet ,
 „en hy verdient , geen andere straf sal opleggen ,
 „als de geene , die hy met sig in desen aanslag
 „brengt , waar in ik weet , dat hy sig beter van
 „sijne voeten als van uwe schoenen sal bedienen.

„Maar het seggen van welke woorden hy zijn
 „paart de spoooren gaf / en dit boozval tot een booz-
 „spelling van d'overwinning / die hy verkreeg / op-
 „nam : daar het met den Onder-koning geheel Vergelij-
 king van
 „anders ging / also hy een quade booz-spook uyt
 „het

1509.

het doen
des Onder-
konings en
dat van *Don*
Joan.

„het geen hy gebal quam te geschieden / schepte /
„en oversulkig zijnen weg met droebige gedagten
„vervolgde; en *Don Joan* daar en tegen zijn booz-
„deel deede met die list / die so was / en daarom
„zijnen weg met blijdschap en de hoop van de zee-
„ge / die hem *God* vergunde / voortsettede.

Wat eenige
van de zijne
hier van
oordeelen.

En van sodanige droefhepd en blijdschap / waar
mede de menschen sig in de grootste gevaren begee-
ven / sepden eenige / dat het menschelijk gemoed
gelijk als een voor-speller was van al het geen de
mensch soude overkoomen. Het welk geen half
uur aanliep / of de *Onder-koning* wierd het op
zijn eerste aankomst aan het *Dorp* der *Negers* ge-
waar. Want so haast als de onse daar in qua-
men / had *Fernando Pereira*, *Soon* van *Reiman*
Pereira, het ongeluk van zijn leven door hare han-
den te epndigen: *Dog* eenige willen seggen / dat
dit ongeval door een van ons eygen volk hy-quam/
delwelke / terwijl *Fernando Pereira* door de stroope
hutten liep / hem met zijn lancie doorstak / mee-
nende dat het een *Neger* was.

Woorden
des Onder-
konings
hier op.

De *Onder-koning* dese tijding krijgende / sepd /
So dit werk met *Fernando Pereira* aldus begint, is
het nu mijn beurt om daar een eynde van te maken.
So dat hy het volk in grooten haast hy een liet
koomen. En terwijl het gemelde volk eenige koepen
en ander vee / dat sy upt de huysen gehaalt had-
den / een goed stuk van het *Dorp* weg-bragt / so
begonden d'andere van de plaats te koomen / daar
de *Negers* 80 in 't getal / als menschen / die hare
lebens tot het behouden harer kinderen wilden
wagen / in de eerste vrees hy een getrokken wa-
ren.

80 *Negers* de
dood tot
behoud van
vrouwen en
kinderen
getrooft.
Gebod van
Lourenzo de
Brito aan de
zijne.

Lourenzo de Brito siende den drift en grooten
ernst / waar mede sy aanquamten / en de reden daar
van verstaande / so sepd hy tegen de geene / die
het gemelde vee hy haar hadden / dat sy de kalve-
ren souden laten loopen, ende maken, dat de
koeyen na deselve niet en loeyden; dog schoon ee-
nige van de onse het selve also volboerden / so qua-
men eyter de *Negers* met sukk een woede op haar

af/

af / dat sy over al door trekkende / met stoliken /
 die aan het eene eynd geband waren / sodanig op
 haar inbielen / dat'er al eenige van gequetst en door
 het vee vertreden wierden. En also de meeste van
 haar geen verweer-wapens by haar hadden / en
 de geene daar sy hare vbanden mede te keer gin-
 gen / niet anders als een degen en lantie waren /
 so konden se de Negers daar mede niet veel bescha-
 digen / daar dese daar en tegen upt het midden van
 haar vee sterk op haar schooten / en een groote
 moort daar onder deden.

1509.

Woede der
 Negers.
 Eenige van
 d'onse door
 haar ge-
 quetst,
 En slegt tot
 verweering
 gewapent.
 De Negers
 daar en te-
 gen oor-
 saak dat sy
 een groote
 moort on-
 der haar
 aanregten.
 Nog groo-
 ter rampen
 de onse
 overgekoo-
 men.

De onse ondertussen door dese manier van beg-
 ten geweldig moede wordende / en sig na Die-
 go d'Unhos ter plaatse / daar de Onder-koning
 hem om met de schuyten te wagten / en eenige
 verligting te hebben / gesonden had / begeeven wil-
 lende / bonden sy deselve aldaar niet / om dat het
 'er geweldig onweerde / waar door de gemelde schuy-
 ten dicht aan de scheepen gedreeben wierden / so dat
 sy de dood troffen / daar sy meenden de behoude-
 nisse hares levens te vinden. Want so als sy aan
 strant begonden te koomen / wierden sy aldaar so-
 danig omcingelt / datse niet een voet konden ver-
 setten / en de Negers vielen op haar als rasende
 wolven / of / om beter te seggen / als Beulen des
 Satans. Dog het beklaaglijkste van alles was /
 dat eenige van d'onse / derwelke reets seer gequetst
 waren / geen eene tree op het gulle sant konden
 doen / so dat sy om de aanballen harer wreede v-
 anden te ontwijken / haar nootsakelijk in 't water
 moesten begeeven / verwende also de Zee met het
 bloed / dat van alle kanten upt hare wonden
 bloot.

Nieuwe
 woede der
 Negers.

Vyterste
 ellende der
 onse.

In dit gevaarlijk schouw-spel / daar een peder ge-
 noeg met sig selve te doen had / quam Jorge de
 Mello by den Onder-koning / en siende / dat hy
 om de voorszgemelde reden een weynig van volk
 ontbloot ; als ook over eenige dingen / die'er tus-
 sen Alfonso d'Albuquerque en gedagten Onder-
 koning voorszgeballen waren / wat t'onbreeden was /
 so seide hy tegens desen laatsten : mijn Heer , ik

Woorden
 van Jorge de

1509.

Mello tegen
den Onder-
koning.
Antwoord
van desen.

wenſte, dat ik tegenwoordig rontom u ſag alle die
geene, die gy wel eer groote eer aangedaan hebt,
want het is nu den tijd dat de goede werken be-
loont worden. Daar de Onder-koning tot uit-
woord op gaf: mijn Heer *Jorge de Mello*, de gee-
ne, die my wat ſchuldig waren, die zijn tegen-
woordig agter my, ſo dat het nu geen tijd is van
om ſulke dingen te denken; maar dit bid ik u alleen,
dat gy maar blijken van uwe edel-moedigheyd geeft,
en deſe *Vaan* van den Koning onſen Heere, dewel-
ke, gelijk gy ſiet, ſeer mishandelt is, wilt verſel-
len en op een verſeekerde plaats helpen brengen.
Want ik oud genoeg en ſonden genoeg gedaan heb,
om mijn leven alhier te eyndigen, dewijl het God
de Heer alſo belieft.

Terwijl deſe reedenen alſo tuffen deſe 2 boorzbie-
len / waren *Pero Barreto de Magalhanes*, *Louren-
zo de Brito*, *Manuel Telez*, *Martin Coelho*, *An-
tonio do Campo*, *Franciſco Coutinho*, *Pero Tei-
xeira*, *Gaspar d'Almeida* en andere / door de Ne-
gers al verſlagen; dog *Jorge de Mello* bleef / ſo de
Vaan daar wy van geſprooken hebben / als den
perſoon van den Onder-koning ſo lang by / tot
dat hy niet ſteenen en gebzande ſtokken wakker
gehabent zijnde / met een lance door de ſrot dood
geſtooken wierd. *Diego Pirez*, Oppaſſer van *Don
Lourenzo*, hier op hoorende ſeggen / dat den On-
der-koning verſlagen was, ſo keerde hy ſig te rug /
ſeggende: God gehenge nimmermeer, dat ik in 't
leven ſoude blijven, en de Soon en de Vader al-
hier laten. En hier op / na dat hy nog een poos
tegen de Negers gebogten had / quam hy eynde-
lijk mede te ſneubelen.

Dood van
den Onder-
koning.

Woorden
van *Diego
Pirez*,
En ſijn
dood.

Dit voorval
een van de
ongeluk-
kiſte die
Portugaal
overqua-
men.

Eyndelijk dit was een van d'ongelukkigſte toe-
vallen / die dit Koninkrijk oberquamen. Want de
Negers waren ontrent 170 ſterk; en de onſe 150 /
alle van het beſte volk / dat 'er in onſe ſcheepen te
binden was: waar van ober de 50 / daar onder
12 *Itapitepnen* / met ſtokken en ſteenen / niet door
kreuſen / of deegelijke *Itijgs-lieden* / maar door
Negers, de beeft-agtigſte van die geheele kuſt / dood
gez.

gesmeeten en geslagen wierden: sonder dat aan dese doode en gequetste de groothejd van haar moed/ of haar behendighejd en doozigtighejd / waar van sy blyken geduurende so lange jaren met sulke doozlugtige daden in Indiën, en verschejde andere plaatsen voor God en haren Koning begtende / getoont hadden / in 't minst mogt helpen; alleenlyk een kozten weg en een wepnig sant bedroogen haar sodanig / dat men met de waarhejd kan seggen / dat dese 2 dingen de voornaamste oorzaak van haar dood waren; want veel menschen waren de leeden daar door so verswakt / datse als magteloose menschen daar neder vielen / so dat de Mooren haar als weereloose schapen sonder eenige wederstant / met groote kepen / die op strant lagen / dood steenigden.

Waar door d'onse verleyd wierden.

Het is seker / dat so wie de daden van den Onderkoning / Kapiteynen en Edellieden / die met hem quamen te sneubelen / sal aansien / en overweegen / waar / op wat wijze / en om wat oorzak / sy aldaar hare levens quamen eyndigen / schoon de wegen Gods hem onbekent zijn / so sal hy egter wel konnen begripen / dat alles tot onse onderrigtinge geschied is; en dat niemant / so lang als hy leeft / sig niet eer gelukkig kan noemen / als wanneer de slagen van 't gebal geen vat meer op hem hebben; namentlyk / na dat hy dood is. Ondertussen waren die geene / dewelke nog in 't leven gebleeven waren / byna alle gequetst; en onder andere wel het meest / Jorge Lopez Bixorda, Heeder van 't schip St. Cruz, dewelke door een steen sodanig aan het hoofd geraakt was / dat men in zijn wonde wel een ey soude hebben konnen steecken; dog also'er geen genees-middelen tot zijn verquikking in 't geheele schip te vinden waren / so leyde hy gebzek een van sijne hoenderen een ey / en een Negerinne quam van een kind in de kraam; met welkers sog en d'eperen / die de hen leyde / hy so goed als geneesen werd.

Schoone redeneringen van den Schrijver over dit toeval.

Jorge Lopez Bixorda het meest van alle gequetst.

Wonderlijke wijs waar op hy so goed als geneesen wierd.

Jorge de Mello ondertussen / dewelke last had / wat Jorge om op de geene, die van de moort der Negers over-

de Mello on-

1509. gebleeven waren, na dat sy weder na hare Dorpen
 souden zijn gekeert, te passen, bragt de gequctste
 na de scheepen / en ging de dooden op strant soe-
 ken / om haar aldaar ter aarden te bestellen; dog
 doen hy quam / daar het lichaam van den Onder-
 koning van alle sijne kleederen ontbloot was / en
 het minste stukje linnen niet en had om sig daar
 mede te bedekken / so was zijn droefheyd so groot /
 van hem also te sien leggen / dat alle die geene / die
 sig aldaar bevonden / hem na zijn begraaf-plaats
 wilden bergeselschappen / om sulck een beklaaght
 schouw-spel van so een deftig en doorlugtig Heer
 aan te sien.

Sijn droef-
 heyd over
 den ellendi-
 gen toefant
 des Onder-
 konings.

Sijn be-
 graffenis.
 Jorge de
 Mello komt
 gelukkig in
 Portugaal.

De Onder-
 koning bo-
 ven alle an-
 dere be-
 klaagt.
 De reden
 van dien.

Verklaring
 van zijn Ge-
 slag.

Eyndelijck / na dat hy en alle d'andere dooden /
 die aldaar lagen / ter aarde bestelt waren / keerde
 hy Jorge de Mello weder na de scheepen; waar op
 hy de zeplen hebbende laten ophalen / zijn steyt na
 Portugaal vervolgde / alwaar hy ook gelukkig aan-
 quam / en daar grooten rouw over dit ellendig
 toeval wierd bedreeven; dog behalven de innerlij-
 ke droefheyd / die een vader over een vermist vriend
 of bloet-berwant in zijn hert gevoelde / wierd de
 Onder-koning Don Francisco d'Almeida boven
 alle andere beklaagt / om dat hy in het eynde van
 so veel uytgestaane ongemakken en so veel heerlij-
 ke overwinningen door hem verkreegen / gelijk
 onsen Heer hem vergunt had / waar door men te
 gemoet sag dat de Koning en het Koninkrijk hem
 na waardij souden hebben beloont / al het selve sulck
 een deerlijken uytflag hadde gehad / dat alle de
 diensten door hem gedaan / met zijn lichaam in de
 aarde begraven wierden.

„Hy was de zevende Zoon van Don Lopo d'Al-
 „meida, eerste Graaf van Abrantes, en van Don-
 „na Beatrix da Sylva, zijn Huys-vrouw / Dogter
 „van Pero Gonçalvez Malafaya, Op-siender der
 „goederen van den Koning Don Alfonso de V.
 „Hy trouwde met Donna Johanna Pereira, Dog-
 „ter van Vasco Martinz Moniz, Commandeur
 „van Panoyas en Garvano; van wie hy Don Lou-
 „renzo kreeg / die de Rumes nog Jongman zijn-
 „de /

„de / gelijk wy reets gezegt hebben / het leven be- 1509.
 „namen; en Donna Leonora, die met Francisco
 „de Mendoza, Opper-Alcaide van Mourano,
 „quam te trouwen / en naderhant weduwe ge-
 „worden zijnde / met Don Rodrigo de Mello,
 „Brave van Tentugal, die daar na Marquis van
 „Ferreira wierd / in huwelijk trad.

„Dese voorszreeven Onder-koning was van Beschrijving
 „een deftig en edel weesen / seer kloek-moedig / van zijn per-
 „schander / verstandig en een goed Hoobelings / so soon, en
 „dat hy om sijne schoone begaaftheeden van een middelen
 „peder seer hoog geagt wierd: en dat in sulker tot bestant,
 „voegen / dat schoon hy geen land of bedieningen /
 „maar alleen zijn hupg en de Kerk Do Sardoal,
 „daar hy over gebod / met het kleed van St. Ja-
 „go, besat / so was hy egter in sulc een agting /
 „dat de Koning Don Joan de II. sig op sekeren Voorval
 „tijd tot Benavente aos Montes bebindende / en met den
 „aan tafel sullende gaan sitten / om te ontbij- Koning Don
 „ten / en dan na het gebergte rijden; en Don Fran- Joan ge-
 „cisco met verschepde andere Edelieden mede hy beurt.
 „de tafel staande / so vzaagde hem den Koning /
 „of hy met hem den berg op sou gaan. Waar op
 „hy van Ja hebbende geantwoort / so sepde den
 „Koning tegen hem: gy hebt nog niet ontbeeten,
 „maar sit hier, en ontbijt met my; so dat hy Don
 „Francisco door d'eygene Beampften van den Ko-
 „ning bedient wierd.

„Wat nu aangaat zijn vertrek naar Indiën, al- Sijn goed
 „waar aanlepdig tot een onepndelijk getal van gedrag on-
 „ondeugden is / so hield hy hem in dat Land seer trent het
 „hupg / en niemant vernam oopt eenige andere Vrouw-volk
 „dijst van hem / als tot het gestadig verkrijgen in Indiën.
 „van de grootste eer / die 'er te bekoomen was.
 „Terwijl hy daar was / deede hy afftant van de
 „Kerk van Sardoal, daar hy / als gezegt / het ge- Wat hy al-
 „bied over had / ten behoeve van desselfs Prioor, daar zijnde,
 „also hy sepde / dat hy desselfs inkomsten met geen doet.
 „goed gewisse konde verteeren. En dese selve op-
 „rechtghed toonde hy naderhant in alle sijne an-
 „dere werken.

„Wij-

1509.

Sijn inge-
toogenhejd
ontrent het
geen den
Koning
hem in 't
veroveren
van yeder
schip toege-
leyd had.
Goed en
quaad in
sijne deug-
den.

Aart der
Portugysse
Natie.

Verdere
mis-flagen
van den
Onder-ko-
ning.

Nader aart
der *Portugy-*
sen.

Sijne woor-
den van
mis-noegen
over het
geen doot
hem in *In-*
diën gedaan
was.

„Wijders was hy so ingetoogen in 't stuk van
„begeerlijkhejd / dat als hy pets in het veroveren
„van yeder schip / dat de Koning hem tot 500
„Cruzaden toe / toegeleyd had / soude genieten / so
„nam hy een pijl / een boog of pet anders van
„seer kleynne waardy in de plaats. Ook was hy
„een man / die so veel als hy met dese schoone
„deugden / daar hy mede begaast was / voldeede /
„so veel quam hy ook ontrent eenige te verliezen /
„om dat hy een al te groot betrouwen op deselve
„stelde. Want gemeenlyk als de menschen / de-
„welke God de Heer so hoog begaast heeft / soda-
„nig zijn / so zijn se by veele al geheel onaange-
„naam / en insonderhejd by de *Portugysse* Natie /
„delwelke seer selden aan pellant / wie hy ook zy /
„pets van groot belang toestaat.

„En also ontrent de dingen / delwelke de beloonin-
„ge der menschen / terwyl hy naar Indiën ging /
„mitsgaders de verbeetering van de geene / delwelke
„reets aangenoomen waren / en het begeeven der
„Ampten en gunsten / die hy in des Konings
„naam weg schonk / aangingen / so schikte hy
„die saken volgens sijn eygen overleg / (waar
„in hy sig egter meer als een quistige Kapiteyn /
„dan als een supnigen overlegger aanstelde) in sul-
„ker voegen / dat de Koning daar eenigsing ober-
„misnoegt was / en veele van de geene / die onder
„hem dienden / nog al veel meer; want de *Portugy-*
„sen spijt meer het geen / dat sy aan hare Nabun-
„ren geeven / als het geen / dat sy niet ontfangen /
„En nademaal hy in Indiën gekoomen zijnde ver-
„stont / dat eenige gunsten en verbeeteringen / die
„hy aan dees en geene / die in die gewesten onder
„hem streeden / beweesen had / in *Portugaal* niet
„voldaan waren / so seyde hy opentlyk uit : Ik
„sal na *Portugaal* gaan, en de *Magt-brief*, die de
„Koning mijnen Heer my vergunt heeft, aan hem
„vertoonen, en so ik sijn gebod in 't weg geeven
„van sijne goederen overtrecden heb, alhier zijn
„de mijne, en so'er niet genoeg en is om de scha-
„de daar mede goed te doen, so sal ik hem seg-
gen,

„gen, dat hy op een andertijd de degen in des San- 1509.
 „*deus* hand niet moet stellen.

„En om te toonen dat het seer swaar viel / de Sijn verder
 „mensen in 't geheel te voldoen / so seyde hy seggen in
 „sontijts in Indiën, dat hy in dit Koningrijk nim-
 „Indiën.

„mermeer van *Ciso* soude spreken, als met *Don*
 „*Rodrigo de Castro de Alcumha de Monsanto*, Opper-
 „*Alcaide* van *Covilbaan*, onegte Soon van *Don*
 „*Alvaro de Castro*, Grave van *Monsanto*, en met
 „*Don Diego d'Almeida*, Prioor van *Crato*; ober
 „welk seggen hy by veele niet veel dank behaalde.

„Ook word gezegt / dat de eerste klagt of be-
 „schuldiging hy hem meerder mogt gelden als de
 „berweering van den beschuldigten / om vergiffe-
 „nis te verkrijgen / en insonderhepd ontrent de
 „ondeugden daar hy een gruwel voer had.

„Ma dat *Jorge de Mello* die droevige begraaffe-
 „nis / ter plaatse daar de Onder-koning zijn leven
 „gelaten had / hy-gewoont hadde / so is 't / dat
 „Christoffel de Brito in 't jaar 1512 / water van
 „nooden hebbende / aldaar quam te landen. En
 „also *Diego d'Unhos* Schipper op zijn schip was /
 „dewelke met den Onder-koning aldaar geweest
 „had / en hem / beneffens *Lourenzo de Brito* had
 „helpen begraven / so wilde de gemelde Christoffel
 „de Brito de begraaf-plaats van dese lichamen /
 „daar hy groote agting voer droeg / uyt nieuwig-
 „gierighepd beschouwen. En also hy haar sonder
 „eenige Cer-teekenen van het geen sy in haar le-
 „ven geweest hadden / ellendig sag leggen / so gaf
 „hy last / dat men yeder van haar, in plaats van
 „de klokken daar over te laten luyen, met een
 „hoop steenen soude bedekken, en daar boven een
 „groot hout Kruys planten.

„Doe schoon hare lichamen in sulck een Barba-
 „ris land / sonder de Cer-teekenen van een peders
 „Edele-geboorte te genieten / en bukten de gehep-
 „ligde plaatsen / die de Christelijke Gods-dienst
 „aan de geene / die desselfs Geloof aangenoomen
 „hebben / zijn leggende / so moeten wy egter ge-
 „looven / dat hare zielen plaats in de Glorie der

„Ere-ben.

Waar over
 hy by veele
 niet veel
 dank be-
 haalt.
 Ander ge-
 brek van
 hem.

Christoffel
 de Brito
 nieuws-gie-
 rig om de
 begraaf-
 plaats van
 den Onder-
 koning en
 Lourenzo de
 Brito te sien:
 Eer haar
 door hem
 aangedaan.

Vermaning
 des Schrij-
 vers aan-
 gaande het
 vertrouwen
 dat men
 wegens haar
 zaligheid
 moet heb-

1509.

Verdere
schoone
zeede-les-
sen.

Portugaal
vol van erf-
genamen,
die goede-
ren door de
dood van
hare Magen
uyt Indiën
geërfst heb-
ben.

„Eeuwighed onder d'Uytverkoorene Gods sul-
„len deelagtig zijn / en dat so lang / als dit ons
„geschriift in dese wereld sal duuren / het selve voor-
„haar tot meerder eer als een deftige veld-togt in
„een gelegentheid van meerder aansien sal strek-
„ken. En so dese plaats oopt of oopt eenige ver-
„maarthed verkreegen heeft / so is het selve upt
„het leggen der lichamen / die aldaar begraven
„zijn / ontstaan.

„En in der daad baat haar dese onse zorg tot
„het vereeuwigen van hare uytgestane ongemakken
„meer / als de geene / die hare Erfgenenamen gehad
„hebben om haar gebeente te laten halen / en upt
„dese droevige ballingschap weg te neemen. Dog
„het schijnt dat God het aldus tot een na-rigting
„van de lebendige toelaat / op dat sy weten / dat
„sy meer werk moeten maken van een goede naam
„als van veel goederen te verkrijgen. Want de
„goede naam duurt voor altijd ; en schoon deselve
„aan de geen / die se verkreegen heeft / eygentlijk
„toekomt / so laat sig egter een peder daar aan ge-
„legen zijn / om sulks te prijsen / en het selve groeyt
„also op deselve voet aan / inboegen de Erfgena-
„men alleen de gemelde goederen koomen te erven ;
„dewelke in 't kort door het misbruik / dat daar
„van gemaakt word / geweldig koomen te ver-
„minderen. Van sulke en diergelijke voorballen is
„de geheele wereld vol / en / onder anderen / heeft
„dit ons Koninkrijk niet wepnig sulke Erfgena-
„men van de geene / dewelke sodanige goederen
„in die Oosterlijke gedeelten geërfst hebben.

E Y N D E.

R E.

REGISTER,

Der voornaamste Saken vervat in de *Scheeps-Togt*
van *Francisco d' Almeida*,

A.

A Anspraak van d' *Almeida* aan
Nambedora, 97

— seer deftig van d' *Almeida*
aan sijne Kapiteynen op het Ey-
land *Anchediva*, 176, 177, 178
179, 180

— word van de Kapiteynen
met een groote lof bekragtigt,
180

— verscheide gevoelens hier
over, 180, 181

Aanval op *Mombaza* hoe by
d' *Almeida* beslooten, 38

Aard-beëving te *Cochin* seer swaar,
114

— ontsteltenis der *Portugy-
sen* en blijdschap der *Mooren*
hier over, *ibid.*

Agelymba beschreeven, 16

Aart der *Portugysen*, 238

Ajan een Landſchap beschreeven,
18

Alarben gebruyken gebrande
ſtokken tot hare wapenen, 137

Ale Broeder van *Habedela* deſ-
ſelfs regeering, 31

Ale Soon van *Sultan Hocen* deſſelfs
lof, 27

— gaat met ſijn Huys-geſin
r'ſcheep en koopt *Quiloa*, dat
hy ſterk maakte, 27, 28

— krijgt het gebied over de om-
leggende Volk-plantingen, 28

— deſſelfs na-faren beschree-
ven, 28, 29, 30, 31

Ale Bem Daut deſſelfs regeering,
92

Ale Bonebaquer deſſelfs regeering
en ballingschap, 29

Ale Bony deſſelfs regeering, *ibid.*

Ale Bumale deſſelfs regeering, 28

Ale Buſoloquete deſſelfs regeering,
ibid.

Ale Daut deſſelfs regeering, 30

Alfonſo d' Albuquerque verſoekt
van d' *Almeida* de Opper-regee-
ring van *Indiën*, 171

— gaat na *Cochin*, 172

— verſoekt de regeering van
Indiën van d' *Almeida*, 221

— in verſcekering genoo-
men, 225

— eyst een geſchrift hier van,
ibid.

— wort in handen van *Lou-
renzo de Brito* geſtelt, *ibid.*

— ſijn verſoek aan *Lourenzo
de Brito*, 226

— van ſijn gevangenis ver-
loſt, *ibid.*

— wort met Eer-teykenen
na *Cochin* gebragt, 227

Alfonſo de Noronha ſcheyd ſig van
Don Lourenzo, 24, 25

Alſudail deſſelfs regeering, 31

Aliga een Rivier, 53

Aliga een Rivier maakt onder-
ſcheyd van Koningrijken door
hare ſijden, 71

d' *Almeida*, ſie *Franciſco d' Almeida*.

Aloes hout waar gevonden, 76

Ambatas beduyden *Sprink hanen*,
190

Ancony, ſie *Mahamed Ancony*.

André Fernandez een Kajuyt-
wagter weert ſig dapper, 156

— wort van *Melique Az* om
ſijn dapperheyd verſchoont, *ib.*

— deftig van den Ouder ko-
d' *Almeida*. Q ning

R E G I S T E R.

ning beloont, ibid.
Antonio Barreto Magalhães sneu-
 velt in 't gevegt, 147
Antonio de Saa stoot een *Moor* te-
 gen de aarde, 93
Antonio de Sintra gesonden om
d' Albuquerque in verseekering
 te neemen, 225
Antonio do Campo neemt een
 schip, 110
Antonio Fernandez een *Renegaat*
 geworden, 109
 — beschimpt de *Portugysen*,
ibid.
Antonio Gonsalvez Scheeps-Kapi-
 teyn, 10
Antonio Vaz Scheeps-Kapiteyn,
ibid.
Antwoord seer smadelijk van de
Mooren van Mombaza aan *d' Al-*
meida, 37
Ara een steen, desselfs beduyde-
 nis, 191
Arabieren zijn eerst agter het
 goud van *Zanguebar* gekoomen,
19
Arabieren en *Cassers* door huuwe-
 lijken onder malkander ver-
 mengt, 20
Arabieren wanneer het Geloof
 van *Mahometh* hebben aange-
 noomen, 80, 81
 — krijgen *Calicut* om te moo-
 gen bewoonen, 81
Arca een soort van boomen, 151
Aromata een gebergte beschree-
 ven, 17
Asia het grootste gedeelte van de
 3 deelen der wereld, 66
 — op wat wijze afgescheyden
 wort, ibid.
 — heeft Volkeren van ver-
 scheydene Gods-dienst, 66

— kan in 9 deelen afgedeeft
 worden, 67
Atalayas een soort van Roey-
 schuyten, 199
Az, zie *Melique Az*.

B.

B aard des Onder-konings
 waarom geschooren, 214
Baay voor *Mombaza*, 36
Baduinen beschreeven, 19, 20
Baganxans desselfs betekenis, 183
Bailio Admiraal der *Portugysen*
 neemt de Hout-Vloot van den
Soudaan van *Egypten*, 134
Bal van was, waar in een brief
 was, 158
Bark met 24 *Mooren* genoomen,
195
Bassora desselfs opkomst, 2
Bastiaan de *Miranda* stapt over in
 een schip der vyanden, 207
Bustiano de *Sousa* Scheeps-Kapi-
 teyn, 10
Bastion by *Mombaza*, 36
Bate een Rivier, 69
Beleegering van de Fortres van *Ca-*
nanor duurde 4 maanden, 132
Bermum Diaz Scheeps-Kapiteyn,
10
 — brengt brieven aan *d' Al-*
meida, 34, 35
 — desselfs dapperheyd, 107
Biegt van de *Portugysen* aan den *Vi-*
caris gedaan, 23
Biegt van het Scheeps-volk, 39
Blanke Mooren waarom in een
Schaus gelegd, 53
St. Blasius dag geschiedde het ge-
 vegt tusschen *d' Almeida* en de *Ru-*
mes, 206
Bloed over het halen van water
 vergooten, 125
Blooheyd der *Mooren* om hand aan
 hand

R E G I S T E R.

Hand te vegten, 212
 Boeken van alderhande soort inde
 Scheepen der *Rumes* gevonden, 213
Bombaim een Rivier, 195
Bombalijnen waar die gemaakt
 worden, 70
Bone Soliman desselfs regeering, 30
 Boode der *Mooren*, die in het Palm-
 bos gevlogt waten, 43
 Boodschap door *Joan da Nova* aan
 den Koning van *Mozambique*, 12
 — waar op van den Koning
 werd gearwoord, 13
 Boog-schutters veele op de Vloot
 van *Az*, 202
Braman brengt eenige vijgen aan
Don Lourenço, 140
 Brand door een kaars veroorzaakt
 inde Fortres te *Cananor*, 128,
 129
 — waar door veel hongers-
 nood werd geleden, 129
 Brand veroorzaakt groot jammer
 tot *Dabul*, 187
 — verscheide gedagten hier
 over, 188
Brava een Stad, door wie ge-
 bouwt, en op wat wijze gere-
 geert, 20
 Brief van den *Soudaan* aan den
 Paus door Broeder *Mauro* ge-
 bragt, 5
 Brief des Konings van *Portugaal*
 aan den Paus, 7, 8, 9
 Brief van *Gil Barbosa* aan d' *Al-*
meida, 54
 Brief in een wasse bal gestookt,
 158
 Brief der gevangene *Portugysen* aan
 d' *Almeida* gevonden, 174, 175
 Brief waar by d' *Albuquerque* tot

Onder-koning van *Indiën* wierd
 aangesteld, 223
 Brief van d' *Almeida* aan den
Maarschalk, 227
 — van de *Maarschalk* aan
 a' *Almeida*, ibid.
 Brieven op wat wijze by de *India-*
nen geschreeven, 80
 Buyt van geschut en levens-midde-
 len gemaakt, 128
 Buyt te *Dabul* seer groot, 188
 C.

Cabo das Correntes beschree-
 ven, 17
 — desselfs gelegentheyd, 21
Cabo de Bona Esperanza waar ge-
 leegen, 16, 17
Cabo Fartaque op hoe veel graden
 geleegen, 67
Cabo Guardafu desselfs gelegent-
 heyd beschreeven, 17
Calicut door de *Arabieren* ver-
 kreegen om te bewoonen, 81
 — desselfs oorsprong door
 de *Mooren*, 82
Calicut de Hoofd-stad van de *Ma-*
labarje kust, 65
Caffer oorzaak van dese naam, 17
Cassers hebben geen sugt tot goud,
 19
Canara een Landschap met haar
 onderhoorige plaatzen, 71
Cambaya desselfs gelegentheyd, 75
Camboja waar geleegen, 76
Capel ter eeren van de *L. Vrouw*
 opgeregt, 108
Caravanen te *Ormuz* opgerigt, 2
Carmania waat geleegen, 68
Chatigam 2. Steeden van deselve
 naam, 73
Chaul een Stad desselfs gelegent-
 heyd, 70
Chaul desselfs gelegentheyd be-
 Q 2 Ichres-

R E G I S T E R.

schreeven, 149
Chersonefo (gulde) waar geleegeen, 1
 — wat koopmanschap aldaar valt, 1, 2
China in 15 Gouverneurschappen verdeelt, 76
 — groot in magt en rijkdom, 79
 — heeft veele Koustenaars, *ibid.*
Chingaleesen een vernuftig volk, 83
 — 84
Christenen zijn meer slaven als vrye luyden in *Indiën*, 77
Christoffel de Bruto bezoekt de begraaf plaats van den Onder koning, 239
 — laat deselve met steen hoo- pen bedekken, *ibid.*
Ciso een spreuk van d' *Almeida*, 239
Cochin desselfs kragteloosheyd en opkomst, 72
 — wat plaatsen onder het sel- ve behooren, *ibid.*
Comorin waar geleegeen, *ibid.*
Cor of *Cordi* desselfs beteekenis, 135
Coulan de Hoofd-stad van geheel *Indiën*, 80
Cruzaden (400) van d' *Almeida* aan *Cyde* *Alle* gegeeuen, 218
Cyde *Alle* een Moor prijst de *Por- tugysen*, 175
 — met een geveynsde bood- schap aan d' *Almeida* gesonden, 214
 — wort gloote eer aange- daan, 216
 — brengt veele ververssingen aan d' *Almeida*, 218
Cyde *Mahamed* een Moor verwel-

komt d' *Almeida* wegens den Koning van *Mozambique*, 11
 D.

D *Abul* een Stad, desselfs ge- legentheyd, 181, 182
 — schoone gebouwen aldaar, *ibid.*
 — desselfs Inwoonders, *ib.*
 — raakt in de magt der *Por- tugysen*, 186
Dag van *St. Jago* plegtig gevierd, 26, 27
Daut desselfs regeering, balling- schap en dood, 28, 29
Daut Broeder van *Hacen* desselfs regeering, 30
Daut Soon van *Soliman* desselfs re- geering, 29
Daut Soon van *Soliman* *Hocen* des- selfs regeering, *ibid.*
Dapperheyd der *Mooren* geroemt, 78
Dapperheyd der *Mooren* van *Mom- baxa*, 41
Decan door 2 Kapiteynen gere- geert, 78
Diego Correa Scheeps Kapiteyn, 10
Diego Pirez vervalt onder 250 Praauwen, 103
 — dog ontkomt deselve, *ib.*
 — vermeestert eenige schee- pen op de Rivier *Zingazar*, 120
 — steekt het Tol-huys in brand, *ibid.*
 — toont sijn trouw-hertig- heyd ontrent d' *Almeida*, 234
 — sneuvelt te *Saldanha*, *ibid.*
Diego Mendez raakt met een Turk in gevegt, 194
 — daar hy het seer quaad me- de kreeg, *ibid.*
Dio een Stad, desselfs beschrijving, 161, 162
 Dio

R E G I S T E R.

Dio door *Dariar Han* gebouwt, 162
 — om wat reden gebouwt, *ibid.*
 — door *Melique Az* groote-
 lijks verbeterd, *ibid.*
 — bederft veele Steeden, 163
 — een Stad van Muuren en
 Toorens wel voorfien, 199
 — deffelfs fterkte befchree-
 ven, 203
Dogiers det *Nairen* hoe gehandelt, 84
Don Lourenzo maakt fig meester
 van de Markt, 24
 — dekt met een Troup volks
 de Plonderaars van *Mozambique*, 26
 — in een heet gevegt, 41
 — komt by fijn Vader, 42
 — gaat met defelve in het
Paleys, *ibid.*
 — wort met 3 Kapiteynen op
 kondfchap uytgefonden, 53
 — wort feer wel ontfangen
 van een Hoofd-man, *ibid.*
 — veroverd een *Zambuch* met
 12 Paarden, 55
 — wort met 7 booten en 150
 man gefonden om de fcheepen
 te verbranden, 58
 — wort van de *Mooren* met
 pijlen dapper begroet, 59
 — fteekt 3 fcheepen in brand,
ibid.
 — ftekt fig aan land in flag-
 orde om 1500 *Mooren* aan te
 vallen, 60
 — raakt in een bloedig ge-
 vegt, *ibid.*
 — met een Vloot na *Coulan*
 gefonden, 94
 — fend een Gefant, aldaar

aanden Gouverneur, 94
 — dat hy ten tweeden male
 doet, *ibid.*
 — verbrand eenige fcheepen
 der *Mooren*, 95
 — wort met een Vloot in Zee
 gefonden om te kruyffen, 102
 — komt in 't gefigt van *Calicut*, *ibid.*
 — komt te *Cananor*, 103
 — houd Krijgs-raad, 104
 — komt in 't gefigt van de
 Vloot der *Mooren*, 104
 — vernielt huune Fraauwen,
ibid.
 — vervolgt de refterende
 fcheepen, 105, 106
 — fpringt met eenige *Ridders*
 in een *Moors* fchip, 107
 — komt te *Cananor*, alwaar
 hy van den Koning wel wiert
 ontfangen, 108
 — wort met 9 fcheepen na
Ceylon en de *Maldives* gefonden,
 111
 — vervalp op *Ceylon*, *ibid.*
 — rigt een fteen ter gedagte-
 nis op te *Ceylon*, 112
 — krijgt eenige Baren kaneel
 van de *Mooren*, 112
 — fend Gefanten aan den Ko-
 ning van *Ceylon*, *ibid.*
 — vertrekt na *Cochin*, 113
 — verbrand eenige huysen
 der *Mooren*, 114
 — tot Opper-hoofd van *Ma-
 labar* aangefteelt, 116
 — fteekt 7 fcheepen in den
 brand, 118
 — krijgt eenige onderrigting
 van *Francifco Pereira*, *ibid.*
 — komt in de Rivier van *Da-
 bul*, *ibid.*

R E G I S T E R.

— alwaar eenige *Mooren* by
 hem koomen, 118
 — houd Krijgs-raad om de
 Vloot van den *Samorin* aan te ta-
 ften, 119
 — komt aan de Rivier *Zin-
 gazar*, 120
 — neemt 2 ſcheepen van *Or-
 muz* met ſig, en komt te *Cochin*,
 121
 — geeft 60 man over aan
Lourenzo de Brito te *Cananor*, 123
 — wort met het beſte volk na
 de Fortres van *Cananor* geſon-
 den, 124
 — heeft laſt om onder *Lou-
 renzo de Brito* te ſtaan, *ibid.*
 — keert weder na *Cochin*, 125
 — wort met 8 ſcheepen ge-
 ſonden om te kruyſſen, 138
 — neemt eenige *Moorſe* ſchee-
 pen en komt in de Rivier van
Chaul, 139
 — krijgt tijding door een *Bra-
 man* van de Vloot van den *Sou-
 daan*, 140
 — overleyt met ſijne *Kapi-
 teynen*, hoe *Mir Hocem* aan te
 taſten, 144, 145
 — ſchiet wakker met geſchut
 op *Mir Hocem*, 146
 — geeft order, hoe de Vloot
 van *Mir Hocem* en *Melique Az*
 aan te vallen, 147
 — met 2 pijlen geſchooten,
 148
 — wort ader gelaten, *ibid.*
 — raakt met ſijn ſchip vaſt,
 151
 — wort ſijn halve *Dyc* weg-
 geſchooten, 152
 — ſijne dappere woorden
 hier over, *ibid.*

— laat ſig in een ſtoel by de
 groote maſt brengen, en voert
 een ſchoone Reden, 152, 153
 — wort door een ander koe-
 gel dood geſchooten, 153
 Dood van verſcheyde deſtige *Por-
 tugyſen*, 211
 Dooden (600) van *Mir Hocem* en
Melique Az gekreegen in liet
 gevegt, 156
 Dorpen der *Nairen* op wat wiſe,
 88
 Dorſt ſeer groot onder de *Portugy-
 ſen*, 125
 Drogues op wat wiſe deſelve in
Europa gebragt wierden voor
 de ſcheep-vaart der *Portugyſen*,
 1, 2
 Droppel (1) water koſt 2 droppel
 bloed, 125

E.

E *Lephanten* (30000) des Konings
 van *Siam*, 79
Emozaydii banning der *Arabieren*,
 op wat wiſe geſchiet, 19
 — deſſelfs beteekening, *ibid.*
Eſcandolor een hout-rijk gebergte,
 133

F.

F *Abulen* der *Indianen* outrent
 de ſchepping en Gods-dienſt,
 80
Fernando Dexe ſcheeps-Kapiteyn,
 10
Fernando Pereira gedood, 232
Fernando Soares ſcheeps-Kapiteyn,
 10
 — wort met eenige Sloepen
 geſonden, om de gelegentheyd
 van *Onor* te verneemen, 56
 — keert met antwoord te
 rug, *ibid.*
 — verongelukt, 172
For-

R E G I S T E R.

Fortres van Cananor door Mamale
 beleegert , 123
Francisco Alvarez een Priester
 wort versogt van de *Abyssiniërs*
 de Sprink-hanen te verdrijven ,
 190
 — doet met de Inwoonders
 een Omgang , 191
 — besweert de Inwoonders ,
 ibid.
Francisco d' Almeida Opper-hoofd
 van een Vloot scheepen aange-
 stelt , 9
 — krijgt de naam van eerste
 Onder-koning van *Indiën* , ibid.
 — wort door den Adel aan
 boort geleyt , ibid.
 — vertrekt van *Lisfebon* en
 komt tot *Porto Dale* , 10
 — verdeelt de Vloot in tweeën
 en vertrekt , ibid. 11
 — komt aan een Eyland van
Mozambique , ibid.
 — wort door een *Moor* we-
 gensden Koning verwelkomt ,
 ibid.
 — vaart met een groote stoet
 aan land , 13
 — wort versogt om eenige
 reden op strand te wagten , ibid.
 — daar over hy sijn misnoe-
 gen aan den Koning laat wee-
 ten , 14
 — doet een aanspraak aan
 sijne Kapiteynen , ibid.
 — houd Scheeps raad , 15
 — verdeelt sijn volk in 2 dee-
 len om te landen , 16
 — geeft het reken om te lan-
 den , 23
 — is de eerste die voet aan
 land set , ibid.
 — send sijn Soon met 200

man na het Paleys des Konings,
 ibid.
 — voegt sig met sijn Leger
 by dat van sijn Soon , 24
 — doet het strijden ophouden
 door het sien van een *Vaandel* ,
 25
 — gebied de Stad *Mozambi-*
que uyt te plonderen , 26
 — maakt eenige *Ridders* , ib.
 — houd scheeps-raad , 32
 — gaat t'zeyl en komt te
Mombaza , 35
 — verdeelt sijn Vloot in 2
 deelen , 37
 — krijgt kondschap van
Mombaza door een gevange
Moor , ibid.
 — geeft order om de *Mooren*
 te beschieten en hun scheepen
 in brand te steeken , ibid.
 — besluyt om te landen , 38
 — is de eerste aan land , 39
 — doet de *Mooren* vlugten ;
 40
 — send de gequeltste na de
 scheepen , 42
 — stelt sijne Soldaten te vree-
 de , 44
 — slaakt eenige gevangenen ;
 ibid.
 — wort begroet van den Ko-
 ning van *Melinde* over de vero-
 vering van *Mombaza* , 45
 — geeft van den Roof en ge-
 schenken aan den Koning van
Melinde , 46
 — komt te *Anchediva* , ibid.
 — krijgt brieven van de Ko-
 ningen van *Quiloe* en *Melinde* ,
 ibid.
 — schrijft aan den Koning
 van *Onor* , 49

R E G I S T E R.

— krijgt geen antwoord
 weedom, ibid.
 — laat het stil swijgende
 voorby gaan, ibid.
 — geeft een Paspoort aan de
Mooren van Ormuz, 51
 — komt te *Onor*, 55
 — send *Fernando Soares* om
 de gelegentheyd van *Onor* te on-
 derſoeken, 56
 — geeft order om de Stad te
 onderkennen, 57
 — vaart deſſelfs Rivier op,
ibid.
 — verdeelt ſijn Sloepen in 2
 Hoopen, 58
 — wort in een voet gewont,
59
 — voegt ſig by *Don Lourenzo*,
60
 — blaast den aſtogt, 60
 — wort van een *Moor* gebee-
 den om ſijn voorneemen te ſta-
 ken, ibid. 61
 — belooft den ſelven ſulks te
 doen, ibid.
 — krijgt een Boode vanden
Kapiteyn Timoja, ibid.
 — komt met *Timoja* in ge-
 ſprek, ibid. 62
 — is ſeer voldaan over het ſel-
 ve, ibid.
 — geeft een vry-brief aan *Ti-
 moja*, 63
 — vertrekt na *Cananor*, 65
 — neemt de naam van *Onder-
 koning* aan, ibid.
 — maakt ſig met ſijn booten
 gereet, om den Koning van *Ca-
 nanor* te ſpreken, 90
 — weygert aan land te koo-
 men, ibid.
 — 't welk hy in 't laaſt doet,
ibid.

— ſet ſig in een ſtoel en doet
 ſijn voorſtel, ibid. 91
 — dat hy verkrijgt van den
 Koning, ibid.
 — ſcheyt van den Koning, 91
 — komt te *Cochin*, 92
 — krijgt aldaar tijding van
 de nederlaag der *Portugyſen* te
Coulan, ibid.
 — doet geſchenken aan *Nam-
 beadora*, 96
 — voor wien hy een aan-
 ſpraak doet, 97
 — ſet een goude Kroon op 't
 hoofd van *Nambeadora* en voert
 een cierlijke Reden, ibid. 98
 — verſoekt een Fortres te
 maken, ibid.
 — vaardigt eenige ſcheepen
 af na *Portugaal*, 100
 — ſend ſijn Soon met een
 Vloot ſcheepen in Zee om te
 kruyſſen, 102
 — ſend ſijn Soon met 9 ſchee-
 pen na *Ceylon* en de *Maldives*,
111
 — maakt grooter toeruſtin-
 gen, als hy ooyt gewent was,
115
 — ſeer geſtoort op ſijn Soon
Lourenzo, 120
 — ſend eenige Kapiteynen na
Portugaal, 121
 — ſend eenige ſcheepen na
Cananor, 124
 — ſend ſijn Soon met 8 ſchee-
 pen om te kruyſſen, 138
 — krijgt kennis van de dood
 van ſijn Soon *Lourenzo*, 157
 — voert hier over een deſtige
 Reden, ibid.
 — ſend een *Fogue* na *Chaul*,
158
- krijgt

R E G I S T E R.

————— krijgt een Troost - brief
 van *Melique Az*, 159
 ————— schept moed door ver-
 scheyde scheepen uyt *Portugaal*,
 169
 ————— send *Nuno Vaz Pereira* na
Ceylon, ibid.
 ————— send *Pero Barreto* met 11
 scheepen om te kruijsen, 170
 ————— geeft antwoord op 't ver-
 soek van *Alfonso d' Albuquerque*,
 171
 ————— send eenige Gesanten af,
 172
 ————— vertrekt na *Dio*, ibid.
 ————— geeft order aan alle sijne
 Kapiteynen, 176
 ————— begeeft sig op het Eyland
Anchediva, ibid.
 ————— doet aldaar een deftige
 aanspraak aan sijn Kapiteynen,
 ibid. 177, 178, 179, 180
 ————— komt tot *Dabul*, 181
 ————— loopt in desselfs Rivier,
 183
 ————— krijgt de Stad in sijn ge-
 welt, 186
 ————— stelt op alles goede order,
 ibid.
 ————— geeft order om de Stad te
 plonderen, 187
 ————— vertrekt met sijn Vloot
 van *Dabul*, 193
 ————— komt aan de Rivier *Bom-
 baim*, 195
 ————— doet een deftige Reden
 aan sijne Kapiteynen, 197, 198
 ————— komt tot *Dio*, 199
 ————— houd Raad met sijn volk,
 204
 ————— springt over al de schee-
 pen by, 208
 ————— schiet eenige scheepen in

de grond, ibid.
 ————— verandert sijn kleeding, en
 doet sijn baard scheeren, 214
 ————— voert een deftige reden te-
 gen sijne Kapiteynen, 215, 216
 ————— sijne reden tegen *Cyde Al-
 le*, ibid. 217
 ————— krijgt veele verversingen
 van *Melique Az*, 218
 ————— komt tot *Chaul*, *Onor*, 219
 ————— wort met groote pragt te
Cananor ontfangen, 220
 ————— wort in Omgang te *Cochin*
 van de Geestelijke ingehaald,
 ibid.
 ————— met klinkend spel aldaar
 ingehaald, 221
 ————— wort van d' *Albuquerque*
 om de Opper-reggering van *In-
 dien* versogt, ibid.
 ————— stelt sig geweldig blijde
 aan tot *Cochin*, 222
 ————— houd raad met sijne Kapi-
 teynen, 224
 ————— ontfangt een brief vanden
Maarschalk, 227
 ————— sijne quade bejegening,
 227, 228
 ————— vertrekt van *Cochin*, 228
 ————— komt te *Moxambique* en
 aan de *Caap van Goede Hoop*,
 ibid.
 ————— Reden die hy daar over
 uytspreekt, ibid.
 ————— komt aan de water-plaats
 van *Saldanha*, ibid.
 ————— laat sig met eenige Edel-
 lieden na het Dorp der *Negers*
 roeyen, 229
 ————— desselfs last aan *Diego*
d'Unhos, 230
 ————— sijn gedrag op dese tijd, ib.
 ————— wort van de *Negers* van

R E G I S T E R.

Saldanha overvallen ,	233
— vlied na zijne schuyten aan strand ,	ibid.
— zijn antwoord op de woorden van <i>Forge de Mello</i> ,	234
— wort van de <i>Negers</i> te <i>Saldanha</i> gedood ,	ibid.
— Redeneeringen over deszelfs dood ,	235
— deszelfs geslagt ,	236, 237
— beschrijving van zijn Persoon en agting by den Koning ,	ibid. 238
— zijn gedrag in <i>Indiën</i> ,	ibid.
— zijn goed en quaad in deugden ,	ibid.
— zijn resolute antwoord aan zijn tegen-partijders ,	ibid.
<i>Francisco Dera</i> gesneuveld ,	42
— deszelfs ongeluk ,	43
<i>Franques</i> de <i>Portugysen</i> van de <i>Indiënen</i> genoemd ,	183
<i>Fusten</i> van <i>Melique Az</i> koomen met moed op de <i>Portugysen</i> af ,	150
— lossen al hun geschut en pijlen op <i>Don Lourenzo</i> ,	ibid.

G.

G Ale een Haven op <i>Ceylon</i> ,	111
<i>Galcyen</i> der <i>Portugysen</i> ligter als van <i>Mir Hocem</i> ,	145
<i>Galcyen</i> (2) van <i>Mir Hocem</i> door de <i>Portugysen</i> genoomen ,	150
<i>Ganges</i> een Rivier deszelfs kragten ,	69
— deszelfs oorsprong ,	70
<i>Gedagten</i> over het lichaam van <i>Don Lourenzo</i> ,	156, 157
<i>Geelheyd</i> van de <i>Son</i> in <i>Arabien</i> een teken van <i>Sprink-hanen</i> ,	190
<i>Gelubden</i> van <i>Indiën</i> waar die gemaakt worden ,	75

<i>Gequeste</i> der <i>Portugysen</i> verbonden , en dooden in <i>Zee gesmeeten</i> ,	148
<i>Geraas</i> seer groot op de schepen ,	206
<i>Gergeleyn</i> oly deszelfs kragt ,	86
<i>Gesant</i> door <i>Don Lourenzo</i> aan den <i>Gouverneur</i> van <i>Coulam</i> gesonden .	94
— dog wort seer qualijk door de <i>Mooren</i> gehandelt ,	94
<i>Gesanten</i> (2) van den Koning van <i>Onor</i> aan d' <i>Almeida</i> gesonden ,	50
— worden wederom afgevaardigt ,	ibid.
<i>Gesanten</i> (2) van de vesting <i>Sintacora</i> koomen by d' <i>Almeida</i> ,	52
<i>Geschenken</i> door d' <i>Almeida</i> aan <i>Nambeadora</i> gedaan ,	96
<i>Geschreeuw</i> en geraas boven gemeen op de schepen ,	150
<i>Geschut</i> van <i>Don Lourenzo</i> en <i>Mir Hocem</i> wakker op malkander los gebrant ,	146
<i>Geschut</i> van <i>Dabul</i> te hoog geplaatst ,	184
<i>Gesprek</i> met d' <i>Almeida</i> en <i>Timoja</i> ,	61, 62
<i>Gety</i> so sterk dat niet dood kon geroeyt worden ,	152
<i>Gevangene</i> los gelaten ,	33
<i>Gevangene</i> uyt het schip van <i>Don Lourenzo</i> genoomen ,	155
<i>Gevegt</i> seer wreed by <i>Dabul</i> ,	185
<i>Gevlugte</i> koomen uyt de <i>Bossen</i> te voorschijn ,	34
<i>Gevoelen</i> der <i>Kapiteynen</i> over d' <i>Almeida</i> ,	196, 197
<i>Gevoelen</i> van <i>Mooren</i> en <i>Portugysse</i> <i>Kapiteynen</i> wegens de overwinning van d' <i>Almeida</i> ,	214
<i>Goa</i> gebouwt op het Eyland <i>Ticua-</i>	

R E G I S T E R.

Ticuary, 64
 — deffelfs opkomt, *ibid.*
 — land-waard in verlegt, 65
Gods-dienften (4) in de wereld, 66
Goga een Zee-Haven, 158
Gonsalo komt leelijk gehavent
 voor den Onder koning, 229
Gonsalo de Payva Scheeps-Kapi-
 teyn, 10
 — wort belast de Rivier van
Mombaza te peylen, 35
 — gefonden om te kruyffen, 47
 — heeft 5 *Zambuchen* genoo-
 men, 55
Gonsalo Gil wort belast om een
 t'samen-komst te beschikken, 89
Gonsalo Vaz boord een fchip van
Cananor in de grond, 116
 — naayt alle de *Mooren* in een
 zeyl, en laat defelve verdrin-
 ken, *ibid.*
 — wort hier over van fijn
 Ampt gefet, 116, 117
Gonsalo Vaz de Boes Scheeps Kapi-
 teyn, 10
Goud niet geagt by de *Caffers*, 19
Goude Chersonefus waar geleegen, 72
Guadalaxara doet een deftige daat,
 en dood 300 *Mooren*, 128

H.

H *Abedela* Broeder van *Zaide*
 deffelfs regeering, 31
Habraemo deffelfs regeering, *ibid.*
Habraemo zoekt *Mahamed Ancony*
 te laten vermoorden, 47
Hacem deffelfs regeering, 31
Hacem Soon van *Ismael Bem Ha-*
cem deffelfs regeering, 30
Hacen deffelfs regeering, *ibid.*
Hacen Broeder van *Dabi* deffelfs

regeering, *ibid.*
Hacen Soon van *Soliman* deffelfs
 regeering, 30
Havik fet fig op liet hoofd van den
 Koning van *Cambaya*, 161
 — wort door *Yaz* met een pijl
 daar af gefchooten, 161
Helden die fig dapper in de Fortres
 van *Cananor* gedragen hebben, 132
Hesperii beschreeven, 16
Heydenen feer kleyn - moedig in
 regenagtige nagten, 123
 — doen allerley Boodfchappen
 voor gering loon, 141
Hinderlaag door de *Mooren* in het
 werk gefet, die egter misluk-
 re, 129
Hocem, fie *Mir Hocem*.
Hocen Bem Daut deffelfs regee-
 ring, 29
Hocen Soliman deffelfs regeering,
ibid.
Hof des Konings van *Quiloa* be-
 fchreeven, 21
Hoffelijkheden tuffen *Don Lourenzo*
 en *Lourenzo de Brito*, 124, 125
Hongers-nood binnen de Fortres
 van *Cananor*, 129
 — waar door veele Soldaten
 fiek wierden, *ibid.*
Hout uyt het gebergte van *Efcana-*
dalar tot de fcheeps-bouw, 133
 — vervalt in de handen dee
Portugyfen, *ibid.*
Houte fchuttingen tot gerief der vif-
 fers, 151
Hut van takken en ander cieraad
 opgemaakt, 96
Huwlijken tuffen de *Arabieren*
 en *Caffers*, 20
Huyfen der *Mooren* in brand ge-
 flooken, 37

Hya

R E G I S T E R.

Hyaman of gelukkig Arabien waar
geleegen, 68

I.

I*Mbo* door *Mir Horem* inge-
noomen, 135

Indiaan in een val gevangen, 126

Indiënen wanneer lig onder de *Por-*
tugyfen hebben geboogen, 66

— sommige door liefde, en
andere door vrees tot gehoor-
zaamheyd gebragt, 66

— hebben eenderley taal en
manier van leven, 83

— trouwen alle aan gelijke
hand-werkers, *ibid.*

— neemen met hun scheepen
de vlugt voor de *Portugyfen*,
105

— ontkoomen de *Portugyfen*,
ibid.

— dog worden met Kanon
dapper begroet, 106

— raken voor de Baay van *Ca-*
nanor, *ibid.*

Indiën tusschen de *Ganges*, 65

Indostan desselfs beschrijving, *ibid.*

Inkomst van *Melique Ax*, 164

Inwoonders van *Rapto* tot aan de
Caap beschreeven, 18

— van *Magadaxo* zijn de eer-
ste Handelaars op *Sofala* ge-
weest, 20

— van *Quiloa* hebben veele
ontdekkingen gedaan, 21

— van *Dabul* beschreeven,
181

— van *Maim* vlugten voor de
Portugyfen, 198

Joan da Nova Scheeps Kapiteyn,
10

— aan den Koning van *Mo-*
zambique gesonden, 12

— met een nieuwe last aan

land gesonden, 15

— aan den Koning van *Mom-*
baza gesonden, 37

— komt met een smadelijk
antwoord te rug, *ibid.*

Joan de Menesex sijn geveelen over
het kloppen van schoenen tegen
malkander, 230, 231

Joan Homem Scheeps- Kapiteyn,
10

— wort met brieven aan ver-
scheide Factooren afgevaar-
digt, 47

— gestraft over wan-devoir,
95

Joan Roiz Pazanha met andere in
het schip van *Don Lourenzo* door
de *Rumes* gevangen genoomen,
155

Joan Serrano Scheeps Kapiteyn, 10

— word gequetst; 38

— desselfs dapperheyd, 107

Joden zijn meer slaven als vrye
luyden in *Indiën*, 77

Joden in *Indiën* verscheelen weynig
van de *Moören*, 84

Jogue desselfs leven beschreeven,
158

— komt by de gevangens van
Don Lourenzo, *ibid.*

— geeft een brief aan haar in
een bal, *ibid.*

Forge Barreto bied de sleutels van
de Fortres aan d' *Almeida*, 221

Forge de Mello gequetst, 212

— spreekt tegen den Onder-
koning, 234

— desselfs droefheyd over liet
lichaam van d' *Almeida*, 236

— komt met de scheepen in
Portugaal, 236

Forge Lopez Bixorda deerlijk ge-
quetst en hoe geneesen, 238

15-

R E G I S T E R.

Ismaël Bem Hucem desselfs regeering, 30
Juda een Zee-stad van *Arabien*, 136
 — wort door *Mir Hoeem* ingenoomen, 137
Izaf desselfs regeering, 31
 K.

K *Ajuyt* wagter van *Don Lourenzo* legt grootte eer in, 155, 156
Kameelen brengen hout van *Cayro* na *Soez*, 134
Kaneel waarom gebrek op *Ceylon* was, 170
Kanon losgebrant over het kroonen van *Nambadora*, 99
Kanon-koegel neemt *Don Lourenzo* zijn halve *Dye* weg, 152
 — schiet hem de *Ribben* aan de eene zijde weg, 153
Kapiteyn der *Mooren* voert zijn volk dapper aan, 185
 — dog worr niet gehoorsaamt, *ibid.*
Kapiteynen (4) van den Koning van *Onor* aangestelt, 64
Kapiteynen van haar Ampt geset en na *Portugaal* gesonden, 121
Klip by *Mombaza*, 36
Koning van *Bisnaga* seer magtig, 71
Koning van *Calicut* rust een Vloot uyt tegen de *Portugysen*, 115
 — houd verstand met *Mir Hocem*, 173
 — heeft verscheide toebereytselen, om de *Portugysen* aan te tasten, *ibid.*
Koning van *Cananor* slaat eenige zijde Tenten op, 89
 — op wat wijze de *Onder koning* ontmoette; 90

— set sig in een stoel neffens *d'Almeida*, 95
 — staat aan *d'Almeida* toe om een Schans te maken, 91
 — scheyd van *d'Almeida*, *ib.*
Koning van *Melinde* begroet *d'Almeida* over de verovering van *Mombaza*, 45
Koning van *Mombaza* send Gefanten aan den Koning van *Melinde*, 46
 — dog wort zijn verzoek geweigert, *ibid.*
Koning van *Onor* gaat in *Bedevaart* na een *Pagode* om gesond te worden, 120
Koning van *Portugaal* neemt voor een dubbelde Vloot na *Indiën* te senden, 6
 — dat hem door de *Paus* wierd afgeraden, *ibid.*
 — geeft eenige gerustheyd aan *Broeder Mauro*, 7
 — schrijft een brief aan den *Paus*, *ibid.*
 — besluyt eenige scheepen naar *Indiën* te senden, 9
 — rust een Vloot uyt onder her geslag van *Francisco d'Almeida*, *ibid.*
 — begiftigt dese met den *Standaard* en stelt hem tot *Onder koning*, *ibid.*
Koning van *Quiloa* vlugt voor de *Portugysen* na eenige *Palm bossen*, 25
 — levendig in een put gestookten, 29
Koning van *Siam* heeft 30000 *Elephanten*, 79
Kooplieden van wat land aard op *Malacca* handelden, 2
Koude op de Vloot; 11
Kreef-

R E G I S T E R.

Kreeften door de Zee aan de Fortres van Cananor opgeworpen, 130
Kroon op 't hoofd van Nambeadora geset, 97
Krooning van Mahamed Ancony, 33
Kruyt-buys der Mooren in de Lugt gevloogen, 36
Krijgs-list der Mooren, 131
Krijgs-kunde van d' Almeida, 39

L.

L *And der Indianen by een doolhof vergeleeken*, 88
Land onvrugbaar ter lengte van 360 mijlen, 68
Land van Raptio tot de Caap der Goede Hoop beschreeven, 18
Landen van de Portugysen in Indiën genoomen, 77
Land-Vorst van Cabo Verde besiet de Vloot der Portugysen, 10
Leger tegen de Portugysen door den Samorin verdubbelt, 130
Leger van Melique Az beschreeven, 163, 164
 — *wat het selve alle daag verterde*, 164
Lente begint in Augustus te Cananor, 130
Lichaam van Don Lourenzo in 't Voor-onder gesmeeten, 153
 — *verwekt een groote moed in de Soldaten*, *ibid.*
 — *kon van de Portugysen niet geborgen worden*, 154, 155
Linnen groot gebrek onder de Portugysen, 212
Listigheyd der Mooren ontrent de Gefanten van Don Lourenzo te Ceylon, 112, 113
Lof der Portugysen, 34
Loosheyd der Mooren, 41
Lopo Chanoca Scheeps-kapiteyn, 10

Lopo de Deos Scheeps-kapiteyn, 10
Lopo Sanchez Scheeps-kapiteyn, *ib.*
 — *vergaat met sijn schip*, 46
Lourenzo Soon van den Onder-koning d' Almeida, *sie Don Lourenzo.*
Lourenzo de Brito Gouverneur van de Schans van Cananor aangeftelt, 92
 — *schrijft sijn toestant aan d' Almeida*, 124
 — *verontschuldigt sig, om over Don Lourenzo te gebieden*, *ibid.*
 — *laat een nieuw werk maken by de Fortres*, 125
 — *doet een uytval*, 126
 — *krijgt kennis van de Mooren door een gevangene Indiaan*, *ibid.* 127
 — *verslaat in een uytval veele Mooren*, 128
 — *voorsiet sig tegen de aanvallen van den Samorin*, 130, 131
 — *drijft de Mooren aan de Zee-kant op de vlugt*, 131
Lourenzo Freire Gate toont sijn liefde aan sijn Heer Lourenzo, 153
 — *verlieft als een dapper Held sijn leven*, *ibid.*
Lucas d' Aфонseca Scheeps-Kapiteyn, 10
Ludovico Romano een Italiaan geeft onderrigting aan Don Lourenzo, 103
 — *wort aan d' Almeida gesonden*, *ibid.*
 — *komt weder in Italien*, *ib.*
 M.

M *Agodaxo een Stad door Arabieren gebouwt*, 20
 def.

R E G I S T E R.

— desselfs opkomst, *ibid.*
Mahamed desselfs regeering, 30
Mahamed Ancony wort ver-
 schoont voor een plondering,
 26
 — verhaald aan d' *Almeida* de
 valsheyd der *Mooren*, *ibid.*
 — in de Heerschappy van *Qui-*
loa gestelt, 32
 — werpt sig 2 maal voor de
 voeten van d' *Almeida*, *ibid.*
 — wort als Koning gegroet
 met veel statie, *ibid.* 33
 — wort met een gouden kroon
 gekroont, en te paard door de
 Stad omgevoert, *ibid.*
Maim desselfs Fortres beschree-
 ven, 199
Maimame voor een Heylige gehou-
 den, wort in een *Mesquet* be-
 graven, 156
Maimame Marcar Gefant van den
Soudaan van *Cayro*, 143
 — sneuvelt in 't gevegt, 147
Malabar desselfs onderhoorige
 plaatsen beschreeven, 71, 72
Malacca in het gulde *Chersoneso* ge-
 leegen, is de grootste Koop-
 Stad van het Oosten, 2
Malaicca met desselfs onderhoori-
 ge plaatsen, 75, 76
Mamale versoekt regt by den Ko-
 ning van *Cananor*, 123
 — spant aan met de *Mooren*
 van *Calicut*, *ibid.*
 — belegert de Fortres van *Ca-*
nanor, *ibid.*
Mamelukken (12) te *Cananor* ge-
 weldig mishandelt, 220
Mamud een arm man regeert te
Quiloa, 30
 — dog wort wederom ver-
 slooten, *ibid.*

Mamud Broeder van *Zaide* desselfs
 regeering, 31
Manier der geene, die in *Indiën* re-
 geeren, 168
Manschap der Vloot van *Francisco*
 d' *Almeida*, 9
Manuel Pazanha Opper-hoofd van
 een Fortres gemaakt, 48
 — van de *Mooren* te *Anchedi-*
va belegert, 108
 — is in groote verlegentheyd,
 109
 — verkoopt sijn Droogeryen
 aan de *Mooren* van *Calicut*, 116
 — geeft een versoek aan d' *Al-*
meida, 122
Matroos (*Fransse*) komt by d' *Al-*
meida en geeft hem kennis van
 een Schans der *Mooren*, 32
Mauro een Monnik van den Berg
Sinay komt by den *Soudaan* van
Egypten, 4
 — vertrekt van daar na den
 Paus mer een brief van den *Sou-*
daan, 41
 — desselfs yver en eenvoudig-
 heyd, 56
 — komt te *Romen* by den Paus,
 6
 — word van deselve na *Span-*
jen *Portugaal* afgevaardigt, 6
 — krijgt eenige Aalmoesen
 van den Koning van *Portugaal*
 voor het klooster, 7
 — afgevaardigt door den Paus
 na den *Soudaan* van *Egypten*,
 133
 — neemt sijn Reys met vrenge
 aan, *ibid.*
Mecon een Rivier, 76
Medina Elnebi desselfs beteekenis,
 135
Melique Az Kapiteyn van *Dio*
 socke

R E G I S T E R.

soekt de <i>Portugysen</i> uyt <i>Indiën</i> te verdrijven ,	138	— versier een groot schip met allerley middelen ,	201
— komt by de Vloot van <i>Mir Hocem</i> ,	147	— desselfs ervarentheyd in Oorlogs saken ,	202
— sent 2 <i>Fusten</i> om na den staat der <i>Portugysen</i> te vernemen ,	148	— doet de scheepen van plaats veranderen ,	202
— send een Troost-brief aan d' <i>Almeida</i> ,	159	— liet het gevegt van verre aan ,	208
— een <i>Rus</i> van geboorte ,	160	— send door <i>Cyde Alle</i> een geveynsde boodschap aan d' <i>Almeida</i> ,	214
— eerst <i>Yax</i> genoemd ,	ibid.	— doet alle vreemde Soldaten uyt zijn Stad gaan ,	218
— quijt sig deftig tegen de <i>A-larben</i> ,	161	— onderwerpt sig den Koning van <i>Portugaal</i> ,	ibid.
— wort aan Koning <i>Mahamud</i> geschonken ,	160	<i>Melique Gupi</i> seer nijdig op <i>Melique Az</i> ,	163
— schiet met zijn pijl een Havik van het hoofd des Konings ,	161	<i>Menano</i> of Moeder des waters een Rivier ,	76
— waar over hv vry en grootelijks ge-eert wierd ,	ibid.	<i>Mesquiet</i> voor <i>Maimame</i> opgeregt ,	156
— krijgt tot een belooning de Stad <i>Dio</i> ,	ibid.	<i>Mesquiet</i> der <i>Mooren</i> tot een <i>Christen</i> Kerk gemaakt ,	186
— word door zijn behendigheid een rijk man ,	162	<i>Mir Habraemo</i> desselfs regering ,	31
— wort seer benijt ,	163	— is niet gesien by de gemeente ,	31, 32
— maakt sig ontfacchelijk voor de Princen ,	ibid.	<i>Miser Bon adjuto de Albano</i> Tolk van de <i>Portugysen</i> ,	12
— brengt een magtig Leger op de been ,	ibid.	— desselfs afkomst ,	ibid.
— heeft een groot inkomen alle jaar ,	164	<i>Mir Hocem</i> Admiraal van de Vloot van den <i>Soudaan</i> naar <i>Indiën</i> ,	134
— zijn voorneemen en voorsigtigheyd ontrent <i>Mir Hocem</i> ,	165	— desselfs lof ,	ibid.
— send de <i>Portugysse</i> gevangens aan den Koning van <i>Cambaya</i> ,	ibid.	— desselfs afkomst en betekenis van zijn naam ,	135
— zijn staat-kunde ontrent de gevangens ,	167, 168	— neemt de Stad <i>Imboin</i> ,	ib.
— in Oorlog met de <i>Resbutos</i> ,	199	— leyt besetting in deselve . en send den buyt na den <i>Soudaan</i> van <i>Egypten</i> ,	136
— rijd 2 Paarden dood ,	200	— komt tot <i>Juda</i> ,	ibid.
— heeft een quaad vermoeden op <i>Mir Hocem</i> ,	ibid.	— vertrekt naar <i>Indiën</i> en komt tot <i>Aden</i> ,	137
		-- komt	

— komt tot *Calayate*, al-
 waar hem geweygert wort bin-
 nen te koomen, 137
 — ontfiet de Vloot der *Portu-
 gyfen*, 138
 — komt te *Dio*, alwaar hy
 wel wierd ontfangen, *ibid.*
 — komt in 't gefigt van de
Portugyffe Vloot met zijde vlag-
 gen en wimpels, 143
 — wil het grootste fchip der
Portugyfen overzeylen, *ibid.*
 — op wat wijfe hy op de *Por-
 tugyfen* af komt, *ibid.*
 — gaat met fijn fcheepen
 voor de Stad leggen, *ibid.*
 — fchikt fijn fcheepen op de
 wijfe als de *Portugyfen*, 144
 — fet fijne fcheepen uyt vrees
 in de modder, 146
 — wort wel van *Melique Ax*
 te *Dio* ontfangen, 165
 — deffelfs ervarentheyd in
 Oorlog-faken, 202
 — vlugt met een paart, 209
 — deffelfs fchip vermeerft, *ibid.*
Mombaza befchreeven, 35, 36
 — in brand geftooken, 44
Moor vertoont fig op een Tooren,
 en verfoekt ftillftand, dat inge-
 willigt wierd, 25
Moor van *Cananor* werpt fig voor
 de voeten van d' *Almeida*, 60
Moor van *Melique Ax* als een Ge-
 fant aan den Onder-koning ge-
 fonden, 174
 — wort van den Onder-ko-
 ning afgevaardigt, 176
Moor van *Mombaza* gevangen, 37
Mooren vlugten voor de *Portugy-
 fen*, 40

Mooren (1530) gedood door de
Portugyfen, 43
Mooren in menigte omgebragt, 64
Mooren tweederley in *Indiën*, 84
Mooren in een zeyl genaayt en ver-
 dronken, 116
Mooren foeken oorfaak tegen de
Portugyfen, 122
Mooren verlaten de Fortres van
Cananor, 126
Mooren krijgen een groote neder-
 laag voor de Fortres van *Cananor*, 131
Mooren seer veele in een *Mefquiet*
 gedood, 185
Mooren fpringen in Zee en worden
 mer lancien doorfteeken, 210
 — verwen met haar bloed de
 Rivier, *ibid.*
Mooren vlieden in een Bos, en doen
 daar uyt groote fchade aan de
Portugyfen, 109
 — breeken de belegering
 voor de Schans op te *Anchediva*, 110
 — foeken een andere weg
 voor haar over Zee, *ibid.*
Mooren maken een geveynfde
 Vrede met Don Lourenzo te
Ceylon, 111
Mooren willen de Palen met de
 hand uyttrekken, 127
Mooren zijn seer kleyn-moedig als
 het 's nagts regend, 128
Mooren van *Calicut* verfoeken on-
 derftand van den Soudaan van
Egypten, 3
Mooren van *Mombaza* fchieten op
 de *Portugyfen*, 36
Mooren van *Onor* vlugten op een
 Berg, 57
 — fenden een Gefant aan
 d' *Almeida*, *ibid.*
 d' *Almeida*. R -- waar

R E G I S T E R.

— waar op sy wierden geant-
 woord, 57
 — koomen alle op den oever,
 58
 — doen de *Portugysen* wijken,
 59
Mooren van *Ormuz* verfoeken pas-
 poort van d' *Almeida*, 50, 51
 — bieden groote dingen aan
 d' *Almeida* aan, 51
 — verwonderen sig over de
 scheepen der *Portugysen*, 52
Moulie op de Rivier *Zingazár*, 120
Mazambique beschreeven, 16
 N.
N *Airen* Edellieden der *India-*
nen, 83
 — op wat wijze sig onreyn
 agten, *ibid.*
 — derselver leven en gewoon-
 tens, 84
 — trouwen niet, maar ge-
 bruiken de wijven in het ge-
 meen, 85
 — moeten sig altijd gereed
 ter Oorlog houden, *ibid.*
 — houden goed ontsag on-
 der de Gemeente, *ibid.*
 — worden in alle Ridderlijke
 oeffeningen opgequeekt, *ibid.*
 — derselver raffigheyd in 't
 vegten, 86
 — vallen dapper aan, maar
 vlugten ligt, *ibid.*
 — hebben groote liefde tot
 haar Heer, *ibid.*
 — hun soberheyd, *ibid.*
 — op wat wijze Ridder ge-
 maakt worden, *ibid.* 87
 — houden veel van de wic-
 chelary, 87
 — houden het voor de groot-
 ste eer om des vyands geweer

te krijgen, 88
 — derselver woon-plaatsen,
ibid.
Nambeadora Erfgenaam van *Tri-*
mumpara gemaakt, 96
 — worden geschenken van
 den Onder-koning aangeboo-
 den, 96
 — verschijnt met groote
 pragt om d' *Almeida* te spree-
 ken, 97
 — antwoord op de Reden van
 d' *Almeida*, 99
 — is niet wel gesien by zijn
 volk, *ibid.*
Narbada een vermaarde stroom,
 70
Nederlaag der *Portugysen* te *Coulán*,
 92
 — oorzaak waarom geschiet,
ibid.
Neef van *Mamale* bekend door sij-
 ne kleederen, 122
Negers handelen met de *Portugy-*
sen te *Saldanha*, 228
 — neemen de Pookken van de
Portugysen, 229
Negers van *Saldanha* koomen op
 den Onder-koning af, 232
 — regten een groote moord
 aan onder de *Portugysen*, 233
Nizamaluco Heer van *Chaul* geeft
 last, om de *Portugysen* alle hulp
 te doen, 139
 — toont sig geveynst aan de
Portugysen, 219
 — desselfs verbaastheyd, *ib.*
Nuno Vaz Pereira desselfs dapper-
 heyd, 106, 107
 — kapt met een bijl de kabel
 van des vyands schip, 107
 — word zijn mast over boord
 geslagen, 113
 -- her-

R E G I S T E R.

— herftelt defelve en ver- volgt zijn reys ,	113
— heeft de voor-togt tegen de Vloot der <i>Rumes</i> ,	204
— heeft het meeste in dit ge- vegt uytgevoert ,	205
— op wat wijfe hy zijn fchip beforgt ,	ibid.
— krijgt veel dooden , dog fchiet een vyandlijk fchip in de grond ,	206
— raakt door dreggen aan de vyanden vast ,	207
— sneuvelt met veele won- den ,	211
— deffelfs groote lof en ag- ting ,	ibid.

O.

O lla een foort van fchrijf pa- pier by de <i>Indianen</i> ,	79
<i>Omgang</i> tegen de <i>Sprink</i> hanen ,	191
<i>Omgang</i> gedaan ter intrede van d' <i>Almeida</i> binnen <i>Cochin</i> ,	220
	221
<i>Onbepaaltheyd</i> van sommige Vol- keren in <i>Indien</i> ,	79
<i>Onderfcheyd</i> des waters ,	21
<i>Ongerse Juffrouw</i> in een <i>Turks</i> fchip veroverf ,	195
— word <i>Diego Pereira</i> ter vrouwe ,	ibid.
<i>Onimoeting</i> tuffen de <i>Saa</i> en een <i>Moor</i> te <i>Coulán</i> ,	93
— waar over een groot ge- vegt tuffen <i>Portugyfen</i> en <i>Moo-</i> <i>ren</i> ontfond ,	93
<i>Oniffeltenis</i> op de Vloot van <i>Trifla-</i> <i>no d' Acunha</i> ,	114
<i>Oorlog</i> geduurig tuffen de <i>Portugy-</i> <i>fen</i> en den Koning van <i>Cambaya</i> ,	78
<i>Oorlogs-gereêfchap</i> der <i>Nairen</i> ,	86

<i>Ooft-Indiën</i> beheerft van <i>Mooren</i> en <i>Heydenen</i> ,	77
— deffelfs <i>Wefterlijke</i> ge- deelte van 3 Koningen beheerft ,	78
<i>Opkomst</i> van <i>Melique Az</i> ,	160 , 161 , &c.
<i>Oproer</i> der <i>Portugyfen</i> ,	43
<i>Order</i> van <i>Don Lourenzo</i> door zijn Vader gegeven ,	122
<i>Order</i> van den <i>Admiraal</i> aan zijre Scheeps-Kapiteyuen ,	13
<i>Order</i> van <i>Don Lourenzo</i> omtrent het aantafien van de Vloot van den <i>Soudaan</i> ,	142
<i>Order</i> van <i>Don Lourenzo</i> om <i>Mir-</i> <i>Hocem</i> en <i>Melique Az</i> aan te vallen ,	147
<i>Ormuz</i> waar geleegen ,	68
— deffelfs grootheyd be- fchreeven ,	78
<i>Overwinning</i> der <i>Portugyfen</i> van de <i>Fortrefte Cananor</i> ,	132

P.

P aarden groote winft voor <i>Ti-</i> <i>moja</i> ,	63
<i>Paarlen</i> waar gevonden ,	76
<i>Pagie</i> van den Koning <i>Pereimal</i> verkrijgt <i>Calicut</i> ,	81
— en daar door de naam van <i>Samorin</i> ,	82
<i>Paleys</i> van <i>Mombaza</i> befchreeven ,	39
— word ingenoomen ,	41
<i>Pamical</i> Meefter der <i>Nairen</i> ,	85
— onderwijft hun in alle <i>Ridderlijke</i> oefeningen ,	ibid.
<i>Parans</i> van <i>Calicut</i> neemen de vlugt en ftooyen een vals ge- rugt uyt ,	208
<i>Patamares</i> wat foort van men- fchen ,	124
<i>Paus</i> van <i>Romen</i> raad den Koning	

R E G I S T E R.

van Portugaal af een Vloot na
 Indiën te fenden , 6
Payo de Sousa voor Gefant aan den
 Koning van *Ceylon* gefonden ,
 112
 ——— wierd van de *Mooren* door
 de woefte Boffen gebragt , ib.
 ——— komt eyndelijk in een
 vlakte , ibid.
 ——— heeft quade gedagten van
 de *Mooren* , 113
 ——— ontdekte enig vee , 193
 ——— dog wierd van het Land-
 volk overvallen , ibid.
 ——— blijft aldaar met *Forge*
Guedex dood , 193
Pazanha, verfcheyde Broeders van
 defen naam , 55
Pedro Can ontfangt de *Chriften*
 ftaande met een kruys , 23
Pedro Ferreira Fogazu Scheeps-Ka-
 piteyn , 10
 ——— verliet fijn fchip , dog
 word met fijn volk geborgen ,
 11
 ——— word tot Kapiteyn van de
 fterkte te *Quiloo* aangefteft , 35
Pegu een Koningrijk deffelfs on-
 derhoorige plaatfen , 75
Pennen der *Indianen* om te fchrij-
 ven , 80
Peper-fcheepen koomen behouden
 in *Indiën* , 169
Pero Barreto quijt figh dapper tegen
 de *Rumes* , 154
 ——— met 11 fcheepen gefchikt
 om te kruyffen , 170
 ——— lijdt veel fchade voor *Da-*
bul , 185
Pero Cam brengt met een brief aan
Don Lourenzo tijding van des
Soudaans Vloot , 141
 ——— fneuvelt in 't gevegt , 211

Plegtigheden ontrent het Ridder-
 ftaan der *Nairen* , 87
Plöndering der fcheepen toege-
 ftaan , 213
Po ; Po , wat fults te seggen is , 85
Poort van het *Paleys* om ver ge-
 haald , 40
Portugyfen pofteren figh op een
 heuvel , 23
 ——— worden dapper met pijlen
 begroet , 24
 ——— te *Coulan* van de *Mooren*
 omgebragt , 93
 ——— waar over de *Onder*-ko-
 ning fter bedroeft was , 94
 ——— vertrekken na 't gevegt
 voor *Dio na Cochín* , 157
 ——— fneuvelen te *Saldanha* ,
 233
Praauwen der *Mooren* door *Don*
Lourenzo vernielt , 104
Prins van *Cananor* laat eenige aan-
 fagen der *Mooren* aan *Lourenzo*
 de *Briso* weeten , 127
 ——— fent 2 vaar-tuygen met
 ververffingen aan hem . ibid.
Pijlen van de daken gefchooten ,
 40

Q.

Quetsuren van veel voornamé
Portugyfen , 212
Quiloo deffelfs gelegentheyd ,
 22
 ——— deffelfs fpijfe , drank ;
Tuynen en andere byfonderhe-
 den , ibid.
 ——— deffelfs oofsprong , 27, 28
 R.

Raad door *Don Lourenzo* ge-
 houden , om de fcheepen
 van den *Samorin* aan te rafen ,
 119
 ——— der Kapiteynen ontrent de
 Op-

R E G I S T E R.

Opper-regeering van Indiën ontrent d' *Albuquerque*, 222
 — antwoord van d' *Almeida* hier op, *ibid.*
 Raad-houding van d' *Almeida* over d' *Albuquerque*, 224
 — besluit van dese raad, 224, 225
 Raads vergadering der *Portugysen* over de Vloot van *Mir Hocem*, 149
 — word door *Don Lourenzo* met een fraaye reden verworpen, *ibid.*
Raex Mustafa een *Moor* met een oog vlugt met een *Galjoen* na *Dabul*, 137
Rapto een Rivier beschreeven, 18
Redeneeringen over het lichaam van d' *Almeida*, 239, 240
Reden-voering van d' *Almeida* aan sijne Kapiteynen, 215, 216
Regeering van eenige voornamen Vorsten, 3
Regen valt selden in *Egypten*, 133
Resbuters Land waar geleege; 68
Radder op wat wijze de *Nauer* gemaakt worden, 86, 87
Ridders van d' *Almeida* gemaakt, 26
Ridders te *Dabul* geslagen, 186
Rivieren by *Mombaza*, 36
Rivieren (2) seer vermaart in *Asia*, 69
Rodrigo Rabelo gesonden om te kruysen, 47
Roeyers van *Mir Hocem* veele gesneuvelt, 145, 146
Roof seet groot in *Mombaza* gevonden, 44
Rumes op het schip van *Hocem* worden alle dood geslagen, 209

Ruy d' Acunha verongelukt, 172
Ruy d' Aranja hoe sig gedraagt ontrent d' *Albuquerque* en d' *Almeida*, 221, 222
Ruy Freire Scheeps-Kapiteyn, 10
Ruy Soares desselfs groote dapperheyd, 210
Rijkdom des Lands van den *Sou* daan van *Cayro*, 2
S.
S. Abayo heerst over de kust by *Goa*, 48
 — belegert de Schans van *Anchediva*, 108
 — Heer van *Dabul*, 181
 — stelt order tegen de komst der *Portugysen*, 182
Salla een gebed, 147
Samorin komt over een met *Keyser*, 82
 — is de magtigste Vorst van *Indiën*, 83
 — van *Calicut* maakt een groote Vloot gereed, 100
 — verandert van gedagten; 101
 — verdubbelt sijn Leger, om tegen de *Portugysen* te strijden, 130
Sarama Pereimal Koning van geheel *Indiën*, 80
 — verdeelt sijn Koningrijk, 81
 — geeft *Calicut* aan sijn *Pagie*, 81
 — geeft eenige bysondere vergunningen aan de Koningen, 82
 — sterft onder weeg na *Me* chagaande, *ibid.*
Schans der *Mooren* op de Rivier *Aliga*, 53
Schans te maken toegestaan van *R 3* den

R E G I S T E R.

den Koning van Cananor, 91
Schans te Anchediva van voor-raad
 en eet-waren voorzien, 110
 ——— word geslegt, ibid.
Scheepen (5) der *Mooren* in brand
 gestookten, 93
Scheepen (6) na *Portugaal* afge-
 vaardigt, 100
Scheepen (7) der *Mooren* slooren
 sig niet op het schieten der *Por-
 tuggysen*, 117
 ——— worden door *Don Louren-
 renzo* vernielt, ibid.
Scheepen der *Mooren* aan malkau-
 deren geketent, 95
Scheepen der *Rumes* verbrand, 213
Scheepen tot *Dabul* in brand ge-
 stookten, 188
Scheepen van *Pereimal* vergaan, 82
Scheepen van *Mir Hocem* beter be-
 quaam tot de strijd als die der
Portuggysen, 144
 ——— hebben geen kielen, ibid.
Scheeps Raad gehouden, waar in
 beslooten wierd den volgenden
 dag te landen, 15, 16
Scheep-vaart in handen der *Moo-
 ren*, 64
Schermers die veele dingen voor
 den Koning van Cananor dee-
 den, 90
Schip van *Don Lourenzo* sinkt, 151
 152
Schip van *Melique Ax* van veel
 volk voorzien, 209
 ——— word genoomen, 210
Schoenen tegen malkander te klop-
 pen, wat *Joan de Menesex* daar
 van gevoelde, 230, 231
 ——— proef hier van genoomen
 door een Jonge, 231
 ——— aardige antwoord van
Joan de Menesex hier op, 231

Schrijven hoe by de *Indianen* in ge-
 bruik, 79
Slaven der *Portuggysen* loopen door
 hongers noot over tot de *Moo-
 ren*, 129
Soez een Haven aan de *Roo-
 Zee*, 134
Soldaten op de Vloot van *Mir Ho-
 cem*, 135
Soldaten vlugten na het gebergte,
 185
Soliman desselfs regeering en dood,
 29
Soliman Broeder van *Taluf* desselfs
 regeering, 30
Soliman Oom van *Taluf* desselfs
 regeering, ibid.
Soliman Soon van *Daut* desselfs re-
 geering, ibid.
Soliman Soon van *Mahamed* des-
 selfs regeering, ibid.
Soliman Soon van *Hacen* desselfs re-
 geering en dood, ibid.
Soliman Hocem desselfs regeering,
 heeft *Quiloa* seer verbeterd, 29
Son verduystert te *Cochin*, 114
 ——— ontseltenis der *Portuggysen*
 en blijdschap der *Mooren* hier
 over, ibid.
Soudaan van *Egypten* vat een haat
 op tegen de *Portuggysen*, 4
 ——— belooft onderstand aan de
Mooren, ibid.
 ——— neemt voor de overblijffe-
 len der *Christenen* in het *Heylige*
Land te willen verwoesten, ibid.
 ——— send een brief aan den
Paus, 5
 ——— rust een Vloot uyt na *In-
 diën*, 133
 ——— krijgt veel scheeps-gereed-
 schap uyt de *Levant*, ibid.
 ——— 12000 *Sultanyen* ten agte-
 ren

R E G I S T E R.

ren aan den *Xequé* van *Imbo*, 136
 — verliet *Mir Hocem* met
 volken geld, 137
Spring bron seer schoon, 47. 48
Sprinkhanen oorzaak van onvrucht-
 baarheid; 189
 — worden veele versonden in
Arabien, ibid.
 — worden door de *Travades*
 van *Guiné* voortgebragt, 190
 — hoe de Inwoonders haar
 komst gewaar worden, ibid.
 — *Ambatas* by hen genoemd, ib.
 — worden in Zee gedreeven, 191
 — worden 2 elleboogen hoog
 gevonden, 192
 — gedagten van eenige Pre-
 dicanten hier over, 192
 — smaken als *Zee-sprinkha-*
nen, ibid.
Spijse der *Mooren* ontrent de *Caap*,
 18, 19
Steen in de Stad *St. Thomas* gevon-
 den, 74
 — in een *Ommegang* na het
 huys van *St. Thomas* gebragt, ib.
 — verscheide gevoelens hier
 over, ibid.
Steen ter gedagtenis van *Don Lou-*
renzo op *Ceylon* opgerigt, 112
 — word van de *Ceyloners* ver-
 nield, 113
Steenen op de *Portugysen* gewor-
 pen, 40
Sterkie te *Quiloa* gebouwt en de
 naam van *St. Fago* gegeven, 34
Stokken aan een cynd gebrand die
 nen de *Alarben* voor wapenen,
 137
Stokken aan het eynde gebrand wa-
 penen der *Negers* van *Saldanha*,
 233
Storm der *Portugysen* begonnen te

gen de *Mooren*, 24
Storm waar door de schepen af-
 dwalen, 45
Sultan Hocem Koning laat 7 Soonen
 na, 27
Sultan van *Cayro* belooft hulp aan
 den *Samorin*, 100
Swarte Kat belacchelijke beduy-
 ding daar van, 14
Sylvestre Corso verliest sijn oog,
 195

T.

T *Alus* desselfs regceering, 30
Tempel der *Heydenen* te *Ja-*
quete, 68
Tenten van sijde opgeslagen door
 de *Indianen*, 89
St. Thomas desselfs Stad beschree-
 ven, 73
 — wonderen van dien *Hey-*
lig, ibid.
 — desselfs Huys in groote
 waarde by de Inwoonders, 74
Thomas Fernandez maakt een *Mijn*
 by de mond van een water-put,
 125
Timoja send een Boode aan d' *Al-*
meida, 61
 — komt met d' *Almeida* in
 gesprek, ibid.
 — versoekt een vry-brief
 voor hun Zee-handel, 63
 — die hy verkrijgt van d' *Al-*
meida, 63
 — waarom hy een Vloot in
 Zee hield, ibid.
 — Kapiteyn van een Vloot
Rocy-schuyten, 65
 — vlugt voor den Koning van
Narsinga, 219
 — reden waarom, 220
Tol huys op de *Rivier Zingaxar*,
 120

.. word

R E G I S T E R.

— word geplondert en ver-
brand, ibid.
Travades van *Guiné* brengen *Sprink-*
hanen voort, 190
Trimumpara verlaat het bestier van
sijn Rijk, 95
— maakt zijn Neef *Nambea-*
dora Erfgenaam van zijn Rijk, 96
Trifano d'Acunha maakt een
voordeelige Vrede met den
Koning van *Cananor*, 132
Trommel bragt de *Mooren* op de
vlugt, 41
Troost-brief van *Melique Az* aan
d'Almeida over de dood van zijn
Soon, 159
Trouwen der *Indianen* geschiet aan
gelijke hand-werkers, 83
Tijd-rekening der *Indianen* van een-
nen *Pereimal* begonnen, 80
V.

V Aandel op een Tooren ge-
stookten om stilstand, 25
— waar over de *Portugysen*
een groot geschreeuw maakten,
ibid.
Vaar-tuygen (2) met verversingen
door een Prins van *Cananor* aan
Lourenzo de Brito gesonden, 127
Vanen van den *Soudaan* door de
Portugysen genoomen, 213
— in 't Klooster van *St. To-*
mar opgehangen, ibid.
Vasco Gomez d'Abreu Scheeps ka-
piteyn, 10
— komt seer reddeloos by de
Vloot, 45
Udia de Hoofd-stad van *Siam*, 79
Vee (24) stuks genoomen, 196
Verbaastheyd van *Mir Hocem* en
Melique Az seer groot, 154
Verbod van den *Sabayo* aan de In-
woonders van *Dabul*, 182

Verdeeling der Opper-Hoofden on-
trent het landen, 39
Verdeeltheyd tusschen *d'Almeida* en
d'Albuquerque, 223
— Aanleyders hier van, ib.
Verdek van *Mir Hocem* valt in met
de *Portugysen*, 209
Verzoek des Konings van *Cananor*
aan *d'Almeida*, 91
Verzoek-schrief der Kapiteynen on-
trent *d'Albuquerque* aan *d'Al-*
meida, 222, 223
Verversing door een *Corregidor* aan
d'Almeida gesonden, 196
Verversingen van *Melique Az* aan
d'Almeida gesonden, 218
Vicaris ontfangt een algemeene
Biegt van de *Portugysen*, 23
Vicente Landeiro een ervaren Zee-
man, 106
Vloot der *Mooren* van *Cananor*, 200
Roey-schuyten sterk, 131
— die door de *Portugysen* ver-
nielt wierd, ibid.
Vloot in Zee gesonden, onder 't ge-
sag van *Don Lourenzo*, 102
Vloot van *d'Almeida* tegen de *Ru-*
mes beschreeven, 173
Vloot van *Mir Hocem* hoe groot,
143
Vloot van *Mir Hocem* en *Melique*
Az over de 200 zeylen sterk,
203
Vloot van *Roey-schuyten*, 64
Vloot waarom van *Timoja* in Zee
gehouden, 63
Volkeren van 3 Koningrijken voor
hoofd-vyanden van den *Saniorin*
gehouden, 101
Vorsten van verscheyde Land-aard
neemen voor de *Portugysen* uyt
Indien te verdrijven, 3
Vreugde bedreeven over het kroo-
nem

R E G I S T E R.

nen van *Nambeadora*, 99
Vreugde te *Cananor* groot over
d' Almeida, 220
Vreugden-geschrey in de Vloot van
Mir Hocem, 147

W.

W*Aaren* sonder geld voor an-
dere waaren geruyld, 1
Wedde der Scheeps-lieden, 9, 10
Weg over Zee door de *Mooren* ge-
fagt tussen de *Maldivise Eylan*
den, 110

Wicchelary van een swarte kat, 14
Wicchelary seer gemeen by de *Nai-*
ren, 87

— waar in die bestaat, *ibid.*
88

Woede der *Mooren* ongelooflijk,
151

Wonder van onse *L. Vrouw* der O
verwinning, 129

Wonder van 't schip van *Nuno Vaz*
Pereira, 212

Wooning van de *Rumes* waarom ge-
noemt, 203

Woon-plaatsen der *Nairen* beschree-
ven, 88

X.

X*Arif* van *Aden* doet klagten
over de *Portugysen* by den
Soudaan van *Egypten*, 3

Xeque van *Imbo* doet groot ge-
weld aan de *Reytligers*, 135

— word van *Mir Hocem* ge-
dood, *ibid.*

Xumbo desselfs regeering, 31

Y.

Y*Az* de naam van *Melique*
Az, 160

— schiet een *Havik* met een
Pijl, 161

Yver der *Bevel* hebbbers ontrent
het maken van een *Sterkte* te
Quiloo, 34

— der *Kapiteynen* tot het be-
schermen van de *Fortros* te *Ca-*
nanor, 124

— der *Portugysen* voor de *Stad*
Dabul, 184

Z.

Z*Aide* desselfs regeering, 30
Zambuch door de *Portugysen*
veroverd, 54, 55

— waar in 12 *Paarden* wa-
ren, 55

Zambuchen een soort van *Scheepen*
met leder t'samen genaayt, 21

Zanguebar desselfs oorsprong, 17,
18

Zahara een *Land-streek* beschree-
ven, 189

Zee werpt *Kreeften* op aan de *For-*
tres van *Cananor*, 130

Zee-boesem van de *Ganges* of *Ben-*
gale beschreeven, 73

— by de *Biegt* vergeleeken,
ibid.

Zee-kloof vol *Eylanden*, 75

Zingaxar een *Rivier*, 120

Zio Marena Christus wat dit by
de *Abyssiniërs* te seggen is,
161

Zuzarte brengt aan *d' Almeida* tij-
ding van de nederlaag der *Portu-*
gysen te *Coulan*, 92

— steekt 5 *Scheepen* der *Mo-*
ren in brand, 93

Berigt voor den Boekbinder waar de Figuren
moet stellen.

ee 2	op pagina	13
ee 3	=====	32
ee 4	=====	87
ee 5	=====	146
ee 6	=====	158
ee 7	=====	161
ee 8	=====	220
ee 9	=====	233

